

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ISSN 2286-8860

ACADEMIC JOURNAL OF NORTH BANGKOK UNIVERSITY

➤ ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2564
➤ Vol.10 No.2 July – December 2021

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ACADEMIC JOURNAL OF NORTH BANGKOK UNIVERSITY

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2564

Vol.10 No.2 July – December 2021

ISSN 2286-8860

วัตถุประสงค์

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

- เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่งานวิจัย และบทความทางวิชาการของนักศึกษา คณาจารย์ และนักวิจัย
- เพื่อกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักศึกษา อาจารย์ และนักวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ในสาขาต่างๆ
- เพื่อเป็นสื่อกลางในการศึกษา ค้นคว้า และเป็นแหล่งวิทยาการความรู้ด้านต่างๆ

เจ้าของ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ที่ปรึกษาบรรณาธิการ

ผศ.ดร.สิทธิพร ประวัติรุ่งเรือง

อธิการบดี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บรรณาธิการ

รศ.ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

ศ.ดร.จรรยา สุวรรณทัต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เกษียณอายุราชการ)

ศ.ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (เกษียณอายุราชการ)

ศ.ดร.สายหยุด จำปาทอง

กระทรวงศึกษาธิการ (เกษียณอายุราชการ)

รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รศ.ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เกษียณอายุราชการ)

รศ.ดร.ภารดี อนันต์นาวิ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

รศ.ดร.มนสิข สิริสมบุญ

มหาวิทยาลัยนเรศวร

รศ.ดร.วันชัย ปานจันทร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รศ.ดร.วิชัย แหวนเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (เกษียณอายุราชการ)

ผศ.ดร.เฉลิมชัย วิโรจน์วรรณ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผศ.ดร.ปัญญา ธีระวิทยเลิศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (เกษียณอายุราชการ)

ผศ.ดร.ฤทธิ์ชัย อ่อนมิ่ง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผศ.ดร.สิทธิชัย ธรรมเสนห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผศ.ดร.อนันต์ ธรรมชาลย์

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผศ.สุรเดช บุญลือ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

กำหนดตีพิมพ์เผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

ผลงานที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์เฉพาะส่วนบุคคลของผู้เขียน
ซึ่งต้องรับผิดชอบต่อผลทางกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นได้
และไม่มีผลต่อบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ACADEMIC JOURNAL OF NORTH BANGKOK UNIVERSITY

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2564

Vol.10 No.2 July – December 2021

ISSN 2286-8860

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (Peer Review) ประจำฉบับ

ศ.ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (เกษียณอายุราชการ)
รศ.ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
รศ.ดร.ทิวดี มณีโชติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (เกษียณอายุราชการ)
รศ.ดร.ธัญญา ปลื้มสำราญ	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
รศ.ดร.นันทนา วงษ์ไทย	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รศ.ดร.พงศ์ หรดาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (เกษียณอายุราชการ)
รศ.ดร.ภูมิพัฒน์ รักพรหมกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
รศ.ดร.มนสิข สิริสมบุญ	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รศ.ดร.รัตนา วงศ์ศรีมีเดือน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
รศ.ดร.วันชัย ปานจันทร์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รศ.ดร.วิชัย แหวนเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (เกษียณอายุราชการ)
รศ.ดร.วิจิต อยู่น	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รศ.ดร.วิภาส ทองสุทธิ	วิทยาลัยนครราชสีมา
รศ.ดร.สมเกียรติ วรรณญาณันต์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รศ.ดร.สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
รศ.ดร.สมสรบุญ วรรณอยู่น้อย	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เกษียณอายุราชการ)
รศ.ดร.สุกัญญา เรืองจรรยา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รศ.ดร.สุธรรม ธรรมทัศนานนท์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รศ.ดร.สุรัชย์ ศึกษบัณฑิต	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
รศ.ดร.สุรพล บุญลือ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
รศ.ดร.อนิรุทธิ์ สติมัน	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผศ.ดร.ประเสริฐ สิริจิรพัฒน์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผศ.ดร.ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผศ.ดร.ปัญญา ธีระวิทยเลิศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (เกษียณอายุราชการ)
ผศ.ดร.ปานแก้วดา ลักนาวานิช	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ผศ.ดร.รุ่งเกียรติ สิริวงษ์สุวรรณ	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผศ.ดร.สิทธิชัย ธรรมเสนห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผศ.ดร.อนรรฆ จรรย์ยานนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ฉบับนี้ เป็นวารสารปีที่ 10 ฉบับที่ 2 ยังคงมุ่งเน้นการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์ นักการศึกษา นักวิจัย นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในรูปแบบของบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทปริทัศน์หนังสือ ซึ่งนับว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัย แนวคิด ข้อมูล ข้อคิดเห็นทางวิชาการ องค์ความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ อันจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น นับเป็นแหล่งการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมที่สำคัญแหล่งหนึ่ง

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่าน อีกทั้งยังสามารถเป็นสื่อทางความคิดระหว่างท่านกับสังคมได้อีกทางหนึ่งด้วย

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต)

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิชาการ

- 1 การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสุขภาพเยาวชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เมธาวี จำเนียร
- 10 องค์การนวัตกรรมการศึกษา: การบริหารจัดการ ภารดี อนันต์นารี

บทความวิจัย

- 22 Inheritance and development of Guangdong Music Culture under the background of Guangdong Greater Bay Area Liu Dajian
Panya Roongruang
- 29 Teaching the "Knowing Thai Music Course" for Chinese students by using "A Brief Thai Music Text Book" Wang Si Tong
Panya Roongruang
- 34 การทับศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทย จอมขวัญ สุทธินนท์
- 45 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จักรพันธ์ จันท์เจริญ
- 61 ผลของการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในเรื่องเส้นขนานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จันท์ ดิยะวงศ์
- 70 การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของสินค้าแปรรูปเกษตร ยาม่วงเสลดพังพอน เจนจิรา ถาปินตา
- 79 การพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว ณีฐัฐดา สุภาพจน์
- 92 การแบ่งกลุ่มผู้ใช้บริการโรงแรมยุค New Normal ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ปัจจัยด้านพฤติกรรม การซื้อและการใช้ ทรรศนันท์ จุลเกษมศักดิ์
รวิดา วิริยกิจจา

สารบัญ (ต่อ)

107	คุณลักษณะประชากร พฤติกรรมในการป้องกันตนเองและการประเมิน สุขภาพตนเองของประชาชนในพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูง ในกรุงเทพมหานคร	ธัญญา สุพรประดิษฐ์ชัย
125	ความสำเร็จของการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการสู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์	นิศราวรรณ ไพบูลย์พรพงศ์
138	การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิกอลระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) กับส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของสถานีตำรวจภูธรหันคา จังหวัดชัยนาท	ประกาศ ปาวา ทองสว่าง
146	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี	ผิน ปานขาว ชลิตา กันหาลิลลา
155	ความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียน สู่แรงงาน 4.0 ของผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์ รายวิชาระบบคอมพิวเตอร์ และการซ่อมบำรุง ในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์	พิทักษ์ พลคชา
170	ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	สัจจวัฒน์ เรืองกาญจน์กุล
179	การศึกษาสภาพการจัดทำบัญชีตามแนวทางของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทมะพร้าวทับสะแก อำเภอบ้านนา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	สุภาวดี สมศรี
188	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา	อรณิชา ทศตา

การเรียนรู้การสอนเพื่อส่งเสริมสุขภาวะเยาวชนในสถานการณ์
การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19
Learning to promote health of youth in the situation
of the COVID-19 epidemic

เมธาวี จำเนียร (Methawee Chamnian) *

Received: July 16, 2021

Revised: October 25, 2021

Accepted: November 30, 2021

บทคัดย่อ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (Corona Virus) หรือโควิด-19 ที่กำลังแพร่ระบาดในประเทศไทย โดยเฉพาะในปี 2563 ที่ปรากฏการแพร่ระบาด 2 ครั้ง และปี 2564 ที่กำลังแพร่ระบาดเป็นระลอกที่ 3 ส่งผลให้วิถีชีวิตของประชาชนทั่วโลกเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งทุกคนเรียกกันว่า วิกฤติใหม่ หรือ New Normal สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ยังส่งผลกระทบต่อเนื่องไปถึงการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจในการใช้ชีวิตอย่างถูกต้องจึงมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันท่ามกลางการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่จะเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อและรับเชื้อโควิด-19 บทความวิชาการชิ้นนี้จึงเป็นการถอดบทเรียนผลจากการที่ผู้เขียนได้นำโครงการเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสุขภาวะแก่เยาวชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ดำเนินการโดยนักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. ภายใต้ กิจกรรมคิดดีไอเดอล ซึ่งจากการจัดการเรียนการสอนในลักษณะโครงการดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษามีการพัฒนาในระดับตัวบุคคล

สามารถสะท้อนให้เห็นทักษะความสามารถของตนเอง และพลังขับเคลื่อนที่จะพัฒนาตนเองต่อไป

คำสำคัญ: การเรียนการสอน, การส่งเสริมสุขภาวะ, โรคโควิด-19

Abstract

The situation of the Corona Virus or COVID-19 that is currently spreading in the country, especially in the year 2020 with two outbreaks and the third time in 2021 that is spreading as a third wave, resulting in a change in the way of life of people around the world. We all call it the New Normal. The situation of the COVID-19 epidemic also affects politics, economy, society and environment. Learning to create an understanding of how to live properly is essential to living today in the midst of the epidemic, especially among young people who are at risk of COVID-19 transmission and infection. This academic article; therefore, presents the lessons learned from project-based learning that the author brings project to integrate the learning to promote health of youth in the situation of the COVID-19 epidemic managing by students of the Department of Communication Arts, Faculty of Management, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University which was funded by Thai Health Promotion Foundation under Kiddeeldol activity. From teaching and learning in the

* อาจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
Lecturer of Communication Arts Program, Faculty
of Management Science, Nakhon Si Thammarat
Rajabhat University.

aforementioned project, as a result, students develop at an individual level can reflect their own skills and abilities and the driving force to further develop themselves

Keywords: learning, health promotion, COVID-19

บทนำ

การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ผ่านมามีในประเทศไทยในแต่ละครั้ง ก่อให้เกิดการสูญเสียทั้งชีวิตผู้คน และทรัพยากรของประเทศ ส่งผลกระทบต่อการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เกิดการใช้ชีวิตแบบวิถีปกติใหม่ที่ New Normal ที่ทุกคนต้องเรียนรู้และปรับตัวเพื่อให้รู้เท่าทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคม

การใช้ชีวิตแบบวิถีปกติใหม่ประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อในด้านการศึกษานั้นคือ ลักษณะการเรียนการสอน ซึ่งจากการเรียนการสอน ณ สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยกลายเป็นการเรียนการสอนแบบออนไลน์เพื่อหลีกเลี่ยงการเป็นจุดแพร่ระบาดของเชื้อ และเพื่อป้องกันการได้รับเชื้อในสถานศึกษา นักศึกษาจึงต้องหันมาเรียนรู้แบบออนไลน์ ในขณะที่เดียวกันก็เกิดการเรียนรู้เพื่อหลีกเลี่ยงโรคระบาดดังกล่าว

หลาย ๆ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการปรับตัวในสถานการณ์ใช้ชีวิตแบบปกติใหม่ และการส่งเสริมสุขภาพท่ามกลางการแพร่ระบาดของโรค เช่นเดียวกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ หรือ สสส. ภายใต้โครงการคิดดีได้อดปี 4 ในพื้นที่ภาคใต้ โดยการส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาคิดสร้างสรรค์โครงการเพื่อส่งเสริมสุขภาพในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งหลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชได้เข้าร่วมโครงการคิดดีได้อดปี 4 โดยได้บูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาหลักการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 วิชาเอกการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สมัยใหม่ จำนวน 11 คน และในรายวิชาหลักวารสารศาสตร์ในงานสื่อสารมวลชน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 วิชาเอก

สื่อสารมวลชนดิจิทัล จำนวน 13 คน ในภาคเรียนที่ 1/2563 ที่ผ่านมา

ในการดำเนินโครงการ นักศึกษาได้ศึกษาปัญหาและคิดสร้างสรรค์โครงการส่งเสริมสุขภาพสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโรคโควิด-19 แก่นักเรียนในโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการเรียนรู้ใช้โครงการเป็นฐาน (project-based learning: PBL) ซึ่ง พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และเพียร ยินดีสุข (2561, 85) อธิบายว่า การเรียนรู้โดยใช้โครงงานหรือโครงการ เป็นแนวทางที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการทำโครงการ ผู้เรียนจะพบปัญหาได้ตลอดเวลา การเรียนรู้จึงเป็นวงจรการเรียนรู้ไปอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีที่สิ้นสุด หรือกล่าวว่าเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้โดยใช้โครงการจึงเป็นการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติตามความสนใจของนักเรียน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนนักเรียนสามารถประยุกต์ใช้เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของความสนใจของนักเรียนตนและกลุ่มการทำงาน และจะช่วยพัฒนาสมรรถนะและทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 (อัญชลี ทองเฒ่า, 2561, หน้า 187) เช่น ความฉลาดทางด้านสติปัญญา (Intelligence Quotient = I.Q.) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ความฉลาดทางด้านอารมณ์ (Emotional Quotient = E.Q.) ความฉลาดทางด้านคุณธรรม (Moral Quotient = M.Q.) และความฉลาดทางด้านสังคม (Social Quotient = S.Q.) ที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น และทักษะการสื่อสาร เป็นต้น (อัญชลี ทองเฒ่า, 2561, หน้า 198) ซึ่งการจัดโครงการส่งเสริมสุขภาพแก่เยาวชนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยนักศึกษา จะทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ แก้ไขปัญหา ทำงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่องเพื่อให้ไปถึงจุดหมายที่ตั้งใจไว้ นั่นคือกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นเยาวชนในพื้นที่เกิดความรู้ความเข้าใจ การตระหนักต่อภัยของโรคโควิด-19 และลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคดังกล่าว

การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน

การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติ

จริงตั้งแต่การสำรวจค้นคว้า วางแผนการเรียนรู้การออกแบบการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ที่เรียนมา และการประเมินผลงาน โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้จัดการเรียนรู้ผู้อำนวยความสะดวก หรือผู้ให้คำแนะนำปรึกษา เพื่อให้โครงการสำเร็จลุล่วง (ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน และเฉลิมขวัญ สิงห์วี, 2563, หน้า 224-225)

โครงการการส่งเสริมสุขภาวะเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

การนำเสนอบทความที่เกี่ยวกับการนำโครงการการส่งเสริมสุขภาวะเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในครั้งนี้จะนำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ รายละเอียดการดำเนินการจัดโครงการ และผลการจัดโครงการ

1. รายละเอียดการดำเนินการจัดโครงการส่งเสริมสุขภาวะเยาวชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 บทบาทในการเรียนการสอน

จากการเข้าร่วมส่งโครงการเพื่อของบประมาณมาจัดโครงการภายในโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช นักศึกษาได้ดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการเป็นขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการจัดโครงการ

1) การเข้าร่วมกิจกรรมประกาศเจตน์ของโครงการคิดดีได้อดอล ปีที่ 4

นักศึกษาได้เข้าร่วมรับฟังการบรรยายและแนวคิดการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการคิดดีได้อดอลจากคณะผู้จัด ในภาคเรียนที่ 1/2563 เพื่อได้รับข้อมูลของโครงการคิดดีได้อดอลปีที่ผ่านมา ๑ มา ผลงานที่ผ่านมาของการจัดกิจกรรมภายใต้โครงการ และแนวคิดหลักของเจตน์ในปี พ.ศ.2563

2) การระดมความคิดเห็นร่วมกันของกลุ่มนักศึกษา เพื่อหาประเด็นในการจัดทำกิจกรรมภายใต้โครงการ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้ข้อชี้แนะ

ในช่วงปิดภาคเรียนที่ 1/2563 ซึ่งอยู่ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมประชุมผ่านการประชุมออนไลน์ นักศึกษาได้ระดมความคิดเห็นและคิดประเด็นที่ต้องการจะทำ

โครงการ การจัดทำสื่อและกิจกรรมส่งเสริมสุขภาวะ โดยยึดแนวคิดของการสื่อสารสุขภาพหรือการสื่อสารสุขภาวะที่ องค์การอนามัยโลก (WHO) (AMRO/PAHO) ในปี ค.ศ. 1996 อธิบายไว้ว่า เป็นการทำหน้าที่หลัก ๆ ได้แก่ การบอกกล่าวหรือการแจ้ง (inform) ให้คนทั่วไป ทราบเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ ผ่านการสื่อสารมวลชน (mass communication) และการใช้สื่อประสมประเภทต่าง ๆ รวมทั้งนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ ข้อมูลสุขภาพที่เป็นประโยชน์ต่อคนทั่วไป ให้ตระหนักในประเด็นสุขภาพ ทั้งระดับบุคคล และระดับสังคม อีกทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาสุขภาพด้วย (มลินี สมภพเจริญ, 2563, หน้า 9)

จากการระดมความคิดเห็น ได้ผลว่า กลุ่มนักศึกษาวิชาเอกการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สมัยใหม่ จะทำกิจกรรมชวนเยาวชนทำสื่อต้านภัยโควิด-19 โดยจะเป็นลักษณะกิจกรรมการพัฒนาทักษะการผลิตสื่อด้วยสมาร์ทโฟนแก่เยาวชนในโรงเรียน และชวนให้เยาวชนหันมาผลิตสื่อในแง่ภูมิคุ้มกันต้านภัยโควิด-19 สำหรับกลุ่มนักศึกษาวิชาเอกการสื่อสารมวลชนดิจิทัล สนใจในประเด็นการกลั่นแกล้งในสังคม (bullying) ในสถานการณ์โควิด-19 โดยผ่านการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น แล้วนำไปให้เยาวชนได้รับชมและคิดต่อร่วมกัน ในประเด็นจะระวังอย่างไรไม่ให้เกิดการกลั่นแกล้งในสังคม และจะปฏิบัติตัวอย่างไรเมื่อถูกกลั่นแกล้งทางสังคมในช่วงสถานการณ์โควิด-19

3) การปรับรายละเอียดกิจกรรมเมื่อผ่านเข้ารอบ

เมื่อประกาศผลการเข้ารอบ แต่มีประเด็นต้องแก้ไข นักศึกษาได้เข้ามาขอคำปรึกษา จึงได้ให้นักศึกษาหารือกันในกลุ่มของนักศึกษา ก่อน เพื่อให้ นักศึกษาเกิดความมั่นใจว่าโครงการหรือกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นมาจากความต้องการและเป็นผลงานของนักศึกษา และการฝึกทักษะการประสานงานการทำงานเป็นทีม ซึ่งนักศึกษาได้ประชุมสรุปงานกัน และได้แบ่งบทบาทหน้าที่ในกลุ่ม เพื่อเตรียมดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการทั้ง 2 กิจกรรม

4) การดำเนินกิจกรรม

นักศึกษาวิชาเอกการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สมัยใหม่ ได้จัดกิจกรรมการอบรมทักษะ

การผลิตสื่อต้านภัยโควิด-19 ด้วยสมาร์ทโฟนแก่นักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่ง แต่เนื่องจากเวลาในการจัดกิจกรรมค่อนข้างจำกัด และมีเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมน้อย ประกอบกับการประสานงานกับโรงเรียนมีความผิดพลาด จึงทำให้การจัดอบรมครั้งแรกไม่เป็นที่พึงพอใจของนักศึกษา จึงขอจัดในโรงเรียนใหม่อีกครั้ง แต่ในขณะเดียวกัน นักศึกษาได้เรียนรู้การจัดกิจกรรมในโรงเรียนครั้งแรก ได้ฝึกทักษะการทำงาน และเป็นข้อมูลสำคัญในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

การจัดกิจกรรมของนักศึกษาครั้งที่ 2 จัดขึ้น ณ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา มีนักเรียนมาร่วมกว่า 80 คน โดยกิจกรรมเน้นการให้ความรู้เรื่องโควิด-19 และการผลิตสื่อคลิปวิดีโอขนาดสั้นด้วยสมาร์ทโฟน โดยให้นักเรียนได้ลงปฏิบัติจริงและส่งผลงานเพื่อให้อาจารย์และพี่ให้ข้อเสนอแนะทางไลน์กลุ่ม ซึ่งจากการจัดกิจกรรมครั้งนี้ทำให้เห็นว่า นักศึกษามีทักษะด้านการประสานงาน การแบ่งหน้าที่กันทำดีขึ้นกว่าการจัดกิจกรรมในโรงเรียนแรก

สำหรับนักศึกษาวิชาเอกสื่อสารมวลชน ดิจิทัลจัดกิจกรรมผลิตภาพยนตร์สั้น จึงเน้นการลงมือผลิตสื่อในช่วงนี้

5) การจัดกิจกรรม โดยคณะผู้จัดงานมาติดตามงาน

เมื่อทางคณะผู้จัดมาติดตามงานการลงพื้นที่นำเสนอไปจัดกิจกรรมในโรงเรียนเป้าหมาย นักศึกษาได้มีการเตรียมงานกันล่วงหน้า และเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งอาหารว่าง เพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรม ซึ่งผลการจัดกิจกรรมมีความแตกต่างกันทั้ง 2 กลุ่ม ดังนี้

นักศึกษาวิชาเอกการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สมัยใหม่ จัดกิจกรรมในโรงเรียนเดิมจึงสามารถดำเนินการตามที่กำหนดได้อย่างราบรื่น เนื่องจากไม่ต้องทำความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายอีก โดยกิจกรรมที่กำหนด คือ การประกาศรางวัลคลิปที่นักเรียนทำจากครั้งแรก การนำเสนอผลงานสรุปของกิจกรรมที่ทางกลุ่มทำ การนำเสนอผลงานกิจกรรมทางกายและให้นักเรียนได้ร่วมออกกำลังกายภายใต้เพลงประกอบการเต้น และการมอบสื่อจากโครงการแก่ทางโรงเรียน อย่างไรก็ตาม พบว่า อุปสรรคในการจัด

กิจกรรมในวันนั้น คือ อุปกรณ์และเครื่องเสียง ที่ไม่สามารถเปิดแสดงผลงานของนักเรียนที่ได้รับรางวัลได้ และเสียงเพลงที่ขาดช่วง

สำหรับนักศึกษาวิชาเอกสื่อสารมวลชน ดิจิทัล ได้นำสื่อภาพยนตร์สั้นการกลั่นแกล้งทางสังคม ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 แก่นักเรียนในโรงเรียน จากนั้นจัดกิจกรรมระดมความคิดเห็นของนักเรียนที่เคยประสบปัญหาการถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียนและวิธีแก้ไข ซึ่งโดยส่วนใหญ่พบว่า มีทั้งการถูกกลั่นแกล้งทั้งจากเพื่อนและครู โดยมีประเด็นที่ถูกกลั่นแกล้งคือ รูปร่าง ฐานะ ความสามารถในการเรียน เป็นต้น และวิธีแก้ไข คือ การวางแผน การตอบโต้ และการเปลี่ยนเป็นพลังในการพัฒนาตนเอง นักศึกษาที่จัดกิจกรรมดังกล่าว ยังไม่มีความมั่นใจในการจัดกิจกรรม เนื่องจากเป็นการจัดกิจกรรมด้วยตนเองครั้งแรก จึงทำให้การจัดกิจกรรมไม่ค่อยราบรื่น ประกอบกับอุปกรณ์ในด้านอุปกรณ์การนำเสนอภาพยนตร์สั้นที่ไม่พร้อม

6) เข้าร่วมกิจกรรม showcase ร่วมกับโครงการอื่นๆ ทั่วภาคใต้

กิจกรรมนำเสนอผลงานเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้น นักศึกษาส่งตัวแทนไปเข้าร่วม โดยเน้นนักศึกษาที่มีหน้าที่ในเรื่องการดูแลและจัดการการเงินของกลุ่ม ซึ่งไม่ใช่ผู้ประสานงานหลักของโครงการ นักศึกษาได้นำเสนอผลงานบนเวทีใหญ่และในที่สาธารณะครั้งแรก นักศึกษาวิชาเอกการโฆษณาและประชาสัมพันธ์มีปัญหาในเรื่องผลงานที่นำเสนอผิดกับไฟล์ที่ต้องการนำเสนอ จึงทำให้นำเสนอได้ไม่ดีนัก และผลงานของนักศึกษาวิชาเอกสื่อสารมวลชนดิจิทัลที่ผลิตภาพยนตร์สั้นมีปัญหาด้านเสียง ทำให้ไม่น่าสนใจและไม่ได้ยืนชัดเจน

เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม showcase นักศึกษาไม่พึงพอใจกับการนำเสนอผลงานของตนเอง และต้องการแก้ตัวอีกครั้งหากมีโอกาส และรู้สึกชื่นชมการนำเสนอสื่อของกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เตรียมตัวมาดีมาก

2. ผลการประเมินโครงการการเรียนรู้การสอนเพื่อส่งเสริมสุขภาวะเยาวชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 บูรณาการกับการเรียนการสอน

จากการร่วมกิจกรรมถอดบทเรียน สรุปเป็นชุดประสบการณ์จากการเข้าร่วมโครงการคิดดีได้อดลปีที่ 4 ตัวแทนนักศึกษาในนามของจังหวัดนครราชสีมาได้อสาเข้าร่วมกิจกรรม โดยได้แสดงความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ ในเวที เพื่อทางโครงการจะได้นำไปแนวทางเพื่อพัฒนาต่อ

ข้อดีจากการบูรณาการการเรียนการสอนกับการจัดโครงการส่งเสริมสุขภาพของเยาวชนโดยนักศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อดีจากการบูรณาการเรียนการสอนกับการจัดกิจกรรมของศึกษาภายใต้โครงการคิดดีได้อดลปีที่ 4 พบว่า

1) นักศึกษาและกลุ่มเป้าหมายเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคโควิด-19 มากขึ้น

นักศึกษาช่วยกันค้นคว้าหาข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ภายในกลุ่มและนำข้อมูลดังกล่าวไปประกอบการผลิตสื่อ ได้แก่ การทำมิวสิกวิดีโอ ผลิตเป็นภาพยนตร์สั้นสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เยาวชนเกี่ยวกับภัยและวิธีการระงับตัวจากโรคโควิด-19 โดยการทำให้โครงการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิด KAB (Knowledge Attitude and Behavior Change) โดยได้จำแนกการเปลี่ยนแปลงออกเป็น 4 ประเภทหลักโดยเน้นไปที่ระดับของผลที่เกิดขึ้น (output) โดยแบ่งเป็นเรื่องความรู้ เจตคติ พฤติกรรมในระดับปัจเจกและกลุ่มบุคคล กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงความรู้ (knowledge change) คือ การได้รับความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งไปเปลี่ยนแปลงความรู้ที่มีอยู่เดิม นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเจตคติ (attitude change) และจากการเปลี่ยนแปลงเจตคติส่งผลต่อเนื่องสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคคล (individual behavioral change) และการเปลี่ยนแปลงประเภทสุดท้ายคือ การเปลี่ยนแปลงในกลุ่ม หรือ องค์ กร (group behavioral change) (ประไพพิศ มุกิตาเจริญ, 2561, หน้า 44-45)

2) นักศึกษาเข้าใจการทำงานที่เป็นระบบ

การดำเนินโครงการของนักศึกษาในครั้งนี้ มีลักษณะเป็นการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในชุมชน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการวิเคราะห์สถานการณ์ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการผลิตสื่อว่ามีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร และจะรณรงค์ประชาสัมพันธ์ไปยังบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด ขั้นตอนต่อมา คือ การกำหนดกลยุทธ์

และการสร้างสรรค์สื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์ การกำหนดระยะเวลาปฏิบัติงานและงบประมาณการผลิตสื่อ และการประเมินผลหลังจากผลิตและเผยแพร่สื่อไปแล้ว (ณัฐวิภา สินสุวรรณ, 2560) ซึ่งทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้และเข้าใจระบบของการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

3) นักศึกษาทำงานเป็นทีม

จากการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการจัดกิจกรรมภายใต้โครงการคิดดีได้อดลปีที่ 4 นักศึกษาได้ฝึกการทำงานเป็นทีมและกระบวนการทำงาน ดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่การวางแผนโครงการ การประสานงานการจัดโครงการ การจัดกิจกรรมภายใต้โครงการ และการสรุปกิจกรรมที่จัด

4) นักศึกษาแบ่งบทบาทหน้าที่ทำให้เห็นจุดเด่นของแต่ละคน

ในการแบ่งบทบาทการทำงานในทีม แบ่งจากความสามารถเดิมของแต่ละคน และความต้องการพัฒนาตนเองของนักศึกษา ซึ่งทำให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ กลายเป็นจุดเด่นของแต่ละคน เช่น ทักษะการเป็นพิธีกรและการนำเสนองาน ทักษะการประสานงาน ทักษะด้านการร้องและการแสดง ทักษะการบริหารจัดการ เป็นต้น

5) การได้เรียนรู้ตัวเองทำได้พัฒนาตนเอง

เนื่องจากการทำกิจกรรมครั้งนี้ เป็นกิจกรรมลักษณะจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการในโรงเรียนครั้งแรกของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ทั้งสองห้อง ทำให้นักศึกษาได้ดำเนินงานเป็น “ครั้งแรก” เช่น เป็นพิธีกรครั้งแรก ประสานงานโรงเรียนครั้งแรก ดูแลด้านการเงินของโครงการครั้งแรก ทำให้นักศึกษาเกิดความภูมิใจที่ได้ลงมือทำงาน และเกิดความมั่นใจมากขึ้น หากได้มีโอกาสดำเนินงานในครั้งต่อไป

6) เกิดแรงบันดาลใจในการดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง

นักศึกษาบางคนเมื่อได้ลงมือดำเนินกิจกรรมในครั้งนี้แล้ว มีความต้องการดำเนินกิจกรรมอีก หากมีโอกาสเข้ามา เพื่อนำข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดจากการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้ ไปพัฒนาต่อยอดในโครงการต่อไป โดยเฉพาะกิจกรรม showcase ที่ได้เห็นผลงานจากเพื่อน ๆ ต่างกลุ่มต่างสถาบัน นักศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

7) นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนและการสอบวัดผล

ในการบูรณาการกับการเรียนการสอนรายวิชาหลักการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์และหลักการสื่อสารมวลชน เมื่อทดสอบความเข้าใจ นักศึกษาสามารถประยุกต์สิ่งที่ได้กับความเข้าใจกระบวนการประชาสัมพันธ์ และการเล่าเรื่องได้ สามารถนำองค์ความรู้จากบทเรียนมาประยุกต์กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงได้

8) ผลงานสื่อที่นักศึกษาผลิตภายใต้กิจกรรมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

จากการจัดกิจกรรมในโรงเรียนพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา สื่อที่นักศึกษาผลิต และนำไปเผยแพร่ในโรงเรียน โรงเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเป็นสื่อการเรียนการสอน สื่อเพื่อการเรียนรู้ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการป้องกันโรคโควิด-19 และแนวทางการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมในภาวะการแพร่ระบาดของโรค

ข้อเสียจากการบูรณาการการเรียนการสอนกับการจัดโครงการส่งเสริมสุขภาวะของเยาวชนโดยนักศึกษา

นอกจากข้อดีของการบูรณาการการเรียนการสอนกับการจัดกิจกรรมของนักศึกษาภายใต้โครงการคิตติ์ไอเดอลปี ที่ 4 แล้ว ก็ยังพบข้อเสียด้วย ซึ่งประกอบด้วย

1) ความขัดแย้งในกลุ่ม

ในการทำงานย่อมมีความขัดแย้งเกิดขึ้นเสมอ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมระยะยาวในเวลา 10 เดือน จะพบว่า จะมีการเกี่ยงกันทำงาน ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาจะมีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไข ซึ่งสุดท้าย ภายในกลุ่มก็จะมองเป้าหมายหรือผลที่จะเกิดขึ้นเป็นหลัก แม้จะมีความขัดแย้งกันบ้าง แต่ผลที่ออกมาจะต้องไม่ถูกกระทบ ต้องดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมาย

2) ผลงานที่ออกมาไม่ดี

การเรียนการสอนที่มาจากกรอบหมายชิ้นงานให้ทำงานในลักษณะกลุ่มใหญ่ ซึ่งอาจจะไม่ได้มาจากความต้องการของตัวนักศึกษาเอง ส่งผลให้ทำงานภายใต้การดำเนินกิจกรรมของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ยังไม่เป็นที่พอใจของนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา

หรือผู้สอน ทำให้เห็นแนวทางในการพัฒนาเสริมทักษะการผลิตสื่อแก่นักศึกษามากขึ้น ทั้งในด้านประเด็นทักษะการผลิต ทักษะการนำเสนอ ทักษะการบริหารจัดการโครงการ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากข้อดีเปรียบเทียบกับข้อเสียของการบูรณาการเรียนการสอนกับการจัดกิจกรรมคิตติ์ไอเดอลปี ที่ 4 พบว่า ปรากฏข้อดีมากกว่าข้อเสีย และสามารถหาแนวทางแก้ไขข้อเสียได้ เช่น การร่วมกันวางแผนการดำเนินงานให้ดี รัดกุม และการติดตามประเมินผลงานของนักศึกษาเป็นระยะ ซึ่งผู้สอนในฐานะที่ปรึกษาและนักศึกษาจะต้องประสานงานกัน พบปะหารือกันทำงานเป็นทีม (teamwork) ให้มากกว่านี้

นอกจากนี้ จากการทำโครงการของนักศึกษา ทำให้เห็นแง่มุมของการทำโครงการที่สื่อสารเพื่อส่งเสริมสุขภาวะของเยาวชน ซึ่งมีมิติการทำหน้าที่ของการสื่อสารเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพดังที่ Tubb และ Moss (2003, อ้างใน วาสิตา บุญสาร, 2563, หน้า 19) กล่าวไว้ ว่าการสื่อสารเกิดขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจ เพื่อสร้างความสุนทรีย์ หรือความบันเทิง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น เพื่อการโน้มน้าวใจ และเพื่อกระตุ้นพฤติกรรม ซึ่งจากการทำโครงการเพื่อสื่อสารไปยังกลุ่มเยาวชน มุ่งเน้นในมิติของการสื่อสารสุขภาพมากกว่าการสื่อสารทั่วไป กล่าวคือ การสื่อสารควรก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ เกิดความตระหนักในประเด็นสุขภาพนั้น ๆ เกิดความรู้ การหล่อหลอมเป็นทัศนคติหรือเจตคติต่อประเด็นสุขภาพนั้น ๆ ความเชื่อมั่นสมรรถนะในตนเอง หรือการรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-efficacy) มีทักษะในการป้องกันดูแลตนเอง และสร้างข้อผูกมัดให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (Smith et al., 2011, p.197 อ้างถึงใน มลีนี สมภพเจริญ, 2563, หน้า 8)

ในที่นี้ การทำโครงการส่งเสริมสุขภาวะของเยาวชนของนักศึกษา นักศึกษาต้องการทำหน้าที่สื่อสารเพื่อให้เยาวชนหันมาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง ลดความเสี่ยงที่มีต่อโรคโควิด-19 เป็นเป้าหมายสูงสุด

ทักษะที่นักศึกษาได้พัฒนาภายใต้โครงการและแนวทางการพัฒนาต่อยอดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการคิตติ์ไอเดอลปี ที่ 4

โดยโครงการดังกล่าว ได้กำหนดทักษะ 4 ด้าน เพื่อสร้างศักยภาพของคนรุ่นใหม่ให้สามารถเป็นผู้ใช้ สื่อสู่ผู้นำการเปลี่ยนแปลงแห่งศตวรรษที่ 21 และสร้าง นักสื่อสารสุขภาวะ (สำนัก 11 สำนักงานสร้างเสริม ระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา สำนักงานกองทุน สันติสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สสส., 2563) ซึ่งผู้เขียนจะได้วิเคราะห์ทักษะดังกล่าวที่นักศึกษาได้ จากการบูรณาการการเรียนการสอนกับโครงการ ดังกล่าวและแนวทางการพัฒนาต่อยอด

1) ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล (Media Information and Digital Literacy-MIDL)

จากการบูรณาการการเรียนการสอนกับ โครงการคิดดีใจดอลดังกล่าว นักศึกษาได้เรียนรู้ เกี่ยวกับการเลือกรับข้อมูลข่าวสารรอบตัว การคิด วิเคราะห์เพื่อกำหนดประเด็นในการสื่อสารสร้างสุข ภาวะ การค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อไปสู่การวางแผน การเลือกผลิตประเภทสื่อเพื่อนำเสนอประเด็น การใช้ สื่อหรือช่องทางในการนำเสนอสื่อเพื่อการเผยแพร่ ผลงาน ตลอดจนวิธีการประเมินผล เพื่อการให้ได้ ข้อมูลตอบกลับเพื่อนำไปใช้พัฒนาผลงานต่อไป เช่น ในประเด็นการกลั่นแกล้งในสถานการณ์โควิด-19 ของนักศึกษาวิชาเอกสื่อสารมวลชนดิจิทัล นักศึกษา จะต้องค้นคว้าหาข้อมูลว่า การกลั่นแกล้งหรือ bully ในช่วง โควิด-19 มีรูปแบบใดบ้าง มีลักษณะอย่างไร จะ ผลิตสื่อเพื่อสื่อสารประเด็นดังกล่าวอย่างไร นักศึกษา ค้นคว้าข้อมูลและเลือกที่จะนำเสนอประเด็นความ ระแวงกันของคนในช่วงสถานการณ์ดังกล่าว นำไปสู่ การดูถูกกันในเชิงคำพูด การแสดงออกท่าทาง ผ่านการผลิตภาพยนตร์สั้นเพื่อสื่อสารไปยังกลุ่ม วัยรุ่น เพราะผ่านการวิเคราะห์แล้วว่า วัยรุ่นเป็นกลุ่ม เสี่ยงของการติดเชื้อโรคโควิด-19 หากไม่ระมัดระวังตัว แต่ก็ต้องไม่กลั่นแกล้งดูถูกคนรอบข้างอย่างขาดสติ และนักศึกษาวิเคราะห์แล้วว่า กลุ่มวัยรุ่นสนใจสื่อ ภาพยนตร์สั้น จึงเป็นที่มาของแนวคิดของผลงาน ที่ว่า “ระวังแต่ไม่รังเกียจ”

2) ทักษะการสื่อสารและการสร้างความร่วมมือ (Communication & Collaboration Skill)

จากการเรียนการสอนบูรณาการกับโครงการ ดังกล่าว พบว่า นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการสื่อสาร ของตนเองในแต่ละบุคคล ทั้งการสื่อสารในที่ที่ต้อง

ดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการในแต่ละขั้นตอน ให้สำเร็จเรียบร้อยตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การสื่อสารกับ คณะผู้จัดซึ่งเป็นพี่เลี้ยงให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนา ผลงาน การสื่อสารกับนักเรียนและโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายที่นำผลงานไปเผยแพร่ ไปจัดกิจกรรม ในโรงเรียนว่า นักเรียนในโรงเรียนเข้าถึงสื่อที่ต้องการ นำเสนอหรือไม่ อย่างไร การสื่อสารกับผู้มีส่วน เกี่ยวข้องกับผลงานสื่อที่ผลิต การสื่อสารกับอาจารย์ ที่ปรึกษาเมื่อต้องการคำแนะนำหรือแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ดังนั้น จะเห็นได้ ว่า ทักษะการสื่อสารและการสร้างความร่วมมือ เป็นทักษะที่นักศึกษาแต่ละคนในทีมต้องใช้อยู่ ตลอดเวลา ซึ่งการจะเกิดทักษะดังกล่าว จะเกิดขึ้นกับ นักศึกษามากหรือน้อยไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับระดับ การมีส่วนร่วมของนักศึกษาที่มีส่วนร่วมในการ ดำเนินการโครงการมากน้อยไม่เท่ากัน ใครมีส่วน ร่วมกับโครงการมาก ก็จะมีทักษะการสื่อสารและการ สร้างความร่วมมือมากกว่านักศึกษาที่มีส่วนร่วมน้อย และเกี่ยวโยงไปกับทักษะในข้อที่ 3 นั้น คือ ทักษะการ เป็นผู้นำ

3) ทักษะการเป็นผู้นำ (Leadership skill)

วาไลตา บุญสาธ (2563, หน้า 194) ให้ ความเห็นว่า การสื่อสารเป็นทักษะและความสามารถที่ สำคัญสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำ ซึ่งหากผู้นำมีทักษะ และความสามารถด้านการสื่อสารสูง จะก่อให้เกิด ความสำเร็จและประสิทธิผลในองค์กร ในขณะที่ผู้นำ องค์กรซึ่งมีทักษะและความสามารถในการสื่อสารต่ำ ก็สามารถสร้างความเสียหายต่อขวัญกำลังใจของ พนักงานและลดประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กร ได้มากเป็นลำดับต้น ๆ

ในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวของนักศึกษา จากการสังเกตการณ์และวิเคราะห์ของผู้เขียน ซึ่งรับผิดชอบการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาต่างมี ทักษะการเป็นผู้นำในประเด็นที่ตนเองถนัด เช่น ผู้นำ ในเรื่องการเป็นพิธีกร การนำเสนอผลงาน การเป็น ผู้นำในเรื่องการประสานงานขับเคลื่อนโครงการให้ ดำเนินต่อ ผู้นำในเรื่องการบริหารจัดการด้าน การงบประมาณและการเงินของโครงการ เป็นต้น ดังนั้น ทักษะการเป็นผู้นำเกิดขึ้นได้กับทุกคน ยกเว้น กับคนที่ไม่คิด ไม่ลงมือทำก่อน แต่จะเป็นผู้ตามเสีย

มากกว่า ซึ่งในแต่ละทีมจะมีอยู่ร้อยละ 50 ซึ่งเป็นผู้ตาม นั่นหมายความว่า นักศึกษาครึ่งหนึ่งมีทักษะความเป็นผู้นำ และอีกครึ่งหนึ่งเป็นผู้ตาม ซึ่งในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ ผู้สอนจะได้กระตุ้นให้ผู้ตามพัฒนาตนเองให้มีทักษะผู้นำมากขึ้น ซึ่งบางครั้งนักศึกษาไม่ได้มีความสนใจหรือกระตือรือร้นที่จะเป็นผู้นำ แต่หากสถานการณ์เป็นไปในลักษณะบังคับ ก็อาจจะเกิดความชอบและสนใจเพิ่มขึ้นจากการที่ได้ลงทำ เพราะจากการดำเนินโครงการคิดดีได้อดอลปีที่ 4 มีนักศึกษาบางคนที่ได้ลงมือทำ แล้วเกิดความสนใจและอยากที่จะพัฒนาตนเองต่อ ทั้งที่ในเบื้องต้นไม่ได้สนใจทำกิจกรรมดังกล่าวเลย

4) ทักษะการตระหนักรู้เท่าทันตนและการสะท้อนความคิด (self-awareness & reflection skill)

นักศึกษาได้เรียนรู้ความเป็นตัวตนของตนเอง ว่าตนมีศักยภาพในด้านใด และควรได้รับการพัฒนาในด้านใดจากการได้ดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ภายใต้การเรียนการสอนในรายวิชา และนักศึกษายังสามารถแสดงความคิดเห็น สะท้อนมุมมอง แนวคิดต่าง ๆ วิเคราะห์ถึงผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นทั้งหมด ภายใต้โครงการ ส่งผลให้เข้าใจถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากการได้ดำเนินโครงการ และวิเคราะห์ต่อยอดสิ่งที่ได้เรียนรู้จากโครงการ ตลอดจนแนวทางการพัฒนาตนเองและการต่อยอดโครงการหากได้มีโอกาสได้ดำเนินกิจกรรมลักษณะดังกล่าวอีก

ทักษะทั้ง 4 ด้านข้างต้นจึงเป็นทักษะที่นักศึกษาได้จากการดำเนินกิจกรรมคิดดีได้อดอล ทั้งในระดับบุคคล และระดับทีม สามารถสะท้อนให้เห็นทักษะความสามารถของตนเอง และพลังขับเคลื่อนที่จะพัฒนาตนเองต่อ ในขณะที่ มุมมองของผู้สอน สามารถสังเกตเห็นทักษะความสามารถของนักศึกษาในระดับบุคคล สิ่งที่ควรพัฒนาส่งเสริม ข้อควรแก้ไขปรับปรุง เพื่อพัฒนาตัวผู้เรียนให้เกิดทักษะความสามารถในทุกด้าน เพื่อการเป็นนักสื่อสารสุขภาวะอย่างสร้างสรรค์และการเป็นนักสื่อสารมวลชนที่ดีในอนาคต

นอกจากนี้ แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐานที่ได้ดำเนินการข้างต้น จะช่วยให้ให้นักเรียนมีความรู้สึกเชื่อมโยงกับเนื้อหาหลักสูตรและเพื่อนร่วมงาน ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Almulla, 2020) นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้ด้วย

โครงงานเป็นรูปแบบวิธีสอนที่จะนำผู้เรียนเข้าสู่การแก้ปัญหาที่ท้าทายและสร้างชิ้นงานได้สำเร็จด้วยตนเอง (ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน และเฉลิมขวัญ สิงห์วี, 2563, หน้า 225)

บทสรุป

การบูรณาการการเรียนการสอนกับการจัดกิจกรรมภายใต้โครงการคิดดีได้อดอลปีที่ 4 ของนักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ การทำกิจกรรมชวนน้องต้านภัยโควิด-19 โดยการสร้างสื่อด้วยสมาร์โฟนของนักศึกษาวิชาเอกการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สมัยใหม่ และการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นในประเด็น การกลั่นแกล้งในสถานการณ์โควิด-19 ของนักศึกษาวิชาเอกสื่อสารมวลชนดิจิทัลโดยผ่านกระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เมื่อวิเคราะห์ออกมาพบว่า การเรียนการสอนที่บูรณาการกับโครงการการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาเกิดผลดีมากมายหลายประการ เช่น การเรียนรู้ภัยจากโรคโควิด-19 การทำงานเป็นทีม การรู้จักตนเอง การเกิดพลังในการทำงานต่อและความเข้าใจในบทเรียนที่เรียนมากขึ้น ฯลฯ นอกจากนี้ กิจกรรมคิดดีได้อดอล ยังสามารถสะท้อนทักษะความสามารถของนักศึกษา นักศึกษาเกิดทักษะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศและดิจิทัล ทักษะการสื่อสารและการสร้างความร่วมมือ ทักษะการเป็นผู้นำ และทักษะการตระหนักรู้เท่าทันตนและการสะท้อนความคิดและพลังที่จะขับเคลื่อนพัฒนาตนเองของนักศึกษาแต่ละคนอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐวิภา สินสุวรรณ. (2560). หน่วยที่ 13 การผลิตสื่อชุมชนเพื่อการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในชุมชน ในเอกสารการสอนชุดวิชา การวางแผน การออกแบบ และการผลิตสื่อชุมชน หน่วยที่ 9-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน และเฉลิมขวัญ สิงห์วี. (2563). การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 46(1), 218-253.

- ประไพพิศ มุทิตาเจริญ. (2561). *องค์กร การสื่อสาร และการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: ธรรมศาสตร์.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2561). *ทักษะ 7C ของครู 4.0 PLC&Log Book*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มลินี สมภพเจริญ. (2563). *การสื่อสารสุขภาพเพื่อความรู้ด้านสุขภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- วาสิตา บุญสาธ. (2563). *การสื่อสารเชิงกลยุทธ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนัก 11 สำนักงานส่งเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สสส. (2563). *เอกสารประกอบการประชุม คัดดีไอแอล: นักสื่อสารสร้างสรรค์ไอเดียสุขภาวะ (ภาคใต้)*.
- อัญชลี ทองเฒ. (2561). การเรียนรู้โดยใช้โครงงาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารวไลย-อลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 8(3), 185-199.
- Boonsathorn, W. (2020). *Strategic communication* (2nd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Dechakupt, P. & Yindeesuk, P. (2018). *7C Skill of teacher 4.0 PLC & Log Book*. (4th ed.). Bangkok: Chulalongkorn,
- Muthitacharoen, P. (2018). *Organization, communication and changing*. Bangkok: Thammasat University (in Thai).
- Office 11, Media and Intellectual Health Promotion Office, Thai Health Promotion Foundation. (2020), *Meeting document of Kiddee Idol: Creative communicator of health idea (southern)*.
- Sinsuwan, N. (2017). Unit 13 Media production for public relations campaign in community in *Document of planning design and production, for community media unit 9-15*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University (in Thai).
- Somphopcharoen, M. (2020). *Health communication for health knowledge*. (2nd ed.). Bangkok: Charoendeemankong Printing.
- Thongaime, A. (2018). Project based learning for developing student in the 21st century. *Valaya Alongkorn Review (Humanities and Social Science)*, 8(3), 185-199.
- Wongkumsin, T. & Singhwee, C. (2020). Project-Based learning for development self-directed learning. *Journal of Social Sciences & Humanities*, 46(1), 218-253.

องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา: การบริหารจัดการ Educational innovative organization: Management

ภารดี อนันต์นาวิ (Paradee Anannawee)*

Received: November 4, 2021

Revised: November 25, 2021

Accepted: December 8, 2021

บทคัดย่อ

องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา เป็นองค์กรหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่มีนวัตกรรมการบริหารการศึกษาและนวัตกรรมจัดการการเรียนการสอนยุคใหม่ โดยมีการปรับปรุง หรือพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ทั้งทางด้านกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ การหาวิธีการใหม่ ๆ การใช้เทคโนโลยีการบริหารจัดการแบบใหม่ ๆ ทำให้องค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงจากเดิม เกิดสิ่งใหม่ที่แตกต่างและดีขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายหรือสูงกว่าเป้าหมายขององค์กรที่เป็นเลิศ ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องมีความเป็นมืออาชีพมีวิสัยทัศน์ กำหนดทิศทางขององค์กร มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำดิจิทัล และภาวะผู้นำเชิงวิชาการ มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้วยวิธีการใหม่ ๆ มีการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมการบริหารจัดการใหม่ ๆ สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมขององค์กร ทำให้องค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร และผู้เรียน ได้รับการยอมรับจากองค์กร ชุมชนและสังคม

คำสำคัญ: องค์กรนวัตกรรม, การบริหารจัดการ, มืออาชีพ, กลยุทธ์, ภาวะผู้นำ

Abstract

The educational innovative organization is an

organization or educational organization; have the educational management innovation and instructional management innovation new era that adapted or develops new things in the creative process, searching new methods, using technologies, and new management. That causes a change from the original and occurs new things which different and better efficiently and effectively on goals and higher goals of excellent organization. Therefore, administrators must be professional, have the vision to establish the direction of the organization, innovative leadership, digital leadership and instructional leadership, have significant roles in new strategic management, and use new technology and innovation management in accord with the environment which makes a new transition and the most benefits to the organization and students that accepted by the organization, communities, and societies.

Keywords: Innovative organization, Management, Professional, Strategic, Leadership

บทนำ

การบริหารท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยี สังคมแห่งการเรียนรู้ เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม ในยุคโลกาภิวัตน์ ยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีการสื่อสารที่ไร้พรมแดนและการเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 มีการแข่งขันสูง ในการบริหารจัดการ องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษามีการขับเคลื่อนด้วย

* อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
Lecturer, Doctoral Program in Educational Administration,
North Bangkok University.

ฐานความรู้และนวัตกรรม โดยเฉพาะการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนา 4 มิติที่สำคัญ คือ การปฏิรูปนักเรียนยุคใหม่ การปฏิรูปครูยุคใหม่ การปฏิรูปโรงเรียนยุคใหม่ และการปฏิรูประบบบริหารจัดการยุคใหม่ โดยการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศยุคใหม่ ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ/การนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร การบริหารความสัมพันธ์ชุมชน และการพัฒนาระบบสารสนเทศ/นวัตกรรมจัดการ (ภารดี อนันต์นาวิ และสิทธิพร ประวัตรุ่งเรือง, 2563, หน้า 76) ซึ่งเป็นบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารทางการศึกษา คือ 1) ปรับเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารจัดการเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้โดยสนับสนุนและมีส่วนร่วมกับผู้เรียนและครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาองค์กรในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนงานการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 หมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา 3) นำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้กำหนดเป็นนโยบายขององค์กร 4) บริหารจัดการให้เอื้ออำนวยความสะดวกให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีเสรีในการคิดพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ทำวิจัยในชั้นเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู การทำงานเป็นทีมผั่นักกำลังระหว่างกลุ่มการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตร 5) พัฒนาสภาพแวดล้อมในองค์กรทางการศึกษาให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นห้องเรียนหรือสถานที่ปฏิบัติงานได้ และ 6) จัดให้มีระบบนิเทศในการช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (ภารดี อนันต์นาวิ, 2557, 2562) ดังนั้นผู้บริหารทางการศึกษาจำเป็นต้องมีความเป็นมืออาชีพ (Professional) มีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำดิจิทัล ภาวะผู้นำทางวิชาการ ความไวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ที่จะสร้างองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีนวัตกรรมการบริหารการศึกษายุคใหม่ และนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนยุคใหม่ มีการสร้างสิ่งใหม่ๆ ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์การบริหารจัดการองค์กรใหม่ ๆ กระบวนการจัดการเรียนการสอนใหม่ๆ ที่พัฒนาให้ดีกว่าเดิม

การที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย (Stakeholders) ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน คณะกรรมการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายต่าง ๆ

ความหมายขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา

นวัตกรรมเป็นการเปลี่ยนแปลง การกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการใหม่ ๆ การเปลี่ยนแปลงทางความคิดการผลิต กระบวนการหรือองค์กร ไม่ว่าจะเปลี่ยนแปลงแบบ Reengineering หรือการพัฒนาต่อยอดโดยการประยุกต์ใช้ให้เกิดสัมฤทธิ์ผล และเกิดมูลค่า จึงเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของการใช้ประโยชน์จาก ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์และการคิด เพื่อพัฒนางานใหม่ ๆ ให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการองค์กรทางการศึกษาสูงสุด ซึ่งเป็นกระบวนการของการคิดสร้างสรรค์ขององค์กรใหม่ในการแข่งขันเวทีสากล เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่หรือการนำกระบวนการใหม่มาใช้ในผลิตภัณฑ์และการบริการ การจัดการนวัตกรรมเกี่ยวข้องกับบุคลากร วัฒนธรรม การสื่อสาร และกระบวนการเชิงองค์กร และธุรกิจ รวมไปถึงเทคโนโลยี (Carlson & Wilmot, 2006, p. 6) ดังนั้นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา จึงเป็นองค์กรทางการศึกษาหมายรวมถึงสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาที่ผู้บริหารมีการใช้ความคิดสร้างสรรค์ นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของการบริหารจัดการความคิด และวิธีการดำเนินงานในรูปแบบใหม่ ๆ แตกต่างจากที่เคยปฏิบัติ และมีการสนับสนุนให้บุคลากรใช้หรือคิดค้นองค์ความรู้ เทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและการตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการ ดังที่ยูเนสโก (UNESCO, 2005) ให้ความหมายไว้ว่า องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาเป็นองค์กรที่มีนวัตกรรมจัดการระบบสถาบันการศึกษา รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้าง กระบวนการตัดสินใจ เทคนิคการจัดการ บทบาทการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ เช่น กระบวนการบริหาร เทคนิคการควบคุมการจัดการ การให้นิยามใหม่ของความรับผิดชอบทางการบริหาร ระบบการสื่อสาร การจัดการกระบวนการ ฯลฯ โดยนวัตกรรมจะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลใช้การคิดเชิงนวัตกรรม คือกระบวนการ

แก้ไขปัญหาโดยการค้นหา การผสมผสานและจัดเรียงจากข้างในเพื่อให้ได้แนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติหรือสิ่งต่าง ๆ ที่มีความใหม่และมีการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ เช่น การสร้างผลผลิตใหม่ กระบวนการและการบริการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวให้เป็นโอกาสและถ่ายทอดไปสู่สิ่งใหม่ ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ของตนเองและสังคม (Weiss & Legrand, 2011, p. 7; สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2553) สรุปองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง องค์กรหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่มีนวัตกรรมการบริหารจัดการด้วยวิธีการใหม่ ๆ ผลผลิตหรือกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางความคิดสร้างสรรค์ คิดค้นองค์ความรู้ใหม่ ๆ คิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ กระบวนการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ใหม่ ๆ แตกต่างจากที่เคยปฏิบัติ และมีการสนับสนุนให้บุคลากรใช้ หรือคิดค้นองค์ความรู้เทคโนโลยีสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร และผู้เรียน

องค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา

องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา มีองค์ประกอบเพื่อการบริหารจัดการให้ประสบความสำเร็จ มีดังนี้

1. ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร (Organizational visioning) เป็นการมุ่งเน้นสิ่งแวดลอมและความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา มีการกำหนดทิศทางในอนาคตที่มีพื้นฐานมาจากความจริง มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน

2. วัฒนธรรมองค์กร (Culture) มีวัฒนธรรมเป็นแนวทางและมีความเชื่อในการปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ มีการสนับสนุนการทำงานเป็นทีม ทำให้สมาชิกมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร มีการกระจายอำนาจ มุ่งให้เกิดความคิดใหม่ ๆ เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน ตามเป้าหมายขององค์กร

3. ระบบข้อมูลข่าวสาร (Information system) ผู้บริหารจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของระบบข้อมูลข่าวสาร มีการปรับปรุงข่าวสารอย่างต่อเนื่องโดยการเชื่อมโยงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสิ่งแวดลอม

4. กิจกรรมส่งเสริมนวัตกรรม (Energy and activity flow) มีกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่นอกเหนือจากงานประจำ

5. การพัฒนาพลังงานในทรัพยากรมนุษย์ (Human energy development) เป็น การพัฒนาที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทดลองนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคลากรที่มีความแตกต่างทางด้านองค์กรวัฒนธรรมวิชาชีพ

6. รูปแบบองค์กร (Organizational form) ต้องมีรูปแบบการทำงานที่เป็นอิสระและมีการทำงานแบบทีมที่มีความหลากหลาย (Multifunctional) เพื่อความสำเร็จของงาน

7. การประเมินผลการทำงาน (Performance appraisal) มีการประเมินการทำงานที่เชื่อมโยงกับความสำเร็จของพันธกิจและงานที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม โดยเน้นการประเมินเพื่อให้บุคลากรมีการปรับปรุงผลงานและประโยชน์ขององค์กร

8. ผู้นำ (Leader) ผู้บริหารต้องค้นหาความคิดใหม่ของบุคลากรแล้วช่วยสนับสนุนให้บุคลากรได้สร้างสรรค์ความคิดใหม่อยู่เสมอ (Holder and Matter, 2008) สอดคล้องกับวอน สตัมม์ (Von Stamm, 2008, pp.1-2) กล่าวว่า องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษามี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) กลยุทธ์และวิสัยทัศน์ (Strategy and vision) ต้องสามารถบอกได้ว่า องค์กรต้องการอะไร และอยากจะเป็นอะไรในอนาคต 2) รูปแบบผู้นำ (Leadership style) ผู้นำ องค์กร ต้อง สนับสนุน และส่งเสริมนวัตกรรม มีความทุ่มเท มุ่งมั่นในการพัฒนา สิ่งแวดลอมที่ส่งเสริมให้กล้าทดลอง ค้นหา ร่วมมือและอดทนต่อความล้มเหลว 3) กระบวนการ (Process) องค์กรมีกระบวนการที่เอื้อต่อการสนับสนุนวัฒนธรรม นวัตกรรม 4) วัฒนธรรมองค์กร (Culture) เป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันพฤติกรรมของผู้นำในการสนับสนุน เครื่องมือและการทำงานของบุคลากรความท้าทายจากสถานการณ์ การร่วมมือทดลองและการเรียนรู้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสัญญาณของวัฒนธรรมนวัตกรรม และ 5) สิ่งแวดลอมทางกายภาพในการทำงาน (Physical environment) สามารถมีบทบาทในการสนับสนุน

พฤติกรรมเพื่อนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมในองค์กร การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมจะเป็นสัญญาณในการเปลี่ยนแปลงดังที่ พสุ เดชะรินทร์ (2553, หน้า166) กล่าวว่า องค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 9 ประการ ดังนี้

- 1) ทิศทางและกลยุทธ์ที่ชัดเจน ที่ผู้บริหารสามารถพัฒนาให้เป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาได้ ต้องมีความมุ่งมั่นและทุ่มเท
- 2) โครงสร้างองค์กรที่มีความยืดหยุ่นในระดับที่เหมาะสมและกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม
- 3) บุคลากรที่จะทำหน้าที่ตามบทบาทต่าง ๆ ในกระบวนการนวัตกรรม
- 4) การทำงานเป็นทีม
- 5) การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรด้านนวัตกรรม
- 6) บรรยากาศและสภาวะแวดล้อมในการทำงานที่สร้างสรรค์
- 7) ความเชื่อมโยงกับปัจจัยภายนอกองค์กร
- 8) เครื่องมือต่าง ๆ ที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรม
- 9) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

สรุป องค์การนวัตกรรมทางการศึกษามีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ผู้บริหารมีความเป็นมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์ ในการกำหนดทิศทางองค์กร มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำดิจิทัล และภาวะผู้นำเชิงวิชาการ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ที่มีนวัตกรรมการบริหารการศึกษา และนวัตกรรมจัดการการเรียนการสอนยุคใหม่ มีการมีส่วนร่วมของบุคลากร องค์กร เครือข่ายต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ที่ต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ทั้งองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา ผู้บริหาร ผู้มีส่วนร่วม เครือข่าย การบริหารจัดการที่มีนวัตกรรมเป็นฐาน โดยมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ที่เกิดความแตกต่างจากเดิม เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและผู้เรียน

ประเภทของนวัตกรรมทางการบริหารทางการศึกษา

นวัตกรรมทางการบริหารทางการศึกษาที่ได้นำมาใช้ทั้งที่ผ่านมา และจะมีในอนาคตมีหลายประเภท ขึ้นอยู่กับการประยุกต์ใช้ มี 5 ประเภท ดังนี้

1. นวัตกรรมการบริหารจัดการ เป็นการบริหารจัดการโดยใช้นวัตกรรมเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศช่วยในการบริหารจัดการ เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารได้รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ เช่น การจัดระบบการจัดการฐานข้อมูลในหน่วยงานทางการศึกษา เช่น ข้อมูล

นักเรียน ฐานข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา โปรแกรมระบบการเงิน การจัดซื้อจัดจ้าง บัญชี วัสดุ ครุภัณฑ์ ฯลฯ

2. นวัตกรรมด้านหลักสูตรเป็นการใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น และตอบสนองความต้องการของบุคคลให้มากขึ้น ต้องมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาต้องอาศัยแนวคิด และวิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นนวัตกรรมการศึกษาช่วยจัดการให้เป็นตามทิศทางที่ต้องการ เช่น หลักสูตรบูรณาการ หลักสูตรรายบุคคล หลักสูตรกิจกรรมและประสบการณ์ หลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น

3. นวัตกรรมการเรียนการสอน เป็นการปรับปรุงคิดค้น พัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ ที่ตอบสนองการเรียน การสอนผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แบบแก้ปัญหา ต้องมีการพัฒนาการเรียนการสอนที่ต้องมีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ การสร้างนวัตกรรมเพื่อให้ในการสอน การจัดกิจกรรม เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต การวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

4. นวัตกรรมสื่อการสอน มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีโทรคมนาคมมาใช้ผลิตสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การประชุมทางไกล ชุดการสอน วิดีทัศน์แบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive video) ฯลฯ

5. นวัตกรรมด้านการประเมินผล เป็นนวัตกรรมที่ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการวัดประเมินผล โดยประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สนับสนุนการวัดประเมินผลของสถานศึกษา ครู อาจารย์ เช่น การพัฒนาคลังข้อสอบ การลงทะเบียนผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต การใช้บัตรสมาร์ทการ์ด เพื่อการบริการของสถาบันการศึกษา การใช้คอมพิวเตอร์ในการตัดเกรด ฯลฯ (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2557)

ความสำคัญขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา

องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษามีความสำคัญดังนี้

1. องค์กรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นมีแนวคิด วิธีการใหม่ ๆ ทำให้องค์กรเกิดการพัฒนารวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์

2. องค์กรที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นประหยัดเวลาและเพิ่มความสะดวกสบายในการดำเนินงานเกิดความแตกต่าง ได้เปรียบในการแข่งขัน และตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการดีขึ้น

3. ผู้บริหารองค์กรมีการพัฒนาวิสัยทัศน์พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านนวัตกรรมที่ปฏิบัติได้จัดทำนวัตกรรมพัฒนาการดำเนินงานและขับเคลื่อนองค์กรด้วยระบบบริหารจัดการ และนวัตกรรมแบบการกระจายอำนาจ สร้างแรงจูงใจให้บุคลากร มีความสามารถในการสร้างหรือนำนวัตกรรมมาใช้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร

4. ทำให้เกิดค่านิยมและวัฒนธรรม ผู้บริหารองค์กรใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อน และอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการ สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้บุคลากรมุ่งแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ รักการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดการวางแผน การตัดสินใจในการดำเนินงาน มีวัฒนธรรมมีส่งเสริมการทำงานเป็นทีม กล้าแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มุ่งมั่นค้นคว้า สร้าง ทดลอง วิจัย รวมถึงหาวิธีการปรับปรุง แก้ปัญหา โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมใหม่ ๆ และเตรียมพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้น

ผู้บริหารมืออาชีพ (Professional Administrators)

ผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ผู้มีวิสัยทัศน์ ทันต่อเหตุการณ์มีความรู้ความสามารถในการบริหารอย่างยอดเยี่ยม เป็นนักพัฒนามีทักษะในการกำหนดเป้าหมายในการบริหารงาน กำหนดนโยบาย มีศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน เป็นนักประสานงานสามารถทำให้เป้าหมาย หรืออุดมการณ์ที่กำหนดไว้ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้บริหารการศึกษาอื่น ๆ และองค์กรอื่น ๆ เป็นที่ยอมรับขององค์กร สังคม ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังที่ เทเลอร์ (Taylor, 2005, p.164) กล่าวว่า ผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถมีคุณลักษณะเฉพาะตัวและคุณลักษณะทางวิชาชีพ

เหมาะสมบริหารงานโดยใช้ทรัพยากรที่มีผลลัพธ์ของงานเป็นที่ยอมรับและความเคารพจากเพื่อนร่วมวิชาชีพและประชาชน ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 2003, p.144) กล่าวว่า ผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ลักษณะความสามารถเฉพาะที่เกิดจากการฝึกอบรมในระยะที่ยาวนานเป็นไปตามบรรทัดฐาน ที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์โดยการคำนึงถึงส่วนรวม องค์กรรวมของหน่วยงานรวมถึงการให้บริการ ที่เป็นส่วนระบบกลุ่ม มีการตัดสินใจด้วยตนเองการควบคุมตนเองซึ่งเป็นความรู้ตามมาตรฐานและการยอมรับเพื่อนร่วมงาน

ลานนิพนธ์ เกษลา (2557) ได้วิจัยยุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่ามี 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามี 4 กลยุทธ์ คือ 1) การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้บริหารด้านวิสัยทัศน์ และยุทธวิธีการทำงานให้ประสบความสำเร็จ 2) การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ 3) การพัฒนาจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และ 4) การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กรและมีกลไกสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์ มี 4 กลยุทธ์ คือ 1) การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์ 2) การส่งเสริมและพัฒนาการคิดระดับสูง 3) การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อความเป็นมืออาชีพ และ 4) การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและมีกลไกสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการและการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ มี 5 กลยุทธ์ คือ 1) การประยุกต์ใช้ ICT เพื่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ 2) การปฏิบัติการเชิงวิชาชีพในการบริหารงานวิชาการ 3) การพัฒนาการปฏิบัติการเชิงวิชาชีพ เพื่อพัฒนาการนิเทศภายใน 4) การปฏิบัติการเชิงวิชาชีพเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากร และ 5) การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและมีกลไกสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การยกระดับผลการปฏิบัติงานและการสร้างความเป็นหุ้นส่วนกับชุมชน มี 4 กลยุทธ์

คือ 1) การเพิ่มนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา
2) การสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
3) การพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนและความร่วมมือ
กับชุมชน และ 4) การพัฒนาภาวะผู้นำแบบร่วมพลัง
ของผู้บริหารสถานศึกษาและมีกลไกสู่การปฏิบัติ

ดังนั้นผู้บริหารองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา
จึงต้องมีความเป็นมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์ ทันท่วง
สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม
ภาวะผู้นำดิจิทัล ภาวะผู้นำทางวิชาการ มีการ
เปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์ เชิงกลยุทธ์ที่มีนวัตกรรมการ
บริหารการศึกษาและนวัตกรรมจัดการการเรียนการสอน
ยุคใหม่ และมีการพัฒนาความร่วมมือและการเป็น
หุ้นส่วนสู่กลไกการปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จตาม
เป้าหมาย

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Administrators Leadership)

ผู้บริหารองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา
จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำดิจิทัล
ภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อนำการเปลี่ยนแปลง
องค์กรให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ทำให้เป็นองค์กรนวัตกรรมทาง
การศึกษาที่ประสบความสำเร็จ

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เป็นหน้าที่ผู้บริหารแสดง
บทบาทการบริหารจัดการองค์กรนวัตกรรมทาง
การศึกษาโดยเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม บริหารจัดการเน้น
ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดนวัตกรรมในการ
ปฏิบัติงาน การจัดการเรียนการสอน เกิดการ
เปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและ
นักเรียนสูงสุด ซึ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็น
สมรรถนะสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะต้องมี
เพื่อสร้าง ความตระหนักและปรับเปลี่ยนทัศนคติ
รวมทั้งความสามารถในการเปลี่ยนแปลงตนเองเป็น
ผู้นำเชิงนวัตกรรม สามารถเรียนรู้ใหม่ๆ พัฒนานตนเอง
ให้เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมที่สามารถนำความคิด
สร้างสรรค์ เปลี่ยนเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดประโยชน์
กับสถานศึกษา ครูจะต้องเรียนรู้ และปรับเปลี่ยน
ทัศนคติให้เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม คือการนำวิธีการใหม่
มาใช้เพื่อให้เกิดภาวะผู้นำและการเป็นผู้นำเชิง

นวัตกรรมที่ มุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศในการทำงาน
ที่เอื้อต่อการเกิดนวัตกรรม นำความคิดเชิงนวัตกรรม
มาช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ ใน
องค์กร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) ภาวะผู้นำเชิง
นวัตกรรมเป็นคุณลักษณะของผู้นำที่ใช้กระบวนการ
ของการสร้างสรรค์บริบททางนวัตกรรมให้เกิดขึ้นใน
องค์กร การสร้างบทบาทการเป็นผู้นำนวัตกรรมและ
การใช้บทบาทผู้นำนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์รวมทั้ง
การกำหนดโครงสร้าง การตัดสินใจสั่งการ
สภาพแวดล้อม เครือข่ายพันธมิตรในการทำงาน
และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการสนับสนุนการคิดและการ
ทดสอบในเชิงนวัตกรรม ช่วยให้องค์กรนวัตกรรมมี
ความเข้มแข็ง มีเป้าหมายอยู่ที่ความอยู่รอด การ
เจริญเติบโตนี้ก็ต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพใน
การทำให้กิจการดำเนินไปด้วยดี และบรรลุจุดมุ่งหมาย
ที่กำหนดไว้ ทำให้การบริหารการศึกษาประสบ
ความสำเร็จเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์
(ธีระ รุญเจริญ, 2557) ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม
จึงมีความสำคัญต่อผู้บริหารที่ต้องมีความเป็นมืออาชีพ
ในการบริหารและพัฒนาองค์กร การนำนวัตกรรมสู่
การปฏิบัติให้ทุกองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา
ประสบความสำเร็จ

ภาวะผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership)

ภาวะผู้นำดิจิทัล เป็นการที่ผู้บริหารแสดงบทบาท
การบริหารจัดการองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา
โดยเป็นผู้นำดิจิทัล มีทักษะและความคิดสร้างสรรค์
ที่จะเอื้ออำนวยให้บุคคลหรือองค์กรนำพาบุคลากร
ให้สามารถอยู่รอดในยุคดิจิทัลได้ โดยการนำ
เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ เพื่อการศึกษา
ผู้บริหารจึงต้องมีศักยภาพนำการเปลี่ยนแปลงโดยการ
กระตุ้นและสร้างความตระหนักถึงความสำคัญ
และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัล
ผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานและ
การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม
ดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการสู่การ
เป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
ดังนั้นผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย
1) มีวิสัยทัศน์สามารถแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดวิสัยทัศน์
2) มีความสามารถด้านดิจิทัล การนำข้อมูลที่มีอยู่
มากมายมหาศาล (Big Data) นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

กับองค์กรได้อย่างไม่จำกัด ตั้งแต่การทำงานในประจำวัน (Day-to-Day Operation) ไปจนถึงการวางแผนกลยุทธ์ที่จะสนับสนุนเป้าหมายขององค์กร ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร (Talent management) รวมไปถึงการบริหารจัดการและสร้างสมดุลของทักษะความสามารถในหลายๆด้าน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ขององค์กร ได้แก่ 1) Executor คือ ความสามารถในการจัดการกับงานประจำวัน 2) Inventor, Creator คือ ความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ 3) Entrepreneur คือ ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ และ 4) Professional คือ ความเป็นมืออาชีพ ในการทำงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด (ปกรณ ลีสกุล, 2561) ดังนั้นภาวะผู้นำดิจิทัลจึงมีความสำคัญที่ผู้บริหารองค์กรนวัตกรรมการศึกษา ต้องมีการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมการศึกษา มาบริหารจัดการแทนบุคลากรและช่วยให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว คล่องตัวปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมายและเกินเป้าหมายเพื่อเพิ่มอัตราเร่งขององค์กรให้ได้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ทัน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นการที่ผู้บริหารแสดงบทบาทการบริหารจัดการองค์กรนวัตกรรมการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ให้มีความสำคัญกับวิสัยทัศน์ขององค์กร การกำหนดเป้าหมายการบริหารงาน มีการใช้เทคโนโลยี ใช้ความสามารถในการโน้มน้าวให้นักเรียนให้ร่วมมือปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จ โดยมีการพัฒนา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เกิดความก้าวหน้าทั้งนโยบายองค์กร การบริหารจัดการ โดยใช้เทคนิควิธีการใหม่ๆ มีการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีการบริหารใหม่ ๆ เน้นการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นภาวะผู้นำที่ผู้บริหารมีลักษณะ 3 ประการ คือ 1) ผู้บริหารเป็นผู้นำที่มุ่งเน้นพฤติกรรมของครูที่จะช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียน 2) มีภาวะผู้นำ โดยให้ความสำคัญกับสภาพองค์กร เช่น วัฒนธรรมองค์กร ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมองค์กร ได้แก่ การจัดทำพันธกิจของโรงเรียน การบริหารจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมบรรยากาศของโรงเรียน ซึ่งภาวะผู้นำ

ทางวิชาการมีความสำคัญอย่างมากในการใช้กลยุทธ์ของการประสานงานและการควบคุมที่จะปรับเปลี่ยนกิจด้านวิชาการของโรงเรียนกับกลยุทธ์และการดำเนินการเน้นทั้งการเป็นผู้นำทางวิชาการ และให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้วยบทบาททางการบริหารได้รวมถึงการประสานงาน การควบคุมและกำกับดูแลหลักสูตรและการเรียนการสอน ต้องมีความเชี่ยวชาญและความสามารถพิเศษ เป็นแกนนำในการทำงานอย่างเจาะลึกเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน และกล้าหาญในการทำงานโดยตรงกับครูและบุคลากรในการปรับปรุงการเรียนการสอนและการเรียนรู้

ดังนั้นภาวะผู้นำทางวิชาการจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้องค์กรนวัตกรรมการศึกษาประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมาย มีความสำคัญต่อการบริหารของผู้บริหารที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่ต้องมีการใช้กลยุทธ์และการดำเนินการที่ต้องใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมการบริหารใหม่ ๆ เทคนิควิธีการบริหารใหม่ ๆ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมุ่งพัฒนานักเรียนและระบบสนับสนุนให้เกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความรู้ความต้องการหลักเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสารและความร่วมมือ) ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร (ICT) ทักษะชีวิตและอาชีพ (การปรับตัว การกำหนดทิศทางของตนเอง และทักษะความเข้าใจข้ามวัฒนธรรมและสังคม การริเริ่มความสามารถในการผลิต ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ) (Hallinger, 2009, p.42)

สรุป ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ ที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสร้างบรรยากาศทางวิชาการใหม่ ๆ เพื่อให้เป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษา และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามเป้าหมายตามต้องการ

การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management)

การบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็น นวัตกรรมทางการบริหารการศึกษาที่สำคัญช่วยให้ผู้บริหารมีนวัตกรรมการบริหารการศึกษาและนวัตกรรมจัดการการเรียนการสอนยุคใหม่ มีการบริหารการโดยมุ่งเน้นนวัตกรรมเป็นฐาน มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มีแนวคิด วิธีการใหม่ ๆ ทำให้องค์กรมีการวางแผนกลยุทธ์ในการบริหาร มีการพัฒนาที่รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ ประหยัดเวลาและเพิ่มความสะดวกสบายในการดำเนินงาน ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และเกิดประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารที่ผู้บริหารได้คำตอบว่า เราจะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเพื่อใคร และได้บรรลุเป้าหมายอะไร ดังที่ ชัดติยา ดวงสำราญ (2552, หน้า 5-6) พบว่าการนำหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในสถานศึกษา จะช่วยให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานตามที่ต้องการได้ ทำให้ได้คำตอบพื้นฐานว่า เราจะทำอะไร เราทำเพื่อใคร เราจะบรรลุเป้าหมายอะไร และเราจะบรรลุเป้าหมายอะไร

การบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กรนวัตกรรมการบริหารทางการศึกษา เพื่อให้ทราบว่า องค์กรอยู่ในสภาพใด มีจุดแข็ง มีจุดอ่อน มีโอกาส มีอุปสรรคอย่างไรเพื่อกำหนดทิศทาง คือ กำหนด 1.1) วิสัยทัศน์องค์กรว่า องค์กรจะไปในทิศทางไหน 1.2) พันธกิจ เป็นการวิเคราะห์ว่าองค์กรมีภารกิจงานที่ต้องดำเนินการมีอะไรบ้าง กำหนดขอบเขตการดำเนินงานวิธีดำเนินงานมีอะไรบ้าง งานใดควรดำเนินการก่อน-หลัง เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนด 1.3) เป้าหมายในการบริหารจัดการ เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการในอนาคตเพื่อให้สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ดังที่ Steiss (2003, p.1) กล่าวว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมช่วยให้ผู้บริหารองค์กรสามารถใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเป็นอย่างดี ในการกำหนดทิศทางองค์กร นับว่ามีความสำคัญต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการ นำพาองค์กรนวัตกรรมการศึกษาไปสู่

ความสำเร็จ 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์หรือการกำหนดกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นกระบวนการกำหนดทิศทางขององค์กรที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ และมีเป้าหมายระยะยาวที่ชัดเจน มีการวิเคราะห์อนาคตคิดเชิงการแข่งขันที่ต้องการระบบการทำงานที่มีความสามารถในการปรับตัวสูง สำหรับการบริหารจัดการหรือการทำงานในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การบริหารจัดการสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสู่นในอนาคตเพื่อให้องค์กรอยู่รอดได้ (ภารดี อนันต์นาวิ, 2560, หน้า 150) และเป็นการกำหนดทิศทางขององค์กรที่มีการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีความสลับซับซ้อนและเฉพาะกับการที่จะต้องดำเนินการตามหลักให้เกิดความชัดเจนที่มีชุดของกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถดำเนินการได้และดำเนินการที่ส่งผลกระทบต่อผลงานในระยะยาว 3) การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ เป็นการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ผู้บริหารต้องสร้างหรือปรับเปลี่ยนสภาพขององค์กรให้มีการดำเนินการที่ดีและมีความชัดเจน มีการวางแผนการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายหรือกลยุทธ์ที่ได้กำหนดไว้

การปฏิบัติตามกลยุทธ์ เป็นการแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดเป็นผลลัพธ์ ประกอบด้วย 4 ประการ คือ การกำหนดโครงสร้างองค์กร การจัดระบบการปฏิบัติงานที่เหมาะสม การยอมรับรูปแบบการจัดการที่เหมาะสม และการจัดวัฒนธรรมองค์กร และ 4) การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ เป็นการติดตามตรวจสอบ วิเคราะห์ปัญหา พัฒนาและปรับปรุงให้กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน การหาข้อมูลเพื่อพิจารณาว่า มีอะไรเป็นจุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและอุปสรรค ควรพัฒนาไปในทิศทางไหน ต้องมีการจัดทำแผน จัดทำเป็นปฏิทินการกำกับ ติดตามการประเมินกลยุทธ์ แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและประเมิน มีการสร้างเครื่องมือประเมิน กำหนดผู้รับผิดชอบ รายงานและวิเคราะห์ปัญหาความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของงาน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา (Thompson, Scott, & Martin, 2014) ดังที่ Moo (1992, p. 4169-a) พบว่า โรงเรียนที่ยึดกลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงจะเน้นระบบย่อยของโรงเรียนในการสร้างปทัสถาน โครงสร้างและกระบวนการในการสนับสนุนความร่วมมือ

ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถือปฏิบัติตามหลักยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงที่เน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายในและภายนอกมีส่วนร่วมในการกำหนดการใช้การประเมินและการปรับปรุงตามเป้าหมาย

นวัตกรรมการบริหารการศึกษายุคใหม่ เป็นบทบาทของผู้บริหารที่ต้องมีความคิดสร้างสรรค์และกระบวนการบริหารใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อนหรือการพัฒนาตั้งแต่เดิมให้ดีขึ้น และนำสู่การบริหารจัดการ ปรับปรุง พัฒนาหรือสู่การปฏิบัติให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อองค์กร นวัตกรรมทางการศึกษา มี 3 ด้าน คือ 1) นวัตกรรมทางเทคโนโลยี (Technology Innovation) มีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ 1.1) คิดค้น 1.2) พัฒนา 1.3) นำสู่การปฏิบัติ 2) กลยุทธ์ (Strategic Paradigm) เป็นนวัตกรรมการบริหารจัดการใหม่ ๆ และ 3) ผู้บริหาร เป็นผู้มีความสำคัญในกระบวนการพัฒนานวัตกรรม การนำนวัตกรรมบริหารจัดการให้องค์กรประสบความสำเร็จ ซึ่ง แอดแอร์ (Adair, 1996) กล่าวว่า นวัตกรรมและการบริหารจัดการองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา มีดังนี้ 1) ผู้บริหารจะต้องมีความมุ่งมั่นในการสร้างนวัตกรรม 2) มีบรรยากาศในการทำงานที่สนับสนุนการสร้างนวัตกรรม บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมสร้างบรรยากาศในองค์กรที่เอื้อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 3) การยอมรับความผิดพลาดหรือความล้มเหลวอันเป็นผลจากความกล้าเสี่ยง 4) การสื่อสารในระดับเดียวกัน ความเป็นอิสระของการไหลเวียนข้อมูลทำให้ผู้จัดการค้นพบความคิดใหม่ การรวบรวมข้อมูลและสนับสนุนให้เป็นนวัตกรรม 4) โครงสร้างองค์กรที่มีความยืดหยุ่นโครงสร้างองค์กรที่มีความยืดหยุ่น จะมีความยืดหยุ่นและจะส่งผลต่อบรรยากาศที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมมากกว่าโครงสร้างองค์กรแบบเครื่องจักร 5) การมีมุมมองในระยะยาว ดังนั้นนวัตกรรมการบริหารการศึกษายุคใหม่ เป็นบทบาทของผู้บริหารต้องมีการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีความคิดสร้างสรรค์ หาวิธีการใหม่ๆ ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมบริหารจัดการองค์กรให้ประสบความสำเร็จ

นวัตกรรมจัดการการเรียนการสอนยุคใหม่ เป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารที่ต้องมีนวัตกรรมจัดการการเรียนการสอนยุคใหม่ ให้ครูในยุค Disruption

Innovation ต้องมีทักษะหรือความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่และสามารถใช้เทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดความรู้คุณธรรมและมีทักษะในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรม การเรียน/การทำงานเป็นทีม การมีภาวะผู้นำ การสื่อสาร การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ การใช้คอมพิวเตอร์และปัญญาประดิษฐ์ การคิดคำนวณ การสร้างอาชีพและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องมีการจัดการให้ครูมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและสร้างและผลิตนวัตกรรมใหม่ๆ ใช้เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขและสนุกกับการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุค Thailand 4.0 ให้ครูมีหน้าที่วางแผนการจัดการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับวัยและเนื้อหาจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนต้องมีคือ 1) ทักษะการคิดเชิงบริหาร 2) ทักษะการใช้ Internet 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 4) ทักษะการแก้ปัญหา 5) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ 6) ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 7) ทักษะด้านภาษาอังกฤษ 8) ทักษะด้านคณิตศาสตร์ และทักษะด้านจิตสาธารณะ (อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์, 2560)

ดังนั้นการบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นการบริหารที่มีกระบวนการที่จำเป็นต้องมีนวัตกรรมการบริหาร นวัตกรรมการบริหารการศึกษายุคใหม่ และนวัตกรรมจัดการการเรียนการสอนยุคใหม่ เพื่อทำให้องค์กร นวัตกรรมทางการศึกษาประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ เป็นกระบวนการกำหนดทิศทางขององค์กรที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์และมีเป้าหมายระยะยาวที่ชัดเจน 3) การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ เป็นการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ผู้บริหารต้องสร้างหรือปรับเปลี่ยนสภาพขององค์กรให้มีการดำเนินการที่ดีและมีความชัดเจน 4) การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ เป็นการติดตามตรวจสอบ วิเคราะห์ปัญหา พัฒนาและปรับปรุงให้กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมีมิติสำคัญ 3 ประการ คือ 1) เป็นการตอบสนองการ

เปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอก 2) เป็นการ จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างจำกัดเพื่อที่จะพัฒนา องค์การให้อยู่ในสภาพที่แข่งขันกับองค์กรอื่นได้ และ 3) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องมีการ พัฒนา บุคลากรและประสานการปฏิบัติงานทั้งในระยะ สั้นและระยะยาว

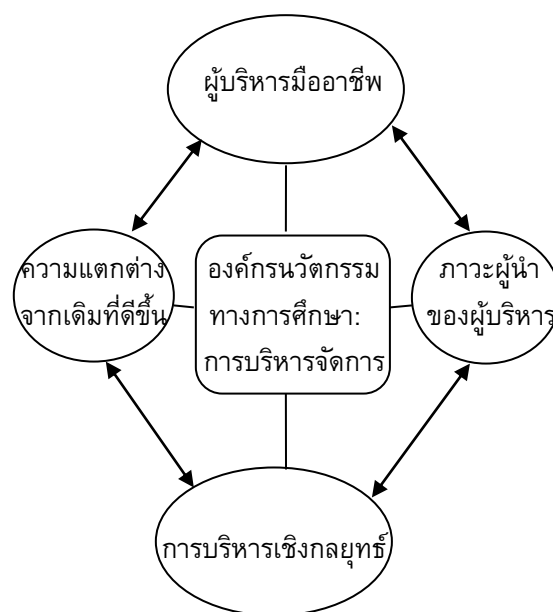
สรุป การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นนวัตกรรมการ บริหารที่สำคัญที่ผู้บริหารต้องใช้ในการบริหารจัดการให้ องค์การทางการศึกษาประสบความสำเร็จสู่ความเป็นเลิศ มีกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์เชิงกล ยุทธ์ การวางแผนเชิงกลยุทธ์หรือการกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ และการควบคุมและประเมิน กลยุทธ์

องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาการบริหารจัดการ

องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาจะประสบ ความสำเร็จได้ ปัจจัยสำคัญคือผู้บริหารองค์กร เป็นตัวจักรสำคัญในการบริหารจัดการ ขับเคลื่อนองค์กร ให้เกิดการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้เกิดความแตกต่าง จากเดิม เปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นทันต่อสถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมองค์การเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ด้านนวัตกรรม บริหารจัดการองค์กรด้วยความคิด เชิงสร้างสรรค์ ใช้แนวคิด หลักการบริหารใหม่ ๆ วิธีการ ใหม่ ๆ ใช้องค์ความรู้ใหม่ ๆ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เป็นฐานในการบริหารจัดการองค์กร ส่งเสริมให้บุคลากร มุ่งสร้าง ผลิตและแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ พัฒนาความคิดให้ เกิดความรู้เชิงสร้างสรรค์ สามารถสร้างนวัตกรรม และ นำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงองค์กร เกิดความแตกต่างให้ดีขึ้น ได้เปรียบในการแข่งขัน และตอบสนองความต้องการของลูกค้าเกิดประโยชน์ สูงสุดต่อองค์กรและผู้เรียน ดังที่ จักรภัทรธัญย์ ไตรรัตน์ และสิรินธร สินจินดาวงศ์ (2563, หน้า1903) ได้วิจัย การพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรนวัตกรรม กรณีศึกษา: โรงเรียนในสหวิทยาเขตวิภาวดี พบว่า องค์กรของผู้ให้ ข้อมูลมีแนวโน้ม ทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวิภาวดีสู่องค์กรนวัตกรรม คือ ผู้บริหาร กำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรในด้านนวัตกรรม สนับสนุน ในการสร้างนวัตกรรมอย่างจริงจัง ปลุกฝังให้บุคลากร ทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อนวัตกรรม สร้างทีมงานที่มี

ความคิดสร้างสรรค์ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ รักการทำงานเป็นทีมและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกัน นำไปสู่การนำนวัตกรรมมาใช้ในการปรับปรุงจุดด้อย และพัฒนาจุดเด่นจุดเด่นขององค์กร และผู้บริหารควร จูงใจให้บุคลากรดำเนินงานด้านนวัตกรรม โดยให้รางวัล หรือยกย่องผู้ที่ปฏิบัติสำเร็จ ดังนั้นองค์กรนวัตกรรมทาง การศึกษากับการบริหารจัดการจึงมีความสัมพันธ์กัน ที่ต้องมีการบริหารจัดการให้องค์กรประสบความสำเร็จ สู่ความเป็นเลิศ

ผู้บริหารจึงต้องมีความคิดสร้างสรรค์ แสวงหาวิธีการใหม่ ๆ ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม มีความ เป็นผู้บริหารมืออาชีพ มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำดิจิทัล ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ การบริหาร เชิงกลยุทธ์ที่มีนวัตกรรมการบริหารการศึกษายุคใหม่ และนวัตกรรมการจัดการการเรียนรู้สอนยุคใหม่ที่ทำให้ ทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมดำเนินการ มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง มีการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง มีความ แตกต่างจากเดิมที่ดีขึ้น เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร และผู้เรียน สามารถสรุปได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา: การบริหารจัดการ

บทสรุป

องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา เป็นองค์กรที่ต้อง มีการบริหารจัดการ ด้วยนวัตกรรมเป็นฐานโดยผู้

ผู้บริหารองค์กรที่มีความคิดสร้างสรรค์ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ หาวิธีการใหม่ ๆ ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมร่วมคิดร่วมทำ สร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรดำเนินงานด้วยนวัตกรรม ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง เกิดความแตกต่างจากเดิมที่ดีขึ้น ดังนั้นผู้บริหารต้องมีความเป็นมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์กำหนดทิศทางองค์กร มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำดิจิทัล และภาวะผู้นำเชิงวิชาการ ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ที่มีนวัตกรรมการบริหารการศึกษายุคใหม่ และนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนยุคใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นไปตามเป้าหมายหรือสูงกว่าเป้าหมาย เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรที่เป็นเลิศ และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ได้รับการยอมรับจากองค์กร ชุมชน และสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *คู่มือการประชุมเชิงปฏิบัติการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการ โครงการสานพลัง ประชาธิปไตย ด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชัตติยา ดั่งสำราญ. (2552). *รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จักภัทสรณ์ย์ ไตรรัตน์ และสิรินธร สินจินดาวงศ์. (2563). *การพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรนวัตกรรม กรณีศึกษา: โรงเรียนในสหวิทยาเขตวิภาวดี*. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 15 ปีการศึกษา 2563.
- ธีระ รุญเจริญ. (2557). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อปฏิรูป รอบ 2 และประเมินภายนอก รอบ 3*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2552). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กทม: ประสานการพิมพ์.
- ปกรณ ลีสกุล. (2561). *Leadership in digital era: ภาวะผู้นำในโลกดิจิทัล*. สืบค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2561. จาก <https://today.line.me/th/pc/article/Leadership+in+Digital+Era>.
- พสุ เดชะรินทร์. (2553). *การวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2557). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). ชลบุรี: มนตรี จำกัด.
- _____. (2560). *นโยบายและการวางแผน: การนำสู่การปฏิบัติ*. ชลบุรี: มนตรี จำกัด.
- _____. (2562, กรกฎาคม-ธันวาคม). *องค์กรแห่งความเป็นเลิศ: กรณีศึกษา*. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 8(2), หน้า 14-23.
- ภารดี อนันต์นาวิ และสิทธิพร ประวิตรุ่งเรือง. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม) *การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเพื่อความยั่งยืน*. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 9(2), หน้า 76-88.
- ลานนิพนธ์ เกษลา. (2557). *ยุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2557). *นวัตกรรมทางการศึกษาที่สำคัญของไทยในปัจจุบัน*. สืบค้นจาก <http://www.bangkokeducation.in.th/article-details.php?id=1342>.
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2553). *การจัดการนวัตกรรมสำหรับผู้บริหาร ฉบับปรับปรุง*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

- อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์. (2560, มกราคม 8). 11 คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ต้องปฏิรูป จะช่วยให้ Thailand 4.0 เป็นความจริง. ผู้จัดการออนไลน์. สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=960000 0002086>.
- Adair, John E. (1996). *Effective innovation: How to stay ahead of the competition*. London: Pan Books.
- Carlson, Curtis R., & Wilmot, William W. (2006). *Innovation: The five discipline for creating what customers want hardcover*. August 8, 2006.
- Hallinger, P. (2009). Assessing the contribution of distributed leadership to school improvement and growth in math achievement. *American Educational Research Journal*. 46, 626 - 658.
- Holder, B. J., & Matter, G. (2008). *The innovative organization*. Retrieved from <http://www.geocities.com.CollegePark/Library/1048/innova.html>.
- Hoy, R. C. & Hoy, D. A. (2003). *Organization behavior*. San Francisco: Jossey – Bass. Heck, R.H.
- Koontz, H. & O'Donnell, C. (2001). *Essentials of management*. New York: McGraw-Hill.
- Moo, Gregory. (1992). Toward a synthesis of strategic planning and organization development. *Dissertation Abstracts International*. 52(12), p.4159-a
- Steiss, Alan Walter. (2003). *Strategic Management for Public and Nonprofit Organizations*. New York: Marcel Dekker.
- Taylor, F. W. (2005). *E-Learning and the science of instruction*. San Francisco: John Wiley and Son.
- Thompson, S. L.; Scott, J.M.; & Martin, F. (2014). *Strategic management: awareness & change*. (7th ed.). Australia Cengage Learning.
- UNESCO. (2005). *School excellence: A training manual for educational management*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization Institute for Capacity Building in Africa.
- Von Stamm, B. (2008). *Managing innovation, design and creativity*. (2nd ed.). Chichester: John Wiley & Sons.
- Weiss, S. Davic & Legrand, P. Claude. (2011). *Innovative intelligence*. Ontario: John Wiley & Sons Canada, Ltd.

Inheritance and development of Guangdong Music Culture under the background of Guangdong Greater Bay Area

Liu Dajian ¹, Panya Roongruang²

Received: September 29, 2021

Revised: October 25, 2021

Accepted: November 1, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ทราบสถานการณ์ปัจจุบันของดนตรีกวางตุ้งในเขตแคว้นกวางตุ้ง-ฮ่องกง-มาเก๊า ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพในแบบการวิจัยทางมานุษยวิทยาการศึกษาศึกษา เก็บข้อมูลด้วยการสำรวจสภาพทางดนตรี การแสดงดนตรีและสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก แหล่งศึกษาคือเขตกวางตุ้ง เขตฮ่องกง และมาเก๊า ซึ่งเรียกโดยรวมว่าเขตอ่าวใหญ่แห่งกวางตุ้ง เครื่องมือวิจัยได้แก่แบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ ดำเนินงานระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ.2563

ผลการวิจัย พบว่า ดนตรีกวางตุ้งมีความสำคัญโดยเป็นวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ในเขตอ่าวใหญ่กวางตุ้งซึ่งเป็นบริเวณที่ได้รับการพัฒนา จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการด้านดนตรีในสองแบบ คือ หนึ่งอนุรักษ์ และสองการพัฒนาให้ทันสมัยขึ้น สภาพปัจจุบันของดนตรีกวางตุ้งพบในสามด้าน คือ 1) ด้านความเปลี่ยนแปลงของหน้าที่ของดนตรีในสังคม 2) ด้านการพัฒนาทางกายภาพและเศรษฐกิจในชนบท และ 3) ด้านการขยายอิทธิพลดนตรีตะวันตก จุดสำคัญของการพัฒนาทางดนตรีในเขตนี้ ได้แก่ 1) การเพิ่มการศึกษาดนตรีแบบเดิมที่แท้จริง 2) การปรับปรุงรูปแบบทางวัฒนธรรมดนตรีและระบบการศึกษา และ 3) การพัฒนาดนตรีให้ทันสมัย

คำสำคัญ: อ่าวใหญ่กวางตุ้ง-ฮ่องกง-มาเก๊า, วัฒนธรรมดนตรีกวางตุ้ง

Abstract

Objective of this study is to know the current situations of Guangdong music in Guangdong - Hong Kong - Macao Greater Bay Area in China. The research method is ethnomusicological qualitative surveying research by survey the musical circumstances, music performances and interviews the informants. Area of study is Guangdong, Hong Kong, and Macao which is called the greater bay area. Research tools are survey guiding form and interviewing form. Working period was from January to August 2020.

The research finding was: Guangdong music is an important intangible cultural heritage in China and the Guangdong-Hong Kong-Macao Greater Bay Area; it is a development area. Therefore, we must seize the opportunity to inherit the excellent music culture on the one hand and bring on the new on the other hand. The current music situation found in three aspects; 1) social function of music has change, 2) the physical development of urban area and its economic, and 3) the expansion of western music influence. The specific development path of this area found in three aspects: 1) adhering of authentic music into music curriculum, 2) reform of music culture and education system and 3) modernization of music.

Keywords: Guangdong - Hong Kong - Macao Greater Bay Area; Guangdong Music Culture

¹ Ph.D. Student in Faculty of Music, Bangkokthonburi.

² Dean of Faculty of Music, Bangkokthonburi University

Background and research problems

The construction of the Guangdong-Hong Kong-Macao Greater Bay Area is an important national strategy of China and is of great significance for promoting the exchanges between mainland China and Hong Kong and Macao. In this context, the inheritance and integration of Chinese mainland traditional culture is very important, and it can further expand the influence by virtue of the opportunity of the new era. Tao. C. as an important part of Guangdong's traditional music culture has a unique charm and can achieve further development under the light of the Guangdong - Hong Kong - Macao Greater Bay Area. Based on this situation; this paper will investigate the current situation of modern Guangdong music culture inheritance, by analyzing the principles of Guangdong music culture, exploring the specific development path of Guangdong music culture, to provide some reference to the relevant research on the inheritance of Guangdong music culture under in light of the "Guangdong - Hong Kong - Macao Greater Bay Area". (Lu, 1997, p.16)

Purpose of study

The purpose of study is to know the current situation of Guangdong music in Guangdong - Hong Kong - Macao Greater Bay Area in China

Research method

The method of study is an ethno musicological qualitative surveying research; the researcher surveys the musical circumstances, music performances and interviews the informants. Area of study is Guangdong, Hong Kong, and Macao which is called the Greater Bay Area. Research tools are survey guiding form and interviewing form. Working period was from January 2020 to August 2020. The result of study is reported in form of descriptive analysis.

Researcher interviewed five key informants that are:

A gao-hu player and a music master at Xinghai conservatory of music. A yangqin player and a music master of Xinghai conservatory of music. A xiao player and a music master of Guangzhou Cultural Center teacher. A Chinese string instruments player retired from Technical secondary school, and a violin and cello player, private teacher of a high school.

The research finding

1. Overview of Guangdong Music

Guangdong music is one of the most influential and famous music genres in China. It generally refers to a specific folk music genre born in the Pearl River Delta region of Guangdong (mainly in the Cantonese dialect area centered on Guangzhou) in a narrow sense, rather than in a broad sense. Refers to all music in the Guangdong region, Guangdong music can also be called Cantonese music. It is known as the three national folk performing arts treasures of Lingnan culture with Cantonese song and Cantonese opera. It has the characteristics of Lingnan culture of "eclectic Chinese and Western, integrating ancient and modern", with distinctive openness and compatibility, less conservative and preservative characteristics. Once Guangdong music has been formed, it has come out with a large number of talents, and its creation is prosperous, showing its vigorous vitality, and has achieved rapid development. Guangdong music works not only have national style and distinctive local characteristics, but also have a certain breath of time and life. The melody is fresh and lively, and the tune is smooth and beautiful. Not only takes root in the region, but also has a deep mass foundation. It is also popular throughout the country. Love, even has a certain degree of spread and influence overseas, once highly praised "Guangdong music wherever there are Chinese".

Guangdong music is an emotional bond between overseas Chinese and the hometown of their motherland, and it has also made a lot of contribution to overseas Chinese to inherit the excellent Chinese cultural traditions.

On May 20, 2006, the State Council of China announced the first batch of national intangible cultural heritage lists. Among 72 folk music categories, "Guangdong music" was listed. Guangdong music has a history of more than four hundred years. Since the Ming and Qing Dynasties, it has experienced stages of germination, development and maturity. There are more than 500 pieces of music with recognizable titles and scores. Representative repertoires include "Raining Plantain", "Dry Day Thunder", "Shuangsheng Hate", "Three Treasures of Buddha", "Backgammon", "Pinghu Autumn Moon", "Entertainment Rising", "Racing the Dragon" and so on. The band has a variety of combinations, the most typical of which are the "Wujitou" (also known as the "hard bow combination" in the 1920s and 1930s, namely Erxian, Violin, Sanxian, Yueqin, Hengxiao) and "Three Frame Tou" (Yuehu, Yangqin, Qinqin), a variety of silk and bamboo musical instruments cooperate with each other tacitly, complement each other, and fully demonstrate the subtlety and beauty of Lingnan silk and bamboo music.

In the long-term practice of creative performance, Guangdong music has openly selected and absorbed the beneficial elements of foreign music and other domestic folk arts, transformed it, used it for me, and formed a unique variety of folk music. It has a group of outstanding composers, performers and representative musical instruments. As an outstanding representative of Lingnan culture, Guangdong music culture has profound background and rich connotation. After hundreds of years of inheritance and development, it has formed its own

system and unique style, deeply rooted in Lingnan folks.

When Guangdong music applied for "intangible cultural heritage" successfully, it can also reflect from another aspect that Guangdong music has lost its former glory and has reached the stage of being "protected". Looking back at history, Guangdong music has undergone more than 100 years of erosion from its formal formation to the present day. Nowadays, Guangdong music is facing many challenges. We have to admit that Guangdong music is in a downturn and worrying situations. With China's reform and opening up, Guangdong's economy has developed rapidly. However, Guangdong music not only failed to reform its form and content, but also went to low ebb due to the impact of foreign culture. The intangible cultural heritage of Guangdong music is on the verge of being lost. This situations have not been fundamentally changed so far, and the situation is getting worse.

Guangdong music is a form of music produced in the agrarian era, reflecting people's aesthetic consciousness at that time, as well as the advocacy of national culture and spirit, and adapting to people's life and leisure style at that time. The relatively closed social and cultural environment in that period kept the stability and integrity of traditional culture, which was the social condition for Guangdong music to be handed down from generation to generation and continued naturally. Guangdong is located in the Pearl River Delta, adjacent to Hong Kong and Macao, is a window for foreign trade and cultural exchanges between China and the West. With the rapid economic growth and the development of high technology, TV, Internet and other media are rapidly popularized, providing people with rich and varied audiovisual information and new forms of entertainment, which broadens people's horizon and

changes their aesthetic taste. Coupled with the impact of foreign culture and modern culture, people began to accept the modern way of life, many young people are keen on modern art, the pursuit of fashion, aesthetic taste is completely different from their grandparents. At present, the penetration rate of Guangdong music is decreasing day by day, and the mass base is increasingly weak. Nowadays, fewer and fewer people can play Guangdong music, the inheritors are aging, the folk music clubs composed of middle-aged fans and players are also declining, and the younger generation has low awareness of Guangdong music culture, so there are no successors to Guangdong music. Compared with the previous glorious period, now Guangdong music lacks professional talents, creative activities are difficult to carry out, no outstanding works with influence have been produced, and the audience has been greatly reduced. Such a vicious circle has seriously hindered the promotion and development of Guangdong music culture.

With the development and change of The Times, an unchanging art will not always be brilliant. Only by constantly following the changes of The Times can an art be loved by the world. Guangdong music today is no longer as before blooming flowery glorious, but anyway, The construction of the Guangdong-Hong Kong-Macao Greater Bay Area is an important national strategy of China and is of great significance for promoting the exchanges between mainland China and Hong Kong and Macao. In this context, the inheritance and integration of Chinese mainland traditional culture is very important, and it can further expand the influence by virtue of the opportunity of the new era. As an important part of Guangdong's traditional culture, Guangdong music culture has a unique charm and can achieve further development under the background of the Guangdong-Hong Kong-Macao Greater Bay Area. in modern Guangdong

music researchers, composers, performers and under the joint efforts of Guangdong music lovers, give full play to the Guangdong music itself has the advantage of the openness, compatibility, The researcher believe that the future development of Guangdong music will be better and better.

2. Current Status of Modern Guangdong Music Culture Inheritance

2.1 The changed of music function

Traditional music in Guangdong is mainly about entertainment, with relatively few aesthetics. However, in the process of modern development, Guangdong music continues to integrate new elements, so its entertainment function is gradually weakened and began to change towards the aesthetic direction. Especially with the continuous development of cultural construction in Guangdong, more and more traditional Guangdong music has entered the stage performance, and its aesthetic value has been further improved, and it has also been widely recognized. (Liu, 2019, p.21). In addition to this, Guangdong music also has social functions, which is his very obvious cultural attribute. Local people have a high recognition of traditional music, and they also perform regularly at family gatherings. From the current actual situation, Guangdong music has been influenced by other music cultures in the modern social development of Guangdong. However, in the future improvement should not be simply imitate, but should maintain its own style and reposition its own development path.

2.2 Development of urban economic

The construction of the Guangdong - Hong Kong - Macao Greater Bay Area is to promote the common economic and cultural development. In this context, concerts are influenced by the interregional interaction, which will add more popular elements, and then have the characteristics of commercialization and modernization. From the current actual situation, Guangzhou music culture

has begun to integrate diversified elements, gradually toward the direction of stage, in order to meet the aesthetic habits of modern people. Therefore, Guangdong music culture is bound to be influenced by foreign culture, and the aesthetic appreciation of the masses will also change due to the impact of culture, which leads to the publicity of Guangdong music culture facing a more severe situation. (Tian & Liu, 2016)

2.3 Expansion of musical influence

The essence of music is that people use specific melodies and words to describe life and personal emotions. It breaks the limits of time and space in the long-term development and has a very broad mass base in today's society, so it has great influence. Take Guangdong as an example, Hakka culture and music associations are held many times every year and also participate in Singapore, Hong Kong and other places in music and cultural exchanges. On the one hand, which makes traditional Chinese music culture more widely spread, and on the other hand, music is further integrated into people's lives. With the increase of the number of such music activities, the group of Guangdong music audience has increased significantly, indicating that the influence of music is further expanded, which can not only use music culture to create economic income, but also promote the inheritance and modernization of intangible cultural heritage.

3. The Inheritance and development of Guangdong Music

3.1 Integration of tradition and innovation

On the one hand, the music culture should be inherited, and on the other hand, it should also be constantly innovated, so as to make the music culture more diversified, while maintaining its connotation. Guangdong has done a lot of work in the inheritance of music culture, constantly analyzing the modern performance methods of traditional

music, and found a modern development path for Guangdong music culture. Moreover, the music culture of Guangdong is also strong. In the process of development, the integration of modern innovation and traditional music has been elements, which has injected new vitality into its development.

3.2 Multi-channel inheritance and development

The inheritance and development of Guangdong music culture can be carried out through a variety of forms, and publicity can be further strengthened through diversified channels. In particular, in the era of informatization, the Internet and multimedia are important channels for cultural communication. With these means, Guangdong music can walk into the vision of more people and then realize its modern development. Of course, school education can also be used as a way of multi-channel tradition and development. In this respect, Guangdong music culture can boldly innovate, and then inject new vitality into the inheritance and development of modern music culture.

4. The Specific development Route of Guangdong Music Culture

4.1 Adhere to the characteristic development

The development of music culture in Guangdong has regional advantages and can use the "One Belt And One Road" strategy to promote the road of international development. Since the reform and opening up, Guangdong Province has developed rapidly and has maintained a leading level in China. In this context, the music culture of Guangdong region has also been effectively promoted, and it has a better environment and space. Therefore, in the future development of Guangdong music culture, we should adhere to the cultural confidence, strive to inherit the excellent Guangdong music culture, constantly explore the excellent connotation, and increase its connotation

with the help of innovation. In this respect, Guangdong can integrate music culture into student education, focusing on building intangible cultural heritage, forming its own characteristics, and then promote the inheritance and development of traditional music culture. (Lu, 2020, p.19)

4.2 The Reform of the Music Culture and Education System

The education of music culture has an important influence on the inheritance and development of Guangdong music, because the music education system can let more people understand the music culture, and at the same time with the help of professional education to explore the connotation of music culture and inject vitality into the innovation of music culture. For example, at present, Guangzhou Xinghai Conservatory of Music is carrying out the reform of the music culture system, which integrates new ideas into the education, and also provides a carrier for the development of music culture in Guangdong. In the specific teaching, the college can constantly adjust the content of music teaching according to the education ecology, create a talent training program cooperating with social courses, and greatly improves the quality of music education. Therefore, Guangdong can take Xinghai Conservatory of Music as an important demonstration of the promotion and development of music culture, further integrate the local music education system, incorporate more music colleges and universities into the strategy of music culture inheritance and development, which helps to cultivate more professional music talents, and then promote the sustainable development of music in Guangdong.

4.3 The international development

Guangdong region has a unique geographical advantage, so in the construction of traditional music culture can promote international cooperation, carry out relevant academic exchanges,

Guangdong traditional music culture into the trend of the world development, so can not only inject new vitality into its modernization development, but also conducive to let more areas understand the Guangdong music culture. From the current actual situation, Guangdong pays great attention to the construction of the Silk Road and also takes music culture as an important part of academic exchanges. With the help of the government publicity, it is much classic music widely spread around the world. (Yu, 2007, p.18)

Guangdong music culture has its own unique character. Under the background of the construction of the Guangdong-Hong Kong-Macao region should further strengthen the path of international Greater Bay Area, so as to attract more young audiences. Of course, Guangdong music culture should also pay attention to innovation, explore relevant tracks in line with the international art aesthetic, and create a dynamic management mechanism, so as to lay a solid foundation for the development of Guangdong music culture.

Conclusion

Guangdong music is an important intangible cultural heritage in China. Under the background of the Guangdong-Hong Kong-Macao Greater Bay Area, it has a broader space for development. Therefore, we must seize the opportunity to inherit the excellent music culture on the one hand and bring on the new on the other hand. Based on this, this paper analyzes the current situations of Guangdong music culture inheritance, and explores from the three aspects of music function change, urban development and economic development, and the expansion of music influence. After that, researcher explored the specific development path of Guangdong music culture from three aspects: adhering to characteristic development, reform of music culture and education system and

international development, hoping to provide a certain reference for the modern development and inheritance of Guangdong music.

Suggestion

Even researcher tried hard to studied the situations and development of Guangdong music in dept and presented all information that had been studied including analyzing and synthesizing of information and ideas found in the field studies, it still have some others aspect to be studied. Social and community are always changing according to the rapid change of the modern world; it should be good to investigate the current situations of any other music troupe outside the research area mentioned in this report.

This research could be a good model of study for preservation of other types of Chinese traditional music particularly the music of Southern China such as *Jiangnan Sizhu*, including music for dance drama and theater.

Other research should study about people's perspective on Chinese traditional music and also Guangdong contemporary music of the present time.

References

- Liu, J. (2019). *Guangdong music from the perspective of ecological aesthetics*. Beijing: China Social Sciences Press.
- Lu, Q. W. (1997). *Guangdong rhyme review*. Guangzhou: Guangdong Higher Education Press.
- Tian, L. M., & Liu, J. (2016). The Role of Folk Organizations in the Inheritance and development of Guangdong Music - A case study of Guangdong Music Association in Guangdong province. *The Popular Arts (14)*, 145-146.

- Yu, H. H. (2007). Brief Discussion on the Inheritance and development of Guangdong Music -Some Thoughts on the Protection of National Folk Art. *Taste (04)*, 8 and 9.

Teaching the “Knowing Thai Music Course” for Chinese Students by using “A Brief Thai Music Text Book”

Wang Si Tong¹, Panya Roongruang²

Received: September 28, 2021

Revised: October 22, 2021

Accepted: November 1, 2021

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) ศึกษาดนตรีไทยเพื่อการเขียนหนังสือ“ดนตรีไทยฉบับย่อ” 2) สอนรายวิชาดนตรีไทยให้นักศึกษาจีนโดยใช้หนังสือ“ดนตรีไทยฉบับย่อ” 3) วัดและประเมินผลการสอนโดยใช้หนังสือ “ดนตรีไทยฉบับย่อ”

วิธีวิทยาการวิจัยที่ใช้คือ การวิจัยเชิงปริมาณในแบบของการวิจัยเชิงทดลองที่ใช้กลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียวไม่มีกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ได้จากการสุ่มอย่างมีระบบจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของสถาบันดนตรีและนาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยการสื่อสารแห่งเหอเป่ย์ มณฑลเหอเป่ย์ ประเทศจีน

ผลการวิจัย พบว่า 1) หนังสือดนตรีไทยฉบับย่อมีห้าบท เนื้อหาประกอบด้วยบทนำ หลักการดนตรีไทย เครื่องดนตรี วงดนตรี ประเภทของบทเพลง โดยมีซีดีตัวอย่างเสียงตามเนื้อหาในหนังสือประกอบด้วย 2) ผู้วิจัยจัดทำแผนการสอนและดำเนินการสอน นักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน จำนวน 12 บทเรียน บทเรียนละ 45 นาที โดยใช้หนังสือ“ดนตรีไทยฉบับย่อ” 3) ประสิทธิภาพการสอนโดยใช้หนังสือ “ดนตรีไทยฉบับย่อ” จากผลการสอบระหว่างเรียนและหลังเรียน พบว่า อยู่ในระดับสูง ด้วยคะแนน 80/88 สรุปได้ว่าหนังสือ“ดนตรีไทยฉบับย่อ” เหมาะสมสำหรับใช้สอนวิชาความรู้เรื่องดนตรีไทยให้นักศึกษาจีน

คำสำคัญ: หนังสือดนตรีไทยฉบับย่อ การสอนวิชาดนตรีไทยแก่นักศึกษาจีน

Abstract

The objectives of research were to: 1) Study Thai music for writing a book entitled “A Brief Thai Music Text Book”, 2) Teaching Knowing Thai music course for Chinese students by using the “Thai Music Guide Book” and 3) Measuring and evaluating the effectiveness of teaching Thai Music by using A Brief Thai Music Text Book

Research methodology used for this research is a quantitative experimental research using only experimental group without control group. The 20 sample are drawn by systematic sampling from 100 freshmen students of Academy of Music and Dance, Hebei University of Communications, Shijiazhuang City, Hebei Province, People Republic of China.

Research finding were: 1) Researcher developed “A Brief Thai Music Text Book” consists of five chapters: Introduction, principle of Thai music, musical instruments, Thai ensembles, musical repertoire and included is a CD sound of instruments, sound of ensembles and sound of some specific kind of music. 2) Researcher constructed the lesson plans and taught 20 Chinese students the course of knowing Thai music by using “A Brief Thai Music Text Book” for 12 lessons. 3) The effectiveness of learning Thai music by using “A Brief Thai Music Text Book” found that “A Brief Thai Music Text Book” has high efficiency for using to teach Chinese students in an experimenting group with score (of formative and summative test) 80/88

¹ Ph.D. Student in Faculty of Music, Bangkokthonburi.

² Dean of Faculty of Music, Bangkokthonburi University

or in very good level which means “A Brief Thai Music Text Book” is an effective tool for teaching Chinese students.

Keywords: Brief Thai Music Text Book, Teaching Thai music for Chinese students

Background and research problems

Since the world society has rapid changed, people must adapt themselves to suit to the global changed especially the new technology. People of the world require global knowledge rather than knowledge with in a country of oneself, so that a single discipline education is no longer existed but cross cultural education. The multicultural perspectives in music education help exploring music from around the world with your students in a meaningful way and help increasingly multicultural knowledge for students. (Campbell, 2004. p.5)

A global education is one that incorporates learning about the cultures, geographies, histories, and current issues of all the world's regions. Global education develops students' skills to engage with their global peers and highlights actions students can take as citizens of the world. It is a lens that can be applied to all disciplines and all grade levels as well as the broader school community.

In case of music, as researcher a student of Faculty of Music, Bangkokthonburi University, Thailand and have a good chance to lean music of Thailand particularly the national classical music unlike other Chinese students in China that lack of chance as like as researcher. So that researcher wishes to use the knowledge learned from her university to share with students in some University in China. To make the wish become true, researcher create a experimenting project of “Teaching Chinese students Thai music by using “A Brief Thai Music

Text Book” in order to solve the problems said earlier.

Research Objectives

The objectives of this research were:

- 1) Writing a book entitled “A Brief Thai Music Text Book”.
- 2) Teaching Thai music course for Chinese students by using a “Brief Thai Music Text book”.
- 3) Measuring and evaluating the effectiveness of teaching Thai Music by using “A Brief Thai Music Text Book”.

Conceptual Framework

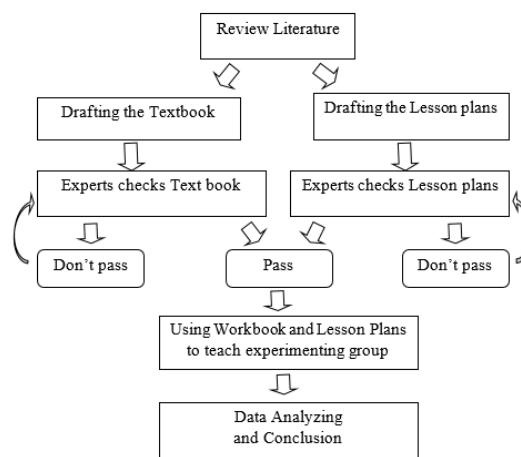

Figure 1 Research Conceptual Framework

Research Method

Research methodology used for this research is a quantitative experimental research using only experimental group without control group. Population and sample for experimenting group are 100 freshmen students of Academy of Music and Dance, Hebei University of Communications, Shijiazhuang City, Hebei Province, People Republic of China. Researcher used purposive sampling to select sample from the 100 freshmen and finally pick up 20 participant students for the experimenting group.

The research tools were: 1) “A Brief Thai Music Text Book” compiled by researcher, 2) audio

and video CD ROM contains sound of music that related to the lessons, 3) lesson plans for 12 lessons and 4) All 12 sets of formative test and summative test. The place of work is Hebei Normal University, Shijiazhuang City, Hebei Province, People Republic of China, and working period is from January 2019 to December 2020.

Processes of working

1. Reviewing books, articles and researches to know more about Thai music for preparing the textbook.

2. Drafting “A Brief Thai Music Textbook” for teaching and having two experts checked. Content of the textbook consists of principle of Thai music, Thai tuning system, modes and scales, rhythm and tempo, instruments and ensembles, musical categories and functions of music in Thai society. (Roongruang, 1990, pp.12-25) The book provides pictures and notation and attaches with sound examples on CD. Before using the book must pass expert's check.

The criteria for selecting expert are:

1) Being expert on Thai music both in theory and performance with having experience on Thai music at least 10 years. 2) Earned at least Master's degree in music. 3) Experienced teaching music in school/colleges at least 10 years.

There are two experts has been selected: Associate Professor Orawan Buchongsilp and Assistant Professor Dr. Chutasiri Yodwised. The book has passed the expert check at a good level.

3. Drafting the lesson plans and having expert's check. (the same experts as above) the teaching plans consists of 12 lessons including the objectives of teaching, content on Thai music, teaching aids, method of teaching and assessment which is consists of formative test and summative test. The lesson plans passed the expert check at a good level.

4. Teaching 12 lessons to students in experimental group, each lesson last for 45 minutes. Collecting data has done by giving the formative test to students at the end of the class to know an effectiveness of teaching.

Figure 2 Researcher is teaching and giving test to students of experimental group

After 12 lessons are finished, the summative test will be given to the students.

5. Analyzing the data and conclusion.

Data analyzing

The percentage statistic is used for analyzing the experimenting data, the acceptable score of the test is considering by the rational of the formative and the summative testing result according to criterion of 80/80 (Bramawong, 1977) and researcher adopted Bramawong's criteria and modified it for using in this research as is following:

If the score of summative/formative test are 70-79/70 -79 means good

If the score of summative/formative test are 80-89/80-89 means very good

If the score of summative/formative test are 90+/90+ means excellent

Results of experimentation

According to the criteria set fourth, the results of teaching by using A Brief Thai Music Textbook must past the score at a good level. The results found that all students have passed the formative test and summative test at a good level or a percentage of 80/88 as shown in the following table.

Table 1 A Final comparative score of formative and summative test

Students	Average score of 12 lessons	Score level	Remark
1	73/80	good	
2	73/80	good	
3	79/80	good	
4	76/82	good	
5	75/83	good	
6	78/85	good	
7	78/86	good	
8	78/87	good	In over all
9	78/86	good	
10	78/86	good	"A Brief Thai Music
11	78/87	good	Textbook"
12	82/93	Very good	is good enough to use
13	84/90	Very good	for teaching Chinese
14	82/93	Very good	students
15	84/90	Very good	
16	82/93	good	
17	82/93	good	
18	83/94	good	
19	82/93	good	
20	89/90	Very good	
Final average score 80/88		Very good	

The research finding

According to the objectives, the research findings were:

1. Researcher developed A Brief Thai Music Text Book consists of five Chapters: Introduction, principle of Thai music, musical instruments, Thai ensembles, Musical repertoire and included is a CD sound of instruments, sound of ensembles and sound of some specific kind of music.

2. Researcher taught 20 Chinese students of Academy of Music and Dance, Hebei University of Communications, Shijiazhuang City, Hebei Province in the course of Knowing Thai music by

using "A Brief Thai Music Text Book" for 12 lessons.

3. For measuring and evaluating the effectiveness of learning Thai music by using "A Brief Thai Music Text Book" found that "A Brief Thai Music Text Book" has high efficiency for using to teach Chinese students in an experimenting group with score (of formative and summative test) 80/88 or in very good level which means "A Brief Thai Music Text Book" is an effective tool for teaching Chinese students.

Discussion

Because the knowledge of Thai music is overwhelming, researcher must select only some topics that suited to introduce to Chinese student, so that "A Brief Thai Music Text Book" is a kind of selected topics book and it is worked to use for teaching. One problem that has occurred is about the local names of the instruments, people and music categories and this is as same as Western musical terms those Chinese students are not familiar with. The text book is written in English is good enough only for students who are able to read English and because researcher teaches students by herself the problem is disappeared because it could be described in Chinese language.

This result of research matches with Campbell's idea, "you can explore musics from around the world with your students in a meaningful way... for an increasingly multicultural society" (Campbell, 2004).

The finding of this research is result of the students in the experimental group and cannot apply to any other students because it might be or might not be the same result as in a specific experimental group.

Suggestions

Suggestion for this research; it may be better to add video clips of performance into the CD because the moving picture can make more understanding for the viewers. And for preventing language problem of students who are not familiar with English, the text book should be translated in to Chinese as well as adding more notations and illustrations.

In the future; if someone wants to continue this kind of research one may be do experimentation for any other groups of students such as in other levels, other colleges and in other province in order to know the efficiency of the book for teaching before making conclusion the “A Brief Thai Music Text Book” is good for widely teaching in China.

References

- Bramawong, Chaiyong. (1977). *Teaching Media System*, Bangkok, Faculty of Education, Chulalongkon University.
- Campbell, P. (2004). *Teaching music globally: Experiencing music, expressing culture* (Global music series). New York: Oxford University Press.
- Roongruang, Panya. (1990). *Thai Music in Sound*. Nonthaburi: Asomsangkit.

**การทับศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์
ในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทย
Two-syllable English-Thai transliterated words in advertisements
for products of a Japanese Company in Thailand**

จอมขวัญ สุทธินนท์ (Jomkwan Sudhinont) *

Received: August 16, 2021

Revised: November 11, 2021

Accepted: December 4, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องการทับศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทยฉบับนี้ มุ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์การทับศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทย ซึ่งมีคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่รวบรวมระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2562 - 30 กันยายน 2563 จำนวน 153 คำ เป็นประชากร และคัดเลือกคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ จำนวน 82 คำ เป็นกลุ่มตัวอย่าง นำมาวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ผลการวิเคราะห์พบว่า มีคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์ตรงตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษพบมากที่สุด จำนวน 47 คำ คิดเป็นร้อยละ 57.31 (2) คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษพบรองลงมา จำนวน 28 คำ คิดเป็นร้อยละ 34.16 และ (3) คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์

โดยใช้รูปแบบแปรสองรูปแบบน้อยที่สุด จำนวน 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.53

คำสำคัญ: การทับศัพท์ ข้อความโฆษณา บริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่ง

Abstract

This research article aims to present results of an analysis of two-syllable English-Thai transliterated words in advertisements for products of a Japanese company in Thailand issued between 01 October 2019 and 30 September 2020 in which a total of 153 transliterated words are found. From the population, 82 words of two-syllable transliterated words are selected as samples. The analysis based on English-Thai transliteration rules reveals three groups of words as follows. (1) Forty-seven (47) words were found to be transliterated correctly according to English-Thai transliteration rules and were most frequently found at 57.31 percent. (2) Twenty-eight (28) words were found to be transliterated incorrectly or not in accordance with English-Thai transliteration rules which were found at 34.16 percent. (3) Seven (7) words were found to be transliterated in two different forms which were found at 8.53 percent.

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคม วัฒนธรรม และการพัฒนา
มนุษย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตหาดใหญ่
Lecturer, Department of Society, Culture, and Human
Development, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla
University, Hat Yai Campus

Keywords: Transliteration, Advertisement, Japanese company

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การทับศัพท์เป็นวิธีหนึ่งในการยืมคำจากภาษาต่างประเทศโดยการใช้อักษรในภาษาผู้ยืมแทนหน่วยเสียงของคำในภาษาผู้ให้ เพื่อในสังคมของภาษาผู้ยืมจะได้มีคำเรียกสิ่งของหรือความคิดใหม่ที่ไม่เคยมีในสังคม ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและการติดต่อสื่อสารกับนานาชาติ จึงไม่อาจปฏิเสธการใช้คำยืมต่างภาษาได้ (ภูเก็ท วาจนนท์, 2555) หรือสิ่งของและความคิดนั้นอาจเคยมีในสังคมแล้วแต่ต้องการใช้คำทับศัพท์ ด้วยผู้พูดภาษาผู้รับรู้สึกว่ภาษาผู้ให้เป็นภาษาที่แสดงศักดิ์ศรีและฐานะทางสังคมสูงกว่าภาษาผู้รับ ตามเหตุผลด้านจิตวิทยา ทั้งเป็นการแสดงว่าผู้ใช้คำภาษาอื่นมีภูมิรู้ภาษานั้นเป็นอย่างดี (อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2553ก) และหลายโอกาสการใช้คำทับศัพท์ยังสื่อความหมายได้ตรงตามเจตนาหรือขอบเขตในการสื่อสารมากกว่าการใช้คำไทย (นิตยา กาญจนวรรณ, 2554)

การทับศัพท์ในสังคมไทยในอดีต ก่อนข้างมีความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้ภาษาด้วยกันที่บางก็ใช้วิธีการถ่ายทอดหน่วยเสียงนั้นตามแนวเทียบของตนเอง (นิตยา กาญจนวรรณ, 2554) กระทั่งสำนักนายกรัฐมนตรี (2532, กันยายน 14) ออกประกาศหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการถ่ายทอดเสียงร่วมกับการถ่ายทอดตัวอักษร กล่าวคือ มีการใช้ตัวอักษรไทยแทนหน่วยเสียงที่มีในภาษาอังกฤษและมีในภาษาไทย และมีการใช้ตัวอักษรไทยแทนหน่วยเสียงที่ไม่มีในภาษาไทยแต่มีสัทลักษณะใกล้เคียงกับภาษาไทย เช่น การใช้ตัวอักษร ช แทนทั้งหน่วยเสียง /ch/ และหน่วยเสียง /sh/ ในส่วนประกอบพยัญชนะต้นของคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษ และมีการใช้เครื่องหมายแทนขนาดกำกับอักษรแทนหน่วยเสียงภาษาอังกฤษที่ไม่ออกเสียงตามการออกเสียงในระบบเสียงภาษาไทย เช่น เสียงพยัญชนะสะกดตัวที่หนึ่งในภาษาอังกฤษ เช่น หน่วยเสียง /r/ ในคำว่า การ์ด (card)

คำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวนมากปรากฏในภาษาโฆษณาซึ่งเป็นภาษาเฉพาะกิจอันเป็นทำเนียบภาษาหนึ่งที่นิยมใช้คำยืมทับศัพท์ภาษา

อังกฤษตั้งแต่อดีต กระทั่งปัจจุบันการใช้คำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษยังคงเป็นลักษณะสำคัญในภาษาโฆษณา โดยเฉพาะอย่างยิ่งโฆษณาเสื้อผ้า ซึ่งเป็นแฟชั่น (fashion) ที่สะท้อนถึงรูปแบบการดำเนินชีวิต ทศนคติ และความต้องการใช้สอย อันเชื่อมโยงอยู่กับยี่ห้อสินค้า และรูปแบบของสินค้า (ศิริ อริญนารถ และพัชรา อุทิศวรรณกุล, 2560)

บริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทยโฆษณาสินค้าประเภทเสื้อผ้าผ่านจดหมายข่าวที่อยู่ในรูปแบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีลักษณะสำคัญ คือ ผู้สมัครรับข่าวสารสามารถเข้าถึงข้อความโฆษณาสินค้าได้ตลอดเวลา โดยที่ข้อมูลไม่ถูกเปลี่ยนแปลง หรือถูกทำให้หายไป จึงถือเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่สามารถส่งต่อถึงมวลชนได้ ผู้สร้างสรรค์ข้อความโฆษณา จึงควรให้ความสำคัญในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผน โดยยึดหลักการเขียนตามหลักราชบัณฑิตยสภา นอกจากเพื่อการเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาไทยแก่ผู้รับสารโดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา ทั้งยังเป็นไปเพื่อความเป็นมาตรฐานและความน่าเชื่อถือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารในงานวิชาการอีกด้วย (อรวี บุญนาค, 2561)

ข้อความโฆษณาของบริษัทญี่ปุ่นดังกล่าวปรากฏใช้คำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวนมาก กล่าวคือ ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2562 - 30 กันยายน พ.ศ. 2563 ปรากฏใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวน 153 คำ ซึ่งมีความถี่ที่พบทั้งหมด 1,742 ครั้ง คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวนมากเหล่านี้จึงแสดงถึงความเป็นสากลของสินค้าและบริษัทผู้จำหน่ายดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์มีมากถึง 82 คำ ซึ่งมีความถี่ที่พบถึง 1,054 ครั้ง สอดคล้องกับคำจำนวนมากในภาษาไทยดังที่ปรากฏในพจนานุกรมคำใหม่ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1-3 ที่ปรากฏคำกริยา คำนาม คำวิเศษณ์ คำที่เป็นได้ทั้งคำนามและคำกริยา และคำที่เป็นได้ทั้งคำนามและคำวิเศษณ์ ที่เป็นคำสองพยางค์มากที่สุด (เหมย หาน และชลมาณ ดาราฉาย, 2564) แสดงให้เห็นว่าทั้งการรับ คำยืมภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยและการสร้างคำใหม่ใช้ในภาษาไทยมักเป็นคำสองพยางค์ ซึ่งเหมาะแก่การสื่อสารเนื่องจากคำเหล่านี้ไม่สั้นและไม่ยาวจนเกินไป จึงสื่อสารได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญของการทับศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษ คำสองพยางค์ ภาษาโฆษณา และข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทแห่งหนึ่งในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงสนใจการทับศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทที่ขึ้นแห่งหนึ่งในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการทับศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทแห่งหนึ่งในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทั้งประเด็นหน่วยทางภาษาระดับต่าง ๆ การแปรของภาษา และหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ เพื่อกำหนดขอบเขตข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างชัดเจน ดังนี้

1. คำ-หน่วยคำ

หน่วยคำ (morpheme) เป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของภาษาที่มีความหมาย เช่น คำว่า ชานา เป็นคำ 1 คำ ที่ประกอบด้วยหน่วยคำ 2 หน่วยคำ คือ ชาว- ซึ่งเป็นหน่วยคำไม่อิสระ และ นา ซึ่งเป็นหน่วยคำอิสระ (อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2553ค) จึงเป็นคำ 1 คำ ที่มีหน่วยคำ 2 หน่วย และมีพยางค์ 2 พยางค์ ในภาษาอังกฤษซึ่งมีวิบัติปัจจัย คำ 1 คำ ก็มีหลายหน่วยคำได้เช่นกัน เช่น คำว่า thermometer ที่ประกอบด้วยหน่วยคำ 2 หน่วยคำ คือ therm ซึ่งแปลว่าร้อน และ meter ซึ่งแปลว่า เครื่องวัด มี o ซึ่งเป็น infix แทรกกลางเป็นตัวเชื่อม (stem formative) ระหว่างรากศัพท์ให้รวมเป็นคำ จึงเป็นคำ 1 คำ ที่มีหน่วยคำ 2 หน่วย และมีพยางค์ 4 พยางค์ จึงอาจเกิดความสับสนระหว่างพยางค์กับคำได้ (อุดม วัชรินทร์ลิขิต, 2563)

แม้ภาษาอังกฤษมีการเติมหน่วยคำเติมท้ายเพื่อแสดงหน้าที่ทางไวยากรณ์ แต่เมื่อไทยยืมภาษาอังกฤษมาใช้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปไปตามไวยากรณ์ (อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2553ข)

2. การพิจารณาเสียงเพื่อช่วยในการทับศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษ

ด้วยระบบเสียงในภาษาระหว่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษที่แตกต่างกัน หลักเกณฑ์การทับศัพท์จึง

ไม่ได้กำหนดขึ้นเพียงเพื่อให้ผู้ใช้ภาษาได้ใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน แต่ยังเอื้อต่อการอ่านหรือออกเสียงแบบไทย (นิตยา กาญจนวรรณ, 2554) ด้วยความคล้ายกันทางสัทศาสตร์ของเสียงบางเสียงจึงจำเป็นต้องมีหลักการเปรียบเทียบ (อุดม วัชรินทร์ลิขิต, 2561) โดยอาศัยหลักการบางประการต่อไปนี้

2.1 การเทียบคู่และการหักล้าง (the principle of contrast and complementation) ที่อธิบายว่า เสียง p จะปรากฏในพยางค์ที่ไม่มีเสียงเน้นหนักหรือเมื่อตามเสียง s แต่เสียง ph จะปรากฏในพยางค์ต้นของพยางค์ที่มีเสียงหนักแต่ไม่มีหน่วยเสียง s นำหน้าหน่วยเสียง p กับ ph จึงเป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียง /p/

2.2 ความคล้ายกันทางสัทศาสตร์ (the principle of phonetic similarity) ที่อธิบายว่า การตัดสินใจว่าเสียง p และ ph เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงเดียวกันหรือไม่ ต้องพิจารณาความคล้ายทางสัทศาสตร์ ซึ่งปรากฏในสิ่งแวดล้อมที่หาคู่เทียบได้

2.3 การแตกต่างกันโดยอิสระ (the principle of free variations) ที่อธิบายว่า การพิจารณาว่าเสียงย่อย p และ ph เป็นหน่วยเสียงเดียวกัน นอกจากต้องมีความคล้ายทางสัทศาสตร์แล้ว เกิดในตำแหน่งที่หาคู่เทียบได้แล้ว ความหมายต้องไม่แตกต่างกันด้วย

3. การแปรของภาษา

“การแปรของภาษา (language variation) หมายถึง การที่รูปในภาษาตั้งแต่สองรูปขึ้นไปอาจใช้แทนกันได้โดยไม่ทำให้ความหมายแก่นเปลี่ยน” (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555ข) ซึ่งการแปรของภาษาสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคม ไม่ใช่เวลา การแปรกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาสัมพันธ์กันในแง่ที่การแปรนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเสมอ เช่น การที่เสียงสระ ใ จะเปลี่ยนเป็นเสียง ใ อย่างปัจจุบัน ครั้งหนึ่งเคยเป็นเสียง อะ+อิ หรือ อะ+อี แปรกันก่อน กระทั่งการเปลี่ยนแปลงเสร็จสิ้นเป็นเสียง ใ อย่างปัจจุบัน (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555ก) ดังนั้นการใช้รูปเขียนแปรคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษจึงเป็นการแปรของภาษาลักษณะหนึ่ง

4. หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ

ราชบัณฑิตยสภาพิจารณาเสียงในภาษาเป็นสิ่งสำคัญด้วยประการหนึ่งในการทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ดังปรากฏเป็นเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษว่าให้ทับ

ศัพท์สระตามการออกเสียงในพจนานุกรมภาษาอังกฤษ พร้อมกำหนดตารางเทียบเสียงสระภาษาอังกฤษไว้ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2532, กันยายน 14)

อย่างไรก็ตาม เพื่อความเป็นมาตรฐาน การลดปัญหาจากความเห็นไม่ตรงกันของผู้ทับศัพท์ และลดปัญหาการทับศัพท์จากหลักเกณฑ์การทับศัพท์ที่มีอยู่เดิม สำนักนายกรัฐมนตรี (2532, กันยายน 14) จึงปรับปรุงหลักเกณฑ์ให้เหมาะแก่การปฏิบัติ และมีมติให้ยกเลิกประกาศวิธีทับศัพท์ ฉบับเมื่อ พ.ศ. 2485 และประกาศให้ใช้หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่ได้ปรับปรุงใหม่ ฉบับปี พ.ศ. 2532 แทน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สระ ให้ใช้อักษรไทยตามการออกเสียงในพจนานุกรมภาษาอังกฤษ ตามตารางเทียบเสียงสระภาษาอังกฤษ ซึ่งเข้าถึงได้จากที่อยู่เว็บไซต์ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภาที่ shorturl.asia/c9UD2

2. พยัญชนะ ให้ใช้อักษรไทยตามการออกเสียงในพจนานุกรมภาษาอังกฤษ ตามตารางเทียบเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษ ซึ่งเข้าถึงได้จากที่อยู่เว็บไซต์ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภาเดียวกันกับหลักเกณฑ์การทับศัพท์สระในภาษาอังกฤษในข้อที่ 1.

3. เครื่องหมายทัณฑฆาต

3.1 กำกับพยัญชนะตัวสะกดที่ไม่ออกเสียงในภาษาไทย เช่น horn = ฮอร์น

3.2 กำกับพยัญชนะตัวสะกดกรณีปรากฏหลายตัว เช่น Barents = แบเร็นตส์

3.3 กำกับพยัญชนะตัวสะกดกรณีไม่ออกเสียงตัวสะกดตัวแรก แล้วยังมีพยัญชนะสะกดที่ไม่ออกเสียงในภาษาไทยตามหลังมาอีก ให้ตัดพยัญชนะสะกดตัวแรกออก และกำกับเครื่องหมายทัณฑฆาตที่พยัญชนะตัวสุดท้าย เช่น world = เวิลด์

4. ไม่ได้อู้

4.1 กำกับคำกรณีประสงศ์ให้เห็นแตกต่างจากคำไทย เช่น log = ล็อก

4.2 กำกับคำกรณีช่วยให้ผู้อ่านแยกพยางค์ได้ถูกต้อง เช่น Okhotsk = โอคอตสค์

5. เครื่องหมายวรรณยุกต์ ให้ใช้กำกับเพียงคำที่เสียงซ้ำกับคำไทย เช่น coke = โค้ก

6. พยัญชนะซ้อน ให้ตัดพยัญชนะซ้อนที่เป็นตัวสะกดในคำนามสามัญออกตัวหนึ่ง เช่น football =

ฟุตบอล ให้คงพยัญชนะซ้อนที่เป็นตัวสะกดในคำนามวิสามัญไว้โดยใช้เครื่องหมายทัณฑฆาตกำกับพยัญชนะซ้อนที่เป็นตัวสะกดตัวหลัง เช่น cell = เซลล์ และให้ตัวพยัญชนะซ้อนกลางคำตัวแรกเป็นพยัญชนะตัวสะกดของพยางค์หน้าและพยัญชนะซ้อนกลางคำตัวหลังเป็นตัวพยัญชนะต้นของพยางค์หลัง เช่น pattern = แพตเทิร์น

7. คำที่พยัญชนะตัวสะกดของพยางค์หน้าเป็นตัวพยัญชนะต้นของพยางค์หลังด้วย หากพยางค์หน้าออกเสียงสระอะให้ใช้ไม้หันอากาศและซ้อนพยัญชนะตัวสะกดอีกตัวหนึ่งเพื่อเป็นตัวพยัญชนะต้นของพยางค์ต่อไป หากพยางค์หน้าไม่ได้ออกเสียงสระอะให้ใช้อักษรไทยตามการออกเสียงพยัญชนะตามรายละเอียดในข้อ 2. โดยไม่ต้องใช้พยัญชนะซ้อนกลางคำ และหากเป็นคำที่เกิดจากการเติมปัจจัยให้ซ้อนพยัญชนะกลางคำทั้ง -er เช่น sweater = เสวตเตอร์, -ing เช่น booking = บุกกิง, -y เช่น Snoopy = สนูปปี้

8. คำประสมที่มีเครื่องหมายยัติภังค์ ให้เขียนติดต่อกันไปโดยไม่ต้องใส่เครื่องหมายยัติภังค์ เช่น cross-stitch = ครอสสติช

9. คำประสมที่เขียนแยกกัน ให้เขียนติดต่อกันไปโดยไม่ต้องแยกกัน เช่น night club = ไนท์คลับ

10. คำคุณศัพท์ที่มาจากคำนาม

10.1 หากมีความหมายเหมือนคำนาม เช่น hyperbolic curve = ส่วนโค้งไฮเพอร์โบลา

10.2 ให้ใช้รูปคำนาม หากมีความหมาย “เกี่ยวข้องกับ” หรือ “เกี่ยวเนื่องจาก” ให้กำกับด้วย เชิงแบบ อย่าง ทาง ชนิด ระบบ ขึ้นกับความหมาย เช่น atomic absorption = การดูดกลืนโดยอะตอม

10.3 หากความหมายกำกวม หรือคลาดเคลื่อนให้ใช้รูปคุณศัพท์ เช่น sulphuric acid = กรดซัลฟิวริก

11. คำคุณศัพท์ที่มาจากชื่อบุคคล ให้ใช้ตามชื่อบุคคลนั้น โดยให้กำกับด้วยคำประกอบ ของ แบบ ระบบ ขึ้นกับความหมาย เช่น Euclidean geometry = เรขาคณิตระบบยูคลิด ยกเว้นกรณีชื่อเฉพาะที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไปแต่ละวงการโดยไม่ใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่ขึ้นต้นให้ทับศัพท์รูปคุณศัพท์ เช่น abelian group = กลุ่มอาบีเลียน

12. คำคุณศัพท์เกี่ยวกับชนชาติต่าง ๆ ให้ใช้รูปคำนามที่เป็นชื่อประเทศ เช่น Swedish people = คนสวีเดน

13. การวางตำแหน่งคำคุณศัพท์

13.1 หากเป็นคำคุณศัพท์ที่ใช้ประกอบคำนามในภาษาไทยหรือคำยืมที่ใช้กระทั่งถือเป็นคำไทยแล้ว ให้วางคุณศัพท์ไว้หลังคำนาม เช่น cosmic ray = รังสีคอสมิก

13.2 หากทั้งคำคุณศัพท์และคำนามเป็นคำยืมที่ยังไม่ถือเป็นคำไทย หับศัพท์ตามเดิม เช่น Arctic Circle = อาร์กติกเซอร์เคิล

13.3 หากต้องการเน้นว่าคำนามนั้นเป็นสิ่งที่มีความหมาย และคำคุณศัพท์ที่ประกอบเป็นชนิดหนึ่งของคำนามนั้น อาจทับศัพท์โดยใช้คำประกอบ เช่น แบบ ชนิด ระบบ ฯลฯ โดยแทรกไว้ระหว่างคำนามกับคำคุณศัพท์ เช่น normal matrix = เมทริกซ์แบบนอร์มัล

14. คำย่อ ให้เขียนชื่อตัวอักษรนั้น ๆ ลงเป็นภาษาไทย เช่น A = เอ และให้เขียนโดยไม่ต้องใส่จุดและไม่เว้นวรรค เช่น BBC = บีบีซี

15. คำศัพท์ที่ผูกขึ้นจากตัวย่อซึ่งอ่านได้เหมือนคำคำหนึ่ง มิได้ออกเสียงเรียงตัวอักษร ให้เขียนตามเสียงที่ออกและไม่ต้องใส่จุด เช่น USIS = ยูซิส

16. ตัวย่อชื่อบุคคล ให้เขียนโดยใส่จุดและเว้นวรรคระหว่างชื่อกับนามสกุล เช่น D.N. Smith = ดี.เอ็น. สมิท

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการทับศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทยเป็นงานวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ซึ่งแสดงให้เห็นแนวโน้มของข้อมูลเชิงปริมาณและค่าเฉลี่ย มีกระบวนการในการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2532, กันยายน 14)

2. รวบรวมคำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทยจากจดหมายข่าวที่อยู่ในรูปแบบจดหมาย

อิเล็กทรอนิกส์ [email] ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2562 – 30 กันยายน พ.ศ. 2563

3. เสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากศูนย์จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับหลักการเบลมอนต์ (Belmont) ลงวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2564

4. สร้างเครื่องมือตารางวิเคราะห์และตารางบันทึกคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทย

5. วิเคราะห์การทับศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทย ตามแนวคิดตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2532, กันยายน 14)

6. นำเสนอผลการศึกษารูปแบบตารางแสดงสัญลักษณ์แทนลักษณะการทับศัพท์และข้อมูลเชิงปริมาณพร้อมค่าเฉลี่ยของลักษณะการทับศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทย แล้วอภิปรายผลรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ถึงลักษณะการทับศัพท์คำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ดังกล่าว

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการทับศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทย พบคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ทั้งที่ตรงตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ที่ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ และที่ใช้รูปเขียนแปรสองรูปเขียน โดยใช้สัญลักษณ์แทนลักษณะการทับศัพท์ และแสดงข้อมูลเชิงปริมาณพร้อมค่าเฉลี่ยของลักษณะการทับศัพท์ ดังตารางที่ 1 ซึ่งมีคำอธิบายสัญลักษณ์แทนลักษณะการทับศัพท์กำกับใต้ตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 การทับศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทย

สัญลักษณ์	จำนวนคำ	ร้อยละ
แทนลักษณะการทับศัพท์		
1. คำยืมที่ทับศัพท์ตรงตามหลักเกณฑ์		
1.1	19	23.17
1.2	2	2.44
1.3	1	1.22
1.4	5	6.09
1.5.1	15	18.29
1.5.2	1	1.22
1.6	3	3.66
1.7	1	1.22
รวม	47	57.31
2. คำยืมที่ทับศัพท์ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์		
2.1.1	1	1.22
2.1.2	4	4.88
2.1.3	2	2.44
2.2.1	3	3.66
2.2.2	1	1.22
2.3	3	3.66
2.4	2	2.44
2.5	7	8.54
2.6	2	2.44
2.7.1	1	1.22
2.7.2	1	1.22
2.8	1	1.22
รวม	28	34.16
3. คำยืมที่ทับศัพท์โดยใช้รูปเขียนแปรสองรูปเขียน		
3.1.1	5	6.09
3.1.2		
3.2	2	2.44
รวม	7	8.53
รวม	82	100

คำอธิบายสัญลักษณ์แทนลักษณะการทับศัพท์ในตาราง 1 มีรายละเอียดดังนี้

1. คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์ตรงตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ

คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์ตรงตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษพบมากที่สุดจำนวน 47 คำ ซึ่ง คิดเป็นร้อยละ 57.31 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 สะกดตรงตามตารางเทียบพยัญชนะต้นและตัวสะกด

คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์โดยสะกดตรงตามตารางเทียบพยัญชนะต้นและตัวสะกดพบจำนวน 19 คำ คิดเป็นร้อยละ 23.17 ได้แก่ ดีเทล (detail) เดนิม (denim) ไนลอน (nylon) บอสตัน (Boston) โบอา (boa) โปโล (polo) พลาสติก (plastic) โมเดล (model) ยุโรป (Europe) ยูวี (UV) เรยอน (rayon) ลินิน (linen) วินเทจ (vintage) วิสคอส (viscose) สลอฟ (Slav) สเวต (sweat) อาเซียน (Asian) ไอคอน (icon) และไอเทม (item)

1.2 สะกดพยัญชนะซ้อนที่อยู่กลางศัพท์ โดยถือว่าพยัญชนะซ้อนตัวแรกเป็นตัวสะกดของพยางค์หน้า และพยัญชนะซ้อนตัวหลังเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์ต่อไป

คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์โดยสะกดตรงตามหลักการสะกดพยัญชนะซ้อนที่อยู่กลางศัพท์ พบจำนวน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.44 ได้แก่ จ็อกเกอร์ (jogger) และบอลลูน (balloon)

1.3 สะกดสระของพยางค์หน้าเป็นเสียงสระอื่นที่ไม่ใช่สระอะ โดยไม่ต้องซ้อนพยัญชนะ

คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์โดยสะกดสระของพยางค์หน้าเป็นเสียงสระอื่นที่ไม่ใช่สระอะ ไม่ต้องซ้อนพยัญชนะ ตรงตามหลัก พบจำนวน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.22 ได้แก่ กราฟิก (graphic)

1.4 ใช้กันมานานจนถือเป็นคำไทยและปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์โดยใช้กันมานานจนถือเป็นคำไทยและปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พบจำนวน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.09 ได้แก่ การ์ตูน (cartoon) ญี่ปุ่น (Japan) เทคนิค (technic) อังกฤษ (English) และไฮเทค (high-tech)

1.5 ใช้เครื่องหมายแทนขนาด

คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์โดยใช้เครื่องหมายแทนขนาดตรงตามหลัก มี 2 กรณี ได้แก่

1.5.1 กำกับพยัญชนะตัวที่ไม่ออกเสียงในภาษาไทย พบ 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 18.29 ได้แก่ เซอร์ปา (Sherpa) ซัมเมอร์ (summer) ซีรีส์ (series) ดิสนีย์ (Disney) ดีไซน์ (design) พาร์กา (parka) ฟินแลนด์ (Finland) โมเดิร์น (modern) เลเซอร์ (laser) เลเยอร์ (layer) สตอร์ (store) สไตล์ (style) สปอร์ต (sport) ออนไลน์ (online) และอินเทรนด์ (in trend)

1.5.2 กำกับพยัญชนะซ้อนตัวท้ายกรณีคำนั้นเป็นศัพท์ทางวิชาการหรือคำนามวิสามานยน พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.22 ได้แก่ ทวิลล์ (twill)

1.6 ใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์กำกับกรณีคำนั้นมีเสียงซ้ำกับคำไทยกระทั่งทำให้เกิดความสับสนคำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์โดยใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์ตรงตามหลัก พบ 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.66 ได้แก่ ชิโน (chino) แฟชั่น (fashion) และอีซี่ (EZY)

1.7 สะกดพยัญชนะซ้อนที่อยู่กลางศัพท์ โดยถือว่า พยัญชนะซ้อนตัวแรกเป็นตัวสะกดของพยางค์หน้า และพยัญชนะซ้อนตัวหลังเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์ต่อไป และใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์กำกับกรณีที่คำนั้นมีเสียงซ้ำกับคำไทยกระทั่งทำให้เกิดความสับสน

คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์โดยสะกดพยัญชนะซ้อนที่อยู่กลางศัพท์และใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์กำกับตรงตามหลัก พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.22 ได้แก่ ชิฟฟอน (chiffon)

2. คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ

คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์ไม่ตรงตามตามแนวคิดตามหลักเกณฑ์ การทับ ศัพท์ ภาษาอังกฤษพบรองลงมา จำนวน 28 คำ คิดเป็นร้อยละ 34.16 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 สะกดไม่ตรงตามตารางเทียบพยัญชนะต้นตัวสะกด และตัวการันต์

คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์โดยสะกดไม่ตรงตามตารางเทียบพยัญชนะต้น ตัวสะกด และตัวการันต์ มี 3 กรณี ได้แก่

2.1.1 สะกดไม่ตรงตามตารางเทียบพยัญชนะต้น พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.22 ได้แก่ เปเปอร์ (paper ที่ตรงตามหลักเกณฑ์คือ เพเปอร์ หรือ เพเพอร์)

2.1.2 สะกดไม่ตรงตามตารางเทียบตัวสะกด พบ 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.88 ได้แก่ คอมพลีท (complete ที่ตรงตามหลักเกณฑ์ คือ คอมพลิต) ซัพพอร์ต (support ที่ตรงตามหลักเกณฑ์ คือ ซัปพอร์ต) แอ็กทีฟ (active ที่ตรงตามหลักเกณฑ์ คือ แอ็กทีฟ) และฮีทเทค (HEATTECH ที่ตรงตามหลักเกณฑ์ คือ ฮีตเทค)

2.1.3 สะกดไม่ตรงตามตารางเทียบตัวการันต์ พบ 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.44 ได้แก่ วูล์ไลค์ (wool-like ที่ตรงตามหลักเกณฑ์ คือ วูล์โลก) และ เอาต์ดอร์ (outdoor ที่ตรงตามหลักเกณฑ์ คือ เอาต์ดอร์)

2.2 สะกดไม่ตรงตามตารางเทียบตัวสะกด และใช้ตัวการันต์ผิดพลาด

คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์โดยสะกดไม่ตรงตามตารางเทียบตัวสะกดและใช้ตัวการันต์ผิดพลาด มี 2 กรณี ได้แก่

2.2.1 สะกดไม่ตรงตามตารางเทียบตัวสะกดและไม่ใช้ตัวการันต์ทั้งที่ควรใช้ พบ 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.66 ได้แก่ คอมแพค (compact ที่ตรงตามหลักเกณฑ์ คือ คอมแพกต์) เพอร์เฟค (perfect ที่ตรงตามหลักเกณฑ์ คือ เพอร์เฟกต์) และสม็อค (smock ที่ตรงตามหลักเกณฑ์ คือ สม็อกก์)

2.2.2 สะกดไม่ตรงตามตารางเทียบตัวสะกดและใช้ตัวการันต์ทั้งที่ไม่ควรใช้ พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.22 ได้แก่ เซลเวจ (selvage ที่ตรงตามหลักเกณฑ์ คือ เซลเวจ)

2.3 สะกดไม่ตรงตามตารางเทียบสระคำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์โดยสะกดไม่ตรงตามตารางเทียบสระ พบ 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.66 ได้แก่ ดรายเอ็กซ์ (DRY-EX ที่ตรงตามหลักเกณฑ์ คือ ไดรเอ็กซ์) ปิกเก้ (pique ที่ตรงตามหลักเกณฑ์ คือ ปิกู) และฮาวาย (Hawaii ที่ตรงหลักเกณฑ์ คือ ฮาไว)

2.4 สะกดสระของพยางค์หน้าเป็นเสียงสระอื่นที่ไม่ใช่สระอะ โดยซ้อนพยัญชนะ

คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์โดยสะกดสระของพยางค์หน้าเป็นเสียงสระอื่นที่ไม่ใช่สระอะ โดยซ้อนพยัญชนะ ไม่ตรงตามหลัก พบ 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.44 ได้แก่ แคชวล (casual ที่ตรงตามหลักเกณฑ์ คือ แคชวล) และปอปปลิน (poplin ที่ตรงตามหลักเกณฑ์ คือ ปอปปลิน)

ที่มุ่งจำหน่ายสินค้าประเภทเสื้อผ้าซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแฟชั่น การใช้คำทับศัพท์จึงช่วยให้ผู้รับสารเข้าใจได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว

แม้คำยืมภาษาอังกฤษในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทยทับศัพท์ตรงตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษพบมากที่สุด แต่ผู้วิจัยสังเกต พบว่า ปรากฏใช้คำยืมภาษาอังกฤษที่ยืมจากภาษาฝรั่งเศสอีกทอดหนึ่งจำนวนหนึ่งบางคำภาษาอังกฤษยืมมา โดยเปลี่ยนแปลงเสียงให้สอดคล้องกับระบบเสียงภาษาอังกฤษ และบางคำภาษาอังกฤษยืมมาโดยทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส ซึ่งผู้สร้างสรรคข้อความโฆษณาสินค้าใช้คำทับศัพท์ตามเสียงภาษาอังกฤษ

การศึกษาการทับศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทยจึงไม่เพียงทำให้รู้หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาไทยอันทำให้มีรูปแบบหรือรูปแบบการใช้ภาษามากขึ้นเท่านั้น แต่ยังทำให้เข้าใจเรื่องการสัมผัสภาษา (language contact) อันเกิดจากการที่ผู้รู้สองภาษาหรือมากกว่าสองภาษาใช้ภาษาไทยสลับกับภาษาอังกฤษไปมา และทำให้ภาษาเหล่านั้นเกิดมีอิทธิพลต่อกัน (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555ก) ว่าในแวดวงเสื้อผ้า ซึ่งเป็นแฟชั่นนั้น มักมีการสัมผัสภาษาจากผู้รู้ภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส ซึ่งประเทศฝรั่งเศสเป็นต้นกำเนิดแห่งแฟชั่น (Arisa JK, 2561) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำว่า chino โฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทยใช้คำว่า ชิโน ตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ (หากทับศัพท์ตามหลักเกณฑ์ภาษาฝรั่งเศส ใช้ ชิโน) หมายถึง ผ้าฝ้ายเนื้อหยาบ หรือเสื้อผ้าที่ทำด้วยผ้าฝ้ายเนื้อหยาบ (วิทย์ เทียงบุญธรรม, 2541)

คำว่า chiffon โฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทยใช้คำว่า ชิฟ ฟอน ตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ (หากทับศัพท์ตามหลักเกณฑ์ภาษาฝรั่งเศส ใช้ ชิฟง) หมายถึง สิ่งทอบาง เช่น ผ้าแพร ผ้าไนลอนหรือใยสังเคราะห์อื่น ๆ (วิทย์ เทียงบุญธรรม, 2541)

คำว่า nylon โฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทยใช้คำว่า ไนลอน ตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ (หากทับศัพท์ตามหลักเกณฑ์

ภาษาฝรั่งเศส ใช้ นีล) หมายถึง พลาสติกชนิดหนึ่งที่ใช้ทำไหม ด้าย เสื้อผ้า (วิทย์ เทียงบุญธรรม, 2541)

นอกจากนี้ ผู้สร้างสรรคข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทยใช้คำทับศัพท์ตามเสียงภาษาฝรั่งเศสดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำว่า piqua โฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทยใช้คำว่า ปิกเก ตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส (หากทับศัพท์ตามหลักเกณฑ์ภาษาอังกฤษ ใช้ ปิกู) หมายถึง สิ่งทอที่เป็นลายหนู (วิทย์ เทียงบุญธรรม, 2541)

การสัมผัสระหว่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษและภาษาอังกฤษกับภาษาฝรั่งเศสดังกล่าวเกิดคู่กับการสัมผัสวัฒนธรรม (cultural contact) เสมอ เมื่อยืมคำก็ย่อมต้องยืมมโนทัศน์มาด้วย แม้การรับเอาวัฒนธรรมต่างประเทศจะไม่ขัดเท่ากับการรับเอาคำยืม เพราะถูกบังคับไว้ด้วยการใช้คำศัพท์บัญญัติหรือการแปลศัพท์อย่างไรก็ตาม คำเหล่านั้นก็สร้างขึ้นเพื่อใช้แทนมโนทัศน์ที่ยืมมาซึ่งเป็นผลจากการสัมผัสภาษานั้นเอง (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555ก)

2. คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ

คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทยทับศัพท์ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ รองลงมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้าน “การใช้เครื่องหมายวรรคตอนกำกับทั้งที่คำนั้นไม่มีเสียงซ้ำกับคำไทยกระทั่งทำให้เกิดความสับสน” ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์คำทับศัพท์ที่ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่ปรากฏในนิตยสาร Vogue Thailand (รุ่งรัตน์ ทองสกุล, 2562) ด้วยเหตุผลเดียวกัน คือ ต้องไม่พิจารณาการทับศัพท์จากหลักเกณฑ์การทับศัพท์เท่านั้น แต่ต้องตรวจสอบการสะกดในพจนานุกรมด้วย หากคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษนั้นใช้กันมานานจนถือเป็นคำไทย และปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแล้ว เช่น พยางค์ “ซัน” ไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์ในคำว่า “ฟังก์ซัน” แต่พยางค์ “ซัน” ปรากฏรูปวรรณยุกต์ในคำว่า “แฟชัน”

นอกจากนี้ ผู้วิจัย พบข้อสังเกตประการหนึ่งในหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ คือ ความขัดแย้งระหว่างตารางเทียบพยัญชนะภาษาอังกฤษกับตัวอย่าง

คำที่ปรากฏในหลักเกณฑ์การทับศัพท์ กรณีพยัญชนะภาษาอังกฤษ p ที่เมื่อเป็นพยัญชนะต้นให้ใช้ พ และเมื่อเป็นตัวสะกด ให้ใช้ ป ยกเว้นกลุ่มพยัญชนะบางกลุ่มที่ไทยนิยมใช้เสียง ป ให้ใช้ ป ดังนี้ super-, -pa, -pean, -per, -pia, -pic, -ping, -pion, po, -pus และ -py (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2532, ก้นยายน 14) ซึ่งแย้งกับตัวอย่างคำว่า hyperbolic curve ซึ่งทับศัพท์ที่เป็น ส่วนโค้งไฮเพอร์โบลา แทนที่จะเป็นไปตามชื่อยกเว้น ซึ่งควรจะทับศัพท์เป็นส่วนโค้งไฮเพอร์โบลา

ข้อขัดแย้งดังกล่าวจึงส่งผลให้ผลการวิเคราะห์ข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทย พบคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่สะกดไม่ตรงตามตารางเทียบพยัญชนะต้น โดยสามารถทับศัพท์ได้ 2 รูปเขียน ได้แก่ เปเปอร์ (paper) ซึ่งทับศัพท์ตรงตามหลักเกณฑ์เป็น เพเปอร์ หรือ เพเพอร์ ซึ่งตามหลักวิทยาศาสตร์ถือว่าการแตกต่างกันโดยอิสระ (the principle of free variations) กล่าวคือ เสียง ป กับ พ เป็นเสียงย่อยที่มีลักษณะทางสัทศาสตร์ต่างกัน แต่ยังคงมีความคล้ายกันทางสัทศาสตร์อยู่บ้าง และเกิดในตำแหน่งที่เทียบคู่กันได้ แต่ไม่ทำให้ความหมายของคำต่างกัน ให้ถือว่าเสียงย่อยเหล่านั้นเป็นหน่วยเสียงเดียวกัน (อุดม วโรตม์สถิตติ์, 2561)

3. คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่ทับศัพท์โดยใช้รูปคำสองรูปคำ

คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทยทับศัพท์โดยใช้รูปคำสองรูปคำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการแปรรูปเขียนคำทับศัพท์หมวดคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาต่างสาขาวิชา (อรวี บุนนาค, 2561) ที่ว่าการแปรของรูปคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสามารถเกิดขึ้นได้ในหน่วยต่าง ๆ ของโครงสร้างพยางค์ เช่น ไมได้คู่ ของคำว่า รีแลกซ์/รีแล็กซ์

การทับศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์บางคำต่างกัน แม้บางรูปคำอาจจะก่ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ แต่ผู้รับสารยังสามารถเข้าใจความหมายของคำนั้นได้ เนื่องจากรูปเขียนแปรของคำบางคำดังกล่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปเขียนแปรระหว่างการใช้วรรณยุกต์กับการไม่ใช้วรรณยุกต์เป็นรูปเขียนแปรที่สัมพันธ์กับเสียงที่คนไทยออกเสียง ได้แก่ ฟังก์ชัน/ฟังก์ชั่น และอัลตรา/อัลตรา ซึ่งไม่ได้เป็นอุปสรรคในการ

สื่อสารด้านความหมาย แต่อาจมีผลด้านความน่าเชื่อถือขององค์การผู้เป็นเจ้าของยี่ห้อสินค้าได้ เช่นเดียวกับการใช้รูปเขียนแปรระหว่างการใช้ตัวสะกดที่ตรงตามหลักเกณฑ์กับการใช้ตัวสะกดที่ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ ได้แก่ คลาสสิก/คลาสสิค (ที่ตรงตามหลักเกณฑ์คือ คลาสสิก) ทูนิค/ทูนิก (ที่ตรงตามหลักเกณฑ์คือ ทูนิค) และอัปเดต/อัปเดต (ที่ตรงตามหลักเกณฑ์คือ อัปเดต)

ส่วนการใช้รูปเขียนแปรของคำระหว่างการใช้สระเสียงสั้นกับสระเสียงยาว ได้แก่ แพลนเนล/แพลนแนล และรีแลกซ์/รีแล็กซ์ เกิดจากการแปรอิสระ (free variation) ไม่ใช่เพราะเป็นคนละหน่วยเสียง เนื่องจากไม่ได้ทำให้ความหมายของคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษเหล่านั้นเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวเทียบเสียงสระประสมในภาษาไทยที่ว่าเสียงสระเสียงสั้นกับยาว ไม่ได้ทำให้ความหมายต่างกัน (กาญจนา นาคสกุล, 2554)

ข้อเสนอแนะ

ด้วยธรรมชาติของการสัมผัสภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทย ซึ่งเป็นแฟชั่นเสื้อผ้าไม่ได้เกิดขึ้นเพียงระหว่างภาษาสองภาษาคือภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ แต่ภาษาอังกฤษยังได้รับอิทธิพลจากการสัมผัสภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาฝรั่งเศสซึ่งเป็นประเทศแห่งแฟชั่นก่อนที่ภาษาไทยจะรับมาใช้ จึงควรศึกษาคำยืมทั้งที่ยืมมาจากภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส จะได้ผลการวิเคราะห์การทับศัพท์ที่ลุ่มลึกขึ้น

อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์การทับศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทยของบทความวิจัยฉบับนี้ แสดงให้เห็นรูปเขียนแปรของการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษซึ่งอาจเกิดจากการไม่คำนึงถึงการถอดเสียงและตัวอักษรทั้งสระและพยัญชนะตามหลักการทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ความบกพร่องทางการใช้ภาษา หรือความเห็นไม่ตรงกันระหว่างผู้สร้างสรรค์ข้อความโฆษณา

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา นาคสกุล. (2554). ระบบเสียงภาษาไทย. ใน *กาญจนา นาคสกุล และคณะ (บ.ก.), บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 1: ระบบเสียง อักษรไทย การอ่านคำ และการเขียนสะกดคำ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- นิตยา กาญจนวรรณ. (2554). *ปัญหาการใช้ภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภูเก็ท วาจนนท์. (2555). ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการทับศัพท์. *เวชนันทิกสิริราช*, 5(2), 82-94.
- รุ่งรัตน์ ทองสกุล. (2562). คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่ปรากฏในนิตยสาร Vogue Thailand. *ศิลปศาสตร์ปริทัศน์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*, 14(1), 54-66.
- วิทย์ เทียงบุรณธรรม. (2541). *พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย (SE-ED'S MODERN ENGLISH-THAI DICTIONARY (COMPLETE & UPDATED) DESK REFERENCE EDITION*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ศิริ อริยนาถ และพัชรา อุทิสวรรณกุล. (2560). เมื่อแฟชั่นคือชีวิต. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย*, 37(2), 217-231.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2532, กันยายน 14). *ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ*, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 106 ตอนที่ 153.
- เหมย หาน และชลมาณ ดาราฉาย. (2564). โครงสร้างและประเภทของพยางค์ของคำในพจนานุกรมคำใหม่ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 9(1), 54-70.
- อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. (2553ก). การยืมภาษา. ใน *วิลยา ช่างขวัญยืน และคณะ (บ.ก.), บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 2: คำ การสร้างคำ และการยืมคำ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2553ข). คำยืมภาษาอังกฤษ. ใน *วิลยา ช่างขวัญยืน และคณะ (บ.ก.), บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 2: คำ การสร้างคำ และการยืมคำ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2553ค). หน่วยคำ. ใน *วิลยา ช่างขวัญยืน และคณะ (บ.ก.), บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 2: คำ การสร้างคำ และการยืมคำ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2555ก). *การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยในบริบทสังคมและวัฒนธรรม. ใน ประคอง นิมมานเหมินท์ และคณะ (บ.ก.), บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 4: วัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2555ข). *ภาษาไทยกับสังคม. ใน ประคอง นิมมานเหมินท์ และคณะ (บ.ก.), บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 4: วัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- อรวี บุนนาค. (2561). การแปรรูปเขียนคำทับศัพท์หมวดคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาต่างสาขาวิชา. *วารสารสหศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล*, 18(1), 221-265.
- อุดม วโรตม์ลิขิตดิษฐ์. (2561). *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Arisa JK. (2561). เหตุผลที่ควรเรียน 'แฟชั่นดีไซน์' ในฝรั่งเศส ประเทศต้นกำเนิดและเมืองหลวงแห่งแฟชั่น. Retrieved from <https://www.scholarship.in.th/why-study-fashion-design-in-france/>.

**ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ
ในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง**

**21st Century strategic leadership of school administrators affecting
the motivation and performance of teachers in schools under Office
of the Private Education Commission (OPEC) in Central Northeast**

จักรพันธ์ จันทรเจริญ (Chakkapan Chanchaen) *

Received: September 25, 2021

Revised: October 27, 2021

Accepted: November 7, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง 2) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และ 3) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอน ของโรงเรียนในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำนวน 214 คน จำนวน 12 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.79
2. ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.76
3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21, แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม
วิทยาเขตขอนแก่น

Lecturer of Master of Education Program in Educational
Administration, Sripatum University - Khon Kaen

Abstract

This objectives of this research were to 1) study the level of the school administrators' strategic leadership in The 21st Century in Schools under Office of the Private Education Commission (OPEC) in Central Northeast, 2) study the level of teachers' work motivation in schools under Office of the Private Education Commission (OPEC) in Central Northeast and 3) study the schools administrators' strategic leadership in The 21st Century of affecting teachers' work motivation in schools under Office of the Private Education Commission (OPEC) in Central Northeast. The samples were 214 teachers from 12 schools under Office of the Private Education Commission (OPEC) in Central Northeast. The instrument used in this research was a rating scale questionnaire. Statistics was mean, Standard Deviation and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results of the research were as follows:

1. The level of the school administrators' strategic leadership in The 21st Century in schools under Office of the Private Education Commission (OPEC) in Central Northeast showed that in overall and each aspects were at a high level an average of 3.79

2. The level of teachers' work motivation in schools under Office of the Private Education Commission (OPEC) in Central Northeast showed that in overall and each aspects were at a high level an average of 3.76

3. The level of school administrators' strategic leadership in The 21st Century affecting teachers' work motivation in schools under Office of the Private Education Commission (OPEC) in Central Northeast was positively correlated with the statistically significance at .05 level.

Keywords: The 21st Century strategic leadership, Teachers' work motivation, Office of the Private Education Commission

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้นำเชิงกลยุทธ์ในยุคปัจจุบันต้องมีการจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ คือ ต้องศึกษาสภาพแวดล้อมสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์กรรวมถึงการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสม และดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงแผนงานตามความเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง และใช้เทคนิควิธีการต่างๆ มาใช้ประเมินผลการปฏิบัติงาน ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ผู้นำจึงต้องปรับเปลี่ยนตนเอง และองค์กรให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลง และแข่งขันกับคู่แข่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ผู้นำต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 เพื่อความสามารถในการแข่งขันในระดับโลก (Global Competitiveness) ซึ่งโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางในสังกัดเป็นศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนภายใน ศูนย์เครือข่ายโรงเรียน ในการบริหาร และการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ สามารถบริหารจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษานั้นยังขาดการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำมาปรับใช้กับสถานศึกษา และส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูหรือไม่ เพราะความสามารถของผู้นำที่มีอำนาจในการตัดสินใจ เพื่อเพิ่มโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในระยะยาวให้กับองค์กร แนวทางการเป็นผู้นำที่แตกต่างกันนั้น มีผลต่อวิสัยทัศน์ และทิศทางการเติบโต และความสำเร็จที่อาจเกิดขึ้นในองค์กร

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษ

ที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู เพื่อนำข้อมูลที่ได้ศึกษาจากงานวิจัย นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และวางแผนพัฒนาการบริหารงาน พร้อมทั้งยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูให้เพิ่มมากขึ้นและทำให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการสร้างขวัญกำลังใจและบรรยากาศในการทำงานของครูส่งผลให้สามารถปฏิบัติได้อย่างเต็มศักยภาพ

คำถามในงานวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง อยู่ในระดับใด
2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง อยู่ในระดับใด
3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
2. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านประชากร

ครูผู้สอน ในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วยไปด้วย 4 จังหวัด คือจังหวัด กาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม และร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,121 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ครูผู้สอน ของโรงเรียนในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วยไปด้วย 4 จังหวัด คือจังหวัด กาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม และร้อยเอ็ด จำนวน 214 คน จากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973, pp.727-728) ซึ่งได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยเลือกการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ด้านเนื้อหา

3.1 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา มี 6 ด้าน คือ

- 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วม
- 2) การสร้างสมรรถนะหลัก
- 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- 4) การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร
- 5) การมีคุณธรรมจริยธรรม
- 6) การริเริ่มสร้างสรรค์

3.2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน 5 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
- 2) ด้านความรับผิดชอบ
- 3) ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ
- 4) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ
- 5) ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. วิเคราะห์ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยพร้อมทั้งศึกษาความหมาย องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21

ของผู้บริหารสถานศึกษาและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู

2. การประมวลผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาความสำคัญเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

3. สร้างเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยได้เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ

4. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังโรงเรียนในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยระบุผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างท่านไหนก็ได้ตามจำนวนแบบสอบถาม

5. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

6. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และข้อคำถามในการสอบถามให้มีความชัดเจนตามผังโครงสร้างเครื่องมือวิจัย โดยกำหนดให้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. ออกแบบและสร้างแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถามฯ กำหนดความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์

4. นำแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาแนบกับแบบสอบถามฯ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงและแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบ

ความตรงเชิงเนื้อหาโดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปซึ่งถือว่าข้อคำถามนั้นผ่านเกณฑ์ ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่า IOC เท่ากับ 1 และมีค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 1 นำคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนน มาวิเคราะห์หาค่า IOC เพื่อคัดเลือกข้อคำถามโดยแบบสอบถามได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1 ทุกข้อ

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอน ของโรงเรียนใน ปีการศึกษา 2563 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการนำไปวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ (Try-out) มาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอ เพื่อขอความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือจากวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น ส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำนวน 12 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยส่งไปรษณีย์แบบสอบถามไปยังโรงเรียนในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยระบุผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างท่านไหนก็ได้ตามจำนวนแบบสอบถาม เมื่อทำแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยกำหนดการเก็บแบบสอบถามคืนทั้ง 12 โรงเรียนเป็นเวลา 3 สัปดาห์ จนได้แบบสอบถามครบ 100% จำนวน 214 ฉบับ

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม และตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการดังนี้ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถาม เกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานของครูโดยใช้วิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาและแรงจูงใจในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ตามทฤษฎีของ Ireland & Hitt (1999) เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 มี 6 ด้านคือ

- 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วม
- 2) การสร้างสมรรถนะหลัก
- 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- 4) การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร
- 5) การมีคุณธรรมจริยธรรม
- 6) การริเริ่มสร้างสรรค์

แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งภาพรวมและรายด้าน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล มี 5 ระดับ ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนตามทฤษฎีแรงจูงใจสองปัจจัยของ Herzberg (1959) มี 5 ด้าน คือ

- 1) ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
- 2) ด้านความรับผิดชอบ
- 3) ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ
- 4) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ
- 5) ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งภาพรวมและรายด้าน และนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล มี 5 ระดับ

4. วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบจัดลำดับความสำคัญของการนำเข้าสมการ (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 214 คน ซึ่งสามารถจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน มีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	126	58.88
ปริญญาโท	76	35.51
ปริญญาเอก	12	5.61
รวม	214	100
2. อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	26	12.15
30-35 ปี	42	19.62
36-40 ปี	75	35.05
มากกว่า 40 ปี	71	33.18
รวม	214	100
3. ประสบการณ์		
ในการทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	15	7.01
5-10 ปี	21	9.82
11-15 ปี	47	21.96
มากกว่า 15 ปี	131	61.21
รวม	214	100

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามด้านระดับการศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ระดับปริญญาตรี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 58.88 รองลงมา ระดับการศึกษาปริญญาโทจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 35.51 และระดับการศึกษาปริญญาเอกจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 5.61 ด้านอายุโดยส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 36-40 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 35.05 รองลงมา มีอายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 71 คน อายุระหว่าง 30-35 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 19.62 และอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 12.15 ด้านประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 15 ปี จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 61.21 รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 21.96 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 9.82 และ มีประสบการณ์ใน

การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.01

2. ผลการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในศตวรรษที่ 21 ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การ ประเมิน	อันดับ
ด้านที่ 1 การมี วิสัยทัศน์ร่วม	3.75	0.79	มาก	5
ด้านที่ 2 การสร้าง สมรรถนะหลัก	3.77	0.79	มาก	4
ด้านที่ 3 การพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์	3.73	0.78	มาก	6
ด้านที่ 4 การส่งเสริม วัฒนธรรมองค์กร	3.79	0.80	มาก	3
ด้านที่ 5 การมี คุณธรรมจริยธรรม	3.86	0.82	มาก	1
ด้านที่ 6 การริเริ่ม สร้างสรรค์	3.83	0.78	มาก	2
รวมทั้ง 6 ด้าน	3.79	0.79	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่ 5 การมีคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.82), ด้านที่ 6 การริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.78), ด้านที่ 4 การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.80), ด้านที่ 2 การสร้างสมรรถนะ

หลัก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.79), ด้านที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.79) และด้านที่ 3 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.78)

3.ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ปรากฏผล แสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในภาพรวม

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน	อันดับ
ด้านที่ 1 ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	3.80	0.80	มาก	1
ด้านที่ 2 ความรับผิดชอบ	3.79	0.81	มาก	2
ด้านที่ 3 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ	3.67	0.72	มาก	5
ด้านที่ 4 การได้รับการยอมรับนับถือ	3.74	0.79	มาก	4
ด้านที่ 5 ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน	3.78	0.76	มาก	3
รวมทั้ง 5 ด้าน	3.76	0.78	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่ 1 ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.80), ด้านที่ 2 ความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.81), ด้านที่ 5 ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} =$

3.78, S.D. = 0.76), ด้านที่ 4 การได้รับการยอมรับนับถือ ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.79), และด้านที่ 3 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.72)

4. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ปรากฏผลดังต่อไปนี้

วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางในภาพรวมสามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู จากแบบภาวะผู้นำทั้งหมด 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม (X_{10}), ด้านการสร้างสมรรถนะหลัก (X_{11}), ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (X_{12}), ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร (X_{13}), ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม (X_{14}), ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ (X_{15}) และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (X_{20}), ด้านความรับผิดชอบ (X_{21}), ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ (X_{22}), ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ (X_{23}), ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (X_{24}) แล้วคัดเลือกตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดเพื่อพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางจากทุกแบบ แสดงดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่า Tolerance และ VIF ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ตัวแปร	Tolerance	VIF
ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา (X_1)		
ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม (X_{10})	.958	1.044
ด้านการสร้างสมรรถนะหลัก (X_{11})	.869	1.151
ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (X_{12})	.846	1.182
ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร (X_{13})	.893	1.120
ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม (X_{14})	.898	1.114
ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ (X_{15})	.989	1.011
แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู (X_2)		
ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (X_{20})	.925	1.081
ด้านความรับผิดชอบ (X_{21})	.874	1.145
ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ (X_{22})	.908	1.101
ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ (X_{23})	.896	1.116
ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (X_{24})	.959	1.042

จากตาราง 4 พบว่า ค่า Tolerance มีค่าไม่น้อยกว่า .10 ค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน VIF มีค่าน้อยกว่า 10 ดังนั้นจึงไม่มีปัญหา Multicollinearity จึงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอย

ตาราง 5 แสดงภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ตัวแปร	R	R ²	ร้อยละ
ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา (X_1)	.776	.602	60.22
ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม (X_{10})	.779	.607	60.68
ด้านการสร้างสมรรถนะหลัก (X_{11})	.912	.831	83.10
ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (X_{12})	.699	.489	48.86
ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร (X_{13})	.935	.874	87.42
ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม (X_{14})	.851	.724	72.42
ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ (X_{15})	.112	.013	1.25
แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู (X_2)	.779	.607	60.68
ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (X_{20})	.766	.587	58.68
ด้านความรับผิดชอบ (X_{21})	.917	.841	84.09
ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ (X_{22})	.665	.442	44.22
ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ (X_{23})	.937	.878	87.80
ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (X_{24})	.845	.714	71.40
รวม	.768	.632	63.22

* $p < .05$

จากตาราง 5 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 แสดงอำนาจการพยากรณ์ของตัวแปรพยากรณ์ และการคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดจากภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

อันดับที่	ตัวพยากรณ์	R	R ²	ร้อยละ
1	X_{13}	.935	.874	87.42
2	X_{13}, X_{21}	.967	.935	93.51
3	X_{13}, X_{21}, X_{11}	.974	.949	94.87
4	$X_{13}, X_{21}, X_{11}, X_{14}$	.978	.956	95.65

จากตาราง 6 พบว่า อำนาจการพยากรณ์ของตัวแปรพยากรณ์ และการคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดจากภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เรียงอันดับตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดโดยมีสัมประสิทธิ์พหุคูณสะสมทั้ง 4 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร (X_{13}), ด้านความรับผิดชอบ (X_{21}), ด้านการสร้างสมรรถนะหลัก (X_{11}) และ ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม (X_{14}) รวมกันเท่ากับ .978 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถพยากรณ์ร่วมกันได้ร้อยละ 95.65

ตาราง 7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบหลายขั้นตอนของตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชน

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในศตวรรษที่ 21	b	S.E.b	β	t	p
ด้านการส่งเสริม วัฒนธรรมองค์กร	.099	.073	.090	1.349	.179
ด้านความ รับผิดชอบ	.413	.171	.368	2.411	.017
ด้านการสร้าง สมรรถนะหลัก	.165	.165	.152	1.002	.318
ด้านการมี คุณธรรมจริยธรรม	.322	.065	.311	4.924	.000
ค่าคงที่	1.420	.401		3.537	.000
R = .768, R ² = .632, S.E.est = .401, F = 53.114					

* p < .05

จากตาราง 7 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถร่วมกันทำนายผลของตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยเลือกตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการสร้างสมการ พบว่า ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร (X_{13}), ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (X_{21}), ด้านการสร้างสมรรถนะหลัก (X_{11}) และ ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม (X_{14}) ร่วมกันเท่ากับ .978 ได้ร้อยละ 95.65 สามารถพยากรณ์ร่วมกันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีข้อสรุปตามลำดับผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้วิจัยอภิปรายในประเด็นจากวัตถุประสงค์ของการวิจัยและประเด็นอื่นๆ ที่พบจากการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 เพราะภาวะผู้นำมีเชิงกลยุทธ์อิทธิพลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการจัดการศึกษาแนวใหม่ที่เน้นการผลิตความรู้และสร้างนวัตกรรม อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูเกิดแรงจูงใจในการทำผลงานทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะและความก้าวหน้าในวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มั่นทนา ชุมปัญญา (2563) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ สุทธิพร มิตติศิลป์ (2559) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทราสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงจากคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศในโรงเรียน ด้านการกำหนดพันธกิจของโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอน

เช่นเดียวกันกับ ปราณีต จินดาศรี และคณะ (2560) พบว่า แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ในจังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1. การมีวิสัยทัศน์ร่วม จากการวิเคราะห์พบว่า การมีวิสัยทัศน์ร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างคุณธรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน วิเคราะห์นโยบายระดับต่างๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ รวยรินทร์ เพียรพิทักษ์ (2559) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การสร้างวิสัยทัศน์ การเป็นแบบอย่างที่ดี และการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติยาภรณ์ นาชัย (2560) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพนัสนคม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. การสร้างสมรรถนะหลัก จากการวิเคราะห์พบว่า การสร้างสมรรถนะหลักโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารให้ความสำคัญสูงสุดกับหน้าที่หลักและเป้าประสงค์หลักของโรงเรียน มีความสามารถวางแผนงานและกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในการดำเนินงานอย่างมีหลักการ และเป็นระบบ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้นวัตกรรมแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์พันธ์ จันทรณ์มณี (2559) พบว่า สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี และด้านพัฒนาตนเอง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ

บุญชอบ พรธนิกร (2558) พบว่า สมรรถนะหลักผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการบริการที่ดี

3. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จากการวิเคราะห์พบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพและพร้อมที่จะรับผิดชอบในตำแหน่งที่สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงเยาว์ อินทสโร (2558) ได้กล่าวว่า ปัจจัยด้านหลักการเรียนรู้และปัจจัยด้านความรู้เชิงพฤติกรรมมนุษย์เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มากที่สุดคือ บุคลากรใช้วิธีศึกษา สังเกตและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเป็นวิธีการเรียนรู้งาน เพื่อร่วมงานมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างดี และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พฤษพงษ์ วิสุทธิวงศ์ (2562) กล่าวว่า การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนนั้น ต้องมีผู้เชี่ยวชาญด้านจิตสัมพันธ์เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบสองภาษา ท่ามกลางพลวัตและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของสถานศึกษาสามารถประสบความสำเร็จดังที่ผู้บริหารสถานศึกษาตั้งใจไว้

4. การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร จากการวิเคราะห์พบว่า การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีความคิดเชิงประยุกต์สามารถกำหนดมาตรฐานการทำงานเพื่อสร้างวัฒนธรรมของสถานศึกษา มีวิธีการจูงใจให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและทำงานอย่างสร้างสรรค์โดยภาพรวมมีผลต่อวัฒนธรรมขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dess & Miller (1993)

กล่าวว่า การปลูกฝังวัฒนธรรมขององค์กร (Instilling a Culture) ซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้องกับความเป็นเลิศและคุณธรรมขององค์กร บุคลากรทั่ว ทั้งองค์กรต้องได้รับการสนับสนุนให้มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน รวมถึงเข้าใจกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อที่จะสามารถทำงานร่วมกันได้ด้วยความสามารถสูงสุดและพฤติกรรมที่มีคุณธรรมอย่างเต็มที่

5. การมีคุณธรรมจริยธรรม จากการวิเคราะห์พบว่า การมีคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร มีการพัฒนา/เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้แก่บุคลากรและ ยกย่องและให้รางวัลแก่บุคลากรที่ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสังฆรักษ์บุญไสร รตนปุตโต (2558) กล่าวว่า หากหน่วยงานหรือองค์กรใดมีผู้นำหรือผู้บริหารที่มีคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ฯลฯ หน่วยงานหรือองค์กรนั้นๆ ก็จะสามารถแข่งขันกับผู้อื่น และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้เป็นอย่างดี

6. การริเริ่มสร้างสรรค์ จากการวิเคราะห์พบว่า การริเริ่มสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีความสามารถคิดแบบองค์รวมอย่างสร้างสรรค์เพื่อหาเทคนิคและวิธีการที่แปลกใหม่ มีความคิดนอกกรอบเพื่อหาเทคนิควิธีการที่แปลกใหม่และสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒนวงศ์ ดอกไม้ (2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นความท้าทายใหม่สำหรับผู้นำในปัจจุบัน ที่ใช้ได้กับสังคมหรือองค์กร ให้การทำงานเติบโตอย่างเข้มแข็ง มีประสิทธิผล และชอบธรรม เป็นภาวะผู้นำยุคใหม่ และรูปแบบใหม่ เพื่อการอยู่รอดและความสำเร็จในศตวรรษหน้า ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษพล อัมระนันท์ (2558) ได้พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่วังก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำ สุดดังนี้ คือ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีความคิด สร้างสรรค์ และด้านการมีวิสัยทัศน์

จากผลที่ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มั่นทนา ชุมปัญญา (2563) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพร มิตติศิลป์ (2559) ในเรื่องภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ ปราณิต จินดาศรี และคณะ (2560) ศึกษาภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ในจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำโดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการศึกษา วิเคราะห์นโยบายระดับต่างๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ทั้งยังส่งเสริมให้ครูมีความความสามารถ ทศนคติ และประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรนาท ดอนแก้ว (2562) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเครือข่ายขุนนางอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน พบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเครือข่ายขุนนาง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน อีกทั้ง อรพรรณ เทียนคันฉัตร (2560)

ศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู พบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1. ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน จากการวิเคราะห์ พบว่า ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูได้รับการสนับสนุนด้านพัฒนาความรู้ ความสามารถในการอาชีพจากองค์กร เช่น ส่งไปศึกษาอบรม, สัมมนาหรือศึกษาดูงาน และได้รับการพิจารณาขึ้นเงินเดือนตามระเบียบของทางราชการ ด้วยความเป็นธรรม สอดคล้องกับ Cooper (1958) ได้กล่าวว่า ความต้องการในการทำงานเป็นสิ่งจูงใจให้มนุษย์เกิดความพึงพอใจในการทำงาน สิ่งจูงใจนั้นจะเกิดจากภายในหรือภายนอกตัวบุคคลก็ได้ ดังนั้น ในการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติย่อมต้องการสิ่งจูงใจต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของตน ความต้องการตามทฤษฎีของคูเปอร์ แบ่งออกเป็น 7 อย่าง คือ 1) ทำงานที่เขาสงใจ 2) มีอุปกรณ์ที่ดีสำหรับการทำงาน 3) มีค่าจ้างเงินเดือนที่ยุติธรรม 4) มีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน 5) สภาพการทำงานที่ดี รวมถึงชั่วโมงการทำงานและสถานที่ที่เหมาะสม 6) ความสะดวกในการไปกลับ รวมทั้งสวัสดิการต่างๆ 7) การทำงานร่วมกับผู้บังคับบัญชาที่เข้าใจในการควบคุมการปกครองและโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นคนที่เขายกย่องนับถือ

2. ด้านความรับผิดชอบ จากการวิเคราะห์ พบว่า ความรับผิดชอบโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูรู้สึกว่าการที่รับผิดชอบหมายถึงมีความสำคัญเสมอ ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างจริงจังเพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายบรรลุวัตถุประสงค์ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้กระบวนการ PDCA สอดคล้องกับ กัลยาณี พรหมทอง (2546) บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของครู เป็นกิจที่ครูต้องทำให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ ซึ่งการกระทำของครูอาจจะเป็นไปโดยอาศัยหลักคุณธรรมจริยธรรม หรือด้วยสำนึก ครูอาจารย์จะต้องปฏิบัติหน้าที่ และมีความรับผิดชอบต่อการสอน ถ้ายทอดคิดปะวิทยาการทุกสิ่งทุกอย่างให้แก่ศิษย์ เป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ จะต้องคอยอบรมสั่งสอนให้ศิษย์ตั้งอยู่ในคุณงามความดี อีกทั้งยังสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กล่าวว่า การกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมาย

ของหลักสูตร ควรมีบทบาทดังนี้ ครูควรศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และจัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับรูปแบบความรับผิดชอบของครู

3. ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ จากการวิเคราะห์ พบว่า ลักษณะงานที่ปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูได้ปฏิบัติงานตรงตามความรู้ความสามารถที่ได้ศึกษามาสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันนภา แสงจันทร์ (2558) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติงานตามลักษณะงานสภาพโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เพราะว่าครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ มีความรับผิดชอบงาน ที่ต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง รวมถึงสามารถที่จะปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จัดประสบการณ์เรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีการปฏิบัติงานในด้านวิชาการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมถึงผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดจนครูได้พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีอยู่เสมอ

4. ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ จากการวิเคราะห์พบว่า การได้รับการยอมรับนับถือโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูได้รับการยอมรับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่เสนอในที่ประชุม ได้รับคำยกย่องชมเชยจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน ได้รับความไว้วางใจให้ปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกเหนือจากงานสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนนิศา สินเปียง (2558) กล่าวว่า การได้รับการยอมรับนับถือ ไม่ว่าจะจากผู้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงาน เช่น การยกย่องชมเชย การแสดงความยินดี การให้กำลังใจ หรือการแสดงออกอื่นใดที่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับในความสามารถ เมื่อ

ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายบรรลุผลสำเร็จซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้ข้าราชการครูเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

5. ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน จากการวิเคราะห์ พบว่า ความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารได้เสร็จทันเวลา ทั้งยังได้สร้างประโยชน์ต่อส่วนรวม จากหน้าที่ ๑ ปฏิบัติ เช่น การได้มีส่วนเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี วายวานนท์ (2537) กล่าวว่า วิธีทางที่ทำให้การวางแผนและการพัฒนาแนวอาชีพประสบผลสำเร็จนั้นควรทำดังนี้ 1) ผสมผสานการวางแผน และการพัฒนาแนวอาชีพของบุคคลเข้ากับการวางแผนกำลังคนขององค์กร 2) แสวงหาความร่วมมือร่วมใจของฝ่ายองค์กร และบุคคลให้มุ่งไปสู่จุดหมายร่วมกันโดยพนักงานก็ควรต้องปรับตัวและพัฒนาตนเองให้เข้ากับความต้องการขององค์กร และฝ่ายองค์กรก็ต้องหาหนทางที่ช่วยให้บุคคลได้ก้าวหน้าและพัฒนาต่อไป 3) กำหนดเป็นความรับผิดชอบชัดเจนที่ต้องดำเนินการให้บรรลุผล โดยฝ่ายจัดการต้องควรรับผิดชอบในด้านโครงการศึกษาอบรม และชี้แนวทางโอกาสก้าวหน้าและการพัฒนาไปสู่อนาคต

จากผลที่ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรนาท ดอนแก้ว (2562) เรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเครือข่ายขุนนางอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ เทียนคันฉัตร (2560) เรื่องภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยภาพรวมจัดว่าอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

3. ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษบาวรรณ วุฒิศักดิ์, สุรัตน์ ไชยชมภู

และสมุทรา ชำนาญ (2558) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลทางบวกต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้ง ชมพูนุท มีหิรัญ (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชติกา แสงอรุณ (2560) ได้ศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลที่ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษบาวรรณ วุฒิศักดิ์, สุรัตน์ ไชยชมภู และสมุทรา ชำนาญ (2558) เรื่องศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 3 และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมพูนุท มีหิรัญ (2560) เรื่องศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูที่ส่งผลต่อ

ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชติกา แสงอรุณ (2560) เรื่องแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลทางบวกต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์กันทางบวก ดังนั้นควรมีการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านอื่นเพื่อให้สอดคล้องกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมาย

1.2 นำองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้ทั้ง 6 ด้านเป็นต้นแบบเพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาอีกทั้งยังเน้นการทำงานเป็นทีม เสริมสร้างกำลังใจ สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอื่นๆ ที่

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับเรื่องอื่นๆ เช่น ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงาน

วิชาการ, ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น ที่สนับสนุนงานศึกษาค้นคว้านี้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำการวิจัยได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- กฤติยาภรณ์ นาชัย. (2560). ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพนสนิคม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กฤษพล อัมระนันท์. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในอำเภอแม่จัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- กัลยาณี พรหมทอง. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในวิทยาลัยพลศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เจนจิรา สินเปียง. (2558). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนเชียงคำ 1 อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ชมพูนุท มีหิรัญ. (2560). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

- สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โชติกา แสงอรุณ. (2560). *แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- นงเยาว์ อินทสโร. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา*. สงขลา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชอบ พรหมนิกร (2558). *สมรรถนะหลักผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษา สระบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- บุษาวรรณ วุฒิตักดิ์, สุรัตน์ ไชยชมภูและสมุทรา ชำนาญ. (2558). *การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรานีต จินดาศรี และคณะ (2560, มกราคม – มิถุนายน). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ในจังหวัดสระแก้ว*. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 10(1). หน้า 113-136.
- พระครูสังฆรักษ์บุญใส รตนปุตโต. (2558, มกราคม-เมษายน). *คุณธรรมของผู้บริหารทางการศึกษา*. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์. 2(1), 57-69.
- พฤกษ์พงศ์ วิสุทธิ์ดวงดุขดี. (2562, กรกฎาคม-ธันวาคม). *ภาวะผู้นำทางการศึกษากับการจัด การ ทรัพยากร มนุษย์เชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาแห่งหนึ่ง*. วารสารบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม. 1(2), 110-115.
- พัฒน์วงศ์ ดอกไม้. (2560). *อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26*, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พิพัฒน์พันธ์ จันทรมณี. (2559). *สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏจอมบึง.
- เพ็ญศรี วายวานนท์. (2537). *การจัดการทรัพยากรคน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- มณฑนา ชุมปัญญา. (2563). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสกลนครเขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รวรินทร์ เพ็ชรพิทักษ์. (2559). *ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

- วชิรนาท ดอนแก้ว. (2562). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเครือข่ายขุนน้ำอำเภอนครหลวง จังหวัดนครหลวง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.
- วันภา แสงจันทร์. (2558). แนวทางการดำเนินการตามลักษณะงานที่ปฏิบัติของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุทธิพร มิตติลปิน. (2559). ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรพรรณ เทียนคันฉัตร. (2560). ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- Cooper, A. M. (1958). *How to supervise people*. New York: McGraw-Hill
- Dess, Gregory G. and Miller, Alex. (1993). *Strategic management*. Singapore: McGraw-Hill.
- Herzberg, F (1959). *Federick; Mausner, Bernard; and Synderman*, Block the motivation to work. New York: John Willey.
- Ireland, R. D. and Hitt, M. A. (1999). Achieving and maintaining strategic competitiveness in the 21st century: the role of strategic leadership. *Academy of Management Executive*. 13(1), pp.43 - 57.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. (3rd ed.), New York. Harper and Row Publications.

**ผลของการเรียนการสอนออนไลน์ในเรื่องเส้นขนานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
The effects of students' learning achievement and satisfaction through online
instruction on Parallel Lines for Mathayomsuksa 2**

จันท์ ทิยะวงศ์ (Jun Tiyawong)*

Received: November 21, 2021

Revised: December 5, 2021

Accepted: December 10, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนและหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 2) ศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนมหิศราธิปดี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวนนักเรียนทั้งหมด 28 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยทดลองการใช้เครื่องมือในการทำวิจัยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนมหิศราธิปดี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 23 คน จัดการเรียนการสอนออนไลน์โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเส้นขนาน โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 40 ข้อ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์จำนวน 15 ข้อ ใช้การวิจัยแบบ One Group Pretest-Posttest Design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวน และค่าสถิติทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนออนไลน์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.96)

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอนออนไลน์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจ

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the appropriate online instruction format, compare the pretest and posttest Mathayomsuksa 2 students' learning achievement and compare posttest scores with 75% criterion 2) study the Mathayomsuksa 2 students' satisfaction in the online instruction. The samples were 28 Mathayomsuksa 2 students of Mahitsarathibodee School, Nakhonratchasima province by simple random sampling. The research instruments included 2.1) mathematics lesson plan on parallel lines, 2.2) an achievement test with 40 items 2.3) a satisfaction questionnaire with 15 items. One Group Pretest-Posttest was the research design. The statistics used for data analysis were mean, percentage, standard deviation, variance and t-test.

The results of the research were as follows:

1) the posttest was statistically significant higher than the pretest at .01 level, and the posttest was statistically significant higher than 75 percent criterion at .01 level.
2) The students' satisfaction was at a high level ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.96)

* อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา
Lecturer, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima
College

Keywords: Online Instruction management, Learning achievement, Satisfaction

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไข พ.ศ. 2553 ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา ในมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่อง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (4) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการ ประเภทต่าง ๆ (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ ในส่วนหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 64 รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่ง วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปอื่นเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษา ในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทะนุบำรุงศาสนา

ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือ ทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และ ประสิทธิภาพ มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในโอกาสแรกที่ได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ทำให้เกิดการปรับตัวเป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal) โดยเฉพาะสถาบันทางการศึกษาที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบปกติได้ จึงจำเป็นต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ การเรียนรู้เกิดความต่อเนื่อง การเรียนการสอนออนไลน์มีองค์ประกอบ ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ระบบการติดต่อสื่อสาร ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ การวัดและการประเมินผล รูปแบบการเรียนการสอนมีหลากหลายวิธีที่ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันได้ การพิจารณาองค์ประกอบและรูปแบบที่สอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะวิชา และบริบทของผู้เรียน จะนำไปสู่การประยุกต์ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ (วิทยาวาโย และคณะ, 2563)

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาคณิตศาสตร์ ระดับประเทศ (25.46) ระดับสพฐ. (25.82) ระดับจังหวัดนครราชสีมา (24.85) ระดับสพม. นครราชสีมา (28.36) พบว่า ทุกระดับมีค่าไม่ถึง 30.00 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน (สถาบันทดสอบทาง

การศึกษา, 2563) ที่อยู่ในระดับต่ำมาก จึงน่าจะมีการพัฒนาเทคนิคหรือวิธีการสอนคณิตศาสตร์ในยุคโควิดเป็นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ โดยใช้สื่อประสมให้นักเรียนค้นคว้าอย่างหลากหลาย ทำงาน ปรึกษาเป็นกลุ่ม และเรียนรวมแบบออนไลน์ น่าจะเป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และจะทำให้นักเรียนพึงพอใจในระดับดี และเป็นการบริการวิชาการทางสังคมให้กับโรงเรียนในจังหวัดนครราชสีมา การเรียนรู้นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การส่งเสริม และสร้างกลไกเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสและทางเลือก ที่จะเข้าถึงปัจจัยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ด้วยรูปแบบ และวิธีการที่หลากหลาย จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการรับรองการศึกษาทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ตอย่างเป็นทางการ ตั้งแต่ต้นปี 2549 เป็นต้นมา ปัจจุบันการเติบโตของการเรียนแบบออนไลน์ที่ใช้อินเทอร์เน็ต มีอัตราการเติบโตเป็นเท่าตัว เพราะการเรียนแบบออนไลน์ไม่เพียงจะอำนวยความสะดวก และเอื้อประโยชน์ต่อผู้เรียนแล้วยังอำนวยความสะดวกให้กับสถาบันการศึกษาในแง่ของการบริหารจัดการอีกด้วย คือ ทำให้ต้นทุนในการจัดการหลักสูตรต่ำลง ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่นักศึกษาไม่ต้องเดินทางมาเข้าชั้นเรียน และสามารถรองรับนักศึกษาได้อย่างไม่จำกัด เป็นช่องทางในการสร้างและขยายโอกาสทางการศึกษาให้เข้าถึงผู้ที่มีความต้องการในวงกว้างขึ้นโดยเฉพาะนักศึกษาที่อาศัยในต่างจังหวัด เหตุที่เลือกใช้การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ดังที่กฤษฎณา สิกขมาน (2554) กล่าวว่า การเรียนการสอนออนไลน์ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีการออกแบบการเรียนการสอนไว้อย่างเป็นระบบ มีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน จัดการเรียนการสอนตามหลักทฤษฎีทางการศึกษา หลักการเรียนรู้และจิตวิทยาการศึกษา การถ่ายทอดความรู้ การนำเสนอเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และถ่ายทอดกลยุทธ์การสอนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือ ซึ่งในปัจจุบันเน้นไปที่การใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงและเรียนรู้โดยไม่จำกัด

สถานที่และเวลา เนื้อหาบทเรียนของอีเลิร์นนิ่งจะอยู่ในรูปแบบสื่อผสมอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Multimedia) ซึ่งออกแบบไว้ในลักษณะซอฟต์แวร์รายวิชา (Courseware) ประกอบด้วยสื่อผสม ได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และที่สำคัญ คือ ผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับบทเรียนและผู้สอนได้ การบริหารจัดการอีเลิร์นนิ่ง ใช้ซอฟต์แวร์ประเภทบริหารจัดการการเรียนรู้ (Learning Management System: LMS) ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการอย่างอัตโนมัติเกือบทุกขั้นตอนแทนการปฏิบัติด้วยมือ ตั้งแต่ขั้นตอนการลงทะเบียนเรียนจนถึงขั้นตอนการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนได้จากพฤติกรรมที่แสดงออก และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นมีมากกว่าการวัดด้วยพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง ความสามารถในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ปริมาณความสามารถ ความพยายามทุ่มเทระหว่างกระบวนการเรียนรู้ และความซับซ้อนของการประมวลผล ตลอดจนโครงสร้างความรู้เดิมของผู้เรียน ดังนั้น การใช้กลวิธีที่ให้ผู้เข้ารับการเรียนการสอนได้เข้าถึงสื่อการเรียนรู้ได้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เข้ารับการเรียนการสอนสามารถถ่ายโอนสิ่งที่ได้รับผ่านประสาทสัมผัสไปยังหน่วยความจำระยะสั้น เช่น การอ่าน การมอง และการสัมผัส เป็นต้น นอกจากนี้การจัดลำดับเนื้อหาอย่างเป็นระบบ เรียงลำดับจากง่ายไปยาก และแสดงถึงความเชื่อมโยง เช่น การใช้ผังความคิดล่วงหน้า (Advanced Organizer) จะช่วยให้ผู้เข้ารับการเรียนการสอนเกิดการจดจำและระลึกถึงข้อมูลนั้นๆ ได้ดียิ่งขึ้น

ปัจจุบันระบบคอมพิวเตอร์ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาในห้องเรียนมากขึ้น สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด โดยเป็นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ที่ไม่ต้องเรียนในบรรยากาศของห้องเรียน ที่อาจเป็นเป็นบทเรียนออนไลน์ ใช้เรียนทาง Google Classroom ทางเว็บเพจ หรือใช้การเรียนโดยการสื่อสารระหว่างอาจารย์และผู้เรียนทางระบบ ZOOM หรือ Google Meet โดยการแชร์หน้าจอ แล้วสามารถสอนโดยใช้โปรแกรม PowerPoint, Word, Excel หรือ Google note ข้อมูลดังกล่าวนำมาในการสร้างการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนในช่วงโควิดและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบออนไลน์หลังเรียนกับก่อนเรียน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์ 75% เรื่องเส้นขนาน
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนออนไลน์ในเรื่องเส้นขนาน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้รูปแบบการสอนออนไลน์ ที่ใช้สื่อผสมใน Google Classroom
2. สามารถขยายผลไม่เฉพาะคณิตศาสตร์ แต่ประยุกต์ใช้ได้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. เป็นการบริการวิชาการแก่สังคมจัดโดยวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ได้หลักฐานประจักษ์
4. เกิดการอบรมเชิงปฏิบัติการที่เป็นระบบเป็นตัวอย่างได้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กระบวนการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1-5 โรงเรียนมหิธราริบัติ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 199 คน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนมหิธราริบัติ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 28 คน

กลุ่มทดลองเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนมหิธราริบัติ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 23 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

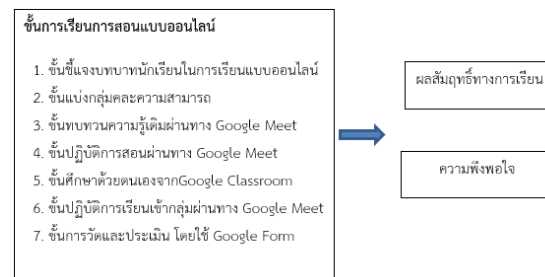
ตัวแปรต้น การเรียนการสอนออนไลน์

ตัวแปรตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจ

เนื้อหาเรื่อง เส้นขนาน ปีการศึกษา 2564

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดผลของการเรียนการสอนออนไลน์ในเรื่องเส้นขนานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จากการเรียนการสอนออนไลน์ในเรื่องเส้นขนาน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 75% จากการเรียนการสอนออนไลน์ในเรื่องเส้นขนาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย Pre Experimental Research โดยใช้แบบการวิจัย (Research Design) ; One Group Pretest Posttest Design

เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย 3 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเส้นขนาน มัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนการสอนออนไลน์
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เส้นขนาน มัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แบบประเมินความพึงพอใจเป็นมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับจำนวน 15 รายการ ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เส้นขนาน มัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนการสอนออนไลน์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เส้นขนาน จากศึกษาเอกสารงานวิจัย และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อสร้าง ต้นแบบรูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ นำร่าง ต้นแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ที่พัฒนาขึ้นไปนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบการเรียน การสอนออนไลน์ จำนวน 5 คน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินค่าความเหมาะสมของต้นแบบการจัดการเรียน การสอนออนไลน์ โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินผล ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ได้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อแผนการจัดการเรียนรู้เป็น 4.80 ในระดับเหมาะสม มากที่สุด และประเมินค่าความตรงเชิงเนื้อหาโดยค่า ดัชนี IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้ ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1

1.2 ผู้วิจัยจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และเอกสารที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตดำเนินการ ทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลจาก วิทยาลัยนครราชสีมา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมหิศราธิปดี สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ

2. ขั้นตอนการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

2.1.1 จัดปฐมนิเทศ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึง วิธีการเรียนรู้ บทบาทของผู้เรียน เป้าหมายของการ เรียน จุดประสงค์ของการเรียน และวิธีประเมินผลการ เรียนรู้

2.1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำ แบบทดสอบก่อนเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เส้นขนาน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

2.1.3 แบ่งกลุ่มนักเรียนแต่ละความสามารถตาม หลักการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยพิจารณาจาก คะแนนฐาน (Base Score)

2.1.4 สร้าง Google Classroom มีสื่อผสมให้ นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเองได้ แจก link ใช้ google meet ทั้งกลุ่มรวมและแยกกลุ่มย่อย

2.1.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลอง (try-out) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 23 คน โรงเรียน มหิศราธิปดี ปีการศึกษา 2564 ทำแบบทดสอบหลังเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องขนาน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ และทำแบบประเมินความพึงพอใจ หลังจากเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ นำ ข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ ได้ค่าความยาก P ตั้งแต่ 0.35 ถึง 0.78 ค่าอำนาจจำแนก B ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.55 ค่าความเที่ยงแบบLovett มีค่า 0.81 วิเคราะห์ คุณภาพแบบประเมินความพึงพอใจ ด้วยค่าความเที่ยง แบบ Alpha cronbach มีค่า 0.96

2.1.6 ให้ นักเรียน กลุ่ม ตัวอย่าง ใน ภาคสนามชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 23 คน โรงเรียนมหิศราธิปดี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัด นครราชสีมา ปีการศึกษา 2564 ทำข้อสอบก่อนเรียน และหลังเรียนและแบบประเมินความพึงพอใจ

2.1.7 นำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมา วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานและค่าสถิติทดสอบของ คะแนนได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 ค่าทดสอบที (t-test) เพื่อทดสอบ เปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน และ เปรียบเทียบหลังเรียนกับเกณฑ์ 75%

2. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ (Discrimination) วิเคราะห์แบบทดสอบรายข้อ

3. หาค่าความยากของแบบทดสอบ (Difficulty) วิเคราะห์แบบทดสอบรายข้อ

4. หาประมาณค่าความเที่ยงของแบบทดสอบอิง เกณฑ์ทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้สูตร ของ Lovett

5. หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบกับ จุดประสงค์ (IOC)

6. หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมิน ความพึงพอใจทั้งฉบับ โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (α cronbach)

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนออนไลน์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยที่การเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนการสอนออนไลน์ในเรื่องเส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังตาราง 1

ตาราง 1 การเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนการสอนออนไลน์

คะแนน	คะแนนเต็ม	n	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	40	28	15.04	2.50	
หลังเรียน	40	28	35.07	3.01	43.15**

$$t (.01,27) = 2.47$$

จากตาราง1 พบว่า การเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนการสอนออนไลน์ในเรื่องเส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นั้น คะแนนหลังเรียน ($\bar{X}$ =35.07) สูงกว่าคะแนนหลังเรียน ($\bar{X}$ =15.04) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

และผลการเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนการสอนออนไลน์ในเรื่องเส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กับคะแนนเกณฑ์ 75% ของคะแนนเต็ม ดังตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนการสอนออนไลน์

คะแนน	คะแนนเต็ม	คะแนนเกณฑ์	n	$\bar{X}$	S.D.	t
หลังเรียน	40	30	28	35.07	3.01	8.75**

$$t (.01, 27) = 2.47$$

จากตาราง 2 พบว่า การเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนการสอนออนไลน์ในเรื่องเส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

กับคะแนนเกณฑ์ 75% ของคะแนนเต็มนั้นคะแนนหลังเรียน ($\bar{X}$ =35.07) สูงกว่าคะแนนเกณฑ์ 30 คะแนนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยรวมทั้งฉบับมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 4.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .96 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนออนไลน์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั้นมีผลมาจากการจัดการเรียนการสอนออนไลน์มีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นชี้แจงบทบาทนักเรียนในการเรียนแบบออนไลน์ 2) ขั้นแบ่งกลุ่มละความสามารถ 3) ขั้นทบทวนความรู้เดิมผ่านทาง Google Meet 4) ขั้นปฏิบัติการสอนผ่านทาง Google Meet 5) ขั้นศึกษาด้วยตนเองจาก Google Classroom 6) ขั้นปฏิบัติการเรียนเข้ากลุ่มผ่านทาง Google Meet 7) ขั้นการวัดและประเมิน โดยใช้ Google Form ที่มาจากการสังเคราะห์ทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) การเรียนโดยการลงมือปฏิบัติ (Active Learning) การเรียนแบบร่วมมือ การใช้ปัญหาเป็นหลัก และหลักการเรียนแบบออนไลน์ ที่เน้นการสร้างบรรยากาศในการเรียน ที่มีการใช้คำถามนำ (Questioning) มีการเตรียมสื่อ ความรู้ที่หลากหลาย เน้นการลงมือปฏิบัติ สังเคราะห์ สรุปด้วยตนเองและกลุ่ม สอดคล้องแนวคิดของ Icy D'Silva. (2010) อธิบายว่าการเรียนรู้ที่ลงมือปฏิบัติ หมายถึง การสอนที่เน้นความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของนักเรียนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูง การเรียนรู้ที่ลงมือปฏิบัติเกี่ยวข้องกับผู้เรียนเป็นสำคัญ และเกิดขึ้นภายในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ไม่เพียงแต่มีส่วนร่วมกับแนวคิดที่สื่อสารระหว่างกัน และระหว่างนักเรียนกับครูเท่านั้น แต่ยังประมวลผลข้อมูลที่ได้รับ รวมข้อมูลที่ได้รับใหม่เข้ากับความรู้เดิมของพวกเขา เก็บรักษาข้อมูลไว้ตลอดเวลาและ ถ่ายทอดการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์ใหม่ นำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต และช่วย

ให้มีการศึกษาที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและครอบคลุมมากขึ้น จะตรงกับความคิดเห็นของ Yung-Ting Chuang. (2014) ที่ว่าอาจารย์จำนวนมากขึ้นกำลังเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนเพื่อให้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมทางสังคมในการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน มีการพัฒนาและการนำเสนอภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนด้านเทคโนโลยีไปใช้เป็นประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมของนักเรียนและครูสอน ตลอดจนแรงจูงใจในการเรียนรู้โดยรวมโดย การใช้สภาพแวดล้อมนั้นเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ จากนั้นตรวจสอบการเรียนรู้และผลตอบรับโดยรวมของนักเรียน สรุปว่าสภาพแวดล้อมสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันได้ โดย Harling (2014) พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้รายงานความตระหนักในตนเอง ความซาบซึ้ง เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเพิ่มขึ้น และปรับปรุงเกี่ยวกับการเรียนรู้ผ่านแนวทางคอนสตรัคติวิสต์ ใช้แนวทางที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้เกิดประสบการณ์ที่แตกต่าง กันและวิธีการต่างๆ เกิดการกระตุ้น การเปรียบเทียบ เกิดคำถาม และความรู้ที่ได้จากการเปรียบเทียบ ประสบการณ์ใหม่กับประสบการณ์เดิมและสร้างการสังเคราะห์ใหม่ มีการพัฒนาความรู้และความคิด ซึ่ง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่าเกณฑ์ 75 % จากการเรียนแบบออนไลน์นี้ สอดคล้องกับ สุบิน ยมบ้านกวย (2550) พบว่า บทเรียน e-Learning แบบปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 80/80 มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน และสูงกว่าเกณฑ์ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนยังมีความพึงพอใจโดยรวม ในระดับมาก สุจิตา เทียงจันทร์ (2560) พบว่า นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนบทเรียนออนไลน์ มีประสิทธิภาพ 81.19/82.08 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนเมื่อเรียนผ่านบทเรียนออนไลน์ พบว่า คะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$ = 22.00, S.D. = 4.87) สูงกว่าคะแนนก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 11.08, S.D. = 3.91) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ความพึงพอใจของนักเรียนเมื่อเรียนผ่าน ($\bar{X}$ = 4.33 ,S.D. = 0.67) และงานวิจัยของศุภเศรษฐ์ ฟุ้งบัว (2562) ได้ พัฒนาบทเรียนออนไลน์รายวิชาอินเทอร์เน็ตด้วย แอปพลิเคชัน Google classroom พบว่า บทเรียน

ออนไลน์ วิชาอินเทอร์เน็ตด้วยแอปพลิเคชัน Google Classroom สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1 มีค่าเท่ากับ 82.06, E2 มีค่า มีค่าเท่ากับ 81.10 มีคะแนนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนหลัง เรียนอยู่ ในระดับมากที่สุด และยังมีงานวิจัยที่สนับสนุน ของปัญญาพัฒน์ พัฒน์ญานนท์ (2558) วิจัยกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการ เรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วย ตนเองประกอบบทเรียนออนไลน์และสุม่อีกห้องเรียน หนึ่งเป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการ เรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วย ตนเองประกอบบทเรียนออนไลน์หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดย ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ประกอบบทเรียนออนไลน์ สูงกว่านักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ แบบออนไลน์ โดยรวมทั้งฉบับมีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 4.37 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.96 ซึ่งอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับลัดดาวัลย์ สวัสดิ์หลง (2550) วิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย สอนบนเว็บด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อการเรียนรู้ เป็นทีมของนักศึกษา พบว่าผู้เรียนมีความพึง พอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเว็บด้วยการเรียนรู้ แบบโครงงานเพื่อการเรียนรู้เป็นทีม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ในระดับมาก และสอดคล้องกับเชนเดียวกับ วาสนา แสงศรี (2555) ได้พัฒนาบนเว็บช่วยสอนแบบการเรียนรู้ เป็นทีมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีสำหรับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการเรียนด้วยเว็บช่วยสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมเพื่อ ส่งเสริม ความสามัคคีของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 มีคะแนนรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่หลากหลายส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนควรเปรียบเทียบกับวิธีการสอนแบบอื่นๆ และศึกษาด้านทักษะกระบวนการด้วย

2. น่าจะนำการจัดการเรียนรู้ผ่านบทเรียนออนไลน์ไปใช้ในรายวิชาอื่นๆ และระดับชั้นอื่นๆ ที่มีลักษณะที่ต้องการนำเสนอเนื้อหาโดยใช้สื่อการเรียนการสอนต่างๆผสมที่หลากหลายที่ทำให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553. (ฉบับที่ 3). กรุงเทพฯ: สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- กฤษณา ลิกขมาน. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษธุรกิจ โดยการใช้การสอนแบบ E-Learning. รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน, ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยศรีปทุม, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ปัญญพัฒน์ พัฒน์ญานนท์. (2558). ผลการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองประกอบบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรการเรียนและการสอน, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลัดดาวัลย์ สวัสดิ์หลง. (2550). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเว็บ ด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อการเรียนรู้เป็นทีม ของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วิทยา วาโย อภิรัตน์ เจริญกุล จัตรสุตา กานกายนต์ และจรรยา คนใหญ่. (2563, พฤษภาคม - สิงหาคม). การเรียนการสอนออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส แนวคิดและ

การประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9. 14(34).

- วาสนา แสงศรี. (2555). การพัฒนาบทเรียนบนช่วยสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศุภเศรษฐ์ ฟุ้งบัว. (2562). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์วิชาอินเทอร์เน็ตด้วยแอปพลิเคชัน Google classroom สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุบิน ยมบ้านกวย. (2550). การพัฒนาบทเรียน e-Learning แบบปฏิสัมพันธ์เรื่องความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาโทปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุกิตา เทียงจันทร์ (2560, พฤษภาคม – สิงหาคม). ผลการเรียนรู้ผ่านบทเรียนออนไลน์ด้วยกลวิธีการแก้ปัญหา STAR วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. โรงเรียนวัดธรรมศาลา วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 10(2).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2548. รายงานนำเสนอข้อมูล การวางแผนพัฒนาการศึกษา การติดตามประเมินผลและการปฏิรูป ของประเทศ. กรุงเทพฯ. สำนักงานฯ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2563). ค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบ O-NET ม.3 ปี การศึกษา 2561-2563. กรุงเทพฯ. สำนักทดสอบฯ.
- Harling, Frederick Jibran. (2004). "Fifth grade students' perspectives of learning through a constructivist approach." *Doctoral Dissertations 1896 - February 2014*.

Icy D'Silva. (2010, July). Active learning. *Journal of Education Administration and Policy Studies*, 2(6), pp.77-82.

Yung-Ting Chuang. (2014, December). Increasing learning motivation and student engagement through the technology- supported learning environment. *Journal of Creative Education*, 5(23).

**การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงิน
ของสินค้าแปรรูปเกษตรยาหม่องเสลดพังพอน
Cost and financial return analysis of barleria balm
agricultural processed products**

เจนจิรา ธารินตา (Janejira Thapinta) *

Received: November 21, 2021

Revised: November 30, 2021

Accepted: December 5, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของกลุ่มสินค้าแปรรูปเกษตรสมุนไพร กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน ตำบลยางน่อง ตำบลหนองผึ้ง และ ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยวางแผนและรวบรวมข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน พบว่า ผลิตภัณฑ์ยาหม่องเสลดพังพอนมี 3 ชนิด ได้แก่ ยาหม่องเสลดพังพอนแบบขี้ผึ้งขนาด 55 กรัม ขนาด 25 กรัม และแบบน้ำขนาด 3 มิลลิลิตร โครงการใช้เงินลงทุนในสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน 53,000 บาท ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยของยาหม่องเสลดพังพอนแบบขี้ผึ้งขนาด 55 กรัม 25 กรัม และแบบน้ำขนาด 3 มิลลิลิตรเท่ากับ 32.95 19.81 และ 7.34 บาท แสดงให้เห็นว่า ผลิตภัณฑ์สินค้าแปรรูปเกษตรยาหม่องเสลดพังพอนมีต้นทุนที่ต่ำ มีโอกาสในการสร้างกำไรจากการประกอบการของกลุ่มวิสาหกิจได้

ผลการศึกษาพบว่า กระแสเงินสดรับสุทธิตลอดอายุของโครงการ เท่ากับ 111,471.84 บาท ระยะเวลาคืนทุน 1.25 เดือน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ 84,860.35 บาท และอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงร้อยละ 28.08 จากการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินผ่านกระบวนการวิจัยนี้ ทำให้กลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอนมีการรวบรวมข้อมูลการบัญชีอย่างเป็นระบบ สมาชิกมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของตนเองได้อย่างชัดเจน ผลลัพธ์จากการวิจัยพบว่ากลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน

มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินได้ สามารถเปรียบเทียบอัตรากำไรส่วนเกินต่อราคาจำหน่ายของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด ประกอบกับการวางแผนส่งเสริมการจัดจำหน่ายยาหม่องแบบน้ำทำให้ยอดขายสูงขึ้น และมีกำไรส่วนเกินสูงสุดอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: ต้นทุน, ผลตอบแทนทางการเงิน, สินค้าแปรรูปเกษตร, เสลดพังพอน

Abstract

The objective of this research was to study the financial cost – benefit analysis of herbal processed products: barleria balm community enterprise in Nong Phueng, Yang Noeng and Saraphi subdistrict, Saraphi district, Chiang Mai province. A researcher planned and gathered data from focus group discussion and in-depth interview with members of this group. After collecting data, 3 types of the the barleria balm were found which had 55 grams, 25 grams of wax balm and 3 milliliters of water balm. This project was invested in non-current assets as 53,000 baht. The average cost per unit of these 3 kind of the products were 32.95, 19.81 and 7.34 Baht, respectively. These products had low cost and had the opportunity to generate profit from the operation of group.

The research results found that the amount of net cash flow throughout the project was 111,471.84

* อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
Lecturer, Faculty of Business Administration,
The Far Eastern University

baht which payback period was 1.25 months. In addition, the net present value of the project was 84,860.35 Baht and the percentage of Internal Rate of Return was 28.08 %. The analysis of cost and financial returns of this products, allowed the enterprises to collect accounting information systematically, to assign duties and responsibilities of group members clearly.

The outcomes found that the barleria balm enterprise had knowledge and understanding of cost and financial return. They were able to compare gross margin per selling price of each product. In addition, planning to promote the distribution of liquid balm had increased sales and had the highest gross profit concretely.

Keywords: Cost, Financial Return, Agricultural Processed Product, Barleria

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สมุนไพรเป็นผลิตผลจากธรรมชาติที่ได้จากพืช สัตว์ และแร่ธาตุที่มนุษย์นำมาใช้เป็นยา และมีการนำไปผสมกับสารอื่นๆ ตามตำรับยา เพื่อประโยชน์ในการบำบัดรักษาโรค บำรุงร่างกาย หรือใช้เป็นยา ปัจจุบันกรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ให้ความสนใจในการศึกษาพืชสมุนไพรเพิ่มขึ้น และมีโครงการวิจัยบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 ที่มุ่งเน้นระบบการผลิต การตลาดและการส่งเสริมการรวมกลุ่มการผลิตทางการเกษตร การเพิ่มมูลค่าผลผลิตภาคเกษตร และการสร้างบุคลากรด้านการเกษตร การส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดการทำเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรแปรรูปเบื้องต้นอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ แผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ.2560-2564 (กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข, 2560) จังหวัดเชียงใหม่ได้ชื่อว่าเป็นแหล่งผลิตพืชผลทางการ

เกษตรที่สำคัญของประเทศ ซึ่งตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลสารภี นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ร่วมกับการทำการเกษตร จึงทำให้ทุกบ้านมีการปลูกพืชผักสวนครัวโดยเฉพาะสมุนไพรเกือบทุกครัวเรือน เสลดพังพอนเป็นหนึ่งในพืชสมุนไพรที่นิยมปลูกกันมากตามบ้าน เนื่องจากสามารถเติบโตได้ดีตามธรรมชาติ มีสรรพคุณในการถอนพิษ อาการอักเสบต่างๆ ส่งผลให้เกิดการรวมกลุ่มผลิตยาหม่องเสลดพังพอน ในปี 2553 โดยมีนายประเสริฐ ทองจันทร์ เป็นประธานกลุ่ม และได้รับการสนับสนุนจากศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยในชุมชนแบบองค์รวม วัดต้นเหียว ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยได้มีการยื่นขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน มีชื่อว่า กลุ่มวิสาหกิจแปรรูปสมุนไพรยาหม่องเสลดพังพอน หมู่ที่ 7 ต.ยางเนิ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ ตั้งแต่ปี 2555 จากการสำรวจการประกอบการของกลุ่มฯ พบว่า การดำเนินการของกลุ่มประสบปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ การไม่ทราบต้นทุนและผลกำไรจากการดำเนินงานที่แท้จริง และการเกิดภาวะขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ไม่สามารถควบคุมต้นทุนการผลิตยาหม่องเสลดพังพอน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจเกิดแนวทางการลดต้นทุนการดำเนินงาน การกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบการ การเกษตรกลุ่มสมุนไพรอย่างยั่งยืน

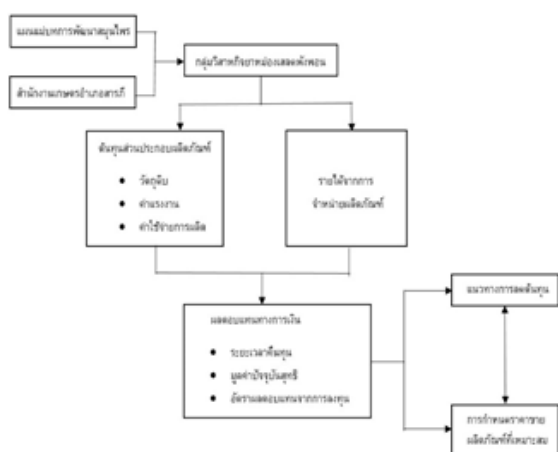
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาต้นทุนสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มแปรรูปสมุนไพรยาหม่องเสลดพังพอน
2. เพื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนสินค้าแปรรูปเกษตร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินงานใช้เทคนิคการวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้ร่วมประชุมกลุ่มย่อยและสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมแบบมีส่วนร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เริ่มต้นด้วยการพิจารณาแผนแม่บทการพัฒนาสมุนไพร ฉบับที่ 12 เพื่อวางแผนการทำงาน รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น สำรวจพื้นที่การปลูกเสลดพังพอน และศึกษาขั้นตอนการแปรรูปให้เป็นยา

หม่องแบบซีฟิ่งและแบบน้ำ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาศึกษา ต้นทุนสินค้าแปรรูป ได้แก่ ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต แล้วนำไปวิเคราะห์ผลตอบแทนสินค้าแปรรูปเกษตร โดยใช้เครื่องมือทางการเงิน ได้แก่ ระยะเวลาคืนทุน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ และอัตราผลตอบแทนภายใน ส่งผลให้กลุ่มวิสาหกิจมีแนวทางการลดต้นทุนการดำเนินงาน และสามารถกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมต่อไป ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีการศึกษา ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงที่เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจแปรรูปสมุนไพรยาหม่องเสลดพังพอน จำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละ 100) ของประชากร

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ การวิจัยแบบมีส่วนร่วม ประชุมกลุ่มย่อย และสัมภาษณ์เชิงลึก ระยะเวลาในการดำเนินงานจัดเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 4 เดือน (มกราคม - เมษายน 2561) โดยจัดประชุมกลุ่มย่อยและสัมภาษณ์เชิงลึก มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม ได้แก่ รายละเอียดการรวมกลุ่ม ชนิดของผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

2. ข้อมูลต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์ยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน ได้แก่ ต้นทุนส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต

3. ข้อมูลผลตอบแทนจากการผลิต ผลิตภัณฑ์ยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน ได้แก่ ผลตอบแทนจากรายได้จากการจำหน่ายยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน และการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการดำเนินงาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ทำการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากสมาชิกในกลุ่ม เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ขั้นตอนการผลิตยาหม่องเสลดพังพอนแต่ละชนิด ส่วนประกอบของต้นทุนผลิตภัณฑ์ ได้แก่ วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการดำเนินงาน

2. ข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งเอกสาร และการค้นคว้าผ่านทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเสลดพังพอน การหาส่วนประกอบของต้นทุนผลิตภัณฑ์ อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน เพื่อนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจ เพื่อให้ทราบถึงประวัติของกลุ่มผลิตยาหม่องเสลดพังพอน ปัจจัยในการประกอบธุรกิจ แหล่งเงินทุน หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนประเภทของสินค้าที่ทำการผลิต

2. การวิเคราะห์ ต้นทุน เป็นการศึกษาค้นคว้าส่วนประกอบของต้นทุนที่ใช้ในการผลิตยาหม่องเสลดพังพอน ประกอบไปด้วย ค่าใช้จ่ายในการลงทุนต้นทุนในการผลิต และค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน

3. การวิเคราะห์ผลตอบแทน เป็นการศึกษาค้นคว้าผลตอบแทนที่ได้รับจากการผลิตยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน คือ รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอน การศึกษาค้นคว้านี้ ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลต้นทุนตั้งแต่ มกราคม 2561 - เมษายน 2561

และใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการคำนวณรายจ่ายในการดำเนินงานตลอดอายุโครงการ 5 ปี

4. การวิเคราะห์อัตราส่วนผลตอบแทน โดยเมื่อได้ข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทน จะนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วน ดังนี้ อัตรากำไรต่อต้นทุน อัตรากำไรต่อค่าขาย และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน

5. ประเมินการในอนาคต เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนผลิตภัณฑ์ยาหม่องสมุนไพรเสลดพังพอนว่าจะมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างไร โดยจะเป็นการประมาณการเพิ่มขึ้นหรือการลดลงจากปีฐาน ได้แก่ รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ต้นทุนในการผลิตผลิตภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และกระแสเงินสดรับสุทธิ

6. การประเมินโครงการ โดยเมื่อได้ข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนจากผลิตภัณฑ์จะนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการประเมินโครงการ โดยใช้เครื่องมือทางการเงิน 3 วิธี คือ ค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value) อัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return) หรือ IRR และระยะเวลาคืนทุน (Payback Period)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนยาหม่องเสลดพังพอน เริ่มมีการจัดตั้งกลุ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2553 โดยการรวมกลุ่ม จากการรับสมัครผู้ที่สนใจจำนวน 10 คน ได้รับการสนับสนุนจากวัดต้นเหียว ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพครอบครัวจวบจวนบึง เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2555 ที่ประชุมมีมติให้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ที่สำนักงานเกษตรอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยมอบหมายให้ประธานกลุ่มเป็นผู้จดทะเบียน เลขรหัส 6-50-19-01-00-28 ลงวันที่ 22 มีนาคม 2555 มีชื่อว่า วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสมุนไพรเสลดพังพอน หมู่ที่ 7 ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ในปี 2560 ได้มีการรวมกลุ่มอย่างเป็นทางการพร้อมทั้งได้รับคำสั่งซื้อจากฐานลูกค้ากลุ่มเดิม ปัจจุบันได้มีการแปรรูปเสลดพังพอนเป็นผลิตภัณฑ์ 3 ชนิด ได้แก่ ยาหม่องแบบขี้ผึ้งขนาดบรรจุ 55 กรัม ยาหม่องแบบขี้ผึ้งขนาดบรรจุ 25 กรัม และยาหม่องแบบน้ำ ขนาดบรรจุ 3 มิลลิลิตร โดยมีผลการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ต้นทุนสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มแปรรูปสมุนไพรยาหม่องเสลดพังพอน

การคำนวณต้นทุนยาหม่องเสลดพังพอน สามารถจำแนกออกเป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุนเริ่มแรก และต้นทุนส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ ซึ่งประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายในการลงทุน เป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้สำหรับการจัดหาสินทรัพย์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ซึ่งถือเป็นเงินลงทุนในระยะยาว และเป็นเงินลงทุนในการจัดหาสินทรัพย์ตอนปลายปี พ.ศ. 2555 เริ่มใช้งานเมื่อต้นปี 2556

ตาราง 1 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน พ.ศ.2556

รายการ	จำนวน (หน่วย)	มูลค่าต่อ หน่วย (บาท)	มูลค่ารวม (บาท)	อายุการใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคาต่อปี (บาท)
ที่ดิน	1	30,000	30,000	-	-
อาคาร	1	10,000	10,000	5	2,000
รถจักรยานยนต์	1	13,000	13,000	5	2,600
รวม			53,000		4,600

จากตาราง 1 พบว่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนจากการลงทุนเริ่มแรกมีมูลค่ารวม 53,000 บาท อายุการใช้งานของสินทรัพย์ 5 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปีเท่ากับ 4,600 บาท

2. ต้นทุนการผลิตตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ (Product Cost) การแปรรูปสมุนไพรยาหม่องเสลดพังพอน เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นโดยมีส่วนประกอบของต้นทุนผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 วัตถุดิบทางตรง (Direct Materials)

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลการผลิตยาหม่องเสลดพังพอนภายในระยะเวลา จำนวน 4 เดือน พบว่าปริมาณการผลิตยาหม่องเสลดพังพอนแบบน้ำ 3 มิลลิลิตร ผลิตมากที่สุด จำนวน 1,740 ขวด รองลงมาคือแบบขี้ผึ้งขนาดบรรจุ 55 กรัม และ แบบขี้ผึ้งขนาด 25 กรัม จำนวน 1,274 และ 648 ขวด ตามลำดับ สำหรับวัตถุดิบทางตรงของยาหม่องเสลดพังพอนแบบขี้ผึ้งทั้งสองขนาดจะใช้วัตถุดิบในอัตราส่วนเท่ากัน แตกต่างกันเฉพาะลักษณะการบรรจุเท่านั้น คิดเป็นจำนวนเงิน 893.44 บาท เมื่อนำมาบรรจุขนาด 55 กรัม จะได้ผลิตภัณฑ์จำนวน 49 ขวด และ บรรจุขนาด 25 กรัม จะได้ผลิตภัณฑ์จำนวน 108 ขวด ส่วนยาหม่อง

เมล็ดพันธุ์แบบน้ำขนาดบรรจุ 3 มิลลิลิตร ใช้วัตถุดิบทางตรงคิดเป็นจำนวนเงิน 923.44 บาท เมื่อนำมาบรรจุขวด จะได้ผลิตภัณฑ์จำนวน 580 ขวด สามารถนำมาคำนวณเป็นต้นทุนวัตถุดิบทางตรงในการผลิตยาหม่องเมล็ดพันธุ์ ดังแสดงตาราง 2

ตาราง 2 ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงในการผลิตยาหม่องเมล็ดพันธุ์

รายการ	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	รวม (บาท)
แบบซี่ฝัก 55 กรัม	706.05	998.06	2,013.70	787.78	4,505.59
แบบซี่ฝัก 25 กรัม	622.48	314.26	986.30	347.27	2,270.31
แบบน้ำ 3 มิลลิลิตร	1,671.47	1,687.68	-	1,864.95	5,224.10

จากตาราง 2 พบว่า ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงในการผลิตยาหม่องเมล็ดพันธุ์แบบซี่ฝักขนาด 55 กรัม เดือนมีนาคม และเดือนเมษายน มีต้นทุนวัตถุดิบทางตรง จำนวนเท่ากันคือ 8,039.43 บาท แบบซี่ฝักขนาด 25 กรัม เดือนมกราคม และเดือนมีนาคม มีต้นทุนวัตถุดิบทางตรง จำนวนเท่ากันคือ 1,879.20 บาท ส่วนแบบน้ำ 3 มิลลิลิตร มีต้นทุนวัตถุดิบทางตรง เท่ากันทุกเดือน คือ จำนวน 923.44 บาท

2.2 ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor)

การคำนวณค่าแรงงานทางตรง คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากการจัดบันทึกย้อนหลัง และการประมาณการโดยใช้ข้อมูลปริมาณการผลิตมาประกอบกันเพื่อคำนวณหาค่าแรงงานทางตรงที่จ่ายไป จากการศึกษาขั้นตอนการผลิตยาหม่องเมล็ดพันธุ์ มีรายละเอียดดังนี้

1) เตรียมสมุนไพร เสด็จพันธุ์พันธุ์ – ตัวเมียมาหั่นเป็นชิ้นๆ ให้ละเอียด

2) ตั้งไฟเติมน้ำมันระกำ นำสมุนไพรที่หั่นเป็นชิ้นๆ ใส่ลงไป (ไฟปานกลาง) คั่วประมาณ 5 – 10 นาที เพื่อให้ให้น้ำมันสกัดเอาสารที่มีประโยชน์ออกมาจากสมุนไพร ยกขึ้นพักไว้

3) หั่นพาราฟิน เป็นชิ้นเล็กๆ ใส่ลงไปให้หมด ตั้งไฟ นาวาสลีน มาผสมลงไปจนจนส่วนผสมทั้งสองอย่าง ละลายเป็นเนื้อเดียวกัน จากนั้นเติมเมนทอลกับการบูรลงไป กวนให้ละลายแล้วกลง

4) เติมน้ำมันสมุนไพรที่เตรียมไว้ลงไป โดยเทกรองเอากากออก จากนั้นเติมน้ำมันระกำลงไปผสมกวนให้เข้ากัน

5) เติมน้ำมันสมุนไพรเพื่อความสวยงาม และบรรจุในภาชนะที่เตรียมไว้

ภาพประกอบ 2 การแปรรูปสมุนไพรยาหม่อง

โดยขั้นตอนการผลิตยาหม่องเมล็ดพันธุ์มีค่าแรงงานเป็นรายวัน วันละ 300 บาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินรวม 3,000 บาท สามารถคำนวณตามวิธีปันส่วนตามต้นทุนของกิจกรรม ของการผลิตยาหม่องเมล็ดพันธุ์แบบซี่ฝัก และแบบน้ำ รายละเอียดแสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าแรงงานทางตรงของการผลิตยาหม่องเมล็ดพันธุ์

รายการ	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	รวม (บาท)
แบบซี่ฝัก 55 กรัม	706.05	998.06	2,013.70	787.78	4,505.59
แบบซี่ฝัก 25 กรัม	622.48	314.26	986.30	347.27	2,270.31
แบบน้ำ 3 มิลลิลิตร	1,671.47	1,687.68	-	1,864.95	5,224.10

จากตาราง 3 พบว่า ค่าแรงงานทางตรงการผลิตยาหม่องเมล็ดพันธุ์แบบน้ำ 3 มิลลิลิตร มากที่สุดเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ แบบซี่ฝัก 55 กรัม และ แบบซี่ฝัก 25 กรัม ตามลำดับ

2.3 ค่าใช้จ่ายในการผลิต (Manufacturing Overhead)

ค่าใช้จ่ายการผลิต เป็นต้นทุนทั้งหมดที่เกิดขึ้นในการผลิตยาหม่องเมล็ดพันธุ์ นอกเหนือจากรายการต้นทุนวัตถุดิบทางตรง และต้นทุนค่าแรงงานทางตรง ซึ่งผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ สังเกตเพื่อเก็บข้อมูลอย่างละเอียดทำให้ทราบข้อมูลของค่าใช้จ่ายการผลิตดังนี้

1) ค่าน้ำมันยานพาหนะ จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มผู้ผลิตยาหม่องเมล็ดพันธุ์พบว่า ค่าน้ำมันยานพาหนะ จำนวนเงิน 200 บาท /เดือน

2) ค่าเชื้อเพลิงในกระบวนการผลิต จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มผู้ผลิตยาหม่องเสลดพังพอนพบว่า ค่าเชื้อเพลิง จำนวนเงิน 150 บาท /เดือน

3) ค่าน้ำในกระบวนการผลิต จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มผู้ผลิตยาหม่องเสลดพังพอนพบว่า ค่าน้ำ จำนวนเงิน 100 บาท /เดือน

4) ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์และเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตยาหม่องเสลดพังพอน จากตารางที่ 1 สามารถนำมาคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปีตั้งแต่เดือนมกราคม - เมษายน โดยนำราคาทุนที่ซื้อมาต้นปีหารด้วยอายุการใช้งาน พบว่า ค่าเสื่อมราคาอาคาร และค่าเสื่อมราคารถจักรยานยนต์ เท่ากับ 2,000 และ 2,600 บาทต่อปี ตามลำดับ

5) ค่าบรรจุภัณฑ์ การผลิตยาหม่องเสลดพังพอนมีขนาดบรรจุภัณฑ์ 3 ขนาด ประกอบด้วยแบบซีฟ้าง 55 กรัม ขวดและฝา จำนวนเงิน 4.80 บาท แบบซีฟ้าง 25 กรัม ขวดและฝา จำนวนเงิน 4.10 บาท ส่วนแบบน้ำ 3 มิลลิลิตร ขวด ฝาและลูกกลิ้ง จำนวนเงิน 3.80 บาท

6) ค่าฉลาก การติดฉลากจะติดที่บริเวณขวดและฝาขวด สำหรับการผลิตยาหม่องแบบซีฟ้าง 55 กรัม และ 25 กรัม ราคาฉลากต่อขวดคือ 1.95 บาท ส่วนยาหม่องเสลดพังพอนแบบน้ำ ราคาฉลากต่อขวดคือ 0.95 บาท ซึ่งจะติดฉลากเฉพาะขวดเท่านั้น

จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มผู้ผลิตยาหม่องเสลดพังพอน ค่าใช้จ่ายในการผลิตของยาหม่องเสลดพังพอน ลำดับที่ 1) ถึง 6) เป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนของการผลิตยาหม่องเสลดพังพอนทั้ง 3 ชนิด ที่ทำการจดบันทึกและผู้วิจัยร่วมสังเกตการณ์ สามารถแสดงผลการคำนวณ ดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าใช้จ่ายการผลิตของยาหม่องเสลดพังพอน

รายการ	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	รวม (บาท)
ค่าน้ำมันยานพาหนะ	200.00	200.00	200.00	200.00	800.00
ค่าเชื้อเพลิง	150.00	150.00	150.00	150.00	600.00
ค่าน้ำ	100.00	100.00	100.00	100.00	400.00
ค่าเสื่อมราคา	383.33	383.33	383.33	383.33	1,533.32
ค่าบรรจุภัณฑ์แบบซีฟ้าง 55 กรัม	1,176.00	1,646.40	2,116.80	1,176.00	6,115.20
ค่าบรรจุภัณฑ์แบบซีฟ้าง 25 กรัม	885.60	442.80	885.60	442.80	2,656.80
ค่าบรรจุภัณฑ์แบบน้ำ 3 มิลลิลิตร	2,204.00	2,204.00	-	2,204.00	6,612
ค่าฉลากแบบซีฟ้าง 55 กรัม	477.75	668.85	859.95	477.75	2,484.30
ค่าฉลากแบบซีฟ้าง 25 กรัม	421.20	210.60	421.20	210.60	1,263.60
ค่าฉลากแบบน้ำ 3 มิลลิลิตร	551.00	551.00	-	551.00	1,653.00

จากตาราง 4 พบว่า แบบซีฟ้างขนาด 55 กรัมมีค่าใช้จ่ายดังกล่าวมากที่สุด รองลงมาเป็นยาหม่องแบบ

ซีฟ้างขนาด 25 กรัม และยาหม่องแบบน้ำ ขนาด 3 มิลลิลิตร ตามลำดับ ทำให้สามารถแสดงค่าใช้จ่ายการผลิตรวมของการผลิตยาหม่องทุกชนิด แสดงดังตาราง 5

ตาราง 5 ต้นทุนการผลิตยาหม่องเสลดพังพอนเฉลี่ยต่อขวด

รายการ	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อขวด (บาท)
แบบซีฟ้าง 55 กรัม	29.00	28.70	30.18	43.91	32.95
แบบซีฟ้าง 25 กรัม	18.78	19.80	20.56	20.11	19.81
แบบน้ำ 3 มิลลิลิตร	9.70	9.73	-	10.04	7.34

จากตาราง 5 พบว่า ยาหม่องเสลดพังพอนแบบซีฟ้าง 55 กรัม มีต้นทุนต่อหน่วย 32.95 บาท แบบซีฟ้าง 25 กรัม มีต้นทุนต่อหน่วย 19.81 บาท และ แบบน้ำ 3 มิลลิลิตร มีต้นทุนต่อหน่วย 7.34 บาท ตามลำดับ

2.4 ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร

ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารของกลุ่ม มีดังนี้

1) ค่าโทรศัพท์ ทางกลุ่มใช้โทรศัพท์ของประธานกลุ่มเป็นผู้รับคำสั่งซื้อ ติดต่อซื้อวัตถุดิบ ซึ่งประธานกลุ่มใช้โทรศัพท์แบบเติมเงิน โดยเติมเงินเดือนละ 300 บาท

2) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถจักรยานยนต์ เป็นค่าซ่อมบำรุง ได้แก่ ค่าตรวจเช็คสภาพ ค่าเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง และค่าอะไหล่ ซึ่งในเดือนมกราคมถึง เมษายน มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถยนต์ รวมเป็นเงิน 100 บาท

3) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ประกอบด้วย ค่าเครื่องเขียน ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ตั้งแต่เดือนมกราคมถึง เมษายน รวมเป็นเงิน 100 บาท ดังนั้นค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ตั้งแต่ เดือนมกราคม - เมษายน รวม 500 บาท

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ผลตอบแทนสินค้าแปรรูปเกษตร

ผลตอบแทนจากการผลิตยาหม่องเสลดพังพอนหรือกระแสเงินสดรับสุทธิจากการดำเนินงาน เป็นผลต่างระหว่างกระแสเงินสดรับจากการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วยรายได้จากการผลิตยาหม่องเสลดพังพอนกับกระแสเงินสดจ่ายจากการดำเนินงาน ดังนี้

1. รายได้จากการขาย

การคำนวณรายได้จากการขาย สามารถคำนวณได้จากปริมาณการผลิตยาหม่องเสลดพังพอนแต่

ละแบบคูณด้วยราคาขาย ซึ่งราคาขายยาหม่อง
เสลดพังพอนแบบซี่ผึ้ง 55 กรัม ราคา 80 บาท แบบซี่ผึ้ง
25 กรัม ราคา 40 บาท และ แบบน้ำ 3 มิลลิลิตร ราคา
35 บาท ทางกลุ่มมีนโยบายผลิตตามคำสั่งซื้อลูกค้า จึง
ไม่มีสินค้าคงเหลือ ผู้วิจัยได้พิจารณาไปสั่งซื้อกับยอดที่
ผลิตได้ในแต่ละเดือน พบว่าทางกลุ่มผู้ผลิตยาหม่อง
เสลดพังพอนขายปลีกทั้งหมดร้อยละ 100 โดยแสดง
ยอดขายสุทธิ ดังตาราง 6

ตาราง 6 ยอดขายสุทธิ

รายการ	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน
แบบซี่ผึ้ง 55 กรัม	19,600	27,440	35,280	19,600
แบบซี่ผึ้ง 25 กรัม	8,640	4,320	8,640	4,320
แบบน้ำ 3 มิลลิลิตร	20,300	20,300	-	20,300
รวม	48,540	52,060	43,920	44,220

จากตาราง 6 พบว่า เดือนมกราคม มียอดขาย
สุทธิเท่ากับ 48,540 บาท เดือนกุมภาพันธ์ ยอดขาย
สุทธิเท่ากับ 52,060 บาท เดือนมีนาคม ยอดขายสุทธิ
เท่ากับ 43,920 บาท และเดือนเมษายน ยอดขายสุทธิ
เท่ากับ 44,200 บาท

2. กำไรส่วนเกิน การคำนวณหากำไรส่วนเกิน
ทำให้ทราบถึงความสามารถในการกำไรส่วนเกินของยา
หม่องเสลดพังพอนแต่ละขนาด เพื่อเป็นประโยชน์ในการ
ควบคุมต้นทุนการผลิตสินค้าและการกำหนดราคาขาย
โดยกำไรส่วนเกินของแต่ละผลิตภัณฑ์ แสดงดังตาราง 7

ตาราง 7 กำไรส่วนเกิน

รายการ	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน
แบบซี่ผึ้ง 55 กรัม	12,495.65	17,596.05	21,972.37	8,841.29
แบบซี่ผึ้ง 25 กรัม	4,583.72	2,181.40	4,198.90	2,148.39
แบบน้ำ 3 มิลลิลิตร	14,672.29	14,656.08	-	14,478.10
รวม	31,751.66	34,433.53	26,171.27	25,467.78

จากตาราง 7 พบว่า กำไรส่วนเกินในเดือน
กุมภาพันธ์มีจำนวน 34,433.53 บาท รองลงมาคือ เดือน
มกราคม จำนวนเงิน 31,751.66 บาท เดือนมีนาคม
มีจำนวน 26,171.27 บาท และเดือนเมษายน มีจำนวน
เงิน 25,467.78 บาท

3. การคำนวณกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน
กระแสเงินสดจากการดำเนินงานสามารถคำนวณได้จาก
ผลต่างระหว่างกระแสเงินสดรับจากการดำเนินงานกับ
กระแสเงินสดจ่ายจากการดำเนินงานและกระแสเงินสด
จ่ายจากการลงทุนโดยกระแสเงินสดรับจากการ
ดำเนินงานเกิดจากรายได้ที่เป็นตัวเงิน คือ รายได้จาก

การจำหน่ายยาหม่องเสลดพังพอนของกลุ่ม ส่วนกระแส
เงินสดจ่ายจากการดำเนินงานเกิดจากรายจ่ายที่เป็นตัว
เงินประกอบด้วย เงินลงทุน ต้นทุนผลิต ค่าใช้จ่ายในการ
ขายและบริหาร ดังตาราง 8

ตาราง 8 กระแสเงินสดสุทธิ

รายการ	พ.ศ.2556 เริ่มลงทุน	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน
กระแสเงินสดรับ :					
เงินสดรับจากการจำหน่ายสินค้า (อ้างอิงจากรายการที่ 7)		48,540.00	52,060.00	43,920.00	44,220.00
กระแสเงินสดจ่าย :					
ต้นทุนผลิตที่เป็นเงินสด (อ้างอิงจากรายการที่ 5) หักด้วยค่าเสื่อมราคา		6,136.57	6,173.67	4,446.77	5,512.15
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร		500.00	500.00	500.00	500.00
รวมกระแสเงินสดจ่าย		6,636.57	6,673.67	4,946.77	6,012.15
กระแสเงินสดคงเหลือ		41,904.43	45,386.33	38,973.23	38,207.85
ค่าใช้จ่ายในการลงทุน(รายการที่ 1)	53,000.00				
กระแสเงินสดสุทธิ	(53,000.00)	41,904.43	45,386.33	38,973.23	38,207.85
ยอดรวมกระแสเงินสดสุทธิ 164,471.84 บาท					

จากตาราง 8 พบว่า พ.ศ 2556 มีกระแสเงินสด
จ่ายจากการลงทุนจำนวน 53,000 บาท เดือนมกราคม
มีกระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานจำนวน
41,904.43 บาท เดือนกุมภาพันธ์ มีกระแสเงินสดสุทธิ
จากการดำเนินงานมากที่สุด จำนวน 45,386.33 บาท
รองลงมา คือ เดือนมกราคม และเดือนมีนาคม มีกระแส
เงินสดสุทธิจากการดำเนินงานจำนวน 41,904.43 และ
38,973.23 บาท ตามลำดับ

4. การประเมินผลตอบแทนจากโครงการลงทุน
จากข้อมูลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน (Cost
Benefit Analysis) ในการลงทุนกลุ่มวิสาหกิจยาหม่อง
เสลดพังพอน ใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อประเมิน
ผลตอบแทน ดังนี้

4.1. งวดระยะเวลาคืนทุน (Payback Period)

งวดระยะเวลาคืนทุน เป็นการวัดช่วง
ระยะเวลาที่กิจการจะได้รับผลตอบแทนหรือผลประโยชน์
ในรูปของเงินสด การคำนวณหางวดระยะเวลาคืนทุน
ต้องใช้วิธีการคำนวณสะสมผลตอบแทนแต่ละปี เพื่อให้
ได้จำนวนเท่ากับเงินที่ลงทุนครั้งแรก กระแสเงินสดรับ
สุทธิของเดือนมกราคม ถึง เมษายน ดังตาราง 9

ตาราง 9 กระแสเงินสดรับสุทธิ

เดือน	กระแสเงินสด รับสุทธิ	เงินลงทุน	กระแสเงินสด สุทธิสะสม
มกราคม	41,904.43	(53,000.00)	(11,095.57)
กุมภาพันธ์	45,386.33		34,290.76
มีนาคม	38,973.23		73,263.99
เมษายน	38,207.85		111,471.84

จากตาราง 9 พบว่าในเดือนมกราคม กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานหักด้วยเงินลงทุน เป็นผลให้กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานสะสม น้อยกว่าเงินลงทุนเท่ากับ 11,095.57 เดือนกุมภาพันธ์ กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานสะสมมากกว่าเงินลงทุน 34,290.76 บาท เดือนมีนาคม กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานสะสมมากกว่าเงินลงทุน 73,263.99 บาท เดือนเมษายน กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานสะสมมากกว่าเงินลงทุน 111,471.84 บาท ใช้เวลาคืนทุนที่ประมาณ 1.25 เดือน

4.2 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value)

การประเมินมูลค่าปัจจุบันของเงินสดรับสุทธิต่อกลุ่มผลิตยาหม่องเสลดพังพอน ประเมินตั้งแต่กระแสเงินสดเดือนมกราคม ถึง เมษายน และมูลค่าปัจจุบันสุทธิใช้อัตราคิดลดร้อยละ 7 ต่อปี คืออัตราเงินกู้สำหรับสินเชื่อบุคคลของบริษัทมหาชนธนาคารกรุงไทย จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 แสดงดังตาราง 10

ตาราง 10 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ

เดือน	กระแสเงินสดรับสุทธิ	อัตราคิดลด 7%	มูลค่าปัจจุบัน (PV)
มกราคม	41,904.43	0.9346	39,163.88
กุมภาพันธ์	45,386.33	0.8734	39,640.42
มีนาคม	38,973.23	0.8163	31,813.85
เมษายน	38,207.85	0.7130	27,242.20
มูลค่าปัจจุบัน (PV)			137,860.35
เงินลงทุนเริ่มแรก			53,000
มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV)			84,860.35

จากตาราง 10 สามารถคำนวณหามูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับสุทธิจากการดำเนินงานเท่ากับ 137,860.35 บาท หักด้วยเงินลงทุนเริ่มแรก 53,000 บาท มูลค่าปัจจุบันสุทธิมีจำนวน 84,860.35 บาท ซึ่งมีมูลค่าเป็นบวก แสดงให้เห็นว่ากระแสเงินสดสุทธิ เมื่อคำนึงถึงมูลค่าของเงินตามระยะเวลาแล้ว มากกว่าเงินลงทุนเริ่มแรก ดังนั้นโครงการดังกล่าวจึงเป็นโครงการที่น่าสนใจและมีความเป็นไปได้ในการลงทุน

4.3 อัตราผลตอบแทนจากโครงการลงทุน (Internal Rate of Return)

การประเมินอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของกลุ่มผลิตยาหม่องเสลดพังพอน จะประเมินตั้งแต่กระแส

เงินสดสุทธิของปีเดือนมกราคม ถึง เมษายน แสดงดังตาราง 11

ตาราง 11 มูลค่าปัจจุบันสุทธิที่อัตราคิดลด

เดือน	กระแสเงินสดรับสุทธิ	PVIF (r= 24%)	PV	PVIF (r= 36%)	PV
มค	41,904.43	0.8065	33,795.92	0.7353	30,812.33
กพ	45,386.33	0.6504	29,519.27	0.5407	24,540.39
มีค	38,973.23	0.5245	20,441.46	0.3975	15,491.86
เมย	38,207.85	0.4230	16,161.92	0.2923	11,168.15
รวมมูลค่าปัจจุบัน			99,918.57		82,012.73
ผลต่าง			46,918.57		29,012.73

จากตาราง 11 พบว่า การคำนวณหาอัตราผลตอบแทนจากโครงการลงทุน โดยอัตราดอกเบี้ยที่เป็นอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง IRR ของกลุ่มผลิตยาหม่องเสลดพังพอน มีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 24 ถึงร้อยละ 36 จากนั้นทำการคำนวณโดยเปรียบเทียบเพื่อหาค่า IRR ดังตาราง 12

ตาราง 12 การหาค่า IRR

NPV		
ร้อยละ 24	46,918.57	6,081.43
IRR	53,000	
ร้อยละ 36	29,012.73	
ผลต่าง	81,962.00	17,905.84

$$\text{IRR} = 24 + \frac{6,081.43}{17,905.84}$$

$$= 4.08$$

$$= 24 + 4.08$$

$$= 28.08 \%$$

โครงการลงทุนมีค่า IRR เท่ากับ ร้อยละ 28.08 ซึ่งสูง กว่าอัตราผลตอบแทนที่ต้องการ ดังนั้นโครงการนี้สามารถยอมรับการลงทุนได้ ผลการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของกลุ่มผลิตยาหม่องเสลดพังพอน พบว่า มีระยะเวลาคืนทุน 1.25 เดือน มูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 84,860.35 บาท และอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงคิดเป็นร้อยละ 28.08

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มสมุนไพร กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสมุนไพรสดฟังพอน สามารถสรุปผลดังนี้

1. การศึกษาต้นทุนสินค้าแปรรูปเกษตรกลุ่มแปรรูปสมุนไพรยาหม่องสดฟังพอน พบว่า เงินลงทุนในสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในช่วงปลายปี พ.ศ.2556 มีจำนวน 53,000 บาท ต้นทุนการผลิตยาหม่องสดฟังพอน ประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง ต้นทุนค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต แต่ละผลิตภัณฑ์มีต้นทุนการผลิต ดังนี้ แบบซีฟุ้งขนาด 55 กรัม จำนวน 32.95 บาท แบบซีฟุ้งขนาด 25 กรัม จำนวน 19.81 บาท และแบบน้ำ ขนาด 3 มิลลิลิตร จำนวน 7.34 บาท

2. การวิเคราะห์ผลตอบแทนสินค้าแปรรูปเกษตร พบว่า ผลตอบแทนจากการลงทุนจากการศึกษานี้ โดยนำเครื่องมือการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจลงทุนมาช่วยในการตัดสินใจ คือ งวตระยะเวลาคืนทุน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ และอัตราผลตอบแทนจากโครงการลงทุน พบว่า กระแสเงินสดรับสุทธิตลอดอายุของโครงการ 5 ปี เท่ากับ 164,471.84 บาท ระยะเวลาคืนทุน 3 เดือน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ 84,860.35 บาท และอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงร้อยละ 67.32 เป็นโครงการที่น่าตัดสินใจลงทุนเนื่องจาก มีระยะเวลาคืนทุนอยู่ในอายุโครงการ มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิเป็นบวก และมีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงสูงกว่าอัตราผลตอบแทนที่ต้องการ

อภิปรายผล

กลุ่มวิสาหกิจยาหม่องสดฟังพอนหลังจากได้รับทราบต้นทุนการผลิตยาหม่องสดฟังพอนในแต่ละขนาดจากการจัดทำบัญชีของกลุ่มดังต่อไปนี้ แบบซีฟุ้ง 55 กรัม ต้นทุนต่อหน่วย 32.95 บาท แบบซีฟุ้ง 25 กรัม มีต้นทุนต่อหน่วย 19.81 บาท และแบบน้ำ มีต้นทุนต่อหน่วย 7.34 บาท ซึ่งการได้มาของตัวเลขต้นทุนยาหม่องสดฟังพอน ทางกลุ่มได้รวบรวมข้อมูลการบัญชีอย่างเป็นระบบโดย มีการจำแนกหน้าที่รับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม ได้แก่ การวางแผนการจัดซื้อ บรรจุภัณฑ์ ฉลาก ในปริมาณที่สามารถส่งผลิตได้ในราคาส่ง ส่งผลให้ลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์

การวิเคราะห์ผลตอบแทนของกลุ่มยาหม่องสดฟังพอน พบว่า การกำหนดราคาขายของยาหม่องแต่ละขนาดประกอบด้วย แบบซีฟุ้ง 55 กรัม จำหน่าย 80 บาท แบบซีฟุ้ง 25 กรัม จำหน่าย 40 บาท และ แบบน้ำ จำหน่าย 35 บาท เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับต้นทุนของยาหม่องแต่ละขนาด มีอัตรากำไรขั้นต้น แบบซีฟุ้ง 55 กรัม เท่ากับ 24.95 บาท แบบซีฟุ้ง 25 กรัม เท่ากับ 20.19 บาท และ แบบน้ำ เท่ากับ 27.66 บาท เมื่อทางกลุ่มได้รับรู้ผลตอบแทนของแท้จริงของยาหม่องสดฟังพอนแต่ละชนิด ทางกลุ่มได้ประชุมปรึกษากันเพื่อวางแผนส่งเสริมการจัดจำหน่ายยาหม่องแบบน้ำให้มียอดขายเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมีต้นทุนที่ต่ำและกำไรขั้นต้นสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

1. การกำหนดราคาขายสินค้า ควรกำหนดให้สัมพันธ์กับต้นทุนและช่องว่างระหว่างราคาขายปลีก ควรกำหนดให้มีราคาห่างกันเป็นอัตราร้อยละ ไม่ควรใช้การประมาณการ โดยการกำหนดราคาที่เหมาะสมอาจอาศัยข้อมูลจากตาราง 7 ประกอบการตัดสินใจได้
2. ควรมีการออกหาลูกค้ารายใหม่เพิ่ม จะทำให้ตลาดของผลิตภัณฑ์กว้างขึ้น และที่สำคัญควรมุ่งเน้นการขายตลาดโดยเน้นทำตลาดในสินค้าที่สามารถทำกำไรให้กลุ่มได้สูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (2560). *แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 1*. กรุงเทพฯ: บริษัท ทีเอส อินเตอร์-พรีนซ์ จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 - 2564*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

**การพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพ
เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว**

**Development of self-understanding in education and career
to prepare for a career of students in Mattayomsuksa 3 of schools
in Chatuchak and Ladprao districts**

ณัฐชดา สุภาพจน์ (Natchuda Supapoj) *

Received: August 12, 2021

Revised: October 10, 2021

Accepted: December 4, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาโปรแกรมการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว 2) ศึกษาประสิทธิภาพของการใช้โปรแกรมการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ 3) ติดตามผลการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและโปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ

ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนาโปรแกรมการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว มีจำนวน 9 กิจกรรม ประกอบด้วย การสำรวจอาชีพที่ตนสนใจ การสำรวจสัมฤทธิ์ผล การสำรวจจุดเด่นและจุดด้อย การค้นหาทักษะ การสำรวจบุคลิกภาพ และความสนใจในอาชีพ การสำรวจค่านิยม การสำรวจความสัมพันธ์ที่มีต่อบุคคลอื่น การสำรวจสภาพแวดล้อมในการทำงาน และการสรุปความต้องการที่แท้จริงของตนเอง 2) นักเรียนกลุ่มทดลองทั้งโรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยของการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนกลุ่มทดลองโรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าวมีคะแนนเฉลี่ยของการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนเฉลี่ยการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพระหว่างหลังการทดลองและระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

* อาจารย์ สาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
Lecturer in Psychology Program , Chandrakasem
Rajabhat University

คำสำคัญ: การรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพ,
เตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop an educational and career self-understanding program to prepare for a career in Mathayomsuksa 3 students in Chatuchak and Lad phrao districts; 2) to study the effectiveness of the education and career self-understanding program to prepare you for a career 3) to follow up on the development of self-understanding in education and career in order to prepare for the careers of Mathayom 3 students in Chatuchak and Lad phrao district's in schools. The samples were 60 Mathayomsuksa 3 students at schools in Chatuchak and Lad phrao districts. The research instruments were a questionnaire and educational and career self-understanding development programs to prepare them for careers. The statistical analysis of the data consisted of mean, standard deviation, t-test, and repeated-measurement analysis of variance.

The research findings were as follows:
1) Program development has 9 activities, as follows: exploring career interests, achievement survey exploring strengths and weaknesses, searching for skills personality and career Interests, survey values, survey exploring relationships with other people work environment survey and summarizing their own true needs. 2) The group of experimental students who participated in the educational self-understanding and career preparation program had more high mean scores in the education and career self-awareness program than before participating in the program at .05 level of significance. 3) The group of experimental students in Chatuchak and Lad phrao districts had average scores of self-understanding in education and occupation to prepare for a career after the experiment. And the follow-up period had

significantly higher mean scores than before the experiment at .05 level. The mean score of self-understanding in education and occupation for preparing to enter a career during the post-test and follow-up period was not different.

Keywords: Self-understanding in education and career, Prepare for a career

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า สถานศึกษาต้องมีกระบวนการที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนไทยได้รู้จักเข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น คิดเป็น ใช้ชีวิตเป็นตลอดจนสามารถตัดสินใจและวางแผนการศึกษา อาชีพด้วยตนเอง และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนไทยได้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับช่วงวัยของแต่ละคน ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม นั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สามารถคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ วางแผนอาชีพได้ ตลอดจนมีการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต เนื่องจากการที่นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองและนำไปสู่การศึกษาต่อและการวางแผนอาชีพนั้น มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจได้ว่าบุคคลจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว การมีความสุขในการประกอบอาชีพ ตลอดจนในการเตรียมตัวประกอบอาชีพย่อมส่งผลต่อแบบแผนในการดำเนินชีวิตในทุกๆ ด้านของบุคคล เช่น ตนเอง ครอบครัว และการทำงาน ซึ่งการดำเนินชีวิตที่มีความสุขย่อมเกิดจากตนเอง ครอบครัว และการทำงานที่มีความสอดคล้องและเหมาะสม การรู้จักตนเองเพื่อนำมาสู่การเตรียมความพร้อมสู่อาชีพจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันกันอย่างต่อเนื่องทั้งทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้นจึงความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องเรียน ทำความรู้จัก และเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ เช่น ความสนใจ ความถนัด ค่านิยม บุคลิกภาพของตนเองในด้านต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับอาชีพต่างๆ ที่มีอยู่ในยุคปัจจุบัน ตลอดจนต้องมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ อาชีพ

และการทำงาน เช่น คุณสมบัติ ของแต่ละอาชีพ ลักษณะการทำงาน ความต้องการของตลาดแรงงาน เศรษฐกิจสังคม และเทคโนโลยี ทั้งนี้เพื่อนำมาสู่การรู้จักและเข้าใจตนเองเพื่อที่จะสามารถเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่อาชีพได้อย่างประสบความสำเร็จ (จตุพร ลิ้มมันจรี, 2556, หน้า 6-8, นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2558, หน้า 2-4)

พัฒนาการทางอาชีพนั้นจะเกิดควบคู่ไปกับพัฒนาการของมนุษย์ เมื่อเด็กเข้าสู่สถานศึกษา หน่วยงานในสถานศึกษาจะมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาความสามารถในการเรียนหรือทักษะทางวิชาชีพ โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งมีอายุเริ่มต้นตั้งแต่ 11 -19 ปี นั้นเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อจากเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ ซึ่ง Erikson, 1968, p.25 ; ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2542 หน้า 1; ศศิแพรว โปธิกุล, 2555 , อ้างถึงใน เบญจวรรณ บุญยะประพันธ์, 2563, หน้า 76 ได้กล่าวว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ จึงเป็นวัยที่มีปัญหาด้านอารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพมากกว่าวัยอื่น อีกทั้งยังประสบกับปัญหาในการค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง หรือเรียกว่า ไม้มีความตระหนักรู้ตนเอง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงมากมายนั้นทำให้ต้องมีการปรับตัว อันจะนำไปสู่การเป็นบุคคลประสบความสำเร็จในชีวิตและอาชีพในอนาคต จากที่กล่าวมาข้างต้นนับได้ว่า วัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเป็นวัยที่ประสบปัญหาในการทำความรู้จักตนเอง แต่ต้องมีการตัดสินใจทั้งเรื่องการศึกษา การประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งในการตัดสินใจนั้นก็ยังมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เช่น ผู้ปกครอง ค่านิยม แรงกดดันการแข่งขัน ข้อมูลที่ไม่เพียงพอในการตัดสินใจ อาจทำให้วัยรุ่นตัดสินใจโดยที่ไม่ได้รู้จักตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ Bronk (2011) ที่ได้กล่าวถึงว่า วัยรุ่น เป็น วัย ที่ ต่ อ ง เฝ ชี ญ กับ บั ญ ห า ที่ เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์และเป้าหมายของตนเอง นอกจากนี้ กรมจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (2559, หน้า 3) ได้ทำการศึกษาวิจัย พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อที่ต้องตัดสินใจในการเลือกสายการเรียนต่อทั้งสายสามัญหรือสายอาชีพ มากกว่าร้อยละ 50 ที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการแนะแนวการศึกษาและอาชีพอย่างเป็นทางการ

ระบบ ซึ่งส่งผลต่อขีดความสามารถในการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่จะศึกษาต่ออย่างมาก และหากนักเรียนไม่ได้ถูกเตรียมความพร้อมมาก่อน ย่อมมีความเสี่ยงต่อการตัดสินใจเพราะไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบอีกว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 31 ยังไม่ได้กำหนดเป้าหมายในชีวิต และมีจำนวนไม่ถึงร้อยละ 36 ที่มีเป้าหมายที่จะรับราชการหรือทำงานในรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นการกำหนดเป้าหมายที่ไม่สอดคล้องกับทิศทางของตลาดแรงงาน

จากข้อมูลดังกล่าว หากปล่อยในสถานการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นต่อไปก็อาจจะส่งผลเสียหายต่อประเทศระยะยาว อีกทั้งในปัจจุบันกระแสการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง ดังเช่น ประเทศสิงคโปร์ได้ปรับหลักสูตรมัธยมศึกษาให้นักเรียนเลือกเรียนแต่ละวิชาตามความสามารถของตนเอง โดยแต่เดิมการแบ่งสายการศึกษา คือ การแบ่งแยกเด็กเก่ง เด็กปานกลาง และเด็กที่ไม่เก่งออกจากกัน แล้วเปิดหลักสูตรให้เด็กแต่ละสายเลือกเรียนตามศักยภาพของตน ซึ่งจะช่วยให้เด็กแต่ละคนได้พัฒนาศักยภาพอย่างแท้จริง (BBC, 2562, ออนไลน์) สำหรับในประเทศไทยนั้นได้มีโรงเรียนที่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการด้วยเช่นเดียวกัน คือ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย (Campus –star, 2562, ออนไลน์) โดยนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้เลือกเรียนสิ่งที่สนใจ และได้ทดลองเรียนรู้ก่อนที่จะเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งทำให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง เมื่อถึงเวลาเข้ามหาวิทยาลัย ก็อาจจะทำให้นักเรียนสามารถเลือกคณะที่สนใจได้ตรงความต้องการมากขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการรู้จักตนเองของนักเรียนอย่างยิ่ง หากนักเรียนยังไม่สามารถค้นพบตนเองหรือเข้าใจตนเองก็อาจทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนและการเลือกอาชีพจากการปรับเปลี่ยนวิธีของโรงเรียนดังกล่าวเห็นได้ว่าในปัจจุบันสถานศึกษาได้พยายามการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้พยายามทำความเข้าใจตนเองเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่เหมาะสมทางด้านการศึกษาและด้านอาชีพเพื่อให้เกิดการเตรียมความพร้อมต่อการทำงานในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2559, หน้า 22) ได้เสนอว่าการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นควรมุ่งเน้นการสำรวจด้านอาชีพเพื่อให้เกิดความเข้าใจตนเองมากขึ้น รวมทั้งเส้นทางการศึกษาและอาชีพโดยมุ่งเน้นให้มีการสำรวจโลกของงานอาชีพ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และแนวทางในการศึกษาต่อ

ผู้วิจัยได้มีโอกาสในการสำรวจข้อมูลโรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว ซึ่งเป็นเขตพื้นที่บริการวิชาการและสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม โดยการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารของโรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าวเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนได้ให้ข้อมูลว่า นักเรียนส่วนใหญ่จะมีลักษณะของการขาดเป้าหมายในการเรียน ไม่ชัดเจนว่าตนเองชอบเรียนอะไร มีความถนัดในด้านใดหรือต้องการศึกษาต่อในสายใด โดยเฉพาะนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นระดับชั้นที่ต้องมีการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่มีความชัดเจน ส่งผลให้เด็กส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าตนเองควรเลือกเรียนต่อทางด้านใด อีกทั้งทางโรงเรียนจึงมีความต้องการให้นักเรียนได้มีการรู้จักตนเองก็จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสำรวจ รู้จัก และเข้าใจตนเองได้อย่างถ่องแท้เกี่ยวกับการบุคลิกภาพ คุณสมบัติและการเลือกอาชีพ และจะช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจโลก ของอาชีพในปัจจุบันได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง ซึ่งในวัยนี้นับได้ว่าอยู่ในวัยที่อยู่ในระยะทดลองเลือกอาชีพ ก็จะช่วยทำให้สามารถตัดสินใจและเตรียมความพร้อมวางแผนการเรียนเพื่อเข้าสู่อาชีพได้ อันจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพและวางแผนพัฒนาตนเองเข้าสู่อาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้จากการศึกษาของกรมแรงงาน (กรมการจัดหางาน, 2557, หน้า 84) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเตรียมความพร้อมการศึกษาต่อ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียน ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมเพื่อการศึกษาต่ออย่างดีพอ ทำให้ต้องตัดสินใจตามทางเลือกสองทาง คือ สายสามัญและสายอาชีวศึกษา โดยหลักการตัดสินใจควรเลือกบนพื้นฐานของข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพและความถนัดทางอาชีพของตนเอง การที่ตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่จะศึกษาต่อโดยไม่ได้ใช้ข้อมูลดังกล่าวเพราะไม่ได้รับรู้ ซึ่ง

จะส่งผลต่อสถานะทางด้านอาชีพและรายได้ในอนาคตของนักเรียน

ดังนั้น การพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว เป็นวิธีที่จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนชีวิตและอาชีพของตนเองในอนาคตอันจะนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นในตนเอง การประสบความสำเร็จในชีวิตและอาชีพต่อไป ด้วยเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจในการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว เพื่อช่วยพัฒนาให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในตนเองอันนำไปสู่การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและวางแผนอาชีพได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับตัวนักเรียนมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการใช้โปรแกรมการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,801 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว โดยทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ใช้วิธีการจับฉลาก ทำให้ได้โรงเรียนที่ใช้สำหรับการทดลอง 2 โรงเรียนที่อยู่ในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว จากการจับฉลากคัดเลือกโรงเรียนที่อยู่ในเขตจตุจักร ได้แก่ โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ และจับฉลากคัดเลือกโรงเรียนที่อยู่ในเขตลาดพร้าว ได้แก่ โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม หลังจากนั้นคัดเลือกนักเรียนโดยเลือกจากนักเรียนที่มีความสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง โรงเรียนละ 30 คน แล้วสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลากเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 15 คน โดยกลุ่มทดลองจะได้รับการทดลองโดยเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ประเภท ได้แก่

1. แบบสอบถามการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพ โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพ จำนวน 22 ข้อ และได้ทำการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Congruence: IOC) พบว่า มีค่าระหว่าง 0.67-1 หลังจากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) พบว่า มีค่าตั้งแต่ 0.20 - 0.66 ทำให้ได้ข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยวิธี KR-20 ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

2. โปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว ผู้วิจัยได้ร่างโปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว โดยมีทั้งหมด 9 กิจกรรม และได้ทำการหาคุณภาพของโปรแกรมที่สร้างขึ้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ในแต่ละกิจกรรมมีค่าการประเมินมากกว่า 0.5

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อทางโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการขอเก็บข้อมูลในการทดลอง และประสานกับอาจารย์แนะแนวเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินงาน จำนวนนักเรียนที่ใช้ในการทดลอง และกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการดำเนินการทดลอง
2. ประชุมชี้แจงนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลอง และอธิบายรายละเอียดของโปรแกรมที่พัฒนา
3. ให้นักเรียนทำแบบสอบถามการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพ ก่อนการทดลอง แล้วทำการจับฉลากเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
4. นำโปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว กับกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมอยู่ในสภาพปกติไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม
5. ติดตามผลหลังสิ้นสุดการเข้ารับโปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว โดยให้นักเรียนกลุ่ม

ทดลอง ทำแบบทดสอบการรู้จักตนเองด้านการศึกษา และอาชีพ หลังการทดลอง 2 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ คะแนนการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของ นักเรียนกลุ่มทดลองก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและหลัง เข้าร่วมโปรแกรมและกลุ่มควบคุมก่อนทดลองและ หลังการทดลอง

2. เปรียบเทียบการรู้จักตนเองด้านการศึกษา และอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรม การพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพก่อน กับหลังเข้าร่วมโปรแกรม และเปรียบเทียบ การรู้จัก ตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนกลุ่ม ควบคุมก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ทดสอบค่าที (t – test dependent samples)

3. เปรียบเทียบการรู้จักตนเองด้านการศึกษา และอาชีพระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วม โปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและ อาชีพและนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วม โปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองและด้านการศึกษา และอาชีพ โดยใช้ t – test (Independent samples)

4. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว แบบวัดซ้ำของการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพ ของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการรู้จัก ตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อม เข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าวกลุ่มทดลอง (ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล) โดยใช้ repeated ANOVA และทำการเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการรู้จัก ตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนที่เข้าร่วม โปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและ อาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและ เขตลาดพร้าว กลุ่มทดลอง (ก่อนและหลังการทดลอง) มีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการรู้จักตนเอง ด้าน การศึกษา และ อาชีพ ของ นักเรียน เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองด้าน การศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว กลุ่มทดลอง (ก่อนและหลังการทดลอง)

โรงเรียน	n	ก่อน การทดลอง		หลัง การทดลอง		t	p
		Mean	S.D.	Mean	S.D.		
โรงเรียน เขตจตุจักร	15	9.40	3.86	15.13	2.41	-5.641*	.000
โรงเรียน เขต ลาดพร้าว	15	8.93	3.19	15.66.78	2.22	-8.527*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 พบว่า เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ของ การรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของ นักเรียนเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อม เข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าวกลุ่มทดลอง (ก่อนและหลังการทดลอง) แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของ การรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียม ความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและ เขตลาดพร้าว กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (หลัง การทดลอง) แสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (หลังการทดลอง)

โรงเรียน	กลุ่มทดลอง (n = 15)		กลุ่มควบคุม (n = 15)		t	p
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
โรงเรียน เขตจตุจักร (n = 30)	15.13	2.41	9.86	3.24	4.676*	.000
โรงเรียน เขตลาดพร้าว (n = 30)	15.66	2.22	9.80	2.45	6.857*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว

3. ผลการติดตามผลการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าวกลุ่มทดลอง (ก่อนทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล) แสดงดังตาราง 3 -5

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าวกลุ่มทดลอง (ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล)

โรงเรียน	n	ก่อน		หลัง		ติดตามผล	
		การทดลอง		การทดลอง		การทดลอง	
		Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.
โรงเรียนเขตจตุจักร	15	9.40	3.86	15.13	2.41	15.60	2.38
โรงเรียนเขตลาดพร้าว	15	8.93	3.19	15.66	2.22	15.86	2.32

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองโรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าวมีคะแนนเฉลี่ยของการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง และมีคะแนนเฉลี่ยของการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพระยะติดตามสูงกว่าหลังการทดลอง

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำคะแนนเฉลี่ยของการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลอง ทั้ง 3 ระยะ แสดงดังตาราง 4

โรงเรียน	Source	SS	df	MS	F
โรงเรียนเขตจตุจักร	Interval	8053.42	1	8053.42	499.08*
	Error	225.91	14	16.13	
โรงเรียนเขตลาดพร้าว	Interval	8187.75	1	8187.75	581.15*
	Error	197.24	14	14.08	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองโรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าวมีคะแนนเฉลี่ยของการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่คะแนนเฉลี่ยของการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลอง ทั้ง 3 ระยะด้วยวิธี Bonferroni

โรงเรียน	การรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ		MD	S.E.	p
โรงเรียนเขตจตุจักร	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	-5.733	1.016	.000
		ติดตามผล	-6.200	1.001	.000
	หลังการทดลอง	ก่อนการทดลอง	5.733	1.016	.000
		ติดตามผล	-.467	.192	.087
	ติดตามผล	ก่อนการทดลอง	6.200	1.001	.000
		หลังการทดลอง	.467	.192	.087
โรงเรียนเขตลาดพร้าว	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	-6.733	.790	.000
		ติดตามผล	-6.933	.808	.000
	หลังการทดลอง	ก่อนการทดลอง	6.733	.790	.000
		ติดตามผล	-.200	.145	.566
	ติดตามผล	ก่อนการทดลอง	6.933	.808	.000
		หลังการทดลอง	.200	.145	.566

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองทั้งโรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าวมีคะแนนเฉลี่ยการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนเฉลี่ยการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพระหว่างหลังการทดลองและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อม

เข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าวผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการพัฒนาโปรแกรมการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว ประกอบด้วย กิจกรรมการสำรวจอาชีพที่ตนสนใจ การสำรวจสัมฤทธิ์ผลทั่วไป การสำรวจจุดเด่น จุดด้อย การค้นหาทักษะ การสำรวจบุคลิกภาพและความสนใจในอาชีพ การสำรวจค่านิยม การสำรวจความสัมพันธ์ที่มีต่อบุคคลอื่น การสำรวจสภาพแวดล้อมในการทำงาน และการสรุปความต้องการที่แท้จริงของตนเอง และผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับจุดประสงค์จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) โดยทั้ง 9 กิจกรรมมีค่าคะแนนตั้งแต่ .66 -1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการพัฒนาโปรแกรมการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพนั้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2558, หน้า 153) มาเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมโดยการที่จะทำให้บุคคลได้รู้จักตนเองนั้นและมีความมั่นใจในความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ บุคคลควรมีการประเมินตนเองในประเด็นความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพมีการตั้งเป้าหมายในการเลือกศึกษาและอาชีพมีการวางแผน รวมทั้งมีแนวทางในการพัฒนาตนเองไปสู่อาชีพ และแนวทางการพัฒนาการรู้จักและเข้าใจตนเองในการนำมาตัดสินใจเลือกเรียนเพื่อเข้าสู่อาชีพได้เหมาะสมนั้นควรมีการเลือกให้เหมาะสมกับความรู้ ความถนัด ความสามารถของตนเอง ลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ การสำรวจสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมทั้งการเข้าใจถึงความต้องการที่แท้จริงของตนเอง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการรู้จักตนเองและนำมาพัฒนาโปรแกรม หลังจากนั้นได้ให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินแล้วมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (IOC มีค่าตั้งแต่ 0.66-1) อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการรู้จักตนเอง ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ รวมถึงแนวทางการจัดกิจกรรม ซึ่งนำมาสังเคราะห์การจัดกิจกรรมตลอดจนนำคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญที่ได้มีการตรวจสอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมาปรับปรุงกิจกรรมข้างต้นให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งในส่วนของพัฒนาการรู้จักตนเองนั้นมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีการสำรวจตนเองในส่วนของความคิด ความรู้สึก จิตดี จิตบกพร่อง ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ บุคลิกภาพ ค่านิยมของตนเองตามความเป็นจริง และสามารถที่จะประเมินจุดดี จุดบกพร่องของตนเอง และนำแนวคิดของโรเจอร์ส (Rogers) ที่มุ่งเน้นให้บุคคลได้ทำความรู้จักตัวตน 3 แบบ ได้แก่) ตัวตนตามที่เรามองเห็น (Self-Concept) ตัวตนตามความเป็นจริง (Real self) และตัวตนในอุดมคติ (Ideal self) สามแบบนี้ต้องมีความใกล้เคียงกันหรือสอดคล้องกันอย่างเหมาะสม ซึ่งการมองตัวตนของบุคคลนั้นต้องมีความสมเหตุสมผลและตรงกับความเป็นจริง และหากบุคคลมองเห็นตนตามความเป็นจริง ยอมรับ ความเป็นจริง และมองตัวตนในอุดมคติที่มีโอกาสเป็นไปได้ ไม่ไกลเกินความสามารถที่ตนจะกระทำได้ ก็ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมไปตามสิ่งที่ตนมุ่งหวังเอาไว้ และมีความพยายามที่จะทำสิ่งต่างๆ ที่ตนตั้งใจไว้ให้เป็นจริงได้ และสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับความเป็นจริง เลือกตัดสินใจด้วยตนเอง โดยไม่ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้อื่น ก็จะทำให้บุคคลนั้นเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2554, หน้า 142-143, ลักขณา ศรีวัฒน์, 2557, หน้า 88, สาทร ใจตรง, 2561, หน้า 112) ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการรู้จักตนเองโดยให้นักเรียนได้สำรวจความคิด ความรู้สึก จิตดี จิตบกพร่อง ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ บุคลิกภาพ ค่านิยม และพิจารณาตนเองตามความเป็นจริง และมองตนเองในอนาคตที่มีโอกาสเป็นไปได้โดยไม่เกินความสามารถที่ตนเองจะกระทำได้ ก็จะทำให้ นักเรียนสามารถตัดสินใจด้วยตนเอง และปรับตนได้ สอดคล้องกับความเป็นจริงได้ สามารถนำมากำหนดเป้าหมายในการศึกษาและการประกอบอาชีพ และมีแนวทางในการพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตน

จากแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Ginzberg (1951), Super (1957) นั้น ได้อธิบายว่า ช่วงอายุ 11-17 ปี เป็นวัยที่มีการพิจารณาอาชีพ กล่าวคือมีการเลือกอาชีพตามความสนใจแต่ยังไม่

คำนึงถึงความสามารถที่แท้จริง เป็นระยะที่ยังขาดความรอบคอบโดยเฉพาะความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ และการนำแนวคิดของ Holland (1973) นำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งการที่ให้นักเรียนได้ร่วมโปรแกรมนั้นจะทำให้ นักเรียนได้ทำความเข้าใจตนเองโดยนำข้อมูลที่เกี่ยวกับตนเองในด้านต่างๆ นำมาประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพของตนในอนาคต ดังนั้นหากนักเรียนในวัยนี้ได้มีการส่งเสริมให้รู้จักตนเอง จึงควรเริ่มตั้งแต่ข้อมูลทั่วไปในการเรียน จุดเด่นจุดด้อย ความสนใจ ความสามารถ การสำรวจข้อมูลอาชีพ ในปัจจุบัน ความต้องการที่แท้จริงของตนเอง แล้วนำมาสู่การวางแผนการเรียน เลือกคณะ สาขาวิชา เรียนเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่ได้วางไว้ นอกจากนี้ ได้ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมที่สามารถพัฒนาผู้เรียนโดยนำแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2545, หน้า 142-144) ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้มีโอกาสเข้าร่วมในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึงให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มได้พูดคุยปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ช่วยให้เรียนรู้กับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น และเน้นให้ผู้เรียนได้คิดโดยการตั้งคำถาม และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตลอดจนให้ผู้เรียนมีโอกาสคิดหาแนวทางที่จะนำความรู้จากการทำกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมไปเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ การวางแผนการศึกษา และการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของการใช้โปรแกรมการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมมีค่าคะแนนมีค่าคะแนนเฉลี่ยของการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพิ่มขึ้นภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพนั้นทำให้นักเรียน

มีการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพิ่มมากขึ้นทั้งนี้เป็นเพราะว่านักเรียนได้มีการสำรวจทำความเข้าใจตนเองในเรื่องการเรียน บุคลิกภาพ ทักษะ ค่านิยม จุดดีจุดด้อย สภาพแวดล้อมในการทำงานในอาชีพที่ตนเองตัดสินใจเลือกที่จะทำในอนาคต แล้วนำมาใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ และวางแผนการศึกษาต่อเพื่อเตรียมตัวสู่การทำงานในอาชีพที่สอดคล้องกับตนเอง อีกทั้งนักเรียนได้มีการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมต่างๆ กับสมาชิกกลุ่ม เช่น การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น การนำเสนอ ข้อมูลจากการค้นคว้าเพิ่มเติม โดยที่นักเรียนได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นรวมถึงได้เข้าความคิดเห็น ความรู้สึก บุคลิกภาพ ความต้องการของแต่ละคน รวมถึงการที่นักเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง และรู้จักและเข้าใจสมาชิกในกลุ่มด้วยเช่นเดียวกัน และในขั้นสรุปของแต่ละกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนสรุปข้อคิดที่ตนเองได้รับจากการทำกิจกรรม และผู้วิจัยสรุปข้อคิดจากการทำกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงระหว่างการทำกิจกรรมกับการนำมาประยุกต์ใช้ในการเตรียมความพร้อมตนเองในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในอนาคต และเห็นถึงความสัมพันธ์กันระหว่างการเลือกศึกษาต่อกับการประกอบอาชีพที่มีความชัดเจนของแนวคิดในการรู้จักตนเองเพื่อนำมาสู่การวางแผนการเลือกอาชีพกับกิจกรรม จากการที่นักเรียนได้เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพนั้น นักเรียนกลุ่มทดลองสามารถบอกได้ว่าตนเองเหมาะสมที่จะประกอบอาชีพใด และควรที่จะเลือกศึกษาในด้านใด พร้อมบอกถึงเหตุผลในการตัดสินใจเลือกโดยพิจารณาข้อมูลตามความเป็นจริง และใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสินใจเลือกให้เหมาะสมกับตนเอง จึงกล่าวได้ว่าการตัดสินใจในการเลือกอาชีพนั้นเกิดจากการที่บุคคลได้มีการสำรวจข้อมูลตนเองกับการสำรวจงานหรืออาชีพแล้วนำมาใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสม ตามทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Holland (1973 อ้างถึงใน จตุพร ลิ้มมันจรี, 2556, หน้า 54) ที่อธิบายว่า “การเลือกอาชีพเกิดจากที่บุคคลเชื่อมโยงระหว่างการประเมินตนเอง (Self-evaluation)

กับสิ่งแวดล้อม” นอกจากนี้ จากการสังเกตตลอดการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน พบว่า นักเรียนทุกคนมีความสนใจและให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างดียิ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนวัยนี้เป็นวัยที่กำลังค้นหาตัวเอง และมีความสนใจในอาชีพที่หลากหลาย ยังไม่มีข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ เช่น ความสามารถหรือทักษะของตนเอง ทักษะคุณสมบัติของแต่ละอาชีพ ข้อมูลการเข้าศึกษาต่อ ความต้องการของตลาดแรงงาน อาชีพใหม่ในปัจจุบันที่ชัดเจนมากนัก จึงทำให้นักเรียนมีความตั้งใจในการทำกิจกรรมและแต่ละกิจกรรมนั้นช่วยให้นักเรียนได้รู้จักข้อมูลของตนเองที่ชัดเจนมากขึ้น และให้ความร่วมมือ โดยการแสดงความคิดเห็นการซักถามขณะทำกิจกรรมตลอดจนความรับผิดชอบในการเข้าร่วมกิจกรรมในทุก ๆ ครั้ง สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2545, หน้า 142-144) ที่ได้อธิบายถึงนำหลักการเรียนรู้มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนซึ่งเน้นว่าควรจัดกิจกรรมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึงและมากที่สุด เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำรับผิดชอบตนเอง จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้สำคัญ จะช่วยให้เรียนรู้กับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรวิทย์ มาลาทอง (2558, หน้า 1108) ที่ทำการศึกษาค้นคว้าของกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา พบว่า กิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพมีผลต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภายหลังจากการจัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดกิจกรรมกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ Keumala, Nurihsan, & Budiamin (2018, pp.53-61) ที่ได้ทำการ

พัฒนาโปรแกรมแนะแนวทางอาชีพด้วยการใช้เทคนิคการสร้างแบบจำลองการเรียนรู้ทางอาชีพโดยใช้เทคนิคตัวแบบเพื่อเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางอาชีพให้นักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางอาชีพให้นักเรียน ผลการศึกษาพบว่า โปรแกรมแนะแนวทางอาชีพโดยใช้เทคนิคการสร้างแบบจำลองมีประสิทธิภาพสามารถนำมาเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางอาชีพให้นักเรียนได้ โดยในโปรแกรมนี้ทำให้นักเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลง มุ่งเน้นให้นักเรียนได้พิจารณาถึงผลในอนาคตที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจตลอดจนทำให้เด็กได้มีการตระหนักรู้เกี่ยวกับเป้าหมายของตนเอง

3. ผลการติดตามผลการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตตลาดพร้าวกลุ่มทดลอง (ก่อนทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล) พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองทั้งในโรงเรียนเขตจตุจักรและเขตตลาดพร้าวมีคะแนนเฉลี่ยการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนเฉลี่ยการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพระหว่างหลังการทดลองและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพหลังการทดลองกับระยะติดตามผลนั้นมีค่าคะแนนที่สูงขึ้น โดยที่ผู้วิจัยไม่ได้ให้ความรู้หรือจัดกิจกรรมอื่นแต่อย่างใด แสดงให้เห็นว่าเมื่อเวลาผ่านไป นักเรียนยังสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพไปประยุกต์ใช้กับตนเองและทำให้มีชัดเจนในการรู้จักตนเองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเมื่อนักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองในด้านต่าง ๆ มากขึ้นแล้วก็จะทำให้สามารถที่จะมีแนวทางในการวางแผนด้านการศึกษาต่อ และทางเลือกในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองและชัดเจนมากขึ้น และมีความมุ่งมั่นที่จะทำในสิ่งที่ตนเองตั้งใจไว้ให้ประสบความสำเร็จได้ ซึ่ง

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพบุลย์ บุญล้อม (2555, หน้า 47) ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนาภาวะทางอาชีพด้วยการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า นิสิตที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มมีการพัฒนาภาวะทางอาชีพด้านเจตคติในการเลือกอาชีพและด้านความสามารถในการเลือกอาชีพระยะติดตามผลสูงขึ้นและสูงกว่าก่อนการปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการพิจารณาคะแนนการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพระหว่างหลังการทดลองและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน โดยพบว่า นักเรียนมีคะแนนการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพหลังการทดลองและระยะติดตามผลเพิ่มขึ้นเล็กน้อยนั้นอาจเป็นระยะเวลาในการติดตามผล 2 สัปดาห์ อาจน้อยไป ซึ่งธรรมชาติเด็กนักเรียนในวัยนี้ยังอยู่ในช่วงค้นหา สำรวจอัตลักษณ์ของตนเอง อาจยังมีประสบการณ์ไม่มากนักที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจทางการศึกษาและอาชีพและสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ จึงต้องใช้เวลาในการสำรวจค้นหาข้อมูลที่จะนำมาใช้ประกอบการวางแผนทางด้านการศึกษาต่อและการเลือกประกอบอาชีพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Piaget (1977 cited in Richard, 2013, p.203) ที่ได้อธิบายไว้ว่ากระบวนการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและวางแผนจะค่อยๆ พัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปในช่วงวัยรุ่น เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้นความสามารถในการวางแผนก็จะยิ่งมีระเบียบมากขึ้น หากมีเปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้มีกิจกรรมหรือมีโอกาสที่จะพิจารณาไตร่ตรองใน สถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งก็จะมีส่วนช่วยให้วัยรุ่นมองเห็นตนเองในการทำงานได้อย่างถูกต้องและชัดเจนมากขึ้นว่าเมื่อตอนที่ยังอยู่ในวัยเด็ก และจากการที่นักเรียนได้เข้าร่วมโปรแกรมหักล้างก็สามารถเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการที่จะกระตุ้นให้นักเรียนได้มีโอกาสในการสำรวจ ทำความเข้าใจในตนเองอย่างแท้จริงก็จะช่วยให้นักเรียนมีความชัดเจนหรือมีทางเลือกที่เหมาะสมกับตนในการเลือกศึกษาต่อและประกอบอาชีพผ่านการเข้าร่วมโปรแกรมในครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2559,

หน้า 1) ที่ได้กล่าวถึงความเชื่อพื้นฐานของการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนและนำมาเป็นจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นพลเมืองโลกที่มีสุขภาวะในการเตรียมเยาวชนสู่โลกศตวรรษที่ 21 ที่ว่า การแนะแนวนั้นส่งเสริมให้เยาวชนได้เรียนรู้ตนเอง มีความสามารถในการตัดสินใจเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับตนเองได้ หากได้รับข้อมูลที่เป็นจริงอย่างสมบูรณ์ รวมทั้งให้เยาวชนทักษะที่เหมาะสมซึ่งเยาวชนควรได้รับโอกาสที่จะรับรู้ข้อมูลเพื่อรู้จักตัวตนของตนเอง รวมทั้งมีโอกาสและเปลี่ยนทักษะ รู้จักคิดวิเคราะห์และได้รับการฝึกฝนทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างมีสุขภาวะ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพสามารถให้นักเรียนได้เห็นถึงความสำคัญของการรู้จักตนเองว่าสามารถช่วยให้เรามีแนวทางในการตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อ เลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตัวเอง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน หรืออาจารย์สามารถนำไปเป็นแนวทางใน ประยุกต์ใช้การรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพให้แก่นักเรียนได้

1.2 ในการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพครั้งนี้ มีนักเรียนเข้าร่วมโปรแกรมโปรแกรมจำนวน 15 คน ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารแจกให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้นในการจัดกิจกรรมอาจมีการจัดทำเอกสารให้กับนักเรียน เพราะจะทำให้สามารถที่จะควบคุมกลุ่มได้ง่าย นักเรียนไม่ต้องจดเนื้อหาและนักเรียนสามารถที่จะนำกลับไปทำความเข้าใจภายหลังได้

1.3 ในการจัดกิจกรรมการสำรวจจุดดีจุดด้อยของตนเอง นักเรียนสามารถตอบจุดด้อยของตนเองได้ แต่ในส่วนจุดดีนั้น นักเรียนจะไม่ค่อยสามารถบอกได้ว่าจุดดีของตนเองคืออะไร และในกิจกรรมจะให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ก็จะทำให้นักเรียนได้รู้จักตนเองจากมุมมองของสมาชิกคนอื่น ๆ และกิจกรรมนี้จะพบว่า จะเหมาะสมกับสมาชิกที่รู้จักกันพอสมควรหากสมาชิกกลุ่มไม่เคยรู้จักกันมาก่อน ก็อาจจะทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ผู้อื่นได้อย่างชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางอาชีพให้แก่เด็กวัยรุ่นนั้น พบว่า มีหลายทฤษฎีได้มีการอธิบายถึงพัฒนาการทางอาชีพโดยเสนอว่า กระบวนการเลือกอาชีพควรให้ความสำคัญของความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง ครอบครัว ครู เพื่อน กับตัวเด็กว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพของเด็ก ซึ่งวัยนี้ยังเป็นวัยที่ยังต้องการสนับสนุนจากคนอื่น อันจะช่วยให้เด็กวัยรุ่นมีความมั่นใจในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้ที่สนใจอาจนำความสัมพันธ์ของครอบครัว หรือ ผู้ปกครอง ครู เข้ามาใช้ในกระบวนการวิจัย โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครู เพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจทางด้านการศึกษาและอาชีพ

2.2 การนำโปรแกรมการพัฒนาการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพนั้นไปใช้ในโรงเรียนอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรมอาจมีการเพิ่มกิจกรรมการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติในงานหรืออาชีพที่สนใจจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจในอาชีพมากขึ้น และควรมีการติดตามผลการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษาและอาชีพในระยะยาว เช่น หลังการทดลอง 1 เดือน 2 เดือน เพื่อศึกษา ความคงอยู่ของประสิทธิภาพการพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพ

เอกสารอ้างอิง

กรมการจัดหางาน. (2557). *การเตรียมความพร้อมเพื่อการศึกษาต่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6*. กรุงเทพฯ: กองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.

_____. (2559). *คู่มือการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน*. กรุงเทพฯ: กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *หลักการบริการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้นสำหรับครูและผู้บริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จตุพร ลิ้มมันจิง. (2556). *พัฒนาการทางอาชีพ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2558). *การแนะแนวอาชีพ*. สงขลา: สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

เบญจวรรณ บุญยะประพันธ์. (2563). การพัฒนาคู่มือเพื่อสร้างการตระหนักรู้ในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์*. 13(1), 74-85.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2542). คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ EQ. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*. 5(1), 15 -18.

ไพบุลย์ บุญล้อม. (2555). การพัฒนาภูมิภาวะทางอาชีพด้วยการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม*. 8(1), 47 -60.

ทิตนา ขัมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลักขณา สรวิวัฒน์. (2557). *มนุษย์สัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรีนตติ้ง เฮาส์.

วชิรวิทย์ มาลาทอง. (2558). ผลของกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*. 8(1), 1108 -1119.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2554). *ทฤษฎีบุคลิกภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ : หอมขาบบ้าน.

สาธิต ใจตรง. (2561). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชามนุษย์สัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

BBC . (2562). *สิงคโปร์นำร่องปรับหลักสูตรมัธยมศึกษาให้นักเรียนเลือกเรียนแต่ละวิชาตามความสามารถหวังผลทั่วประเทศปี 2024*. สืบค้นเมื่อ 7 มีนาคม 2562, จาก <https://www.bbc.com/thai/international-47471753>.

- Bronk, K. C. (2011). The role of purpose in life in healthy identity formation: A grounded model. *New Directions for Youth Development*, 132, 31-44.
- Campus –star. (2562, 17 สิงหาคม). โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนฯ มีเรียนแบบ *Track* เหมือนเลือกคณะในมหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2562, จาก <https://campus.campusstar.com/variety/113338.html>.
- Erikson, E.H. (1968). *Identity Youth and Crisis*. New York. Norton and Company.
- Ginzberg, Eli. (1951). *Occupational Choice: An Approach to a General Theory*. New York: Columbia University Press.
- Keumala, E., Nurihsan, J., & Budiamin, A. (2018). The Development of Career Learning Program with Modeling Technique to Improve Student Career Awareness. *Islamic Guidance and Counseling Journal*, (1), 53-61.
- Holland, J. L. (1973). *Making vocational choices: A theory of careers*. Englewood Cliffs, NJ Prentice-Hall.
- Richard, S. Sharf. (2013). *Applying Career Development Theory to Counseling*. 6th ed. Asia: Cengage Learning.
- Super, D. E. (1957). *The psychology of careers; an introduction to vocational development*. New York: Harper & Bros.

การแบ่งกลุ่มผู้ให้บริการโรงแรมยุค New Normal ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ปัจจัยพฤติกรรม การซื้อและการใช้

Cluster analysis of New Normal Hotel purchasing and using behavior a case study of Bangkok consumers

ทรรศนันท์ จุลเกษมศักดิ์¹ (Tusanun Julkasemsak) และ รัตนา วิริยกิจจา² (Rawida Wiriyaakitja)

Received: July 16, 2021

Revised: August 15, 2021

Accepted: August 30, 2021

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม การซื้อและการใช้บริการโรงแรมวิถีใหม่ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาการแบ่งกลุ่มผู้ให้บริการโรงแรมโดยใช้ปัจจัยด้านพฤติกรรม การซื้อและการใช้ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ให้บริการโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร เลือกสุ่มตัวอย่างจากผู้ให้บริการโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร 10 เขต จำนวน 400 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า สามารถแบ่งกลุ่มผู้ให้บริการโรงแรมให้มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มและมีความคล้ายกันภายในกลุ่มได้ 3 กลุ่ม เป็นการจับกลุ่มที่เห็นความแตกต่างของกลุ่มได้อย่างชัดเจน ในแต่ละกลุ่มจะมีระดับคุณภาพในแต่ละมาตรฐานใกล้เคียงกันคือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ให้บริการโรงแรมที่มีพฤติกรรม การซื้อและการใช้ที่มีคุณภาพมาตรฐานมาก (ร้อยละ 37.00) กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ให้บริการโรงแรมที่มีพฤติกรรม การซื้อและการใช้ที่มีคุณภาพมาตรฐาน

น้อย (ร้อยละ 28.75) และ กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ให้บริการโรงแรมที่มีพฤติกรรม การซื้อและการใช้ที่มีคุณภาพมาตรฐานปานกลาง (ร้อยละ 34.25)

โดยกลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มผู้ให้บริการโรงแรมที่มีพฤติกรรม การซื้อและการใช้ที่มีคุณภาพมาตรฐานมาก พบว่า ค่าเฉลี่ยของแต่ละตัวแปรจะสูงกว่า กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 อย่างเห็นได้ชัด และมีค่าเฉลี่ยเป็นบวกในทุกมาตรฐาน ซึ่งหมายความว่า ผู้ให้บริการโรงแรมที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ 1 มีคุณภาพมาตรฐานมากกว่าผู้ให้บริการโรงแรมในกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 ทุกมาตรฐาน กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มผู้ให้บริการโรงแรมที่มีพฤติกรรม การซื้อและการใช้ที่มีคุณภาพมาตรฐานน้อย พบว่า มีค่าเฉลี่ยเป็นลบในทุกมาตรฐาน ซึ่งหมายความว่า ผู้ให้บริการโรงแรมที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ 2 มีคุณภาพมาตรฐานต่ำกว่าผู้ให้บริการโรงแรมในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 3 ทุกมาตรฐาน กลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มผู้ให้บริการโรงแรมที่มีพฤติกรรม การซื้อและการใช้ที่มีคุณภาพมาตรฐานปานกลาง พบว่า โดยภาพรวมแล้ว ค่าเฉลี่ยของแต่ละตัวแปรจะมีค่าน้อยในด้านพฤติกรรม การซื้อ โดยเฉพาะในหัวข้อ ผู้มีส่วนร่วมในการซื้อ คือมีค่าเท่ากับหรือน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม -25 เท่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รองลงมาคือ ด้านพฤติกรรม การใช้ หัวข้อ วิธีการใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -11 ซึ่งน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม -11 เท่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามลำดับ

คำสำคัญ: การแบ่งกลุ่ม, พฤติกรรม การซื้อ, พฤติกรรม การใช้, บริการโรงแรม, วิถีใหม่

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

Student, Master of Business Administration Program, University of the Thai Chamber of Commerce

² อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
Advisor, University of the Thai Chamber of Commerce

Abstract

The purpose of this research to cluster New Normal Hotel purchasing by using study behavior of Bangkok consumers hotel purchasing. Samples in this research were 400 hotel consumers in 10 districts of Bangkok, completed questionnaires were analyzed through Descriptive, frequency, percentage, mean, Standard Deviation and Cluster analysis.

The findings indicated that the hotel users can be grouped differently between groups and there are similarities within the three groups. It is a group that clearly distinguishes from the rest groups and has the same quality level in each standard. Group 1 named the group as “Hotel user groups who have buying and using quality services that are of very standard” (37 percent), Group 2 named the group as “Hotel user groups who have buying and using quality services that are of less standard” (28.75 percent) and Group 3 named the group as “Hotel user groups who have buying and using quality services that are of moderate standard” (34.25 percent)

Group 1 hotel user groups who have buying and using quality services that are of very standard the mean of each variable is noticeably higher than group 2 and group 3. There is a positive mean in all standards which means hotel user group 1 higher quality standards than hotel users in group 2 and group 3 in all standards. Group 2 hotel user groups who have buying and using quality services that are of less standard. There is a negative mean in all standards which means hotel users in group 2 are of lower quality than those in group 1 and group 3 in all standards. Group 3 hotel users who have bought and used quality services that are of moderate standard overall the mean of each variable is less in terms of purchasing behavior especially participants who purchased less than the total

average -.25 of the standard deviation. Secondary Behavior in using topic, how to use less than the total average -.11 of the standard deviation.

Keywords: Cluster analysis, Purchase behavior, Using behavior, Hotel service, New normal

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการรายงานของศูนย์บริหารสถานการณ์ โควิด-19 วันที่ 13 สิงหาคม 2563 พบว่า สถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 (COVID-19) ในประเทศไทยดีขึ้นตามลำดับ อัตราการ ติดเชื้อภายในประเทศลดลงอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลจึงมี นโยบายคลายล็อกกิจกรรมในเฟส 6 ส่งผลให้หลาย ธุรกิจกลับมาเปิดเป็นปกติ ประชาชนเริ่มมีการจับจ่าย ใช้สอยกันมากขึ้น แต่ในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คาดการณ์ว่า ยังต้องใช้ระยะเวลาในการฟื้นฟูอย่าง ต่อเนื่อง เพราะในช่วงล็อกดาวน์ปิดประเทศ ถนนที่เคย ครึกครื้นก็กลับเงียบสนิท รายได้ที่เคยมีเข้ามาเป็นกอบ เป็นกำกลับกลายเป็นศูนย์ ผลกระทบในครั้งนี้ทำให้ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจดทะเบียน ขอเลิกประกอบกิจการประมาณ 90 ราย ซึ่งอาจจะไม่ใช่ ตัวเลขที่สูงนักแต่ก็ส่งผลกระทบในวงกว้างกับธุรกิจ ที่เกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน ทั้งธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท หอพัก ร้านอาหาร หรือแม้กระทั่งธุรกิจรถเช่าสำหรับ นักท่องเที่ยว ก็ต่างพากันเลิกกิจการเช่นเดียวกัน (สุวัชรี พรหมบุญมี, 2560) และเมื่อมีการประกาศ คลายล็อกดาวน์ก็เหมือนกับว่าได้มีโอกาสหายใจอีกครั้ง แต่การกลับมาครั้งนี้ทุกสิ่งทุกอย่างเปลี่ยนไป ผู้คนต้อง ดูแลตนเองมากขึ้นโดยการสวมหน้ากากอนามัยและเว้น ระยะห่าง บริษัทต่าง ๆ มีนโยบายให้พนักงานทำงาน ที่บ้านและจัดวางพื้นที่ทำงานให้เหมาะสม ลดความ แออัด ร้านค้าต้องให้บริการโดยมีการจำกัดจำนวน ลูกค้า เน้นย้ำด้านความสะอาดถูกสุขอนามัย แสดง ความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ซึ่งบรรยากาศต่าง ๆ ที่ดูขั้วหดตานั้น จะกลายเป็น รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ ที่ทุกคนจะต้อง ปรับตัวและดำเนินชีวิตอย่างปกติสุข (กรุงเทพธุรกิจ ออนไลน์, 2563)

กล่าวได้ว่า การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 (COVID-19) ในครั้งนี้ ส่งผลทำให้พฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนไปจากเดิมเป็นอย่างมาก วิถีชีวิตใหม่หลังโควิด 19 ก็จะถูกเรียกว่า วิถีใหม่ ซึ่งมีอิทธิพลในทุกวงการ ไม่ว่าจะเป็นภาคเศรษฐกิจ ธุรกิจ การศึกษา หรือแม้กระทั่งในชีวิตประจำวัน หลายคนเชื่อว่า โควิด-19 เป็นตัวกระตุ้นค่านิยมในอนาคตอีกหลายปีข้างหน้าให้เกิดเร็วขึ้น โดยสิ่งที่คาดกันว่าจะกลายเป็น วิถีใหม่ หลังโควิด-19 ได้แก่ พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตจะมีบทบาทมากขึ้นในชีวิตประจำวัน เรื่องการเว้นระยะห่างทางสังคมจะกลายเป็นความปกติใหม่ของสังคมเช่นกัน ผู้คนจะลดการปฏิสัมพันธ์ลดการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศ แต่จะหันมาให้ความสำคัญกับสุขภาพตนเองไม่จำเป็นเป็นการใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้งที่ออกจากบ้าน และเรื่องสำคัญที่สุดนั้นคือการใช้จ่ายใช้สอย การตัดสินใจลงทุน จะเป็นไปด้วยความระมัดระวังมาก เพราะยังไม่แน่ใจกับเศรษฐกิจของประเทศ สิ่งเหล่านี้เป็นไปได้ว่าอาจกลายเป็น วิถีใหม่ ที่แม้เดิมจะเกิดขึ้นอยู่แล้วแต่ก็มีโควิด-19 เป็นปัจจัยเร่งทำให้พฤติกรรมคนเปลี่ยนไปเร็วขึ้น (Workpoint News, 2563)

พฤติกรรมของผู้บริโภคในรูปแบบ วิถีใหม่ มีผลทำให้การตัดสินใจเลือกใช้บริการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเปลี่ยนไป ผู้ประกอบการต้องเตรียมความพร้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อเรียกคืนความมั่นใจของนักท่องเที่ยว โดยเน้นย้ำให้เห็นว่ามีมาตรการด้านสาธารณสุขที่เข้มงวดเพื่อลดความเสี่ยงในการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 (COVID-19) ซึ่งนอกจากจะรับมือทางด้าน การป้องกันโรคติดต่อแล้ว ยังต้องมีการพัฒนาจุดแข็งในด้านโรงแรมที่พัก สถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหาร รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก และการให้บริการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ซึ่งผู้ประกอบการต้องพัฒนาทักษะของบุคลากร เพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งให้สามารถฟื้นตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาจจะอาศัยกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ สร้างเสริมและเติมเต็มประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว ด้วยการใช้นวัตกรรมเชื่อมโยงข้อมูลด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการจัดการที่มีประสิทธิภาพและช่วยให้ธุรกิจกลับมาฟื้นตัวได้อีกครั้ง (ยุทธศักดิ์ สุภสร, 2563)

ธุรกิจโรงแรม ปี 2563 หดตัวแรง โดยได้รับผลกระทบสำคัญจากทั้งเศรษฐกิจและการค้าโลกและยังถูกซ้ำเติมจากการแพร่ระบาดของ เชื้อไวรัสโคโรนา 19 (COVID-19) ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานรายได้ และการดำเนินชีวิตของประชาชน เป็นเหตุให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลื่อน หรือยกเลิกแผนการเดินทางทั้งหมด ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมขาดรายได้อย่างฉับพลัน และส่งผลให้ภาพรวมของธุรกิจหดตัวรุนแรงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งผู้ประกอบการบางรายที่ทนแบกรับภาระค่าใช้จ่ายและหนี้สินไม่ไหว จำเป็นต้องยุติการดำเนินธุรกิจและประกาศขายกิจการ (ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน, 2563)

พฤติกรรมผู้บริโภคเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อการวางแผนกลยุทธ์ (ดลยา จาตุรงค์กุล, 2563) ซึ่งจะเป็นตัวขับเคลื่อนให้ธุรกิจโรงแรม สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่มีข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้าน และสร้างความได้เปรียบมากกว่าคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน นอกจากกลยุทธ์ทางการตลาดที่ใช้ดึงดูดลูกค้าใหม่ให้เข้ามาใช้บริการแล้ว การสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการ มีความสำคัญเช่นกัน เนื่องจากธุรกิจโรงแรมจะสามารถมีผลประกอบการทางการเงินที่ดีได้เมื่อลูกค้ามาใช้บริการแล้วเกิดความพึงพอใจ และกลับมาใช้บริการอีกครั้ง ด้วยการใส่ใจและให้คุณค่าของพนักงานตั้งแต่ก้าวแรกที่เข้ามาสู่ในโรงแรม เป็นการสร้างรากฐานความยั่งยืนของตราสินค้า และความภักดีในอนาคต

ความท้าทายของอุตสาหกรรมโรงแรมในประเทศไทยในขณะนี้ นั่นก็คือวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 (COVID-19) ทำให้เกิดวิถีชีวิตแบบ วิถีใหม่ ที่เน้นมาตรฐานด้านสุขอนามัย ซึ่งส่งผลกระทบต่อโรงแรมจำนวนกว่า 32,564 โรงแรม (นับเฉพาะที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย) คิดเป็นจำนวนห้องพักกว่า 1.63 ล้านห้องทั่วประเทศ (ณัฐพัชร กมลพลพัตร, 2563) เนื่องจากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การตัดสินใจของนักท่องเที่ยวมีข้อจำกัดมากยิ่งขึ้น มีการระมัดระวังตัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อ COVID-19 อยู่เสมอ ทำให้เกิดความเคยชินและเกิดทัศนคติต่อมาตรฐานด้านความปลอดภัยเปลี่ยนไป มีการใส่ใจกับความสะอาดของ

โรงแรมที่จะเข้าพัก ใส่ใจในความสะดวกสบายของอาหารและสิ่งอำนวยความสะดวกส่วนกลางที่ต้องใช้ร่วมกับผู้อื่นมากขึ้น ดังนั้นเพื่อเป็นการปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตแบบวิถีใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริการให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค จึงนำมาสู่การศึกษาการแบ่งกลุ่มผู้ใช้บริการโรงแรมวิถีใหม่ซึ่งจะเป็นการแบ่งผู้ใช้บริการโดยให้ลูกค้าที่มีพฤติกรรมมารีโบทหรือการซื้อสินค้าที่คล้ายกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ส่วนลูกค้าที่มีพฤติกรรมการบริโภคต่างกันจะอยู่ต่างกลุ่มกัน เมื่อจัดกลุ่มแล้วจะทำให้สามารถวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับลูกค้าแต่ละกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวแปรที่นำมาใช้ในการจัดกลุ่มจะใช้ตัวแปรด้านพฤติกรรมการซื้อการใช้ของลูกค้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อและการใช้บริการโรงแรม วิถีใหม่ ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการแบ่งกลุ่มผู้ใช้บริการโรงแรมโดยใช้ปัจจัยด้านพฤติกรรมการซื้อและการใช้ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เคยซื้อและเคยใช้บริการโรงแรม มีอายุ 20 ปี ขึ้นไป เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจะใช้เวลาตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2563 ถึง วันที่ 31 มกราคม 2564 เป็นระยะเวลา 2 เดือน สถานที่เก็บข้อมูล คือ กรุงเทพมหานคร ซึ่งทำการจับฉลากมา 10 เขต คือ เขตดินแดง เขตห้วยขวาง เขตพญาไท เขตจตุจักร เขตลาดพร้าว เขตหลักสี่ เขตดอนเมือง เขตสายไหม เขตราชบุรีบูรณะ และเขตทุ่งครุ

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งอาศัยแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้ได้คำถาม

ที่ครอบคลุมกับประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ประเมินลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ที่ เคยซื้อ และใช้บริการโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ การพักอาศัย โดยสามารถเลือกตอบได้เพียงข้อเดียว มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านพฤติกรรมการซื้อและการใช้บริการโรงแรม (เชิงลักษณะ) ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 17 ข้อ โดยลักษณะของคำถามมีทางเลือกของคำตอบให้เลือก โดยสามารถเลือกตอบได้เพียงข้อเดียว มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ซึ่งประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ ท่านเคยใช้ “บริการโรงแรม” หรือไม่ โดยปกติท่านซื้อ “บริการโรงแรม” ด้วยตัวท่านเอง หรือไม่ ความถี่ในการซื้อ ค่าใช้จ่ายในการซื้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านพฤติกรรมการซื้อและการใช้บริการโรงแรม (เชิงปริมาณ) เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะความเห็นสามารถเลือกตอบได้ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 5, เห็นด้วย = 4, เฉยๆ = 3, ไม่เห็นด้วย = 2, ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 1 และเป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการกระทำ สามารถเลือกตอบได้ 5 ระดับ คือ ทำเป็นประจำ = 5, ทำบ่อย ๆ = 4, ทำบ้างเป็นบางโอกาส = 3, น้อยครั้งที่จะทำ = 2 และไม่เคยทำเลย = 1 แบบสอบถามส่วนนี้แบ่ง 2 ส่วน คือ พฤติกรรมการซื้อ มี 6 ข้อใหญ่ ได้แก่ คุณสมบัติที่ใช้ในการเลือกซื้อ 14 ข้อ วัตถุประสงค์ในการซื้อ 5 ข้อ ผู้มีส่วนร่วมในการซื้อ 3 ข้อ โอกาสในการซื้อ 4 ข้อ สถานที่ซื้อ 5 ข้อ ขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อ 5 ข้อ และพฤติกรรมการใช้ มี 6 ข้อใหญ่ ได้แก่ ใช้ผลิตภัณฑ์ร่วมกับอะไร 4 ข้อ วัตถุประสงค์ในการหยุดใช้ 5 ข้อ ใครมีส่วนร่วมในการใช้ 3 ข้อ โอกาสในการใช้ 3 ข้อ สถานที่ใช้ 3 ข้อ วิธีการใช้ 4 ข้อ โดยมีจำนวนรวม 58 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านพฤติกรรม การซื้อและการใช้ของผู้ใช้บริการโรงแรม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมกับประเด็นที่ต้องการศึกษา

2. ร่างแบบสอบถามเพื่อขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา พร้อมทั้งตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุงเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด

4. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาทำการวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยวิธีการของ Cronbach ซึ่งข้อที่สามารถนำมาใช้เก็บข้อมูลได้จะต้องมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา มากกว่า 0.7 (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2553)

5. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยมีวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยมีรายละเอียดและลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย ด้วยการจับสลากจาก 60 เขตในกรุงเทพมหานครที่มีผู้ให้บริการโรงแรม จับฉลากมา 10 เขต คือ เขตดินแดง เขตห้วยขวาง เขตพญาไท เขตจตุจักร เขตลาดพร้าว เขตหลักสี่ เขตดอนเมือง เขตสายไหม เขตราชบุรีบูรณะ และเขตทุ่งครุ

2. ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควตา จากประชากร 10 กลุ่ม ผู้วิจัยได้เฉลี่ยเขตละ 40 ราย โดยใช้แบบสอบถาม และทำการแจกแบบสอบถามด้วยตัวเองตามบริเวณสถานที่ที่กำหนดไว้

3. ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก เก็บรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามด้วยตัวเอง

4. นำแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด มาทำการบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้เก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องถึงความสมบูรณ์ของข้อมูลเรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นจึงจะทำการให้คะแนนและลงรหัส (Coding) พร้อมกับวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติที่เหมาะสมเครื่องมือทางสถิติที่เหมาะสม ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยการหาค่าทางสถิติด้วยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรมผู้บริโภค (เชิงลักษณะ) โดยการหาค่าทางสถิติด้วยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

3. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้ตัววัดคะแนนแบบ 5 มาตราวัดของ Likert (1979) คือ ทำเป็นประจำ = 5, ทำบ่อยๆ = 4, ทำบ้างเป็นบางโอกาส = 3, น้อยครั้งที่จะทำ = 2 และไม่เคยทำเลย = 1

4. วิเคราะห์ข้อมูลการแบ่งกลุ่มของผู้ใช้บริการโรงแรมโดยใช้ปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม ซึ่งจะอยู่ในส่วนที่ 3 ของแบบสอบถาม การแบ่งกลุ่มใช้วิธี Hierarchical และ K-Means Cluster Analysis เพื่อใช้ในการแบ่งกลุ่มชุดข้อมูล ซึ่งเป็นการแบ่งสิ่งที่มีความคล้ายคลึงกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน และจะแยกสิ่งที่แตกต่างจากสิ่งอื่นๆ ออกไปอยู่อีกกลุ่ม ทำให้ได้จำนวนกลุ่มย่อยของกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสม

5. วิเคราะห์ความแตกต่างของแต่ละกลุ่มย่อยที่แบ่งได้จาก ข้อ 4 ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน

6. จากข้อ 5 นำข้อคำถามที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาสร้างแผนภาพเพื่อตรวจสอบความแตกต่างของแต่ละกลุ่มย่อย จากนั้นทำการตั้งชื่อกลุ่มย่อยที่แบ่งได้ตามลักษณะความแตกต่างของแต่ละกลุ่มที่แบ่งได้

7. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลในข้อมูลส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 คือพฤติกรรมผู้ให้บริการโรงแรม ในแบบสอบถามกับกลุ่มย่อยที่แบ่งได้ในแต่ละกลุ่ม โดยการแจกแจงความถี่แบบสองทาง (Crosstabs) และ Chi-square ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อพิจารณาการจัดกลุ่มของผู้ใช้บริการโรงแรมโดยใช้ปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภค จำนวน 400 คน เพื่อต้องการจัดกลุ่มผู้ใช้บริการโรงแรมที่มีปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภคที่คล้ายกันให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน โดยการวิเคราะห์จะใช้พฤติกรรม การซื้อและพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรม เป็นตัวแปรทั้ง 12 ด้าน เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง มีมากกว่า 200 คน จึงใช้วิธีการรวมกลุ่ม ด้วยวิธี K-Means โดยคำนวณหาระยะห่าง ด้วยวิธีการ Euclidean Distance และได้กำหนดจำนวนกลุ่มที่ต้องการเป็น 2, 3, และ 4 กลุ่ม พบว่าการจัดกลุ่มผู้ใช้บริการโรงแรมทั้ง 3 แบบนั้น ให้ผลในการจัดกลุ่มที่มีความคล้ายกันภายในกลุ่ม และมีความแตกต่างกันเมื่ออยู่ต่างกลุ่ม เพื่อให้ได้กลุ่มผู้ใช้บริการโรงแรมที่มีความคล้ายกันมากที่สุด ในมาตรฐานทั้ง 12 ด้าน ที่ใช้เป็นตัวแปรในการจัดกลุ่ม เพื่อให้สามารถนำผลที่ได้จากการจัดกลุ่มไปใช้ได้อย่างเต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการศึกษาลักษณะของแต่ละกลุ่มเพิ่มเติม ซึ่งจากการพิจารณาลักษณะของแต่ละกลุ่มย่อยดังกล่าว พบว่าสามารถจัดกลุ่มผู้ใช้บริการโรงแรมให้มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มและมีความคล้ายกันภายในกลุ่มได้ คือ การจัดกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งเป็นการจัดกลุ่มที่เห็นความแตกต่างของกลุ่มได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อนำผลจากการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด แต่ละกลุ่มจะมีระดับคุณภาพในแต่ละมาตรฐานใกล้เคียงกัน จึงได้เลือกผลการจัดกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม และจะอธิบายลักษณะของแต่ละกลุ่มในลำดับต่อไป

จากการจัดกลุ่มผู้ใช้บริการโรงแรมได้ทั้งหมด 3 กลุ่ม ผลการทดสอบความแปรปรวน พบว่า แต่ละตัวแปรมาตรฐานทั้ง 12 ด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยแต่ละกลุ่มมีสมาชิกดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนผู้ใช้บริการโรงแรมแต่ละกลุ่ม เมื่อ จัดกลุ่มผู้ใช้บริการโรงแรมเป็น 3 กลุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา	กลุ่มที่ 1 (n = 148)	กลุ่มที่ 2 (n = 115)	กลุ่มที่ 3 (n = 137)
เพศ			
-ชาย	81 (54.7%)	58 (50.4%)	67 (48.9%)
-หญิง	67 (45.3%)	57 (49.6%)	70 (51.1%)

ตาราง 1(ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
สถานภาพ			
-โสด	69 (60.1%)	105 (91.3%)	97 (70.8%)
-สมรส / อยู่ด้วยกัน	59 (39.9%)	10 (8.7%)	40 (29.2%)
-หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
อายุ			
-21-30	70 (47.3%)	97 (84.3%)	77 (56.2%)
-31-40	41 (27.7%)	16 (13.9%)	36 (26.3%)
-41-50	16 (10.8%)	2 (1.8%)	24 (17.5%)
-51-60	21 (14.2%)	0 (0%)	0 (0%)
อาชีพ			
-นักเรียน / นักศึกษา	57 (38.5%)	54 (47.0%)	45 (32.8%)
-พนักงานบริษัท / องค์กรเอกชน	49 (33.2%)	57 (49.5%)	42 (30.7%)
-ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	23 (15.5%)	4 (3.5%)	30 (21.9%)
-ประกอบธุรกิจส่วนตัว	19 (12.8%)	0 (0%)	20 (14.6%)
รายได้			
-ต่ำกว่า 15,000 บาท	52 (35.1%)	69 (60.0%)	35 (25.5%)
-15,000-35,000 บาท	38 (25.7%)	42 (36.5%)	66 (48.2%)
-35,001-55,000 บาท	25 (16.9%)	2 (1.7%)	25 (18.3%)
-55,000 บาทขึ้นไป	33 (22.3%)	2 (1.7%)	11 (8.0%)

จากตาราง 1 ข้อมูลจากการแบ่งกลุ่ม วิเคราะห์ และได้แจกแจงความถี่ลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ด้านเพศ พบว่า เพศชายมีจำนวนมากกว่าเพศหญิงในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 และเมื่อเปรียบเทียบกับกันทั้ง 3 กลุ่ม ที่มีประชากรเพศชาย พบว่า กลุ่มที่ 1 มีจำนวนเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.7 ด้านสถานภาพ พบว่า มีจำนวนประชากรที่มีสถานภาพโสดมากกว่าสถานภาพอื่น ๆ ด้านอายุของทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ช่วงอายุ 21-30 ปี มีจำนวนมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มที่ 2 ที่มีประชากรที่มีสถานภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 84.3 ด้านอาชีพ พบว่า นักเรียน / นักศึกษา มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาเป็นพนักงานบริษัท / องค์กรเอกชน ด้านรายได้ พบว่า รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท มีจำนวนมากกว่ารายได้อื่น ๆ ในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 35.1 และ 60.0 ตามลำดับ และรายได้ 15,001-35,000 บาท มีจำนวนมากที่สุดในกลุ่ม 3 คิดเป็นร้อยละ 48.2 ด้านระดับการศึกษา พบว่า ปริญญาตรี มีจำนวนมากกว่าระดับการศึกษาอื่น ๆ ในทุกกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 86.5, 87.8 และ 78.8 ตามลำดับ

ซึ่งลักษณะของแต่ละกลุ่มเมื่อจัดกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม สามารถพิจารณาได้จากผลการจัดกลุ่มผู้ใช้บริการโรงแรมดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่เป็นมาตรฐานแล้ว ของแต่ละตัวแปรในแต่ละ

ละกลุ่มผู้ใช้บริการโรงแรม ดังตาราง 2 ซึ่งค่าเฉลี่ยเหล่านี้คือ ค่ากลางของแต่ละกลุ่ม

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยมาตรฐานของตัวแปรแต่ละตัวเมื่ออยู่ต่างกลุ่มกัน และจัดกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม

ตัวแปร(มาตรฐาน)	1	2	3
ด้านพฤติกรรมกาซื้อ			
Zscore: คุณสมบัตินี้ใช้ในการเลือกซื้อ	0.75**	-1.10*	0.11
Zscore: วัตถุประสงค์ในการซื้อ	1.01**	-0.90*	-0.11
Zscore: ผู้มีส่วนร่วมในการซื้อ	1.01**	-1.01*	-0.25
Zscore: โอกาสในการซื้อ	0.76**	-1.20*	0.19
Zscore: สถานที่ซื้อ	0.73**	-0.96*	0.01
Zscore: ขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อ	0.77**	-1.07*	0.07
ด้านพฤติกรรมการใช้			
Zscore: ผู้บริโภคใช้ร่วมกับอะไร	0.51**	-0.92*	0.22
Zscore: วัตถุประสงค์ในการหยุดใช้	0.76**	-1.05*	0.06
Zscore: ใครมีส่วนร่วมในการใช้	0.87**	-1.21*	0.07
Zscore: โอกาสในการใช้	0.67**	-1.12*	0.22
Zscore: สถานที่ใช้	0.84**	-1.00*	-0.07
Zscore: วิธีการใช้	0.86**	-0.98*	-0.11

จากตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มาตรฐานแล้วของแต่ละตัวแปรแต่ละกลุ่มผู้ใช้บริการโรงแรม ซึ่งค่าเฉลี่ยเหล่านี้ คือ ค่ากลางของแต่ละกลุ่มพบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรแต่ละตัวจะมีความแตกต่างกันเมื่ออยู่ต่างกลุ่มกัน ซึ่งสามารถอธิบายเป็นกลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของแต่ละตัวแปรจะสูงกว่ากลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 อย่างเห็นได้ชัด และมีค่าเฉลี่ยเป็นบวกในทุกมาตรฐาน ซึ่งหมายความว่า ผู้ใช้บริการโรงแรมที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ 1 มีคุณภาพมาตรฐานมากกว่าผู้บริการโรงแรมในกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 ทุกมาตรฐาน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบภายในกลุ่ม ก็พบว่า พฤติกรรมด้านการซื้อ หัวข้อ ผู้มีส่วนร่วมในการซื้อ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในกลุ่มที่ 1 คือมีค่าเท่ากับ 1.01 หรือมากกว่าค่าเฉลี่ยรวม 1.01 เท่าของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รองลงมา คือ พฤติกรรมด้านการซื้อ หัวข้อ วัตถุประสงค์ในการซื้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.01 หรือมากกว่าค่าเฉลี่ยรวม 1.01 เท่าของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และลำดับรองลงมา คือ พฤติกรรมด้านการใช้ หัวข้อ ใครมีส่วนร่วมในการใช้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.90 หรือมากกว่าค่าเฉลี่ยรวม 0.90 เท่าของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กลุ่มที่ 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยเป็นลบในทุกมาตรฐาน ซึ่งหมายความว่า ผู้ใช้บริการโรงแรมที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ 2 มีคุณภาพมาตรฐานต่ำกว่า

ผู้บริการโรงแรมในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 3 ทุกมาตรฐาน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกันภายในกลุ่ม ก็พบว่า พฤติกรรมด้านการใช้ หัวข้อ ใครมีส่วนร่วมในการใช้ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่มที่ 2 คือ มีค่าเท่ากับ -1.21 หรือน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม -1.21 เท่าของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รองลงมา คือ พฤติกรรมด้านการซื้อ หัวข้อ โอกาสในการซื้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -1.20 หรือน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม -1.20 เท่าของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และลำดับรองลงมา คือ พฤติกรรมด้านการใช้ หัวข้อ โอกาสในการใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -1.12 หรือน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม -1.12 เท่าของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กลุ่มที่ 3 พบว่า โดยภาพรวมแล้ว ค่าเฉลี่ยของแต่ละตัวแปรจะมีค่าน้อยในด้านพฤติกรรมกาซื้อ โดยเฉพาะในหัวข้อ ผู้มีส่วนร่วมในการซื้อ คือ มีค่าเท่ากับ -0.25 หรือน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม -0.25 เท่าของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รองลงมา คือ ด้านพฤติกรรมในการใช้ หัวข้อ วิธีการใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -0.11 หรือน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม -0.11 เท่าของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามลำดับ

และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรภายในกลุ่ม พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่ยังคงมีค่าเป็นบวกหรือมีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยรวมของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพียงแต่ต้องพัฒนาหรือให้ความสนใจในตัวแปรที่มีค่าลบ ได้แก่ พฤติกรรมกาซื้อ หัวข้อ ผู้มีส่วนร่วมในการซื้อ วัตถุประสงค์ในการซื้อ และคุณสมบัตินี้ใช้ในการเลือกซื้อและพฤติกรรมกาใช้ หัวข้อ สถานที่ใช้ และวิธีการใช้ ด้วยเช่นกัน

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้บริการโรงแรมที่คัดเลือกเป็น 3 กลุ่ม กับพฤติกรรมกาซื้อบริการโรงแรม ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้บริการโรงแรมที่จัดกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม กับพฤติกรรมกาซื้อบริการโรงแรม

พฤติกรรมกาซื้อ บริการโรงแรม	กลุ่มที่ 1 (n=148)		กลุ่มที่ 2 (n=115)		กลุ่มที่ 3 (n=137)		F	sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
-คุณสมบัตินี้ใช้ในการเลือกซื้อ	4.46	0.39	2.60	0.89	3.82	0.69	253.50**	.00
-วัตถุประสงค์ในการซื้อ	4.16	0.73	2.00	0.67	2.65	0.59	370.79**	.00
-ผู้มีส่วนร่วมในการซื้อ	4.38	0.48	2.14	0.68	2.99	0.67	452.27**	.00
-โอกาสในการซื้อ	4.30	0.71	2.06	0.65	3.65	0.70	347.67**	.00
-สถานที่ซื้อ	3.99	10.02	2.03	0.76	3.16	0.70	172.72**	.00
-ขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อ	4.42	0.70	2.48	0.82	3.68	0.61	241.48**	.00

จากตาราง 3 พบว่า โดยภาพรวมพฤติกรรม การใช้บริการโรงแรม มีความสัมพันธ์ต่อกลุ่ม ผู้ใช้บริการโรงแรมที่จัดกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันในทุกด้าน

ตาราง 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้ใช้บริการ โรงแรมที่จัดกลุ่มเป็น 3 กลุ่มกับพฤติกรรมการใช้ บริการโรงแรม

พฤติกรรมการใช้ บริการโรงแรม	กลุ่มที่ 1 (n=148)		กลุ่มที่ 2 (n=115)		กลุ่มที่ 3 (n=137)		F	sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
-ผู้บริโภคร่วมกับอะไร	3.85	1.27	1.92	0.65	3.46	1.18	109.43**	.00
-วัตถุประสงค์ในการหยุดใช้	4.37	0.73	2.23	0.79	3.54	0.91	223.68**	.00
-ใครมีส่วนร่วมในการใช้	4.53	0.49	2.20	0.63	3.64	0.70	475.41**	.00
-โอกาสในการใช้	3.93	0.80	1.97	0.64	3.43	0.75	236.17**	.00
-สถานที่ใช้	3.87	0.74	1.94	0.68	2.91	0.71	239.44**	.00
-วิธีการใช้	4.01	0.72	2.19	0.55	3.04	0.67	250.56**	.00

จากตาราง 4 พบว่า โดยภาพรวมพฤติกรรม การใช้บริการโรงแรม มีความสัมพันธ์ต่อกลุ่ม ผู้ใช้บริการโรงแรมที่จัดกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันในทุกด้าน

ผลการศึกษาการแบ่งกลุ่มผู้ใช้บริการโรงแรม วิถีใหม่ มีทั้งหมด 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 ตั้งชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มผู้ใช้บริการ โรงแรมที่มีพฤติกรรมการใช้และใช้บริการที่มีคุณภาพ มาตรฐานมาก” โดยพบว่า มีผู้บริโภคจำนวน 148 คน เป็นเพศชาย 81 คน เพศหญิง 67 คน สถานภาพโสด 89 คน สมรส/อยู่ด้วยกัน 59 คน อายุ 21 – 30 ปี 70 คน อายุ 31 – 40 ปี 41 คน อายุ 41 – 50 ปี 16 คน อายุ 51 – 60 ปี 21 คน อาชีพพนักงาน/นักศึกษา 57 คน พนักงานบริษัท / องค์กรเอกชน 49 คน ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ 23 คน ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว 19 คน มีรายได้ ต่ำกว่า 15,000 บาท 52 คน 15,000-35,000 บาท 38 คน 35,001-55,000 บาท 25 คน 55,000 บาทขึ้นไป 33 คน ระดับ การศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี 7 คน ปริญญาตรี 128 คน ปริญญาโท 13 คน

ด้านพฤติกรรมการใช้ กลุ่มที่ 1 พบว่า เห็น ด้วยกับพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรม ด้าน คุณสมบัติที่ใช้ในการเลือกใช้บริการโรงแรม มากที่สุด

โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรม ด้านวัตถุประสงค์ในการใช้บริการโรงแรม มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรม ด้านผู้มีส่วนร่วมในการใช้บริการโรงแรม มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรม ด้านโอกาสในการใช้บริการโรงแรม มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ ในทุก ด้าน ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้บริการ โรงแรม ด้านสถานที่ใช้บริการโรงแรม มากที่สุด โดย มีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรม ด้าน ขั้นตอนในการตัดสินใจใช้บริการโรงแรม มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ

ด้านพฤติกรรมการใช้ กลุ่มที่ 1 พบว่า ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรม ด้าน ผู้บริโภคใช้บริการโรงแรมร่วมกับอะไร มากที่สุด โดย มีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรม ด้าน วัตถุประสงค์ในการหยุดใช้บริการโรงแรม มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรม ด้านใครมีส่วนร่วมในการใช้บริการโรงแรม มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรม ด้านโอกาสในการใช้บริการโรงแรม มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรม ด้าน สถานที่ในการใช้บริการโรงแรม มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรม ด้าน วิธีการใช้บริการโรงแรม มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ

กลุ่มที่ 2 ตั้งชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มผู้ใช้บริการ โรงแรมที่มีพฤติกรรมการใช้และใช้บริการที่มีคุณภาพ มาตรฐานน้อย” โดยพบว่า มีผู้บริโภคจำนวน 115 คน เป็นเพศชาย 58 คน เพศหญิง 57 คน สถานภาพโสด 105 คน สมรส/อยู่ด้วยกัน 10 คน อายุ 21 – 30 ปี

97 คน อายุ 31 – 40 ปี 16 คน อายุ 41-50 ปี 2 คน อาชีพนักเรียน/นักศึกษา 54 คน พนักงานบริษัท / องค์กรเอกชน 57 คน ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ 4 คน มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท 69 คน 15,000-35,000 บาท 42 คน 35,001-55,000 บาท 2 คน 55,000 บาทขึ้นไป 2 คน ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 11 คน ปริญญาตรี 101 คน ปริญญาโท 3 คน

ด้านพฤติกรรมการซื้อ กลุ่มที่ 2 พบว่าให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการซื้อบริการโรงแรมด้านคุณสมบัติที่ใช้ในการเลือกซื้อบริการโรงแรมน้อยที่สุด ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการซื้อบริการโรงแรมด้านวัตถุประสงค์ในการซื้อบริการโรงแรมน้อยที่สุด ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการซื้อบริการโรงแรมด้านผู้มีส่วนร่วมในการซื้อบริการโรงแรมน้อยที่สุด ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการซื้อบริการโรงแรมด้านผู้โอกาสในการซื้อบริการโรงแรมน้อยที่สุด ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการซื้อบริการโรงแรมด้านสถานที่ซื้อบริการโรงแรมน้อยที่สุดให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการซื้อบริการโรงแรมด้านขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อบริการโรงแรมน้อยที่สุด

ด้านพฤติกรรมการใช้ กลุ่มที่ 2 พบว่าให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรมด้านผู้บริโภคใช้บริการโรงแรมร่วมกับอะไร น้อยที่สุด ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรมด้านวัตถุประสงค์ในการหยุดใช้บริการโรงแรมน้อยที่สุด ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรมด้านใครมีส่วนร่วมในการใช้บริการโรงแรมน้อยที่สุด ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรมด้านโอกาสในการใช้บริการโรงแรม น้อยที่สุด ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรมด้านสถานที่ในการใช้บริการโรงแรม น้อยที่สุด ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรมด้านวิธีการใช้บริการโรงแรม น้อยที่สุด

กลุ่มที่ 3 ตั้งชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มผู้ใช้บริการโรงแรมที่มีพฤติกรรมการซื้อและใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐานปานกลาง” โดยพบว่า มีผู้บริโภคจำนวน 137 คน เป็นเพศชาย 67 คน เพศหญิง 70 คน สถานภาพโสด 97 คน สมรส/อยู่ด้วยกัน 40 คน อายุ

21 – 30 ปี 77 คน อายุ 31 – 40 ปี 36 คน อายุ 41 – 50 ปี 24 คน อาชีพนักเรียน/นักศึกษา 45 คน พนักงานบริษัท / องค์กรเอกชน 42 คน ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ 30 คน ประกอบธุรกิจส่วนตัว 20 คน มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท 35 คน 15,000-35,000 บาท 66 คน 35,001-55,000 บาท 25 คน 55,000 บาทขึ้นไป 11 คน ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 7 คน ปริญญาตรี 108 คน ปริญญาโท 22 คน

ด้านพฤติกรรมการซื้อ กลุ่มที่ 3 พบว่าเห็นด้วยกับด้านที่โรงแรมที่พักอยู่ใกล้สนามบิน ใกล้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีฟิตเนส สปา สระว่ายน้ำ มีบริการอาหารเช้า และ เป็นโรงแรมชั้นนำและมีสภาพใหม่ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม และพบว่า ด้านที่โรงแรมที่พักอยู่ใกล้ใจกลางเมืองและสถานบันเทิง มีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ให้ความสำคัญกับการจองโรงแรมเพื่อที่ทำงานสำหรับธุรกิจและเพื่อให้คนในครอบครัวสำหรับพักผ่อน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม และพบว่า ด้านการจองโรงแรมเพื่อใช้เองสำหรับพักผ่อน เพื่อที่ทำงานสำหรับพักผ่อน เพื่อใช้เองสำหรับธุรกิจ และ เพื่อให้คนในครอบครัวสำหรับธุรกิจ มีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ให้ความสำคัญกับการตัดสินใจจองโรงแรมด้วยตัวเอง จองโรงแรมตามคำแนะนำของเพื่อน และจองโรงแรมตามคำแนะนำของคนในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ให้ความสำคัญกับการจองโรงแรมเพราะมีโปรโมชั่น เพราะมีแพลนพักผ่อนช่วงวันหยุด และเพราะมีแพลนไปทำธุระที่ต่างจังหวัด มีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ให้ความสำคัญกับการจองโรงแรมจากงานแฟร์ท่องเที่ยว จองโรงแรมผ่านทางเว็บไซต์ของโรงแรม และจองโรงแรมผ่านทางแอปพลิเคชันจองโรงแรม มีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ให้ความสำคัญในการค้นหาข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ตก่อนการตัดสินใจจองโรงแรม ต้องมีการเปรียบเทียบราคาสินค้าก่อนการตัดสินใจจองโรงแรม และจองโรงแรมเพราะความมีชื่อเสียงของโรงแรม โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม และพบว่า ให้ความสำคัญกับการสอบถามข้อมูลจากเพื่อน

หรือคนรู้จักที่เคยใช้ก่อนการตัดสินใจจองโรงแรม มีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม

ด้านพฤติกรรมการใช้ กลุ่มที่ 3 พบว่า ให้ความสำคัญในการใช้บริการโรงแรมร่วมกับบัตรเครดิต ร่วมกับคูปองส่วนลดค่าอาหาร และใช้บริการโรงแรมร่วมกับคูปองส่วนลดค่าห้องพักของโรงแรม โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ให้ความสำคัญในการเลือกใช้บริการเนื่องจากโรงแรมไม่ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก โรงแรมมีข่าวในเชิงลบ และราคาแพงกว่าที่อื่นเมื่อเปรียบเทียบด้านความคุ้มค่า โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม และพบว่า ให้ความสำคัญในการเลือกใช้บริการเนื่องจากโรงแรมบริการไม่ประทับใจ มีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ให้ความสำคัญในการใช้บริการโรงแรมร่วมกับคนอื่นๆ ในครอบครัว และใช้บริการโรงแรมร่วมกับคู่รัก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม และพบว่า ให้ความสำคัญในการใช้บริการโรงแรมร่วมกับเพื่อน มีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ให้ความสำคัญในการใช้บริการโรงแรมในช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์ ในช่วงวันธรรมดา และในช่วงวันนักขัตฤกษ์ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ให้ความสำคัญในการใช้บริการโรงแรมในภาคเหนือ และภาคกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม และพบว่า ให้ความสำคัญในการใช้บริการโรงแรมในภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ให้ความสำคัญในการใช้บริการโรงแรมเพื่อไปพักผ่อน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม และพบว่า ให้ความสำคัญในการใช้บริการโรงแรมเพื่อไปสัมมนา และเพียงเพราะสำหรับนอน มีค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม

อภิปรายผล

อภิปรายผลด้านประชากรศาสตร์ และด้านพฤติกรรมการซื้อ และการใช้บริการโรงแรมวิถีใหม่พบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 206 คน และเพศหญิง จำนวน 194 คน มีอายุระหว่าง 21-30 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด การศึกษาระดับ

ปริญญาตรี และ เป็นนักเรียน / นักศึกษา มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จณิสตา ตั้งสุวรรณศรี และคณะ (2562) ที่ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการเลือกใช้บริการห้องพักผ่านแอปพลิเคชันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 280 คน และ เพศชายจำนวน 120 คน มีอายุ 21-30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพนักเรียน / นักศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ต่ำกว่า 15,000 บาท

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เคยใช้บริการโรงแรม และทำการจองโรงแรมด้วยตัวเอง โดยใช้บริการโรงแรมสามดาว จองโรงแรมใกล้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ใช้บริการครั้งล่าสุด น้อยกว่า 6 เดือน จองโรงแรม 2 เดือนขึ้นไป ต่อ 1 ครั้ง จองโรงแรม 1,000-5,000 บาท ต่อครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิเชียร เจนตระกูลโรจน์ และคณะ (2560) ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการออกแบบรีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเลือกพักรีสอร์ทที่ใกล้ธรรมชาติ สำหรับค่าที่พักส่วนใหญ่จะจ่ายอยู่ที่ 1,001 - 5,000 บาท และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัยพฤษก์ บุญเลิศ (2553) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการใช้บริการจองห้องพักออนไลน์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ทำการจองโรงแรมด้วยตัวเอง มีความถี่ในการจองห้องพักออนไลน์ต่อปีเป็น 1 – 2 ครั้ง จองโรงแรมในระดับ 3 ดาว

ด้านใช้ร่วมกับอะไร ส่วนใหญ่ใช้บริการโรงแรมร่วมกับบัตรเครดิต รองลงมาคือ ใช้บริการโรงแรมร่วมกับคูปองส่วนลดค่าอาหาร และ บริการโรงแรมร่วมกับคูปองส่วนลดค่าห้องพักของโรงแรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ การะเกด แก้วมรกต (2554) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ห้องพักรับรองที่มีราคาถูกและมีคุณภาพ สามารถเลือกจองห้องพักได้หลายระดับของช่วงราคาตามกำลังจ่ายของผู้ใช้บริการ และการชำระเงินได้หลายช่องทาง เช่น เคาน์เตอร์เซอร์วิส บัตรเครดิต เป็นต้น มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในระดับสูงสุด และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นวลปราง ชันเงิน

(2562) ที่ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการโรงแรมในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับด้านการส่งเสริมการขาย การให้ส่วนลด และสิทธิพิเศษต่าง ๆ ในการใช้บริการโรงแรม ด้านการโฆษณาทาง Facebook และ ด้านการโฆษณาทางป้ายโฆษณา มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการโรงแรม

ด้านวัตถุประสงค์ในการหยุดใช้ ส่วนใหญ่เลิกใช้บริการเนื่องจากโรงแรมบริการไม่ประทับใจ รองลงมาคือ เลิกใช้บริการเนื่องจากโรงแรมมีข่าวในเชิงลบ เลิกใช้บริการเนื่องจากโรงแรมไม่ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก และเลิกใช้บริการโรงแรมเนื่องจากราคาแพงกว่าที่อื่น เมื่อเปรียบเทียบด้านความคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวีพันธ์ จันทรศิริวัฒนา (2557) ที่ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของบทวิจารณ์ออนไลน์ที่มีต่อความตั้งใจในการเลือกใช้บริการโรงแรมและที่พักของผู้บริโภค ผลการวิจัยพบว่า บทวิจารณ์ออนไลน์ทั้งเชิงบวก / ลบ เป็นสารที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อโรงแรมและความตั้งใจซื้อ ซึ่งทัศนคติที่ดีของผู้บริโภคสามารถเกิดขึ้นได้จากการเห็นภาพลักษณ์ภายนอกของโรงแรมผ่านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ บวกกับคุณภาพการให้บริการของพนักงาน ความสะอาดของ ห้องพักและสภาพแวดล้อมของโรงแรม

ด้านใครมีส่วนร่วมในการใช้ ส่วนใหญ่ใช้บริการโรงแรมร่วมกับคนอื่น ๆ ในครอบครัว รองลงมาคือ ใช้บริการโรงแรมร่วมกับคู่รัก และ ใช้บริการโรงแรมร่วมกับเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา เตชะธรรมงคล (2559) ที่ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมระดับ 5 ดาว ในเขตพื้นที่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร่วมเดินทางกับครอบครัว / ญาติ จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 รองลงมา แฟน / คู่รัก จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และเพื่อน จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.30

ด้านโอกาสในการใช้ ส่วนใหญ่ใช้บริการโรงแรมในช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์ รองลงมาคือ ใช้บริการโรงแรมในช่วงวันนักขัตฤกษ์ และใช้บริการโรงแรมในช่วงวันธรรมดา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลรัตน์ นามโพธิ์ชัย และ วีระ ฤทธิรอด (2557) ที่ศึกษาเรื่อง

แนวทางการเพิ่มจำนวนผู้เข้าพัก เอ เอ็ม เอส โฮม สเตย์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว และพักผ่อน เดินทางมาเป็นหมู่คณะ 2 - 4 คน ด้วยรถยนต์ส่วนบุคคล มีระยะเวลาในการเข้าพัก 1 - 2 คืน เกณฑ์ในการที่ตัดสินใจใช้บริการที่พัก คือ ราคาไม่แพง เลือกใช้บริการห้องพักแบบห้องพักเตียงคู่ เลือกใช้บริการห้องพักในระดับราคาไม่เกิน 2,000 บาท มาใช้บริการที่พักรีสอร์ท ในทุกฤดูกาล ในช่วง วันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดต่อเนื่อง

ด้านสถานที่ในการใช้บริการ ส่วนใหญ่ใช้บริการโรงแรมในภาคกลาง รองลงมาคือ ใช้บริการโรงแรมในภาคใต้ ใช้บริการโรงแรมในภาคตะวันออก ใช้บริการโรงแรมในภาคเหนือ ใช้บริการโรงแรมในภาคตะวันตก และใช้บริการโรงแรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา (2557) ที่ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของธุรกิจบริการ (ธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว) จากสถานการณ์การเมืองของไทย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ใช้บริการโรงแรมในภาคกลางเป็นอันดับ 1 เนื่องจากต้องการการพักผ่อน และ ใช้บริการในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น รับประทานอาหาร การเดินทางที่สะดวก และชมทิวทัศน์ ของสถานที่นั้น ๆ รองลงมาคือภาคตะวันออก เนื่องจากอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย ทั้งธรรมชาติ หาดทราย ชายทะเล ผลไม้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกเพศ ทุกวัย เนื่องจากมีเส้นทางที่สามารถเชื่อมโยงกับภูมิภาคภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และประเทศเพื่อนบ้าน ในส่วนของภาคเหนือ นักท่องเที่ยวส่วนมากนิยมไปในช่วงฤดูหนาวเนื่องจากต้องการที่จะสัมผัสอากาศช่วงที่เย็นที่สุดของประเทศไทย

ด้านวิธีการใช้บริการ ส่วนใหญ่ใช้บริการโรงแรมเพื่อไปพักผ่อน รองลงมาคือ ใช้บริการโรงแรมเพียงเพราะสำหรับนอน และใช้บริการโรงแรมเพื่อไปสัมมนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพร ดอกบุญนาค และ ฐาปนกร ทองคำนุช (2558) ที่ศึกษาเรื่อง ความต้องการเลือกใช้โรงแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์ของการใช้บริการโรงแรม คือ มาประชุม คิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมาคือพักผ่อน ร้อยละ 44 ถัดมา คือมาติดต่อธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 6 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 2

ด้านคุณสมบัติในการเลือกซื้อ ส่วนใหญ่เห็นด้วยที่โรงแรมที่ท่านพักอยู่มีบริการอาหารเช้า รองลงมาคือเห็นด้วยที่โรงแรมที่ท่านพักอยู่เป็นโรงแรมชั้นนำ และมีสภาพใหม่เห็นด้วยที่โรงแรมที่ท่านพักอยู่มีฟิตเนส สระว่ายน้ำ เห็นด้วยที่โรงแรมที่ท่านพักอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เห็นด้วยที่โรงแรมที่ท่านพักอยู่ใกล้ใจกลางเมืองและสถานบันเทิง และเห็นด้วยที่โรงแรมที่ท่านพักอยู่ใกล้สนามบิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รสสุคนธ์ แซ่เฮีย (2556) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรม คุณภาพการบริการ ส่วนผสมการตลาดบริการ และ คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้าชาวต่างชาติ ที่ใช้บริการโรงแรมระดับห้าดาวแห่งหนึ่งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่อง การให้บริการอาหาร และ เครื่องดื่มของโรงแรมที่มีความเหมาะสม คำนึงกับจำนวนเงินที่เสียไป และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมไปถึงการเดินทางที่สะดวกสบายอีกด้วย

ด้านวัตถุประสงค์ในการซื้อ ส่วนใหญ่จองโรงแรมเพื่อใช้เองสำหรับพักผ่อน รองลงมาคือ จองโรงแรมเพื่อให้คนในครอบครัวสำหรับพักผ่อน จองโรงแรมเพื่อที่ทำงานสำหรับพักผ่อน จองโรงแรมเพื่อใช้เองสำหรับธุรกิจ จองโรงแรมเพื่อที่ทำงานสำหรับธุรกิจ และจองโรงแรมเพื่อให้คนในครอบครัวสำหรับธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทรีย์ ศิริจันทร์ (2561) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักแบบโฮสเทล ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ในการเข้าพัก มีผลต่อระดับความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด ในการเลือกใช้บริการที่พักแตกต่างกัน เนื่องจากระยะเวลาที่พัก และในส่วนของคุณค่าวัตถุประสงค์ในการเข้าพักของนักท่องเที่ยวแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เช่น ในด้านงบประมาณ หรือต้องการไปเที่ยวยังจุดหมายต่อไป

ด้านผู้มีส่วนร่วมในการซื้อ ส่วนใหญ่ตัดสินใจจองโรงแรมด้วยตัวเอง รองลงมาคือ ตัดสินใจจอง

โรงแรมตามคำแนะนำของคนในครอบครัว และตัดสินใจจองโรงแรมตามคำแนะนำของเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ โสภักดี และ ชีระวัฒน์ จันทิก (2559) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความคาดหวังที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกจองห้องพักใน ระบบอิเล็กทรอนิกส์บนเว็บไซต์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะตัดสินใจเลือกจองโรงแรมด้วยตนเอง โดยจะคำนึงถึงปัจจัยด้านราคา โปรโมชั่น การรีวิวและคำแนะนำของเพื่อนหรือคนในครอบครัวที่เคยไปพักในสถานที่นั้น ๆ แล้ว

ด้านโอกาสในการซื้อ ส่วนใหญ่ตัดสินใจจองโรงแรม เพราะมีแพลนพักผ่อนช่วงวันหยุด รองลงมาคือ จองโรงแรมเพราะมีแพลนไปทำธุระที่ต่างจังหวัด และ จองโรงแรมเพราะมีโปรโมชั่นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรวัลย์ ปิ่นชุมพลแสง และ กอบกุล จันทรโคธิกา(2561) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยการตัดสินใจเลือกเข้าพักโรงแรมและรีสอร์ทของประเทศไทยตามแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตะวันตก ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตัดสินใจเลือกจองโรงแรมและรีสอร์ทล่วงหน้า เนื่องจากมีการวางแผนเพื่อพักผ่อนในวันหยุดกับครอบครัว โดยสาเหตุในการเลือกพัก โรงแรมจะให้ความสำคัญทำเลที่ตั้ง เดินทางสะดวก ใกล้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีกิจกรรมสันทนาการ พร้อมการบริการที่ดีและมีส่วนลดพิเศษตามโปรโมชั่นของโรงแรมในช่วงเวลาดังกล่าว

ด้านสถานที่ซื้อ ส่วนใหญ่ตัดสินใจจองโรงแรมผ่านทางแอปพลิเคชันจองโรงแรม รองลงมาคือ จองโรงแรมผ่านทางเว็บไซต์ของโรงแรม และจองโรงแรมจากงานแฟร์ท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ โสภักดี และ ชีระวัฒน์ จันทิก (2559) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความคาดหวังที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกจองห้องพักในระบบอิเล็กทรอนิกส์บนเว็บไซต์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกจองห้องพักผ่านทางแอปพลิเคชันจองโรงแรม เป็นอันดับ 1 เนื่องจากเมื่อเปรียบเทียบกับการจองโรงแรมผ่านทางเว็บไซต์ของโรงแรม พบได้ว่าการจองห้องพักผ่านทางแอปพลิเคชันจองโรงแรม ได้รับคูปองส่วนลดเพิ่มเติม และ สิทธิพิเศษต่าง ๆ ในการจองห้องพัก มากกว่าการจองโรงแรมผ่านทางเว็บไซต์ของโรงแรมโดยตรง

ด้านขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อ ส่วนใหญ่ค้นหาข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ตก่อนการตัดสินใจจองโรงแรม รองลงมาคือ จองโรงแรมเพราะความมีชื่อเสียงของโรงแรม ต้องมีการเปรียบเทียบราคาสินค้าก่อนการตัดสินใจจองโรงแรม และ จะสอบถามข้อมูลจากเพื่อนหรือคนรู้จักที่เคยใช้ก่อนการตัดสินใจจองโรงแรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ โสภักดี และธีระวัฒน์ จันทิก (2559) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความคาดหวังที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกจองห้องพักในระบบอิเล็กทรอนิกส์บนเว็บไซต์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะแสวงหาข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจจากแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ต่าง ๆ ที่มีการรีวิวที่พัก โดยมีการเปรียบเทียบด้านความคุ้มค่าและราคาของที่พักในหลาย ๆ แห่ง เพื่อให้ได้ตรงตามความต้องการ

ข้อเสนอแนะ

ในเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด 7P จากผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เลือกให้ความสำคัญกับความคุ้มค่ากับราคาของสินค้าและบริการที่ต้องจ่ายไป อีกทั้งยังมุ่งเน้นการพักผ่อนที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ดังนั้น เนื่องจากปัจจุบันการแข่งขันภายในธุรกิจโรงแรมมีความรุนแรงเป็นอย่างมาก ผู้ประกอบการจึงควรที่จะเน้นย้ำและให้ความสำคัญกับ 7ps ในด้าน P Product ผู้ประกอบการจำเป็นต้องออกแบบที่พักที่มีการตกแต่งที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น สวยงาม มีห้องพักให้ลูกค้าได้เลือกที่หลากหลาย รวมถึงการที่ที่พักมีทัศนียภาพที่สวยงาม เช่นสามารถมองเห็นวิวธรรมชาติ เช่น ภูเขา ทะเล หมอก ได้จากห้องพัก จะช่วยสร้างความประทับใจได้ตั้งแต่ครั้ง แรกและทำให้นักท่องเที่ยวสนใจใช้บริการซ้ำเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวอีกครั้ง ผู้ประกอบการอาจทำ การออกแบบห้องพักแต่ละห้องให้มีความแตกต่างกัน เพื่อให้ลูกค้าที่กลับมาใช้บริการเกิดความประทับใจในการใช้บริการห้องพักที่แตกต่างจากเดิม และอีกหนึ่งประเด็นที่สำคัญคือ P Price ผู้ประกอบการไม่ควรคำนึงเฉพาะเรื่องราคาถูกเพียงอย่างเดียว แต่ควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงสภาพห้องพักและการให้บริการต่าง ๆ เพื่อให้ลูกค้าเกิดความประทับใจ เพราะการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการที่พักประเภท

โรงแรมและรีสอร์ทของลูกค้าไม่ได้คำนึงถึงเฉพาะปัจจัยทางด้านราคาเพียงอย่างเดียว ส่วนในเชิงการบริหารจัดการ จากผลการศึกษาที่ได้ ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้ใช้บริการโรงแรมทำให้สามารถปรับปรุงแก้ไขในจุดบกพร่อง และรักษาจุดแข็งเพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ผู้ประกอบการควรคำนึงถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่ลูกค้า เนื่องจากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จองที่พักผ่านทางระบบออนไลน์ จึงทำให้ลูกค้ากลุ่มนี้ต้องการความสะดวกสบายและความรวดเร็วในการจองที่พัก ช่องทางการชำระเงินที่หลากหลาย รวมถึงความน่าเชื่อถือและความแม่นยำของระบบการจองห้องพัก และการชำระเงิน ดังนั้น ผู้ประกอบการจำเป็นต้องศึกษาถึงกระบวนการต่าง ๆ ให้ครอบคลุมและหลากหลาย และมีการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพัก/ที่พัก จะช่วยทำให้ลูกค้าตัดสินใจในการเลือกใช้บริการที่พักได้ง่ายขึ้น

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งนี้

จากผลการศึกษาที่ได้ ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงลักษณะพฤติกรรมในการซื้อและการใช้บริการโรงแรมวิถีใหม่ ของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น และยังสามารถนำลักษณะพฤติกรรมนั้นมาแบ่งกลุ่มตามพฤติกรรมเฉพาะของกลุ่มลูกค้า เพื่อให้ตอบโจทย์เรื่องปัญหาของการศึกษา และเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ในเชิงพาณิชย์แก่ผู้บริหารที่สามารถนำเอาผลของการวิจัยไปเป็นแนวทางในการทำธุรกิจโรงแรม หรือ ทำการปรับปรุงธุรกิจโรงแรม ให้ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ประกอบการสามารถดึงจุดเด่นของที่พักนั้น ๆ ให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าก็สามารถสร้างผลกำไรให้กับธุรกิจได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยหวังว่า ผลการศึกษานี้และข้อเสนอแนะข้างต้นจะช่วยให้ผู้ประกอบการ สามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการ รวมถึงความสามารถในการสร้างความ ได้เปรียบในการแข่งขัน และประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิเคราะห์การแบ่งกลุ่มผู้ใช้บริการโรงแรมวิถีใหม่ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ปัจจัยด้านพฤติกรรมการซื้อ และการใช้ เพื่อให้เกิดผลที่ดี

ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้มีการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้ 1) ศึกษาศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าพักโรงแรมในช่วงคลายล็อกดาวน์ 2) แนวทางการพัฒนาธุรกิจที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ต้องการมาเที่ยวเมืองไทยอย่างปลอดภัยจากโควิด – 19

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ โสภักดี และ ชีระวัฒน์ จันทิก. (2559). ปัจจัยความคาดหวังที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกจองห้องพักใน ระบบอิเล็กทรอนิกส์บนเว็บไซต์. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการจัดการ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2563). *New Normal คืออะไร เมื่อโควิด-19 ผลักเรสู่ชีวิต ปกติวิถีใหม่*. สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2563, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/882508>.

การะเกด แก้วมรกต. (2554). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

กุลรัตน์ นามโพธิ์ชัย และ ชีระ ฤทธิรอด. (2557). *แนวทางการเพิ่มจำนวนผู้เข้าพัก เอ แฮส โฮม สเตย์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา. (2557). *ผลกระทบของธุรกิจบริการ (ธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว) จากสถานการณ์การเมืองของไทย* (รายงานผลการวิจัย). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จณิสตา ตั้งสุวรรณศรี และคณะ. (2562). *ความพึงพอใจในการเลือกใช้บริการจองห้องพักผ่านแอปพลิเคชันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและธุรกิจที่พัก, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ชลธิชา เตชะขมมงคล. (2559). *การตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมระดับ 5 ดาว ในเขตพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ชัยพฤกษ์ บุญเลิศ. (2553). *พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการใช้บริการจองห้องพักออนไลน์*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณัฐพัชร กมลพลพัตร. (2563). *New Normal ในอุตสาหกรรมโรงแรมหลัง COVID-19*. สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2563, จาก <https://techsauce.co/tech-and-biz/new-normal-hotel-after-covid-19>.

ณัฐพร ดอกบุญนาค และ สุภาพร ทองคำนุช. (2558). *ความต้องการเลือกใช้โรงแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี* (รายงานผลการวิจัย). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

ดลยา จาตุรงค์กุล. (2563). *ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจท่องเที่ยว ในไตรมาส 1/2563*. รายงานสภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว. (หน้า 9-10) สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2563, จาก <https://www.mots.go.th/download/TourismEconomicReport/-1TourismEconomic Vol4.pdf>.

นวลปราง ชันเงิน. (2562). *กลยุทธ์การตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการโรงแรมในจังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

พรรณิ สิกิจวัฒน์. (2553). *วิธีการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ยุทธศักดิ์ สุภสร. (2563). *แนวโน้มการเจริญเติบโตของธุรกิจการท่องเที่ยว*. สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2563, จาก <http://www.thansettakij.com/content/92864>.

- รวีพันธ์ จันทรศิริวัฒนา. (2557). *อิทธิพลของบทวิจารณ์ออนไลน์ที่มีต่อความตั้งใจในการเลือกใช้บริการโรงแรมและที่พักของผู้บริโภค*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสารสนเทศเพื่อการจัดการ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รสสุคนธ์ แซ่เฮีย. (2556). *ปัจจัยพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรม คุณภาพการบริการ ส่วนผสมการตลาดบริการ และ คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้าชาวต่างชาติ ที่ใช้บริการโรงแรมระดับห้าดาวแห่งหนึ่งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วิเชียร เจนตระกูลโรจน์ และคณะ. (2560). *แนวทางการออกแบบรีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการออกแบบและการจัดการโรงแรมและอสังหาริมทรัพย์, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีรวัลย์ ปิ่นชุมพลแสง และ กอบกุล จันทรโคติกา (2561). *การศึกษาปัจจัยการตัดสินใจเลือกเข้าพักโรงแรมและรีสอร์ทของประเทศไทยตามแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตะวันตก*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการจัดการ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน. (2563). *ธุรกิจโรงแรม*. สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2563, จาก https://www.gsb.research.or.th/wpcontent/uploads/2020/07/IN_hotel_6_63_detail.pdf.
- สุนทรีย์ ศิริจันทร์. (2561). *พฤติกรรมผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักแบบโฮสเทลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวัชร พรหมบุญมี. (2560). *ธุรกิจลอจิสติกส์ต้นตัวออนไลน์ E-Commerce ไทยโต*. สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2563, จาก <http://gotomanager.com/content/ธุรกิจลอจิสติกส์ต้นตัว-ออนไลน์-e-commerce-ไทยโต>.
- Likert, R. (1979). *The method of constructing and attitude scale*. New York: Wiley & Son.
- Workpoint News. (2563). *อะไร ๆ ก็ New Normal แท้จริงแล้ว New Normal คือ*. สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2563, จาก <https://workpointtoday.com/new-normal-covid19-newworld>.

**คุณลักษณะประชากร พฤติกรรมในการป้องกันตนเอง และการประเมินสุขภาพ
ตนเองของประชาชนในพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูง
ในกรุงเทพมหานคร**

**Demographic characteristics, individual self-protective behavior
and health self-assessment among the people
in areas with high PM 2.5 concentration in Bangkok**

ธัญญา สุพรประดิษฐ์ชัย (Tanya Supompraditchai) *

Received: July 10, 2021

Revised: August 18, 2021

Accepted: October 1, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) สืบหาข้อมูลด้านคุณลักษณะทั่วไปของประชาชนที่เดินทางในเขตพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพมหานคร 2) สืบหาพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากฝุ่น PM 2.5 ของประชาชนที่เดินทางในเขตพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพมหานคร 3) ศึกษาผลประเมินด้านสุขภาพของประชาชนที่เดินทางในเขตพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพมหานคร และ 4) ศึกษาความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของประชาชนที่เดินทางในเขตพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพมหานคร

งานวิจัยนี้ พบว่า คุณลักษณะของประชาชนที่เดินทางในพื้นที่เสี่ยงสูงในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (คิดเป็นร้อยละ 56) มีอายุอยู่ระหว่าง 18 ถึง 25 ปี (คิดเป็นร้อยละ 52) เป็นนิสิตนักศึกษา (คิดเป็นร้อยละ 39) มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001 ถึง 25,000 บาทต่อเดือน (คิดเป็นร้อยละ 36) ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (คิดเป็นร้อยละ 47) และพักอยู่อาศัยอยู่ในอพาร์ทเมนต์หรือคอนโด (คิดเป็นร้อยละ 42) ประชาชนส่วนใหญ่เลือกที่จะสวมหน้ากาก

อนามัยแบบธรรมดาหรือแบบผ้าเมื่อต้องออกไปกลางแจ้งหรือที่สาธารณะ (คิดเป็นร้อยละ 58.5) เลือกที่จะรับประทานอาหารริมทางตามถนนแม้ในช่วงที่มีค่าฝุ่น PM 2.5 (ฝุ่นจั่ว 2.5) เกินกว่ามาตรฐาน (คิดเป็นร้อยละ 42) ส่วนใหญ่เลือกใช้รถประจำทางหรือรถตุ๊ก (คิดเป็นร้อยละ 40.7) เลือกทำกิจกรรมในพื้นที่แจ้งประมาณหนึ่งถึงสามครั้งต่อสัปดาห์ (คิดเป็นร้อยละ 54.2) และส่วนใหญ่จะไม่มีเครื่องกรองฝุ่นจั่วในที่อยู่อาศัย (คิดเป็นร้อยละ 78.4)

นอกจากนี้ประชาชนส่วนใหญ่มีปัญหาความเจ็บป่วยทางระบบทางเดินหายใจบ่อยครั้งกว่าปัญหาสุขภาพด้านอื่น ($\bar{X}=4.02$; S.D.=1.01) รองลงมาคือ อาการโรคภูมิแพ้ ($\bar{X}=3.96$; S.D.=1.11) และระคายเคืองตา ($\bar{X}=3.96$; S.D.=1.01) ถัดมาคือภาวะเครียดอันเนื่องมาจากความกังวลถึงผลกระทบของฝุ่นจั่ว ($\bar{X}=3.73$; S.D.=1.13) สุดท้ายคือเกิดผื่นคันตามผิวหนัง ($\bar{X}=3.67$; S.D.=1.16)

คำสำคัญ: คุณลักษณะประชากร, พฤติกรรมในการป้องกันตนเอง, พื้นที่ที่มีความเข้มข้นของ PM 2.5 สูง

Abstract

This research aimed to 1) investigate the demographic characteristics among the people in areas with high PM 2.5 concentration in Bangkok 2)

* อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

Lecturer in Faculty of Business Administration, Panyapiwat
Institute of Management

investigate individual self-protective behavior from PM 2.5 among the people in areas with high PM 2.5 concentration in Bangkok 3) study the health self-assessment among the people in areas with high PM 2.5 concentration in Bangkok and 4) study the differences between demographic characteristic and individual self-protective behavior among the people in areas with high PM 2.5 concentration in Bangkok.

Based on the survey, the demographic characteristics of respondents the people in highly risk areas in Bangkok were mostly female (56 per cent), with the age between 18 to 25 years (52 per cent), the college students (39 per cent), the income between 15,001 to 25,000 Baht per month (36 per cent), the education of bachelor's degree level (47 per cent), and stayed in an apartment or a condominium (42 per cent).

Most of the respondents often chose to wear regular or face cloth masks when going outdoors or in public gathering (58.5 per cent) and have street food meals in public places even when the levels of PM 2.5 exceeding the standard level (42 per cent), use public buses or vans to go to work (40.7 per cent) and perform outdoor activities for about one to three times a week (54.2 per cent), and their living quarters had no PM 2.5 air-purifier (78.4 per cent).

In addition, most of the respondents faced the respiratory problems more frequently than other kinds (Mean=4.02; S.D.=1.01), following by allergic symptoms (Mean=3.96; S.D.=1.11), eye irritation (Mean=3.96; S.D.=1.01), psychological stress and anxiety with the PM 2.5 affect (Mean=3.73; S.D.=1.13), and skin inflammation (Mean=3.67; S.D.=1.16).

Keywords: Demographic characteristics, individual self-protective behaviour, areas with high PM 2.5 concentration in Bangkok

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มลพิษทางอากาศเป็นปัญหาที่พบมากขึ้นในหลายประเทศทั่วโลกและได้กลายมาเป็นปัญหาสำคัญที่ประเทศไทยต้องเผชิญหน้าเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ เนื่องจากพบว่าภาวะฝุ่น PM 2.5 มีค่าเกินกว่ามาตรฐานทั้งในกรุงเทพฯ ปริมณฑล และครอบคลุมพื้นที่หลายจังหวัดในประเทศไทย (รังสิมา วณิชภักดีเดชา, 2562) ทั้งนี้สาเหตุส่วนใหญ่ของปัญหาดังกล่าวเกิดมาจากน้ำมือของมนุษย์เองทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นจากการผลิตเชื้อเพลิงจากปิโตรเลียม การเผาขยะและของเสียจากชุมชน การเผาป่าในการทำเกษตรกรรม ควันพิษจากการสันดาบของรถยนต์เบนซินและรถบรรทุกดีเซล การก่อสร้างรถไฟฟ้าและอาคารสถานที่ รวมไปถึงของเสียและการเผาไหม้เชื้อเพลิงจากโรงงานอุตสาหกรรม การผลิต (วงศ์พันธ์ ลิปเสนีย์, 2561) ผลลัพธ์ที่ได้จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นคือ ฝุ่นที่มีอนุภาคนาขนาดเล็กมาก มีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 2.5 ไมครอน ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าเส้นผ่าศูนย์กลางเส้นผมของมนุษย์ถึง 20 เท่า จึงไม่สามารถที่จะมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า (ศิริวัช พงษ์เพียจันทร์ และคณะ, 2562)

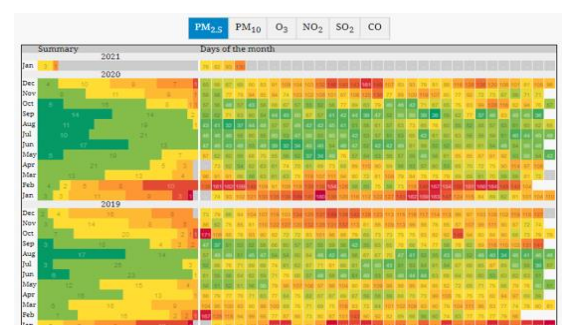
จากรายงานการติดตามสถานการณ์ของฝุ่น PM 2.5 ในพื้นที่กรุงเทพฯและปริมณฑลย้อนหลังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 จนถึง 2561 พบว่าค่าเฉลี่ยของปริมาณฝุ่น PM 2.5 ใน 24 ชั่วโมงมีปริมาณเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐานคือ 50 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตรในช่วงต้นปี คือระหว่างเดือนมกราคมถึงมีนาคม และในช่วงปลายปีคือเดือนธันวาคมของทุกปีและมีแนวโน้มที่จะตรวจพบปริมาณฝุ่น PM 2.5 สูงขึ้นเรื่อยๆ (วงศ์พันธ์ ลิปเสนีย์, 2561) จากการศึกษาการกระจายความเข้มข้นของฝุ่นละอองเชิงพื้นที่ในกรุงเทพมหานครโดยใช้ภาพถ่ายดาวเทียม พบว่าพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่นจิ๋วสูงที่สุดคือพื้นที่ใจกลางกรุงเทพฯ และพื้นที่บริเวณชานเมืองทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพฯ โดยเฉพาะในช่วงฤดูลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและฤดูแล้งที่มีการเผาไหม้ชีวมวลต่างๆ ได้แก่ ไฟไหม้ป่า การเผาพื้นที่ทางการเกษตร และการใช้ไม้เป็นเชื้อเพลิง โดยลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือจะพัดพามลพิษทางอากาศเข้าสู่กรุงเทพฯจึงเป็นผลให้ความเข้มข้นของมลพิษทางอากาศในกรุงเทพฯและปริมณฑลสูงขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว (อิสระ มะศิริ, 2561) นอกจากนี้ ในช่วงต้นปี

พ.ศ. 2562 ยังพบสาเหตุเพิ่มเติมของปริมาณที่มีฝุ่นละอองที่หนาแน่นมากในกรุงเทพฯ อันเนื่องมาจากการเผาชีวมวลในประเทศกัมพูชาที่ถูกกลืนขนบพัดพาเข้ามาในพื้นที่อีกด้วย โดยฝุ่นละอองจากประเทศกัมพูชาเข้มข้นขึ้นเมื่อผสมเข้ากับมลพิษทางอากาศจากการจราจรที่หนาแน่นและโรงงานอุตสาหกรรมในกรุงเทพฯ และปริมาณมลพิษส่งผลเชิงลบต่อสุขภาพของประชาชนผู้ที่อยู่อาศัยและดำเนินชีวิตในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวเพิ่มขึ้นด้วย (เสริม จันทรญา, 2562)

ทั้งนี้พบว่าฝุ่นจิ๋วจะส่งผลกระทบต่อร่างกาย เริ่มต้นจากระบบทางเดินหายใจ โดยพบความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณฝุ่นจิ๋วในบรรยากาศกับอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยโรคหัวใจและโรคปอดที่เข้ามารักษาตัวในห้องฉุกเฉิน และเกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรโดยเฉพาะในผู้ป่วยสูงอายุ ผู้ป่วยโรคหัวใจ ผู้ป่วยโรคหอบหืด และเด็กเล็กเมื่อมีการสูดหายใจเอาฝุ่นละอองที่มีอนุภาคขนาดเล็กนี้เข้าไป (กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย, 2558) และเนื่องจากขนาดที่เล็กมากจึงทำให้ฝุ่นละอองเหล่านี้สามารถผ่านเข้าสู่โพรงจมูก หลอดลม และปอดได้โดยง่าย ส่งผลให้เกิดอาการ ไอ จาม หรือเป็นภูมิแพ้ ทั้งยังกระตุ้นผู้ป่วยที่เป็นโรคภูมิแพ้ให้เกิดอาการของโรคทางเดินหายใจเรื้อรัง โรคหลอดเลือดและโรคหัวใจเรื้อรังกำเริบรุนแรงขึ้นด้วย ดังนั้นผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่นจิ๋วสูง ในระยะยาวอาจส่งผลให้เกิดโรคสมองเสื่อมและมีความเสี่ยงที่จะเป็นโรคปอดเรื้อรังหรือมะเร็งปอดได้ (ชินิษฐา ชัยรัตนารรรณ และ ณัฐพศุทธิ์ ภัทธีราสินศิริ, 2563) นอกจากนี้ ฝุ่นจิ๋วยังส่งผลกระทบต่อผิวหนังอีกด้วย โดยอาการที่สามารถพบได้ อันเนื่องมาจากการแพ้ฝุ่น ประกอบด้วย ลมพิษ คันตามร่างกาย ถ้าแพ้หนักก็สามารถกำเริบมากขึ้นไปถึงตา รอบปาก จมูก ใบหน้า ขาหนีบ ข้อพับต่างๆตามร่างกาย เกิดผื่นตามตัว ปวดแสบปวดร้อนและจะมีการระคายเคืองทำร้ายเซลล์ผิวหนังได้ (รังสิมา วณิชภักดีเดชา, 2562)

นพ.พิษณุ นาควัระ รองปลัดกรุงเทพมหานคร ได้กล่าวว่า “จากสถิติผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจของโรงพยาบาลในสังกัด กทม. ทั้ง 9 แห่ง ตั้งแต่วันที่ 1-22 มกราคม 2562 พบตัวเลขของผู้ป่วยจำนวน 9,980 คน เพิ่มขึ้นจากเดือนธันวาคมของปี 2561 ที่มีจำนวน 6,445

คน ถึงร้อยละ 54.85” (มติชนออนไลน์, 2562) จากสถิติความรุนแรงด้านปัญหาสุขภาพช่วงหลายปีที่ผ่านมาหลายพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครพบปริมาณฝุ่นจิ๋วสูงเกินค่ามาตรฐานค่าฝุ่นไทยที่กำหนดไว้โดยกรมควบคุมมลพิษ คือเกิน 50 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (กรมควบคุมมลพิษ, 2553) และเกินค่ามาตรฐานต่อวันตามที่องค์การอนามัยโลก หรือ WHO กำหนดคือไม่ควรเกิน 25 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (WHO Global Air Quality Guidelines, 2016) ทั้งนี้จากการรายงานของกรมควบคุมมลพิษ, กรมอุตุนิยมวิทยา และนักวิชาการจากหลากหลายแขนง เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือค่าปริมาณฝุ่นจิ๋วในกรุงเทพฯ นั้นจะมีความเข้มข้นขึ้นเรื่อยๆ (อนุชิต ไกรวิจิตร, 2563) จากภาพประกอบ 1 แสดงให้เห็นถึงค่าเฉลี่ยของปริมาณฝุ่นจิ๋วในพื้นที่กรุงเทพฯ เปรียบเทียบรายวันและรายเดือนในปี พ.ศ. 2562 2563 และช่วงต้นปี 2564 โดยจะเห็นได้ว่าปัญหาฝุ่นจิ๋วในกรุงเทพฯ จะมีอันตรายต่อสุขภาพอย่างมากในช่วงเดือนมกราคม กุมภาพันธ์ และธันวาคม โดยดูจากสีที่ปรากฏ สีแดง หมายถึง ค่าฝุ่นจิ๋วที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ และเป็นพิษต่อร่างกาย สีส้ม หมายถึง ค่าฝุ่นจิ๋วส่งผลเสียต่อสุขภาพโดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาทางเดินหายใจหรือเป็นโรคหอบหืด สีเหลือง หมายถึง ค่าฝุ่นจิ๋วอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ก็ยังอาจส่งผลต่อปัญหาสุขภาพได้ ดังนั้นผู้ที่ไวต่อมลพิษทางอากาศก็ควรลดกิจกรรมกลางแจ้งเป็นเวลานาน สีเขียว หมายถึง ค่าฝุ่นจิ๋วมีอยู่ในระดับที่ไม่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ

ภาพประกอบ 1: ค่าเฉลี่ยของปริมาณ PM 2.5 ในพื้นที่กรุงเทพฯ เปรียบเทียบรายวันและรายเดือนในปี พ.ศ. 2562 2563 และช่วงต้นปี พ.ศ. 2564 (The World Air Quality Project, 2021)

นอกจากปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของประชากรไทยอันเนื่องมาจากฝุ่นจิ๋วที่กำลังกล่าวยาวมาข้างต้นแล้ว ช่วงเวลาตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้กลายเป็นประเทศอันดับต้น ๆ จาก 30 ประเทศที่มีความเสี่ยงติดเชื้อ Covid-19 (โควิด-19) ด้วย เนื่องจากประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวจากประเทศจีน (ประเทศกำเนิดที่พบผู้ติดเชื้อ) เดินทางเข้ามาเป็นอันดับที่ 1 ด้วยจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามา 1,030,148 คน ใน เดือน มกราคม พ.ศ. 2563 (กองการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) ทั้งนี้เมื่อเดือน มีนาคม พ.ศ. 2563 ประเทศไทยพบผู้เสียชีวิตจากโควิด-19 เป็นรายแรก โดยเป็นแรงงานผิดกฎหมายจากประเทศเกาหลีที่เดินทางกลับมายังประเทศไทย และพบ super spreader (การแพร่กระจายเป็นวงกว้างอย่างรวดเร็ว) จากสนามมวยลุมพินี ส่งผลให้นายกรัฐมนตรีได้ประกาศ พ.ร.ก. ฉุกเฉินทั่วราชอาณาจักรไทย ในวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2563 เพื่อควบคุมการระบาดของโควิด-19 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2563) ได้มีการกล่าวถึงอันตรายจากการสูญหายใจฝุ่นจิ๋วที่จะส่งผลทำลายประสิทธิภาพการทำงานของปอดในประชาชนทั่วไป และส่งผลกระทบต่อระบบภูมิคุ้มกันที่ได้รับเชื้อโควิด-19 โดย Aron Bernstein ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพภูมิอากาศ สุขภาพ และสิ่งแวดล้อมโลก ได้กล่าวว่า “มลพิษทางอากาศและการสูบบุหรี่จะทำให้การติดเชื้อโควิด-19 มีอาการรุนแรงเพิ่มขึ้น” (Mooney, 2020) จะเห็นได้ว่ามลพิษทางอากาศจากฝุ่นจิ๋วน่าจะมีผลสำคัญอย่างมากที่จะทำให้ผู้ที่ได้รับเชื้อโควิด-19 มีอาการร้ายแรงขึ้นและเสี่ยงต่อการเสียชีวิตมากยิ่งขึ้น

จากสถานการณ์และปัญหามลพิษทางอากาศอันเนื่องมาจากฝุ่นจิ๋วในปัจจุบันทำให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาคุณลักษณะประชากรและพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากภัยของฝุ่นจิ๋วของประชาชน รวมไปถึงศึกษาการประเมินสุขภาพตนเองของประชาชนในพื้นที่ที่มีค่าเฉลี่ยของฝุ่นจิ๋วสูงเกินมาตรฐานในกรุงเทพฯ โดยผลการศึกษาที่ได้นี้จะเป็นประโยชน์ต่อการหาแนวทางในการดูแลส่งเสริมสุขภาพที่ดีและป้องกันผลกระทบด้านสุขภาพจากฝุ่นจิ๋วที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชนไทยได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

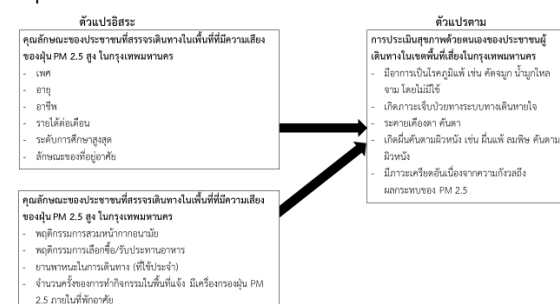
1. เพื่อสำรวจข้อมูลด้านคุณลักษณะทั่วไปของประชาชนที่เดินทางในเขตพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อสำรวจพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากฝุ่น PM 2.5 ของประชาชนที่เดินทางในเขตพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาผลประเมินด้านสุขภาพของประชาชนที่เดินทางในเขตพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะกับพฤติกรรมในการป้องกันตนเองของประชาชนที่เดินทางในเขตพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อมูลด้านคุณลักษณะ พฤติกรรมการป้องกันตนเอง และผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนที่สัญจรเดินทางในเขตพื้นที่ที่มีมลพิษฝุ่น PM 2.5 สูง ในกรุงเทพมหานคร
2. เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้กำหนดแนวทางในการดูแลส่งเสริมสุขภาพที่ดีและป้องกันผลกระทบด้านสุขภาพจากฝุ่น PM 2.5 ที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชนไทยในเขตพื้นที่เสี่ยงได้อย่างเหมาะสม
3. เป็นแนวทางในการวิจัยของผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยคุณลักษณะประชากร พฤติกรรมในการป้องกันตนเอง และ การประเมินสุขภาพตนเองของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงสูงในกรุงเทพมหานคร

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

PM 2.5 คือ ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน เทียบได้ว่ามีขนาดประมาณ 1 ใน 25 ส่วนของเส้นผ่านศูนย์กลางของเส้นผมมนุษย์ ซึ่งเล็กจนจมูกของมนุษย์ที่ทำหน้าที่กรองฝุ่นอยู่นั้นไม่สามารถกรองได้ จึงแพร่กระจายเข้าสู่ทางเดินหายใจ กระแสเลือด และเข้าสู่อวัยวะอื่นๆ ในร่างกายได้ ฝุ่นเป็นอันตรายต่อมนุษย์ได้ เพราะเป็นพาหะในการนำสารอื่นที่เป็นอันตรายเข้าสู่ร่างกาย อันได้แก่ แคดเมียม ปรอท โลหะหนักและสารก่อมะเร็งอื่นๆ (บรรจบ ชุณหสวัสดิกุล และคณะ, 2563) สำนักงานปกป้องสิ่งแวดล้อมสหรัฐอเมริกาได้ให้ความหมายของ PM ไว้ว่า PM ย่อมาจาก Particulate Matter โดยหมายถึง ของผสมของอนุภาคของแข็งและหยดของเหลวซึ่งจัดกระจายอยู่ในอากาศในรูปของฝุ่น ผงละออง เขม่า รวมไปถึงควัน ทั้งที่มีความหนาแน่นมากจนเห็นเป็นกลุ่มสีเทาหรือสีดำด้วยตาเปล่า หรืออาจจะต้องส่องด้วยกล้องจุลทรรศน์จึงจะมองเห็น โดยฝุ่น PM จะแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ PM 10 คือ ฝุ่นละอองที่มีขนาด 10 ไมครอนหรือเล็กกว่า และ PM 2.5 คือ ฝุ่นละอองที่มีขนาด 2.5 ไมครอนหรือเล็กกว่า

ปัจจัยที่ทำให้เกิดมลพิษฝุ่นละอองและเป็นผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนและสภาพแวดล้อมประกอบด้วย (1) แหล่งกำเนิดฝุ่นละออง (2) การพัดพาและแปรสภาพของมลพิษ และ (3) สภาพของผู้รับมลพิษ โดยทั้ง 3 องค์ประกอบที่กล่าวมานี้มีความสัมพันธ์กันดังต่อไปนี้ สำหรับแหล่งกำเนิดที่ทำให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศในกรุงเทพฯเกิดจากสภาพอุตุนิยมวิทยาและสภาพแวดล้อมซึ่งส่งผลต่อการแพร่กระจายของมลพิษด้วย โดยสภาพอุตุนิยมวิทยาดังกล่าวได้แก่ ฤดู มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์) และฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม) ซึ่งส่งผลต่อสภาพอากาศ ความกดอากาศ ทิศทางลม อุณหภูมิ ปริมาณฝน และความชื้น ทำให้ระดับฝุ่นละอองในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในพื้นที่กรุงเทพฯมีระดับสูง เนื่องจากสภาพอากาศแห้ง และทิศทางลมตะวันออกเฉียงเหนือพัดพาฝุ่นละอองจากการเผาชีวมวลในพื้นที่เกษตรกรรมภาคกลางเข้าสู่พื้นที่กรุงเทพฯ ประกอบกับการแปรปรวนสภาพอากาศรายวันด้วยยกตัวอย่างเช่น หากในช่วงวันดังกล่าวมีอุณหภูมิต่ำ

ความกดอากาศสูง ท้องฟ้าปิด สภาพอากาศสงบนิ่ง ไม่กระจายตัวก็จะก่อให้เกิดการสะสมของมลพิษทางอากาศทำให้มีระดับมลพิษทางอากาศสูงกว่าปกติ องค์ประกอบต่อมาเป็นเรื่องของสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการแพร่กระจายของมลพิษทางอากาศ อันได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ เช่น ภูเขา หุบเขา ชายฝั่งทะเล รวมถึงสิ่งกีดขวาง ลมที่พัดพามลพิษให้แพร่กระจายและเจือจาง เช่น อาคาร สิ่งปลูกสร้าง และ ผังเมืองที่เป็นตัวกำหนดความหนาแน่นและการกระจายตัวของมลพิษทางอากาศ ประการสุดท้ายคือสภาพของผู้รับมลพิษ เช่น ความเสี่ยงต่อการรับมลพิษอันเป็นผลมาจากอาการป่วย ช่ววัยและความไวต่อการรับมลพิษ รวมไปถึงสภาพภายนอกที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้แก่ อาชีพ กิจกรรมการเดินทาง ที่ตั้งที่ทำงานและที่พักอาศัย ซึ่งจะส่งผลต่อระดับมลพิษทางอากาศที่ได้รับและความรุนแรงของอาการที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล (วงศ์พันธ์ ลิ้มปเสนีย์ และคณะ, 2543)

เนื่องจากฝุ่นจิ๋วมีขนาดเล็กมากพอที่จะหายใจเข้าไปสู่อุดและซึมผ่านผนังปอดเข้าสู่กระแสเลือดได้ ดังนั้นผลที่เกิดขึ้นกับร่างกายจึงมีทั้งแบบเฉียบพลัน (เห็นผลใน 1 - 2 วัน) ซึ่งส่วนมากจะเกิดกับระบบทางเดินหายใจ คือ ไอ เจ็บคอ หายใจแล้วมีเสียงฟืดฟาด เลือดกำเดาไหล ซึ่งหากเลือดไหลลงคอก็จะทำให้เสมหะมีเลือดเจือปน หากเข้าตาจะทำให้เคืองตา ตาแดง และหากโดนผิวหนังก็จะทำให้เกิดผื่นคัน เป็นตุ่มได้ ส่วนผลแบบเรื้อรัง (คือ ค่อยๆ สะสม แล้วแสดงผลในระยะยาว) ได้แก่ เส้นเลือดหัวใจตีบตันทำให้หัวใจวายหรือหัวใจเต้นผิดปกติ เส้นเลือดไปเลี้ยงสมองตีบทำให้เกิดภาวะอัมพาตหรือเสียชีวิต การเป็นมะเร็งปอดเพราะฝุ่นขนาดเล็กจะมีสารก่อมะเร็งชนิดที่เรียกว่า Polycyclic Aromatic Hydrocarbon (PAH) การเกิดถุงลมโป่งพอง คล้ายกับการสูบบุหรี่ คือ การสูดเอาฝุ่นละอองขนาดเล็กเข้าไปจะกระตุ้นให้ปอดเกิดการอักเสบ เม็ดเลือดขาวจึงเข้ามากินฝุ่นเพื่อรักษาร่างกายแต่ไม่สามารถย่อยได้ จึงตายลงพร้อมกับปล่อยเอนไซม์ที่เป็นน้ำย่อยมาย่อยผนังปอด ทำให้ถุงลมจำนวนมากภายในปอดแตกออก รวมเป็นถุงเดียวกัน ส่งผลให้พื้นที่การแลกเปลี่ยนก๊าซในปอดลดน้อยลงเกิดอาการเหนื่อยง่าย การสูดหมอกควันเข้าไปมากๆจึงเปรียบเสมือนการสูบบุหรี่ นอกจากนี้ฝุ่น PM 2.5 ยังสามารถซึมเข้าสู่รक्तและทำอันตรายต่อทารก

ในครรภ์ด้วย โดยส่งผลทำให้คลอดก่อนกำหนด น้ำหนักตัวน้อย ติดเชื้อง่าย ทุพโภชนาการ และเป็นโรคอหิวาต์ได้ (พงศ์เทพ วิวรรณเดชะ, 2550)

จากการศึกษาทางระบาดวิทยาถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของระดับอนุภาคฝุ่นละอองและผลต่อสุขภาพร่างกาย พบว่าฝุ่นจิ๋วเพิ่มอัตราการตายที่ระดับความเข้มข้นของฝุ่นละอองทั้งหมดประมาณ 1,000 มกค./ลบ.ม. และทำให้เกิดหลอดลมอักเสบที่ระดับความเข้มข้นของฝุ่นละอองทั้งหมดตั้งแต่ 250 - 500 มกค./ลบ.ม. นอกจากนี้ ฝุ่นจิ๋วยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการทำงานของปอดในเด็กที่ระดับความเข้มข้นของฝุ่นละอองทั้งหมด 200 - 420 มกค./ลบ.ม. อีกด้วย (วงศ์พันธ์ ลิ้มปเสนีย์และคณะ, 2543) ประชาชนกลุ่มเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากฝุ่นจิ๋วได้แก่ เด็กเล็กเนื่องจากปอดยังเจริญเติบโตไม่เต็มที่ทำให้มีความเสี่ยงมากกว่าผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ ถัดมาคือกลุ่มผู้สูงอายุเนื่องจากปัญหาเรื่องประสิทธิภาพของโรคปอดและปัญหาโรคหัวใจที่อาจจะยังไม่ได้ได้รับการวินิจฉัย ถัดมาคือกลุ่มหญิงตั้งครรภ์เนื่องจากการรับมลพิษทางอากาศมีผลต่อทารกในครรภ์ จึงควรเลี่ยงพื้นที่ที่มีฝุ่นขนาดเล็กเพราะอาจส่งผลทำให้ลูกในครรภ์เกิดอันตรายได้ ถัดมาคือกลุ่มผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจ โรคหลอดเลือดสมอง โรคระบบทางเดินหายใจ โรคภูมิแพ้ โรคถุงลมโป่งพอง และโรคหอบหืดเรื้อรัง เพราะฝุ่นละอองอาจกระตุ้นให้โรคกำเริบขึ้นได้ กลุ่มเสี่ยงกลุ่มสุดท้ายคือผู้ที่ออกกำลังกายหรือทำงานกลางแจ้ง เนื่องจากมีโอกาสที่จะสูดหายใจเอาฝุ่นจิ๋วเข้าไปมากกว่าปกติ (อังศินันท์ อินทรกำแหง, 2563)

สถานการณ์ฝุ่นจิ๋วในประเทศไทยอยู่ในขั้นวิกฤติ โดยกรุงเทพมหานครถูกจัดอยู่ในลำดับต้น ๆ ของเมืองที่มีคุณภาพอากาศแย่ที่สุดในโลกจากการจัดอันดับตามมาตรฐาน หรือ Air Quality Index (AQI) โดยเมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2564 พบว่า กรุงเทพมหานครมีคุณภาพอากาศแย่เป็นอันดับที่ 17 ของโลก โดยมีค่าฝุ่นจิ๋วโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 134 ซึ่งเป็นระดับที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ (โดย 0 ถึง 50 หมายถึงอากาศมีคุณภาพดี) เขตพื้นที่ที่พบว่ามีค่าฝุ่นจิ๋วสูงที่สุดคือบริเวณสุขุมวิท 38 (เขตคลองเตย) โดยค่าฝุ่นจิ๋ววัดได้ที่ 267 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เป็นพิษและอันตรายต่อประชาชน จึงควรหลีกเลี่ยงการออกกำลังกายและควรอยู่

แต่ในบ้าน (IQAir, 2021) นอกจากนี้ในวันเดียวกัน กองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร ก็ได้แจ้งเตือนประชาชนกรุงเทพมหานครผ่านทางเว็บไซต์ถึงผลการตรวจวัดฝุ่นละอองฝุ่นจิ๋วว่ามีค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมงเกินค่ามาตรฐานจำนวน 70 พื้นที่ (กองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร, 2564)

เมื่อพูดถึงคำว่า “สุขภาพ” คนทั่วไปรวมทั้งแพทย์และบุคลากรทางสาธารณสุขมักจะนึกถึงโรคภัยไข้เจ็บและการพึ่งพาการรักษาจากแพทย์และโรงพยาบาลมากกว่าที่จะนึกถึงการสร้างสุขภาพและการดูแลสุขภาพตนเอง แต่ในปัจจุบันมีกระบวนทัศน์ที่มองสุขภาพในความหมายที่กว้างและครอบคลุมไปถึงสุขภาพในหลายมิติ โดยที่ตัวประชาชนเองก็มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาสุขภาพของตนเองและผู้อื่นในสังคมด้วย พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ได้ให้นิยามคำว่า “สุขภาพ” หมายความว่า “ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล” (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2552) ดังนั้นสุขภาพจึงมีความหมายที่กว้างกว่าการเจ็บป่วยเพียงอย่างเดียว โดยคำว่า “สุขภาพ” นี้ครอบคลุมสุขภาพหรือภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ (หรือปัญญา) ด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมก็เป็นอีกปัจจัยที่สามารถกำหนดสุขภาพของมนุษย์แต่ละคนได้ด้วย ซึ่งมนุษย์จะมีสุขภาพะมากน้อยเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในตัวเองร่วมกับปัจจัยภายนอกหรือสิ่งแวดล้อม ดังนั้นพฤติกรรมจึงเป็นปฏิกิริยาหรือกิจกรรมของบุคคลที่แสดงออกตามสภาพสังคมวัฒนธรรม สถานการณ์และประสบการณ์ โดยจะมีทั้งพฤติกรรมทั้งที่สังเกตเห็นได้และที่สังเกตเห็นไม่ได้ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมสุขภาพเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคและการส่งเสริมสุขภาพของตนเอง เพื่อดำรงภาวะสุขภาพและเป็นการแสดงศักยภาพของมนุษย์ คำว่า “พฤติกรรมสุขภาพ” จึงหมายถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหรือมีผลต่อสุขภาพของบุคคลในครอบครัวหรือชุมชน ไม่ว่าจะในลักษณะที่ทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ เช่น ทำให้ตนเอง บุคคลอื่นใน

ครอบครัวหรือบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนเจ็บป่วย บาดเจ็บ หรือเสียชีวิต หรือเป็นพฤติกรรมในลักษณะที่เป็นผลดีต่อสุขภาพ เช่น ทำให้ตนเอง บุคคลอื่น ๆ ในครอบครัว หรือบุคคลอื่นในชุมชนมีสุขภาพที่ดี ไม่เจ็บป่วยหรือเสียชีวิตด้วยโรคต่าง ๆ (ธนวรรณ อิมสมบุญ, 2546)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยประชากรที่ศึกษาคือ ประชาชนผู้ที่สัญจรเดินทางในพื้นที่เสี่ยงในกรุงเทพฯ จำนวน 70 พื้นที่ (กองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร, 2564) เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนจึงเลือกใช้สูตรการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Cochran (1953) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ต้องไม่น้อยกว่า 384 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามปลายปิดประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สอบถามด้านคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษาสูงสุดและประเภทของที่อยู่อาศัย โดยมีลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราวัดนามบัญญัติและมาตราวัดเรียงลำดับ ส่วนที่ 2 สอบถามพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากฝุ่น PM 2.5 ได้แก่ (1) การสวมหน้ากากอนามัยที่สามารถป้องกันฝุ่น PM 2.5 (2) สถานที่ซื้อรับประทานอาหาร (3) การใช้นานพาหนะในการเดินทาง (4) การติดตั้งเครื่องกรองอากาศภายในบ้าน และ (5) จำนวนครั้งในการทำกิจกรรมในพื้นที่แจ้ง โดยมีลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราวัดนามบัญญัติและมาตราวัดเรียงลำดับ และส่วนที่ 3 เป็นแบบประเมินสุขภาพด้วยตนเองของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ (1) มีอาการเป็นโรคมุมิแพ้ เช่น คัดจมูก น้ำมูกไหล จาม โดยไม่มีไข้ (2) เกิดภาวะเจ็บป่วยทางระบบทางเดินหายใจ (3) ระคายเคืองตา คันตา (4) เกิดผื่นคันตามผิวหนัง เช่น ผื่นแพ้ ลมพิษ คันตามผิวหนัง และ (5) มีภาวะเครียดอันเนื่องมาจากความกังวลถึงผลกระทบของฝุ่น PM 2.5 โดยมีลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าในรูปแบบของ Likert's Scale 5 ระดับ

โดยมีการกำหนดค่าระดับคะแนนดังนี้ 1 = น้อยมาก, 2 = น้อย, 3 = ปานกลาง, 4 = มาก และ 5 = มากที่สุด

ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงแบ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายด้วยวิธีการหาค่าความกว้างของอันตรภาคชั้น คือ

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{5-1}{5} = 0.8$$

จากเกณฑ์ความกว้างของอันตรภาคชั้นข้างต้น ได้กำหนดการแปลความหมายคำตอบของประเมินผลกระทบจากฝุ่น PM 2.5 ต่อสุขภาพของผู้ตอบ โดยจำแนกตามเกณฑ์ต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.80 หมายถึง ไม่เคยเลย

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81-2.60 หมายถึง นาน ๆ ครั้ง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.60-3.40 หมายถึง เป็นครั้งคราว

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41-4.20 หมายถึง บ่อยครั้ง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21-5.00 หมายถึง เป็นประจำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็นแบบหลายขั้นตอน คือใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ได้พื้นที่เสี่ยงจำนวน 70 เขต ในกรุงเทพฯ (กองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร, 2564) แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่ายโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สุ่มเซตพื้นที่เสี่ยงจำนวน 17 เขต จากจำนวนพื้นที่ทั้งหมด 70 เขต ได้แก่ เขตดอนเมือง เขตหนองแขม เขตพระโขนง เขตบางเขน เขตคลองเตย เขตตลิ่งชัน เขตจตุจักร เขตบางกะปิ เขตดุสิต เขตบางซื่อ เขตปทุมวัน เขตสาทร เขตพญาไท เขตลาดพร้าว เขตราชเทวี เขตปทุมวัน และเขตหลักสี่ แล้วจึงใช้วิธีการกำหนดโควตา โดยสุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตจำนวนเท่าๆ กันคือ 25 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 425 ตัวอย่าง เจาะจงเฉพาะประชาชนผู้ที่กำลังเดินทางในเขตพื้นที่เสี่ยงที่สุ่มได้โดยการเก็บแบบสอบถามด้วย QR Code จำแนกตามพื้นที่เก็บข้อมูล ทั้งนี้ระยะเวลาในการเก็บแบบสอบถามคือช่วงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 จำนวนแบบสอบถามที่มีข้อมูลครบถ้วนมีจำนวนทั้งสิ้น 393 ชุด ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid-19 ระลอกใหม่ ทำให้การลงพื้นที่เก็บข้อมูลต้องยุติลง โดยพื้นที่ที่เก็บ

แบบสอบถามที่มีข้อมูลครบถ้วนได้จำนวนน้อยที่สุด คือ เขตสาทร (เก็บได้จำนวน 21 ชุด)

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้ข้อมูลครบถ้วนถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาโดยวิธีการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละเพื่ออธิบายคุณลักษณะและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากฝุ่นจิ๋วของประชาชนผู้เดินทางในเขตพื้นที่เสี่ยงในกรุงเทพฯ ใช้ค่าเฉลี่ยเพื่ออธิบายผลการประเมินสุขภาพด้วยตนเองของประชาชนผู้เดินทางในเขตพื้นที่เสี่ยงในกรุงเทพฯ และทดสอบสมมติฐานด้วยไคสแควร์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะประชากรและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากฝุ่นจิ๋ว

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณลักษณะของประชาชนผู้เดินทางในเขตพื้นที่เสี่ยงในกรุงเทพฯ มีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลด้านคุณลักษณะของประชาชนผู้เดินทางในเขตพื้นที่เสี่ยงในกรุงเทพฯ

ข้อมูลคุณลักษณะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ข้อมูลคุณลักษณะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ			รายได้เฉลี่ย (บาท)		
ชาย	172	43.8	ต่ำกว่า 15,000	135	34.4
หญิง	221	56.2	15,001 ถึง 25,000	140	35.6
อายุ			25,001 ถึง 35,000	78	19.8
18 ถึง 25 ปี	205	52.2	มากกว่า 35,000	40	10.2
26 ถึง 35 ปี	89	22.6	ระดับการศึกษาสูงสุด		
36 ถึง 45 ปี	99	25.2	ต่ำกว่าปริญญาตรี	137	34.9
อาชีพ			ปริญญาตรี	183	46.6
-นักศึกษาคณะ	152	38.7	สูงกว่าปริญญาตรี	73	18.6
พนักงานบริษัท	99	25.2	ลักษณะของที่อยู่อาศัย		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	31	7.9	ทาวน์เฮาส์	52	13.2
มีธุรกิจส่วนตัว	57	14.5	อพาร์ทเมนต์หรือคอนโด	166	42.2
อาชีพอิสระ	54	13.7	ตึกแถว	68	17.3
			บ้านเดี่ยว	107	27.2

จากตาราง 1 ข้อมูลด้านคุณลักษณะของประชาชนผู้เดินทางในเขตพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูงจำนวน 393 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (คิดเป็นร้อยละ 56) อายุอยู่ระหว่าง 18 ถึง 25 ปี (คิดเป็นร้อยละ 52) เป็นนักศึกษาเสียเป็นส่วนใหญ่ (คิดเป็นร้อยละ 39) เป็นผู้ที่ไม่มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001 ถึง 25,000 บาทต่อเดือน (คิดเป็นร้อยละ 36) ระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ที่ระดับปริญญาตรี (คิดเป็นร้อยละ 47) และพักอยู่อาศัยอยู่ในอพาร์ทเมนต์หรือคอนโด (คิดเป็นร้อยละ 42)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากฝุ่น PM 2.5 ของประชาชนผู้

เดินทางในเขตพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพฯ มีรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 ความถี่และร้อยละด้านพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากฝุ่น PM 2.5 ของประชาชนผู้เดินทางในเขตพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพฯ

ข้อมูลคุณลักษณะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ข้อมูลคุณลักษณะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พฤติกรรมสวมหน้ากากอนามัย			ยานพาหนะในการเดินทาง (ที่ใช้ประจำ)		
-สวมหน้ากากที่สามารถป้องกัน PM 2.5 ได้ ทุกครั้งเมื่อต้องออกไปกลางแจ้งหรือที่สาธารณะ	61	15.5	-รถส่วนบุคคล	142	36.1
-สวมหน้ากากอนามัยแบบธรรมดาหรือแบบผ้าเมื่อต้องออกไปกลางแจ้งหรือที่สาธารณะ	230	58.5	-รถประจำทาง/รถตู้	160	40.7
-สวมหน้ากากอนามัยแบบธรรมดาหรือแบบผ้าเมื่อต้องเข้าไปในที่ที่มีฝุ่นมากเป็นพิเศษ	102	26.0	-เรือ	8	2.0
การเลือกซื้อ/เลือกรับประทานอาหาร (ให้เลือกข้อข้อที่ใช่บ่อยที่สุด)			-BTS/MRT	80	20.4
-ซื้อ/ทานอาหารที่สะอาดสดใหม่	165	42.0	-รถจักรยานยนต์	3	8
-ซื้อ/ทานอาหารในร้านแบบปิด	109	27.7	จำนวนครั้งของการทำกิจกรรมในที่แจ้ง เช่น ออกกำลังกาย เล่นกีฬา		
-ประกอบอาหารเองที่บ้าน	119	30.3	-1-3 ครั้งต่อสัปดาห์	213	54.2
			-3-5 วันต่อสัปดาห์	98	24.9
			-ทุกวัน	82	20.9
			มีเครื่องกรองฝุ่น PM 2.5 ภายในที่พักอาศัย		
			-มี	85	21.6
			-ไม่มี	308	78.4

จากตาราง 2 ข้อมูลด้านพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากฝุ่น PM 2.5 ของประชาชนผู้เดินทางในเขตพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพฯ จำนวน 393 คน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เลือกที่จะสวมหน้ากากอนามัยแบบธรรมดาหรือแบบผ้าเมื่อต้องออกไปกลางแจ้งหรือที่สาธารณะถึงร้อยละ 58.5 มีเพียงร้อยละ 15.5 ที่สวมหน้ากากที่สามารถป้องกัน PM 2.5 ได้เมื่อต้องออกไปกลางแจ้งหรือสาธารณะ สำหรับพฤติกรรมการเลือกซื้อและรับประทานอาหารพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เลือกที่จะทานอาหารริมทางตามถนนแม่ในช่วงที่มีค่าฝุ่น PM 2.5 เกินกว่ามาตรฐาน โดยคิดเป็นร้อยละ 42 สำหรับการเลือกใช้พาหนะในการเดินทางพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เลือกใช้รถประจำทางหรือรถตู้ คิดเป็นร้อยละ 40.7 และรถยนต์ส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 36.1 นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนส่วนใหญ่เลือกทำกิจกรรมในพื้นที่แจ้งประมาณ 1 ถึง 3 ครั้งต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 54.2 และส่วนใหญ่ไม่มีการติดตั้งเครื่องกรองฝุ่น PM 2.5 ในที่พักอาศัยในช่วงที่มีค่าฝุ่น PM 2.5 เกินกว่ามาตรฐาน โดยคิดเป็นร้อยละ 78.4

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการประเมินสุขภาพด้วยตนเองของประชาชนผู้เดินทางในเขตพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพฯ มีรายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 การประเมินสุขภาพด้วยตนเองของประชาชน
ผู้เดินทางในเขตพื้นที่เสี่ยงในกรุงเทพฯ

รายละเอียดการประเมินสุขภาพ	Mean	S.D.	แปลผล	อันดับ
มีอาการเป็นโรคภูมิแพ้ เช่น คัดจมูก น้ำมูกไหล จาม โดยไม่มีไข้	3.96	1.11	บ่อยครั้ง	2
เกิดภาวะเจ็บป่วยทางระบบทางเดินหายใจ	4.02	1.01	บ่อยครั้ง	1
ระคายเคืองตา คันตา	3.96	1.01	บ่อยครั้ง	2
เกิดผื่นคันตามผิวหนัง เช่น ผื่นแพ้ ผื่นพิษ คันตามผิวหนัง	3.67	1.16	บ่อยครั้ง	4
มีอาการคันคันเนื่องจากความกังวลถึงผลกระทบของ PM 2.5	3.73	1.13	บ่อยครั้ง	3
การประเมินสุขภาพโดยรวม	3.87	.94	บ่อยครั้ง	

จากตาราง 3 ข้อมูลด้านการประเมินสุขภาพด้วยตนเองของประชาชนผู้เดินทางในเขตพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพฯ จำนวน 393 คน พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่เดินทางในพื้นที่ที่มีมลพิษทางอากาศจากฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพฯ มหันครประเมินตนเองว่ามีปัญหาสุขภาพในทุกด้านอยู่บ่อยครั้ง ($\bar{X}=3.87$; S.D.=.94) โดยประชาชนมีปัญหาความเจ็บป่วยทางระบบทางเดินหายใจบ่อยครั้งกว่าปัญหาสุขภาพด้านอื่น ($\bar{X}=4.02$; S.D.=1.01) รองลงมาคืออาการโรคภูมิแพ้ เช่น คัดจมูก น้ำมูกไหล จาม โดยไม่มีไข้ ($\bar{X}=3.96$; S.D.=1.11) และ ระคายเคืองตา คันตา ($\bar{X}=3.96$; S.D.=1.01) ถัดมาคือภาวะเครียดอันเนื่องมาจากความกังวลถึงผลกระทบของฝุ่น PM 2.5 ($\bar{X}=3.73$; S.D.=1.13) และสุดท้ายคือเกิดผื่นคันตามผิวหนัง เช่น ผื่นแพ้ ผื่นพิษ คันตามผิวหนัง ($\bar{X}=3.67$; S.D.=1.16)

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ด้วยวิธี Pearson Chi-squared test พบว่า พฤติกรรมการสวมหน้ากากอนามัยที่สามารถป้องกันฝุ่น PM 2.5 นั้นจะขึ้นอยู่กับอาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา และ ที่อยู่อาศัยของประชาชนผู้เดินทางในเขตพื้นที่เสี่ยงในกรุงเทพฯ อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ดังตารางที่ 4 โดยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ระดับรายได้และระดับการศึกษาที่ต่างกัน รวมไปถึงมีที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันเลือกที่จะใส่หน้ากากอนามัยแบบธรรมดาหรือแบบผ้าเมื่อต้องออกไปกลางแจ้งหรือที่สาธารณะเป็นส่วนใหญ่ โดยสวมหน้ากากอนามัยที่สามารถป้องกันฝุ่น PM 2.5 เมื่อต้องออกไปกลางแจ้งหรือที่สาธารณะเป็นส่วนน้อย โดยนักศึกษาคิดเป็นร้อยละ 12 พนักงานบริษัทคิดเป็นร้อยละ 21 ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจคิดเป็นร้อยละ 29 ผู้ที่เป็น

เจ้าของธุรกิจคิดเป็นร้อยละ 12 และกลุ่มอาชีพอิสระคิดเป็นร้อยละ 11 เท่านั้น หากพิจารณาจากระดับรายได้ พบว่า ประชาชนผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 11 ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001 ถึง 25,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 13 ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 25,001 ถึง 35,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 24 และผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 35,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 23 เท่านั้นที่เลือกสวมหน้ากากอนามัยที่สามารถป้องกันฝุ่น PM 2.5 เมื่อต้องออกไปกลางแจ้ง นอกจากนี้หากพิจารณาจากระดับการศึกษา พบว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีจะสวมหน้ากากอนามัยที่สามารถป้องกันฝุ่น PM 2.5 ทุกครั้งเมื่อออกไปที่แจ้งหรือที่สาธารณะคิดเป็นเพียงร้อยละ 8 เท่านั้นส่วนผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 19 และ ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 21 และหากพิจารณาจากประเภทของที่อยู่อาศัย ก็พบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในทาวน์เฮ้าส์จะสวมหน้ากากอนามัยที่สามารถป้องกันฝุ่น PM 2.5 ทุกครั้งเมื่อออกไปที่แจ้งหรือที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 15 ส่วนผู้ที่อยู่อาศัยในอพาร์ทเมนต์หรือคอนโดคิดเป็นร้อยละ 20 ผู้ที่อยู่อาศัยในตึกแถว คิดเป็นร้อยละ 12 และ ผู้ที่อยู่อาศัยในบ้านเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 11

ในขณะที่พฤติกรรมการเลือกซื้อ/รับประทานอาหารของประชาชนผู้เดินทางในเขตพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพฯ จะขึ้นอยู่กับคุณลักษณะอันได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา และที่อยู่อาศัยอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ดังตารางที่ 4 โดยพบว่า ผู้ที่มีอายุระหว่าง 18 ถึง 25 ปี ส่วนใหญ่จะเลือกซื้อหรือนั่งทานอาหารริมทางตามถนน (ร้อยละ 47) ในขณะที่ผู้ที่มีอายุระหว่าง 26 ถึง 35 ปี ส่วนใหญ่จะเลือกซื้อหรือนั่งทานในร้านอาหารแบบปิด (ร้อยละ 38) และผู้ที่มีอายุระหว่าง 36 ถึง 45 ปีส่วนใหญ่เลือกที่จะประกอบอาหารเองที่บ้าน (ร้อยละ 38) นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษา พนักงานบริษัทและผู้ที่มีอาชีพอิสระจะเลือกซื้อหรือนั่งทานอาหารริมทางตามถนนบ่อยที่สุด (ร้อยละ 45 41 และ 54 ตามลำดับ) ในขณะที่ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจจะเลือกซื้อหรือนั่งทานในร้านอาหารแบบปิด (ร้อยละ 55)

ส่วนผู้ที่มีธุรกิจส่วนตัวเลือกที่จะประกอบอาหารเองที่บ้าน (ร้อยละ 40) และหากพิจารณาจากระดับของรายได้จะพบว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท และผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 15,001 ถึง 25,000 บาท เลือกซื้อหรือนั่งทานอาหารริมทางตามถนนบ่อยที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 44 และ 49 ตามลำดับ) ส่วนผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 25,001 ถึง 35,000 บาทจะเลือกซื้อหรือนั่งทานในร้านอาหารแบบปิด คิดเป็นร้อยละ 39 ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 35,000 บาท เลือกที่จะประกอบอาหารเองที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 40 อีกทั้งยังพบว่าแม้จะมีระดับการศึกษาที่ต่างกัน แต่ประชาชนจะเลือกซื้อหรือนั่งทานอาหารริมทางตามถนนบ่อยที่สุด รวมไปถึงผู้ที่อยู่อาศัยในทาวน์เฮ้าส์และผู้ที่อยู่อาศัยในบ้านเดี่ยวเลือกที่จะประกอบอาหารเองที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 40 และ 42 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่อาศัยในอพาร์ทเมนต์หรือคอนโดและที่อาศัยในตึกแถวจะเลือกซื้อหรือนั่งทานอาหารริมทางตามถนน คิดเป็นร้อยละ 50 และ 47 ตามลำดับ

สำหรับพฤติกรรมการเลือกใช้พาหนะในการเดินทางที่ใช้ประจําวันจะขึ้นอยู่กับเพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา และ ที่อยู่อาศัยของประชาชนผู้เดินทางในเขตพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพฯอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ดังตารางที่ 4 โดยพบว่า เพศชายส่วนใหญ่จะเลือกขับรถส่วนตัว (ร้อยละ 38) ในขณะที่เพศหญิงส่วนใหญ่จะเลือกนั่งรถประจำทาง (ร้อยละ 47) นอกจากนี้พบว่า ผู้ที่มีอายุระหว่าง 18 ถึง 25 ปี จะเลือกใช้รถประจำทางเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 47) ในขณะที่ผู้ที่มีอายุระหว่าง 26 ถึง 35 ปี จะเลือกใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 51) และผู้ที่มีอายุระหว่าง 36 ถึง 45 ปีจะเลือกใช้รถประจำทางและรถยนต์ส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 37 เท่ากัน) อีกทั้งยังพบว่า นักศึกษาและผู้ที่มีอาชีพอิสระเลือกที่จะใช้รถประจำทางเป็นพาหนะในการเดินทางเป็นประจำ (คิดเป็นร้อยละ 53 และ 41 ตามลำดับ) ในขณะที่พนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจและเจ้าของธุรกิจจะเลือกใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางเป็นประจำ (คิดเป็นร้อยละ 48 58 และ 49 ตามลำดับ) และหาก

พิจารณาจากรายได้ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท และ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001 ถึง 25,000 บาท เลือกที่จะใช้รถประจำทางเป็นพาหนะในการเดินทางเป็นประจำ (คิดเป็นร้อยละ 50 และ 40 ตามลำดับ) ส่วนผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 25,001 ถึง 35,000 บาท และ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 35,000 บาท จะเลือกใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางเป็นประจำ (คิดเป็นร้อยละ 49 และ 73 ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เลือกที่จะใช้รถประจำทางเป็นพาหนะในการเดินทางเป็นประจำ (คิดเป็นร้อยละ 43 และ 45 ตามลำดับ) ส่วนผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี เลือกใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 38 ท้ายที่สุดยังพบอีกว่า ผู้ที่อาศัยในทาวน์เฮ้าส์และผู้ที่อยู่อาศัยในบ้านเดี่ยวเลือกที่จะใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะในการเดินทางเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 56 และ 48 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่อาศัยในอพาร์ทเมนต์หรือคอนโดและผู้ที่อยู่อาศัยในตึกแถวจะเลือกใช้รถประจำทางในการเดินทางเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 47 เท่ากัน

สำหรับพฤติกรรมการเลือกทำกิจกรรมในพื้นที่โล่งแจ้ง เช่น ออกกำลังกาย เดินเล่น เดินซื้อของริมถนนของประชาชนผู้เดินทางในเขตพื้นที่เสี่ยงในกรุงเทพฯ นั้นพบว่า ขึ้นอยู่กับอายุ อาชีพ และที่อยู่อาศัยอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ดังตารางที่ 4 โดยพบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันจะเลือกทำกิจกรรมในพื้นที่โล่งแจ้ง เช่น ออกกำลังกาย เดินเล่น เดินซื้อของริมถนนประมาณ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 62 40 และ 50 ตามลำดับ หากพิจารณาความแตกต่างด้านอาชีพ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในทุกสาขาอาชีพเลือกทำกิจกรรมในพื้นที่โล่งแจ้ง เช่น ออกกำลังกาย เดินเล่น เดินซื้อของริมถนน 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยมีรายละเอียดดังนี้ นักศึกษาคิดเป็นร้อยละ 63 พนักงานบริษัทเอกชนคิดเป็นร้อยละ 49 ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจคิดเป็นร้อยละ 42 ผู้ที่เป็นเจ้าของธุรกิจคิดเป็นร้อยละ 60 และกลุ่มอาชีพอิสระคิดเป็นร้อยละ 43 ทั้งนี้ยังพบอีกว่า ผู้ที่มีที่อยู่อาศัย

ที่แตกต่างกัน ได้แก่ ทาวน์เฮ้าส์ อพาร์ทเมนต์ หรือคอนโด ตึกแถว หรือ ผู้ที่อยู่อาศัยในบ้านเดี่ยว จะเลือกทำกิจกรรมในพื้นที่โล่งแจ้ง เช่น ออกกำลังกาย เดินเล่น เดินซื้อของริมถนนน้อยครั้งคือ 1-3 ครั้ง ต่อสัปดาห์เป็นส่วนใหญ่ โดยผู้ที่อยู่อาศัยในทาวน์เฮ้าส์ คิดเป็นร้อยละ 79 ผู้ที่อยู่อาศัยในอพาร์ทเมนต์ หรือคอนโด คิดเป็นร้อยละ 51 ผู้ที่อยู่อาศัยในตึกแถว คิดเป็นร้อยละ 43 และ ผู้ที่อยู่อาศัยในบ้านเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 55 ตามลำดับ

อย่างไรก็ดี พบว่าการมีเครื่องกรองฝุ่น PM 2.5 ใช้ภายในที่พักอาศัยนั้นไม่ขึ้นกับคุณลักษณะ ของประชาชนผู้เดินทางในเขตพื้นที่ที่มีความเข้มข้น ของฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพฯ แต่อย่างใด

ตาราง 4 คำนัยสำคัญจากการทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่างคุณลักษณะกับพฤติกรรมการป้องกัน ตนเองของประชาชนที่เดินทางในพื้นที่ที่มีความ เข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพฯ

พฤติกรรมป้องกันตนเองจากฝุ่น PM 2.5	เพศ	อายุ	อาชีพ	รายได้ต่อ เดือน	ระดับ การศึกษา	ลักษณะของ ที่อยู่อาศัย
การสวมหน้ากากป้องกัน PM 2.5	.051	.068	.040*	.023*	.004*	.036*
การฉีดน้ำหรือใช้พัดลม	.983	.034*	.003*	.008*	.007*	.000*
การใช้พัดลมดูดอากาศ	.009*	.021*	.000*	.000*	.000*	.000*
การทำความสะอาดพื้นที่แจ้ง	.555	.001*	.020*	.108	.375	.000*
การมีเครื่องกรองฝุ่น PM 2.5 ในที่พักอาศัย	.348	.919	.559	.304	.181	.081

สรุปและอภิปรายผล

1. จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านคุณลักษณะ ของประชาชนที่เดินทางในพื้นที่ที่มีมลพิษทางอากาศ จากฝุ่น PM 2.5 สูงในกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (คิดเป็นร้อยละ 56) ส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ระหว่าง 18 ถึง 25 ปี (คิดเป็นร้อยละ 52) เป็นนักศึกษาส่วนใหญ่ (คิดเป็นร้อยละ 39) ส่วนใหญ่ มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001 ถึง 25,000 บาทต่อเดือน (คิดเป็นร้อยละ 36) ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีระดับการศึกษา สูงสุดอยู่ที่ระดับปริญญาตรี (คิดเป็นร้อยละ 47) และ พักอยู่อาศัยอยู่ในอพาร์ทเมนต์หรือคอนโดส่วนใหญ่ (คิดเป็นร้อยละ 42) ทั้งนี้กรุงเทพฯ เป็นเมืองที่มี ประชากรพลุกพล่าน เป็นมหานครที่เป็นเมืองหลวง ของประเทศไทยจึงเป็นศูนย์รวมด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ด้านการบริหาร ศูนย์รวมของภาคเศรษฐกิจทั้ง ภาคธุรกิจ การคมนาคมและการท่องเที่ยวซึ่งเป็นปัจจัย ในการดึงดูดแรงงานและประชากรที่ไม่ใช่แรงงาน

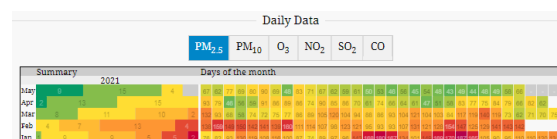
เข้ามาทั้งที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ และเดินทางมาจาก ที่อื่น ๆ ที่หลังไหลเข้ามาทำงานหรือมายังสถานศึกษา และรวมถึงใช้เป็นเส้นทางสัญจรผ่านไปยังจุดหมาย ก่อนข้างที่จะหนาแน่นในแต่ละวัน ซึ่งข้อมูลพื้นฐาน ด้านคุณลักษณะของประชากรในงานวิจัยนี้ สอดคล้อง กับข้อมูลของกองนโยบายและแผนงาน สำนักการวางผังและพัฒนาเมืองกรุงเทพมหานคร (2561) ที่ทำการศึกษารวบรวมและประมวลผลข้อมูลประชากร กรุงเทพฯและปริมณฑล พบว่า ในกรุงเทพฯมีจำนวน ประชากรตามทะเบียนราษฎรที่เป็นเพศหญิง (คิดเป็น ร้อยละ 53) มากกว่าเพศชาย (คิดเป็นร้อยละ 47) อย่างไรก็ดีพบว่าข้อมูลช่วงอายุของประชากร มีความแตกต่างกันคือจำนวนประชากรตามทะเบียน ราษฎรพบว่ามีประชากรอายุระหว่าง 45 ถึง 59 ปี เป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23 รองลงมาคือ ในวัยแรงงานอายุระหว่าง 30 ถึง 44 ปี คิดเป็นร้อยละ 22 และอายุระหว่าง 15 ถึง 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 19 ตามลำดับ

นอกจากนี้กรุงเทพฯยังเป็นเมืองที่ถูกพัฒนาด้วย ปัจจัยที่หลากหลายทั้งด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีจึงดึงดูดความสนใจให้ประชาชนอพยพ เข้ามาเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า รวมถึงโอกาสทาง การศึกษาและสวัสดิการทางสังคมที่ดีกว่าด้วย จากข้อมูลของสำนักการวางผังและพัฒนาเมือง กรุงเทพมหานคร (2560) พบว่า สัดส่วนนักเรียน/ นักศึกษาต่อจำนวนประชากรวัยเรียนของประเทศไทย มีสัดส่วนเท่ากับ 81.50 ในขณะที่จำนวนประชากร วัยเรียนในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนถึง 120.65 ซึ่งสูงกว่าสัดส่วนระดับประเทศมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนประชากรวัยเรียนในระดับปริญญาตรี ที่มีสัดส่วนสูงถึง 137.01 แสดงให้เห็นว่ากรุงเทพฯ ยังคงเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของประเทศ โดยพบว่า มีจำนวนสถานศึกษาอยู่ถึง 1,471 แห่ง การสำรวจข้อมูลพื้นฐานในงานวิจัยนี้ใช้การสุ่มกลุ่ม ตัวอย่างในพื้นที่เสี่ยงจำนวน 17 เขต จากข้อมูล ของสำนักการวางผังและพัฒนาเมือง กรุงเทพมหานคร (2560) พบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ที่สุ่มได้นี้เป็นพื้นที่ ที่มีจำนวนสถานศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก ยิ่งไป กว่านั้น ข้อมูลพื้นฐานด้านที่อยู่ของประชากรใน งานวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับข้อมูลของกองนโยบาย

และแผนงาน สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง กรุงเทพมหานคร (2560) ที่พบว่า แนวโน้ม การขยายตัวของที่อยู่อาศัยประเภทอพาร์ทเมนต์ และคอนโดในกรุงเทพฯ มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น และมีสัดส่วนมากกว่าสถานที่อยู่อาศัยประเภทอื่น ตั้งแต่ปี 2556 โดยพบว่า ที่อยู่อาศัยประเภท อพาร์ทเมนต์ และคอนโดได้รับความนิยม อันเนื่องมาจากปัจจัยด้านการพัฒนาโครงข่ายรถไฟฟ้า สิ่งก่อสร้าง ถนน ที่สาธารณะและสาธารณูปโภคที่มี ส่วนผลักดันให้เกิดการพัฒนาที่ดินที่มีอยู่อย่างจำกัด นั้นให้เป็นโครงการที่อยู่อาศัยประเภทดังกล่าว

2. จากการสำรวจพฤติกรรมการป้องกันตนเอง จากฝุ่น PM 2.5 ของประชาชนที่เดินทางในพื้นที่ ที่มีมลพิษทางอากาศจากฝุ่น PM 2.5 สูง ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เลือกที่จะสวมหน้ากากอนามัยแบบธรรมดาหรือแบบผ้า เมื่อต้องออกไปกลางแจ้งหรือที่สาธารณะถึงร้อยละ 58.5 มีเพียงร้อยละ 15.5 เท่านั้น ที่สวมหน้ากากที่สามารถป้องกัน PM 2.5 ได้เมื่อต้องออกไปกลางแจ้ง หรือสาธารณะ สำหรับพฤติกรรมการเลือกซื้อ และรับประทานอาหารก็พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ เลือกที่จะทานอาหารริมทางตามถนนแม้ในช่วงที่มีค่า ฝุ่น PM 2.5 เกินกว่ามาตรฐาน โดยคิดเป็นร้อยละ 42 สำหรับการเลือกใช้พาหนะในการเดินทางก็พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เลือกใช้รถประจำทางหรือรถตู้ คิดเป็นร้อยละ 40.7 และรถยนต์ส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 36.1 นอกจากนี้ยังพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เลือกทำ กิจกรรมในพื้นที่แจ้งไม่บ่อยนัก คือ ประมาณ 1 ถึง 3 ครั้งต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 54.2 ยิ่งไปกว่านั้น ยังพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีการติดตั้งเครื่องกรอง ฝุ่น PM 2.5 ในที่อยู่อาศัยในช่วงที่มีค่าฝุ่น PM 2.5 เกินกว่ามาตรฐาน โดยคิดเป็นร้อยละ 78.4 ทั้งนี้จาก การสืบค้นข้อมูลจาก the World Air Quality Project (2021b) ดังภาพที่ 2 แสดงให้เห็นถึงค่าเฉลี่ยของ ปริมาณ PM 2.5 ในพื้นที่กรุงเทพฯเปรียบเทียบกับรายวัน ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 พบว่า ปริมาณฝุ่น PM 2.5 ในกรุงเทพฯ มีอันตรายต่อสุขภาพทุกวัน ตลอดทั้งเดือน โดยดูจากสีที่ปรากฏเป็นสีแดง ส้ม และเหลือง คือ มีค่าเฉลี่ยของ PM 2.5 ในแต่ละวันอยู่ ระหว่าง 93 ถึง 160 ซึ่งอยู่ในระดับที่เกินมาตรฐาน

และส่งผลเสียต่อสุขภาพตามที่ WHO Global Air Quality Guidelines กำหนดไว้ในปี ค.ศ. 2016 (กรมควบคุมมลพิษ, 2553)

ภาพประกอบ 2 แสดงให้เห็นถึงค่าเฉลี่ยของปริมาณ PM 2.5 ในพื้นที่กรุงเทพฯเปรียบเทียบกับรายวัน ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 (The World Air Quality Project, 2021)

ผลจากการสำรวจพฤติกรรมการป้องกันตนเอง จากฝุ่นจิ๋วของประชาชนที่เดินทางในพื้นที่ที่มีมลพิษทางอากาศจากฝุ่นจิ๋วสูงในกรุงเทพมหานครในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคินันท์ อินทรกำแหง (2563) ที่ทำการศึกษาสถานการณ์ความรอบรู้ ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อ สุขภาพจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่พบว่า อสม. ในแต่ละพื้นที่วิจัยมีพฤติกรรมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นจิ๋วโดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยจำแนกตามพื้นที่วิจัยได้ดังนี้ เจ้าหน้าที่ อสม. ในจังหวัดระยอง ($\bar{X}$ = 3.62; S.D. = .72) เจ้าหน้าที่ อสม. ในจังหวัดชลบุรี ($\bar{X}$ = 3.54; S.D. = .82) เจ้าหน้าที่ อสม. ในจังหวัดสมุทรสาคร ($\bar{X}$ = 3.90; S.D. = .69) และเจ้าหน้าที่ อสม. ในจังหวัดราชบุรี ($\bar{X}$ = 3.45; S.D. = .68) อย่างไรก็ตามผลวิจัยจากงานวิจัยนี้ แตกต่าง จากงานวิจัยของ ศศิธร มะโนมันและคณะ (2562) ที่ศึกษาระดับความรู้และปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันฝุ่น ละออง PM 2.5 ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยพบว่า นักศึกษา มีความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันฝุ่นละออง PM 2.5 อยู่ใน ระดับ สูง ($\bar{X}$ = 4.27; S.D. = .59) ทั้งนี้งานวิจัยดังกล่าวเป็นการวัดความรู้ในการปฏิบัติ ตัวเพื่อการป้องกันตนเองจากฝุ่นจิ๋ว ซึ่งแตกต่างจาก การสำรวจในงานวิจัยนี้ที่เป็นการวัดพฤติกรรมที่ เกิดขึ้นจริงที่แสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่ เดินทางในพื้นที่ที่มีมลพิษทางอากาศจากฝุ่น PM 2.5

สูงในกรุงเทพมหานครในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2564 มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองอยู่ในระดับที่ควรจะปรับปรุงเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เลือกที่จะสวมหน้ากากอนามัยแบบธรรมดาหรือแบบผ้าเมื่อต้องออกไปกลางแจ้งหรือที่สาธารณะ ซึ่งคุณลักษณะของหน้ากากดังกล่าวไม่สามารถป้องกันฝุ่นจิ๋วได้นอกจากนี้ประชาชนส่วนใหญ่ยังเลือกซื้อและรับประทานอาหารริมทางตามถนนทั้ง ๆ ที่ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2564 เป็นช่วงที่มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เรื่องปริมาณฝุ่นจิ๋วในระดับที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพผ่านสื่อต่างๆ ในขณะเดียวกันก็ยังเป็นช่วงเวลาที่ยังคงมีการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ด้วย ทั้งนี้ประชาชนส่วนใหญ่อาจให้ความสนใจและกังวลเรื่องภัยคุกคามจากโรคระบาดที่เป็นภัยใกล้ตัวมากกว่า จึงเพิกเฉยต่อปัญหาสุขภาพจากฝุ่นจิ๋วที่เป็นภัยคุกคามที่ส่งผลต่อสุขภาพในระยะยาวและยังไม่เห็นผลในทันที

อีกประการหนึ่งน่าจะเป็นปัญหาจากคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันที่น่าจะสะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม เพราะถึงแม้ว่าจะมีการรณรงค์และการรายงานข่าวเกี่ยวกับผลกระทบจากฝุ่นจิ๋วต่อสุขภาพจากหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงมีสถานีวัดคุณภาพอากาศที่ช่วยให้อ่านข้อมูลแก่ประชาชนผ่านทางสมาร์ตโฟนและอินเทอร์เน็ตที่สามารถตรวจสอบคุณภาพอากาศเป็นรายชั่วโมง ณ สถานที่ที่ตนเองอยู่ได้ในทันที ทำให้ประชาชนที่ได้รับข่าวสารสามารถตระหนักถึงความเสี่ยงในการหาซื้ออุปกรณ์ที่สามารถช่วยในการดูแลสุขภาพของตนเองก็ตามที่ แต่เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออุปกรณ์ดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็น หน้ากาก N95 (ที่มีราคาตั้งแต่ 30 บาทขึ้นไป) เครื่องวัดคุณภาพอากาศแบบพกพา (ที่มีราคาอยู่ระหว่าง 800 ถึง 3,000 บาท) หรือเครื่องกรองอากาศที่สามารถกรองฝุ่นจิ๋วที่มีคุณภาพ (มีราคาตั้งแต่ 3,000 บาทขึ้นไป) อาจเป็นข้อจำกัดในการเข้าถึงอุปกรณ์ดังกล่าว รวมถึงในช่วงเวลานั้นมีความต้องการอุปกรณ์ดังกล่าวที่ค่อนข้างสูง การหาซื้อจึงจำเป็นต้องซื้อผ่านทางช่องทางออนไลน์ที่จำกัดการเข้าถึงของคนบางกลุ่มเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Cong, et.al (2017) ที่ได้ศึกษาเรื่องความไม่เท่าเทียมกันในการซื้ออุปกรณ์ป้องกันตนเอง

จากฝุ่นพิษทางอากาศในประเทศจีน โดยพบว่าในช่วงที่มีมลพิษทางอากาศสูง พลเมืองชาวจีนที่มีรายได้สูงจะใช้เวลาอยู่ในอาคารมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำ โดยจะมีการลงทุนซื้ออุปกรณ์ป้องกันต่างๆ ผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้นในช่วงที่ค่าฝุ่นจิ๋วสูงขึ้น และยังพบอีกว่า พลเมืองชาวจีนที่มีรายได้ต่ำจะสูดดมฝุ่นจิ๋วมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้สูง และส่งผลให้เขาเหล่านั้นมีอายุขัยที่สั้นกว่า ทั้งนี้เนื่องจากความไม่เท่าเทียมกันด้านคุณภาพของชีวิตที่มาจากรายได้ที่แตกต่างกันมาก

3. ผลจากการประเมินตนเองในด้านสุขภาพของประชาชนที่เดินทางในพื้นที่ที่มีมลพิษทางอากาศจากฝุ่นจิ๋วสูงในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนมีปัญหาความเจ็บป่วยทางระบบทางเดินหายใจบ่อยครั้งกว่าปัญหาสุขภาพด้านอื่น ($\bar{X} = 4.02$; S.D.=1.01) รองลงมาคือ อาการโรคภูมิแพ้ เช่น คัดจมูก น้ำมูกไหล จาม โดยไม่มีไข้ ($\bar{X} = 3.96$; S.D.=1.11) และ ระบายท้อง คันทา ($\bar{X} = 3.96$; S.D.=1.01) ถัดมาคือ ภาวะเครียดอันเนื่องมาจากความกังวลถึงผลกระทบของฝุ่น PM 2.5 ($\bar{X} = 3.73$; S.D.=1.13) และสุดท้ายคือ เกิดผื่นคันตามผิวหนัง เช่น ผื่นแพ้ ลมพิษ คันตามผิวหนัง ($\bar{X} = 3.67$; S.D.=1.16) ทั้งนี้โดยภาพรวม พบว่าประชาชนที่เดินทางในพื้นที่ที่มีมลพิษทางอากาศจากฝุ่นจิ๋วสูงในกรุงเทพมหานครประเมินตนเองว่ามีปัญหาสุขภาพในทุกด้านอยู่บ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.87$; S.D.=.94) ปัญหาสุขภาพของประชาชนที่พบในงานวิจัยนี้สอดคล้องกับข้อมูลงานวิจัยที่พบว่ามลพิษทางอากาศจากฝุ่นจิ๋วส่งผลกระทบต่อทางด้านสุขภาพ อันได้แก่ การระคายเคืองหรือแสบตา (เวว ชัตติพัฒนาพงษ์, 2563; กระทรวงสาธารณสุข, 2563; มงคล รายะนาคร, 2553; วนิตา จินตาสตร, 2551; พงศ์เทพ วิวรรณเดชะ, 2550) หายใจไม่สะดวก มีปัญหาทางด้านระบบทางเดินหายใจ (กระทรวงสาธารณสุข, 2563; เกษวรงค์ ลีลาสิริกุล และคณะ, 2018; มงคล รายะนาคร, 2553; วนิตา จินตาสตร, 2551; พงศ์เทพ วิวรรณเดชะ, 2550; เฉลิม ลีวีศรีสกุล และคณะ, 2545) มีอาการของโรคภูมิแพ้ เช่น คัดจมูก น้ำมูกไหล จาม โดยไม่มีไข้ (ขนิษฐา ชัยรัตนาวรรณ และ ณัฐพศุทธิ์ ภัทธีราสินศิริ, 2563; บรรจบ ชุณหสวัสดิกุล และคณะ, 2563)

ภาวะเครียดอันเนื่องมาจากความกังวลถึงผลกระทบของฝุ่นจิ๋ว (บรรจบ ชุณหสวัสติกุลและคณะ, 2563; Brook, & Rajagopalan, 2017; Li, et al, 2017) และเกิดผื่นคันตามผิวหนัง เช่น ผื่นแพ้ ลมพิษ คันตามผิวหนัง (กระทรวงสาธารณสุข, 2563; รังสิมา วณิชภักดีเดชา, 2562; Ngoc, et al, 2017; พงศ์เทพ วิศวกรรมเดช, 2550) นอกจากนี้ยังพบว่ามลพิษทางอากาศจากฝุ่นจิ๋วจะทำให้ผู้ป่วยที่เป็นโรคหอบหืดมีความเสี่ยงที่อาการจะทรุดหนักจนถึงขั้นเสียชีวิตได้เนื่องจากขีดความสามารถในการทำงานของปอดลดลงอย่างรวดเร็ว และแม้ว่าอาจจะไม่เสียชีวิตด้วยโรคหอบหืดแต่ในระยะยาวมักจะเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งปอด (บรรจบ ชุณหสวัสติกุล และคณะ, 2563; มงคล ราษฎร์นาร, 2553)

ผลจากงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาเรื่องสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ที่มีมลพิษทางอากาศจากฝุ่นจิ๋วสูงในกรุงเทพมหานครเป็นปัญหาที่ควรต้องได้รับการแก้ไขป้องกันเพื่อลดภาระในการดูแลสุขภาพพยาบาลอันอาจจะส่งผลต่อต้นทุนทางเศรษฐกิจของประเทศที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดย World Bank Group (2016) ที่ได้ศึกษาและประเมินต้นทุนความเสียหายทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากมลพิษทางอากาศทั่วโลก พบว่า มลพิษทางอากาศไม่ใช่ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพของประชาชนเพียงเท่านั้นแต่กลับเป็นต้นทุนทางเศรษฐกิจที่จะฉุดรั้งการพัฒนาของประเทศอีกด้วยเนื่องจากเป็นสาเหตุของความเจ็บป่วยและการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรของประชาชนทำให้ประเทศสูญเสียแรงงานที่มีศักยภาพ ผลผลิตและรายได้ของประเทศลดลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพงศ์เทพ วิศวกรรมเดช และคณะ (2550) ที่พบว่าในช่วงปี พ.ศ.2549 ถึง 2550 ต้นทุนค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยที่ใช้ในการรักษาผู้ป่วยโรคหอบหืดในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่สูงกว่าค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและรายจ่ายส่วนบุคคลโดยเฉลี่ยของครัวเรือนของจังหวัดเชียงใหม่ถึง 3 เท่า ทั้งนี้หากคุณภาพอากาศยังคงเลวร้ายต่อไปจะส่งผลให้เกิดผู้ป่วยโรคหอบหืดรายใหม่และจะยิ่งส่งผลให้กลุ่มผู้ป่วยโรคหอบหืดที่มีอยู่เดิมได้รับผลกระทบทางลบต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิต รวมถึงซ้ำเติมภาระทางเศรษฐกิจทั้งต่อตัวผู้ป่วย ครอบครัวและของประเทศชาติโดยรวม

นอกเหนือจากปัญหาข้างต้น ยังพบด้วยว่า ปัญหามลพิษทางอากาศยังส่งผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยวซึ่งเป็นรายได้หลักของประเทศ ทั้งนี้จากงานวิจัยของ เรวดี จรุงรัตนางค์ และ อารียามนัสบุญเพิ่มพูล (2552) พบว่าวิกฤติการณ์ด้านหมอกควันพิษในช่วงปี พ.ศ.2550 ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญกระทบต่อภาคธุรกิจการโรงแรมและการท่องเที่ยวด้วยจำนวนตัวเลขความเสียหายราว 477 ล้านบาทจึงเห็นได้ว่าที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนี้เมื่อรวมกันแล้วกลับกลายเป็นตัวเลขของความเสียหายทางเศรษฐกิจที่ไม่อาจประเมินค่าได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ถึงแม้ปัญหาทางด้านสุขภาพของประชาชนจากฝุ่นจิ๋วอาจจะไม่เร่งด่วนเท่ากับการป้องกันการแพร่ระบาดของ โควิด-19 ในช่วงเวลานี้ เพราะอาการป่วยรุนแรงจะยังไม่ปรากฏในระยะเวลานี้ แต่รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งออกแบบจัดการปัญหานี้ในลักษณะที่บูรณาการร่วมกันเสียก่อนที่ปัญหานี้จะส่งผลกระทบต่อต่อการรักษาพยาบาลและระบบสาธารณสุขซึ่งเป็นต้นทุนทางเศรษฐกิจและสังคมที่ประเทศต้องเผชิญในอนาคต

2. ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การป้องกันดูแลให้เป็นสังคมผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดีเป็นสิ่งจำเป็นที่จะเอื้อต่อการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพของผู้สูงอายุ หากการจัดการปัญหาถูกละเลย มลพิษฝุ่นจิ๋วจะกลับกลายเป็นปัญหาสังคมที่จะทำให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้ป่วยและผู้สูงอายุไปพร้อม ๆ กัน

ข้อจำกัดของงานวิจัย

1. การประเมินสุขภาพด้วยตนเองในงานวิจัยนี้เป็นการประเมินผลอาการต่อสุขภาพในลักษณะกึ่งเจียบพลัน คือ มีอาการทันทีที่สัมผัสกับฝุ่นจิ๋วและกึ่งเรื้อรัง คือ มีอาการหลังจากที่ได้สัมผัสเป็นเวลานานพอสมควร จึงเกิดผลเสียต่อสุขภาพอย่างไรก็ดีไม่ได้เป็นการประเมินถึงอันตรายในลักษณะ

ที่ได้รับการสัมผัสฝุ่นจิ๋วติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ จนเกิดเป็นโรคเรื้อรังรุนแรง

2. ประชาชนที่เดินทางในพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่นจิ๋วสูงในงานวิจัยนี้ อาจเป็นประชาชนที่ไม่ได้พำนักอยู่ในพื้นที่

3. งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลในช่วงที่เกิดวิกฤติการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 อันอาจจะส่งผลให้ประชาชนมุ่งความสนใจในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อมากกว่าการป้องกันตนเองจากฝุ่นจิ๋ว

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษ. (2553). กำหนดมาตรฐานฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน ในบรรยากาศทั่วไป. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. [ออนไลน์], สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2564. จาก http://infofile.pcd.go.th/law/2_99_air.pdf?CFID=17460708&CFTOKEN=63440791

กระทรวงสาธารณสุข. (2563). คู่มือการดำเนินงานด้านการแพทย์และสาธารณสุขกรณีฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5) ปี 2564. [ออนไลน์], สืบค้นเมื่อ 31 พฤษภาคม 2564. จาก <https://sbo.moph.go.th/sbo/file/pm/คู่มือการดำเนินงานฝุ่น%20PM2.5%202564.pdf>.

กองการท้องถื่นและกีฬา. (2563). สถานการณ์ด้านการท้องถื่นเดือนมกราคม 2563. [ออนไลน์], สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2564. จาก https://www.mots.go.th/download/article/article_20200407103037.pdf.

กองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร. (2564). ผลการตรวจวัดฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) วันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2564. [ออนไลน์], สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2564. จาก https://www.facebook.com/air4_bangkok/posts/761168427850964.

กองนโยบายและแผนงาน สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง กรุงเทพมหานคร. (2560). แนวโน้มการขยายตัวของที่อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2556-

2560. [ออนไลน์], สืบค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2564. จาก <http://www.bangkok.go.th/upload/user/00000354/plan/report/06.pdf>.

กองนโยบายและแผนงาน สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง กรุงเทพมหานคร. (2561). รายงานการศึกษาประชากรกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ. 2561. [ออนไลน์], สืบค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2564. จาก <http://www.bangkok.go.th/upload/user/00000354/plan/report/04.pdf>.

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย. (2558). แนวทางการเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงจากมลพิษทางอากาศกรณีฝุ่นละอองขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.

เกษวรารักษ์ ลีลาสิทธิกุล, กรอนงค์ ยืนยงชัยวัฒน์, ศศิภา บุรณะพันธ์ฤกษ์, ขจรศักดิ์ พงษ์พานิช และพัชรี คุณคำชู. (2018, July - September). ผลจากหมอกควันและพิษทางอากาศต่อระบบหัวใจและทางเดินหายใจในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย. *Thammasat Medical Journal*. 18(3), 339 – 348.

ชนิษฐา ชัยรัตนาวรรณ และณัฐพศุตม์ ภัทธีราสินศิริ. (2563, January – April). แหล่งกำเนิดผลกระทบและแนวทางจัดการฝุ่นละออง PM 2.5 บริเวณภาคเหนือของประเทศไทย. *Journal of the Association of Researchers*, 25(1), 461 – 471.

เฉลิม ลีวีศรีสกุล, แสงนวล ตุงคนาคกร และอชญา เลียวหิรัญ. (2545). ปัญหามลพิษทางอากาศต่อการทำงานของปอด: การศึกษาในตำรวจจราจรในเมืองเชียงใหม่. *เชียงใหม่เวชสาร*. 41(2), 89- 94.

ธนวรรณ อัมสมบุรณ์. (2546). พฤติกรรมสุขภาพและการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ. เอกสารการสอนชุดวิชาสุขศึกษาและการประชาสัมพันธ์งานสาธารณสุข. หน่วยที่ 1-8. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัทประชุมช่างจำกัด.

บรรจบ ชุณหสวัสติกุล, พยงค์ วณิกเกียรติ, อัมพร กรอบทอง และกมล ไชยสิทธิ์. (2563, January - April). ผลต่อสุขภาพของฝุ่นละอองในอากาศขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน: กลไกก่อให้เกิดโรคและการรักษาด้วยการแพทย์ทางเลือก. วารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, 18(1), 187-202.

พงศ์เทพ วิวรรณเดชะ (2550). ความรุนแรงของปัญหาฝุ่นละอองในบรรยากาศ และผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในเชียงใหม่และลำพูน. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

พงศ์เทพ วิวรรณเดชะ, มุทิตา ตระกูลทิวากร, เณลิม ลีวศรีสกุล, สุวรรณ์ ยิบมันตะศิริ และนิมิตร อินันแก้ว (2550). โครงการระดับรายวันของฝุ่นในอากาศและผลกระทบต่อสุขภาพในผู้ป่วยที่เป็นโรคหอบหืดจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). [ออนไลน์], สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2564. จาก https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=10.14457/CMU.res.2007.626.

มงคล ราชะนาคร. (2553). หมอกควันและมลพิษทางอากาศในจังหวัดเชียงใหม่. เอกสารวิชาการ: ชุดความรู้ นโยบายสาธารณะ สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แผนงานสร้างเสริมการเรียนรู้ กับสถาบันอุดมศึกษาไทยเพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะที่ดี (นสช.). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). [ออนไลน์], สืบค้น 30 พฤษภาคม 2564. จาก <http://www.ppsi.or.th/download/ppsi/20160309-048.pdf>.

มติชนออนไลน์. (2562). โรงพยาบาลสังกัด กทม. เผย “ฝุ่นจิ๋ว” ทำคนกรุงป่วยทางเดินหายใจแล้วเกือบ 1 หมื่นราย. มติชนออนไลน์. [ออนไลน์], สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2564. จาก https://www.matichon.co.th/local/quality-life/news_1334098.

รังสิมา วณิชภักดีเดชา. (2562). PM 2.5 กับผลกระทบทางผิวหนัง (1 มีนาคม 2562). ภาควิชาจิตวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. [ออนไลน์], สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2563. จาก <https://www.si.mahidol.ac.th/th/healthdetail.asp?aid=1368>.

เรวดี จรุงรัตนพงศ์ และ อารียา มั่นบุญเพิ่มพูล. (2552). ผลกระทบของหมอกควันต่อการท่องเที่ยว: กรณีจังหวัดเชียงใหม่และภูเก็ต. เอกสารการวิจัย. สนับสนุนโดยสถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วงศ์พันธ์ ลิปเสนีย์. (2561). โครงการศึกษาแหล่งกำเนิดและแนวทางการจัดการฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอนในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

วงศ์พันธ์ ลิปเสนีย์, ชีระ เกรอต และนิตยา มหาผล (2543). มลภาวะอากาศ. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วนิดา จินตาสตร. (2551). มลพิษอากาศและการจัดการคุณภาพอากาศ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แวว ขัตติพัฒนาพงษ์. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5) กับโรคเยื่อปอดอักเสบที่โรงพยาบาลดาราธรรม. วารสารสาธารณสุข ล้วนนา, 16(1), 24-31.

ศิวัช พงษ์เพียจันทร์, วรณัฐ ดีละมัน, โฉมศรี ชูช่วย และณัฐพงษ์ เอียดเต็ม. (2562, มีนาคม-เมษายน). PM 2.5 Source และ Sink ของมลพิษทางอากาศ. ประชาคมวิจัย, 24(144), 5-9.

ศศิธร มะโนมัน, สุธาวลัย พงศ์พิริยะจิต, ปลื้มกมล ชวนาหุบ, ปฏิภาณ สีสุก, ภาสกร มีมูลทอง, กุลสตรี แยมมา, วัชรกร โพสกุล และกิตพงษ์ ภูพัฒน์วิบูลย์. (2562). ระดับความรู้และปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันฝุ่นละออง PM 2.5 ของ

- นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม. งานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 11 มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม, 11-12 กรกฎาคม 2562, 903-911.
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2552). พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550. [ออนไลน์], สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2564. จาก <https://infocenter.nationalhealth.or.th/statute50>.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2563). ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร. 25 มีนาคม 2563.
- เสริม จันทรธนาย. (2562, มีนาคม - เมษายน). รู้จักฝุ่น: ฝุ่นพิษมาจากไหน. *ประชาคมวิจัย*, 24(144), 2-4.
- อนุชิต ไกรวิจิตร. (2563). สรุปปริมาณฝุ่น กทม. ตั้งแต่วันที่ 1-24 มกราคม 2563 เป็นอย่างไร (24 มกราคม 2563). The Standard. [ออนไลน์], สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2563. จาก <https://thestandard.co/aqi-pm25-1-24-jan-63/>.
- อังคินันท์ อินทรกำแหง. (2563). การจัดทำสถานการณ์ความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อิสระ มะศิริ. (2561). โครงการการจัดทำแผนที่สถานการณ์มลพิษทางอากาศของประเทศไทย ปี 2560 โดยใช้ภาพถ่ายดาวเทียม. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- Brook, R.D., & Rajagopalan S. (2017, August). Stressed about air pollution. *Circulation*, 136(7), 628–631.
- Cochran, W.G. (1953). *Sampling Techniques*. New York, J. Wiley & sons.
- Cong S., Kahn M.E., and Zheng S. (2017, January). Self-protection investment exacerbates air pollution exposure inequality in urban China. *Ecological Economics*. 131, pp.468-474.
- IQAir. (2564). *Air quality and pollution city ranking*. [Online], Retrieved, January 16, 2021. From <https://www.iqair.com/th-en/world-air-quality-ranking>.
- Li H., Cai J., Chen R., Zhao Z., Ying Z., Wang L., Chen J., Hao K., Kinney PL., and Chen H., Kan H. (2017, August). Particulate matter exposure and stress hormone levels: a randomized, double-blind, crossover trial of air purification. *Circulation*, 136(7), 618–627.
- Mooney C. (2020). *The coronavirus is deadly enough but some experts suspect bad air makes it worse*. *The Washington Post*. [Online], Retrieved, January 5, 2021. From <https://www.washingtonpost.com/climate-environment/2020/03/15/smoking-air-pollution-coronavirus/>.
- Ngoc, LTN, Park, D., Lee, Y., & Lee YC. (2017). Systematic review and Meta-analysis of human skin diseases due to particulate matter. *International Environmental Research and Public Health*, 14(2), 1458-1468.
- The World Air Quality Project. (2021). *Bangkok Air Pollution: Real-time Air Quality Index (AQI)*. [Online], Retrieved, January 5, 2021. From <https://aqicn.org/city/bangkok/#/w/th>.
- _____. (2021b). *Bangkok Air Pollution: Real-time Air Quality Index (AQI)*. [Online], Retrieved, May 28, 2021. From <https://aqicn.org/city/bangkok/#/w/th>.
- WHO Global Air Quality Guidelines. (2016). *Meeting Report, Bonn, Germany, 29 September – 1 October 2015*.

World Bank Group. (2016). Environment, World Development Indicators 2016 (pp. 83-95). International Bank for Reconstruction and Development/ The World Bank. Washington DC. [Online], Retrieved, January 5, 2021. From <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/23969/9781464806834>.

**ความสำเร็จของการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการ
สู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์**
**Success of modern management of entrepreneurs towards Thailand 4.0
in the Roi-Kean-Sala-Sin Group**

นิศารวรรณ ไพบูลย์พรพงศ์ (Nisarawan Piboonpornpong) *

Received: September 26, 2021

Revised: October 24, 2021

Accepted: November 7, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ความสำเร็จของการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการสู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษา (1) ลักษณะธุรกิจของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0 (2) ระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยการบริหารจัดการสมัยใหม่และความสำเร็จในการดำเนินการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0 (3) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจกับปัจจัยการบริหารจัดการสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการสู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการใหม่ (Startup) ที่ได้รับการรับรองเป็นธุรกิจเทคโนโลยีจำนวนทั้งสิ้น 400 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS version 26.0 และ AMOS version 26.0 ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis: SEM)

ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะของผู้ประกอบการใหม่ (Startup) ที่ได้รับการรับรองเป็นธุรกิจเทคโนโลยีจำนวนทั้งสิ้น 400 ราย ที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มตัวอย่างจะประกอบธุรกิจในกลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ ร้อยละ 35.2 รองลงมาคือ กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว ร้อยละ 20.5 จัดทะเบียนธุรกิจในรูปบริษัท คิดเป็นร้อยละ 65.2 ส่วนที่เหลือร้อยละ 34.8 จัดทะเบียนในรูปแบบห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ลักษณะความเป็นเจ้าของคือเจ้าของถือครองสิทธิ์ถือหุ้นโดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.0 รองลงมาคือร่วมลงทุนจากหุ้นส่วนใหญ่ในเครือญาติ ร้อยละ 17.8 ที่ตั้งของธุรกิจอยู่ในจังหวัดขอนแก่น คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมาคือจังหวัดร้อยเอ็ด คิดเป็นร้อยละ 24.8 ตามด้วยจังหวัดมหาสารคาม คิดเป็นร้อยละ 22.0 และจังหวัดกาฬสินธุ์ คิดเป็นร้อยละ 21.2 ตามลำดับ

รูปแบบของปัจจัยความสำเร็จของการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการสู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ที่พัฒนาขึ้นด้วยเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis: SEM) สมการมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตลอดจนรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบด้วย ปัจจัยการบริหารจัดการสมัยใหม่ด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารจัดการ

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยศรีปทุม ขอนแก่น
Lecturer, Modern Administration and Management
School of Business Administration,
Sripatum University - Khon Kaen

เทคโนโลยี ส่วนปัจจัยข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: การบริหารจัดการสมัยใหม่, ผู้ประกอบการ, ประเทศไทย 4.0

Abstract

The research study on success of modern management of entrepreneurs towards Thailand 4.0 in the Roi-Kean-Sala-Sin group has prominent research objectives as to (1) the business characteristics of startup entrepreneurs entering into Thailand 4.0, (2) the level of opinions among Modern management factors and its Modern management success entering into Thailand 4.0, (3) the causal relationship between business characteristics information, modern management factors influencing on its success entering into Thailand 4.0 in the Roi-Kean-Sala-Sin group.

The research tool was a questionnaire collected from 400 startup entrepreneurs. The data were statistically analyzed by IBM SPSS AMOS 26.0. The statistical values of frequency distribution, percentage, Arithmetic means, Standard Deviation and structural equation model analysis: SEM.

The research results revealed that the characteristics of 400 startup entrepreneurs were supported by the government identifies as a group technology specifically in digital business; the group of Food, Agriculture & Bio-tech (35.2%). Digital, Internet of Things (IoT) and Artificial Intelligence (20.5%); registered in business form of enterprise (65.2%) and characterized in partnership (34.8%); personnel working in Khon Kean (32.0%), Roi-Et (24.8%), Mahasarakam (22.0%) and Kalasin (21.2%).

The Model of Success of modern management of entrepreneurs towards Thailand 4.0 in the Roi-Kean-Sala-Sin that develop has convergent validity Structural Equation Model Analysis: SEM and The Model of success factors of modern management of entrepreneurs to Thailand 4.0 in the Roi-Kean-Sala-Sin Developed with the Structural Equation Model Analysis (SEM) technique, the equations are consistent with the empirical data as well as the developed models. It was found that the causal factors related to the success of new entrepreneurs entering Thailand 4.0 were statistically significant at .05 level consisted of modern management factors. Management and technology management as for the general business information factor, there was not significant causal relationship to the success of new entrepreneurs entering Thailand 4.0.

Keywords: Modern management, Entrepreneurs, Thailand 4.0

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กลุ่ม “ร้อยแก่นสารสินธุ์” เป็นกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ โดยมีแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดฯ ทุก 4 ปี อย่างต่อเนื่อง จากรายงานกลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนกลาง ฉบับทบทวน 2564 พบว่า เศรษฐกิจในภาพรวมของกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด (Gross Provincial Cluster Product: GPCP) ปี 2560 จำนวน 400,445 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 คิดเป็นร้อยละ 4.94 (ปี 2559 มูลค่า GPCP 370,827 ล้านบาท) มีมูลค่า GPCP เป็นลำดับที่ 11 จาก 18 กลุ่มจังหวัด โดยกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 มีมูลค่า GPCP มากเป็นอันดับ 1 มีมูลค่าเท่ากับ 1,826,859 ล้านบาท และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีมูลค่า GPCP ต่ำที่สุดใน 18 กลุ่มจังหวัด (GPCP เท่ากับ 106,390 ล้านบาท) อัตราการขยายตัวของ GPCP กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนกลาง ปี 2555 - 2559 เท่ากับ 1.93 โดยจังหวัดขอนแก่น มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมมากที่สุดในกลุ่มจังหวัด คือ 194,848 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 52.5 ของกลุ่มจังหวัดรองลงมา คือ ร้อยเอ็ด (68,647 ล้านบาท) มหาสารคาม (54,263 ล้านบาท) และกาฬสินธุ์ (53,069 ล้านบาท) ตามลำดับ อีกทั้งกลุ่มจังหวัดยังตั้งอยู่บนระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก ทำให้มีโอกาสในการพัฒนาสู่การเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ มีศักยภาพเป็นฐานการผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศ (ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง) อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และเป็นศูนย์กลางการศึกษา การวิจัยและการแพทย์

ท่ามกลางการเปลี่ยนผ่านทางธุรกิจและแนวโน้มการแข่งขันที่รุนแรง ผู้ประกอบการใหม่ยังขาดประสบการณ์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มสู่ผลิตภัณฑ์ ขาดการเชื่อมโยงธุรกิจบริการกับชุมชน และขาดทักษะที่จำเป็นในการบริหารสู่ความเป็นนวัตกรรม (แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนกลาง (พ.ศ.2561-2565 ฉบับทบทวน) อีกทั้งในทุก ๆ ปี มีผู้ประกอบการใหม่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ผู้ประกอบการบางคนเปลี่ยนจากการเป็นลูกจ้างหรือจากการดำเนินธุรกิจแบบดั้งเดิมเปลี่ยนเป็นธุรกิจรูปแบบใหม่ พบว่าผู้ประกอบการประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ แต่บางคนล้มเหลวไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ สิ่งหนึ่งที่ทำให้ประสบความสำเร็จในธุรกิจ อาจไม่ใช่ด้วยสาเหตุที่มีเงินลงทุนมาก ในทางตรงข้ามอาจเนื่องมาจากบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวของผู้ประกอบการในหลายมิติ การรู้วิธีการ (Know How) หรือการนำความคิดสร้างสรรค์ มาประยุกต์ใช้ร่วมกับเครื่องมือเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งวิสัยทัศน์การบริหารจัดการสมัยใหม่ (Modern Management) โดยเน้นการเชื่อมโยงเครือข่าย (Connecting) ของตนเองเข้ากับลูกค้าหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในธุรกิจด้วยกระบวนการและวิธีการต่าง ๆ ทางด้านการจัดการบริหารสมัยใหม่ให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การประกอบธุรกิจประสบความสำเร็จและอยู่รอดได้อย่างยั่งยืน (สำนักพัฒนาการจัดการอุตสาหกรรม, 2559)

ด้วยเหตุนี้เองจึงเป็นที่มาของการเกิดผู้ประกอบการใหม่ (New Entrepreneur) ตามแนวคิดไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นผู้ประกอบการที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนธุรกิจ เกิดการเปลี่ยนแปลงให้กับอุตสาหกรรมจากโมเดลธุรกิจ (Business Model) ใหม่ ๆ และสามารถทำซ้ำแบบไม่จำกัด (Unlimited) ในต้นทุนที่ต่ำ เช่น เฟสบุ๊ค (Facebook) ไลน์ (Line) กูเกิล (Google) แอร์บีเอ็นบี (Airbnb) และ สตาร์ทอัพ (Startup) อื่น ๆ ที่สามารถใช้โมเดลเดียวกันให้บริการทั่วโลก การยอมให้ธุรกิจขาดทุนในช่วงเริ่มต้นเพื่อให้ผู้บริโภคทดลองใช้งานรู้สึกขาดไม่ได้เพื่อหวังผลการเติบโตอย่างก้าวกระโดดจาก เช่น กูเกิล เฟสบุ๊ค ที่ปล่อยให้ผู้บริโภคทั่วโลกใช้งานฟรี โดยอาศัยพนักงานทำงานเพียงไม่กี่คน แต่เมื่อสามารถสร้างรายได้แล้ว พนักงานเหล่านั้นจะมีมูลค่าต่อหัว (Value Per Head) สูงกว่า SMEs (มาร์เก็ตเรียลไทม์, 2560)

จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้มีความสนใจที่จะศึกษาความสำเร็จของการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการสู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยจะศึกษาเฉพาะผู้ประกอบการใหม่ที่จดทะเบียนธุรกิจล่าสุดกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ที่ดำเนินกิจการในกลุ่มจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ ตั้งแต่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม ปี 2562 ณ วันที่ 1 มกราคม 2563 (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2563) ศึกษาเฉพาะผู้ประกอบการใหม่ จำนวน 400 ราย ภายใต้การขับเคลื่อนสู่แนวคิดประเทศไทย 4.0 ผลการวิจัยสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์สำหรับการพัฒนาการบริหารจัดการสถานประกอบการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ การครอบครองส่วนแบ่งบริหารจัดการ การลงทุนทางเทคโนโลยีเพื่อต่อยอดธุรกิจสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการใหม่ ตลอดจนการปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค และความได้เปรียบคู่แข่งขันได้อย่างเหมาะสมเพื่อประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยการบริหารและความสำเร็จในการดำเนินการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการสู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจกับปัจจัยการบริหารจัดการยุคใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานประกอบการที่จดทะเบียนธุรกิจล่าสุดกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ที่ดำเนินกิจการในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ตั้งแต่ วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม 2562 ณ วันที่ 1 มกราคม 2563 (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2563) ศึกษาเฉพาะผู้ประกอบการใหม่ จำนวน 400 ราย

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจ เช่น

1. กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย
2. รูปแบบการจดทะเบียนธุรกิจ
3. ลักษณะความเป็นเจ้าของธุรกิจ
4. จำนวนพนักงานในองค์กร
5. ทำเลที่ตั้งของธุรกิจ

ตัวแปรส่งผ่าน (Mediator Variables) ได้แก่ การบริหารจัดการสมัยใหม่ ในด้าน

1. การบริหารจัดการ
2. การดำเนินการและเทคโนโลยี

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความสำเร็จในการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0 โครงสร้างองค์กร

4.0 สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2561) ในด้าน

1. สถานภาพทางการบริหาร
2. คุณภาพ
3. นวัตกรรม
4. ความรับผิดชอบต่อสังคม
5. ทรัพยากรมนุษย์
6. ทรัพยากรทางการเงิน
7. ทรัพยากรทางกายภาพ
8. ประสิทธิภาพทางต้นทุน
9. การทำกำไร

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วยคำถามปลายปิด (Close-ended Questions) และปลายเปิด (Open-ended Questions) โดยให้ผู้ตอบกรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-administered Questionnaire) สามารถแบ่งได้ 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจ ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของธุรกิจ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Close-ended Questions) และปลายเปิด (Open-ended Questions) ในลักษณะแบบระบุนรายการ (Check List) และเติมข้อความ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยทางการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการสู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จะศึกษาถึงการบริหารกิจการสมัยใหม่โดยจะพยายามเชื่อมโยง (Connecting) เข้ากับลูกค้าด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ และการดำเนินการและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการผลิตและให้บริการ ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Rating Scales) 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ความสำเร็จในการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการสู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จะศึกษาถึงการบรรลุเป้าหมายของกิจการ จากการบริหารจัดการสมัยใหม่ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางการบริหารจัดการ คุณภาพ

นวัตกรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรทางกายภาพ ประสิทธิภาพทางต้นทุน และการทำกำไร ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Rating Scales) 5 ระดับ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำราทางวิชาการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปรับปรุงแบบสอบถามโดยให้เนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ขั้นตอนที่ 2 ร่างแบบสอบถาม โดยเขียนข้อความคำถามต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหัวข้อและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาในข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (Item Objective Congruency Index: IOC) พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) โดยการหาค่า IOC โดยคณะผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ข้อคำถามในแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาในข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1 ผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปทุกข้อคำถามซึ่งสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอลิขิตนำเพื่อขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการส่งแบบสอบถามพร้อมแนบหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย โดยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ถึงผู้ประกอบการและจัดเตรียมซองติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ให้ผู้วิจัยใส่ซองเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์ จำนวน 200 คน และแบบออนไลน์ผ่าน Google Form จำนวน 200 คน รวมจำนวน 400 คน ใช้เวลา 45 วัน มีแบบสอบถามที่ตอบกลับจำนวน 400 ฉบับ อัตราการตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้
ระยะที่ 1 หาค่าประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำราทางวิชาการ แหล่งเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาปรับปรุงแบบสอบถามโดยให้เนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ทำการตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่า IOC พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วหลังจากนั้นผู้วิจัยนำไปทดลองใช้ร่วมกับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย และนำคำตอบมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability Analysis) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เพื่อพิจารณาว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีปัญหากับการตอบแบบสอบถามหรือไม่ แล้วจึงนำไปเก็บข้อมูลกับประชากรตัวอย่างจำนวน 400 ราย และนำคำตอบมาวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไป

ระยะที่ 2 สร้างโมเดลและวิเคราะห์รูปแบบธุรกิจกับปัจจัยการบริหารจัดการยุคใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มาวิเคราะห์ประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) โดยแสดงเป็นจำนวน และร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) วิเคราะห์ปัจจัยยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis-CFA) ของปัจจัยแต่ละตัว เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) และ ยืนยันรูปแบบการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis: SEM)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มของสถานประกอบการ

กลุ่มของสถานประกอบการ	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ (Food, Agriculture & Bio-tech)	141	35.2
กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ (Health, Wellness & Bio-med)	60	15.0
กลุ่มเครื่องมืออุปกรณ์อัจฉริยะ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม (Smart Devices and Mechatronics)	60	15.0
กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่าง ๆ และปัญญาประดิษฐ์ (Digital, Internet of Things (IoT) and Artificial Intelligence)	82	20.5
กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง (Creative, Culture & High Value Services)	57	14.3
รวม	400	100

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อยู่ใน กลุ่ม กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ (Food, Agriculture & Bio-tech) จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.2 รองลงมา คือ กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่าง ๆ และ ปัญญาประดิษฐ์ (Digital, Internet of Things (IoT) and Artificial Intelligence) จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และ เทคโนโลยีทางการแพทย์ (Health, Wellness & Bio-med) และกลุ่มเครื่องมืออุปกรณ์อัจฉริยะ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม

(Smart Devices and Mechatronics) จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 เท่ากัน และกลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง (Creative, Culture & High Value Services) จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 ตามลำดับ

ตาราง 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามทำเลที่ตั้งของธุรกิจกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

ทำเลที่ตั้งของธุรกิจกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์	จำนวน	ร้อยละ
ร้อยเอ็ด	99	24.8
ขอนแก่น	128	32.0
มหาสารคาม	88	22.0
กาฬสินธุ์	85	21.2
รวม	400	100

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทำเลที่ตั้งของธุรกิจกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ในขอนแก่น จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมา ร้อยเอ็ด จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 มหาสารคาม จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 และกาฬสินธุ์ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 ตามลำดับ

ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยทางการบริหารจัดการสมัยใหม่

การศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการในประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตาราง 3 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารจัดการสมัยใหม่

ปัจจัยทางการบริหารจัดการสมัยใหม่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็น
ด้านการบริหารจัดการ	4.16	0.60	มาก
ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี	4.07	0.59	มาก
รวม	4.11	0.50	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการในประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้งสองด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X}=4.16$) และ ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี ($\bar{X}=4.07$)

ผลการศึกษาความสำเร็จในการบริหารจัดการสมัยใหม่

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการในประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตาราง 4 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารจัดการสมัยใหม่

ความสำเร็จในการบริหารจัดการสมัยใหม่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็น
สถานภาพทางการตลาด	3.99	0.59	มาก
คุณภาพ	3.92	0.67	มาก
นวัตกรรม	4.06	0.58	มาก
ความรับผิดชอบต่อสังคม	4.15	0.55	มาก
ทรัพยากรมนุษย์	4.10	0.51	มาก
ทรัพยากรการเงิน	4.14	0.59	มาก
ทรัพยากรทางกายภาพ	4.12	0.64	มาก
ประสิทธิภาพบริหารต้นทุน	4.20	0.64	มาก
ด้านกำไร	4.23	0.58	มากที่สุด
รวม	4.10	0.43	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการในประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้านและระดับมาก 8 ด้าน โดยด้านกำไร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.23$) รองลงมา คือ ด้านประสิทธิภาพบริหารต้นทุน ($\bar{X}=4.20$) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{X}=4.15$) ด้านทรัพยากรการเงิน ($\bar{X}=4.14$)

ด้านทรัพยากรทางกายภาพ ($\bar{X}=4.12$) ด้านทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X}=4.10$) ด้านนวัตกรรม ($\bar{X}=4.06$) ด้านสถานภาพทางการตลาด ($\bar{X}=3.99$) และด้านคุณภาพ ($\bar{X}=3.92$) ตามลำดับ

ผลการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจกับปัจจัยการบริหารจัดการยุคใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการของผู้ประกอบการใหม่ในประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

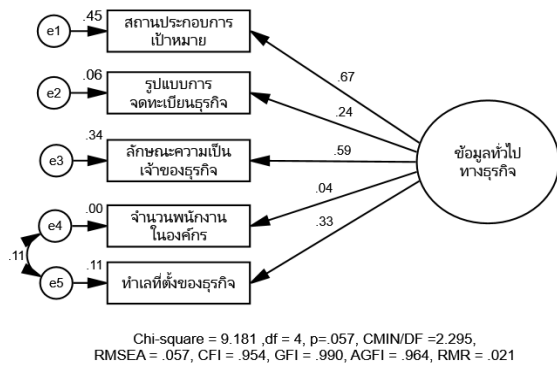
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้นำเสนอเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจ ปัจจัยการบริหารจัดการยุคใหม่ ประกอบด้วยด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี และความตรงเชิงโครงสร้างของความสำเร็จในการบริหารจัดการสมัยใหม่ ประกอบด้วยด้านสถานภาพทางการตลาด ด้านคุณภาพ ด้านนวัตกรรม ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านทรัพยากรการเงิน ด้านทรัพยากรทางกายภาพ ด้านประสิทธิภาพบริหารต้นทุน และด้านกำไร

ก่อนวิเคราะห์อิทธิพลของข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจกับปัจจัยการบริหารจัดการยุคใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการของผู้ประกอบการใหม่ในประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis-CFA) ของปัจจัยแต่ละตัว เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจ

ผลการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ปัจจัยยืนยัน (CFA) ในการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วย 5 ตัว ได้แก่ สถานประกอบการเป้าหมาย รูปแบบการจัดทะเบียนธุรกิจ ลักษณะความเป็นเจ้าของธุรกิจ จำนวนพนักงานในองค์กร และทำเลที่ตั้งของธุรกิจ ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

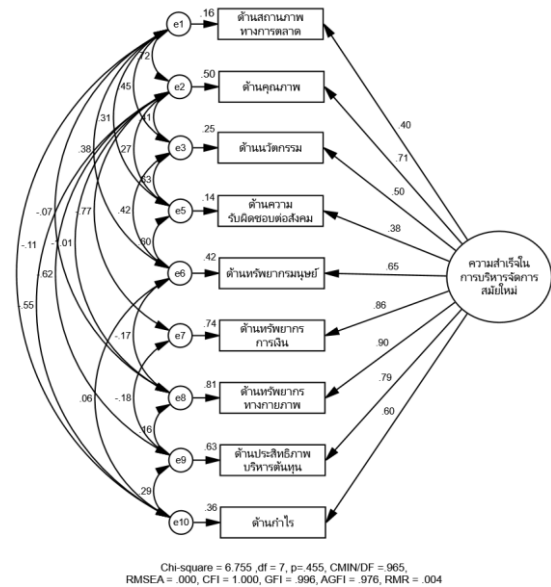

ภาพประกอบ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจ

จากภาพประกอบ 1 พบว่า โครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 9.181 องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 4, p เท่ากับ .057 ค่าดัชนี GFI มีค่าเท่ากับ 0.990, AGFI มีค่าเท่ากับ .964, RMR มีค่าเท่ากับ .021, RMSEA มีค่าเท่ากับ .057 โดยเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักปัจจัย (factor loading) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ พบว่า ตัวแปรสินค้ามีหลากหลาย (Product3) มีค่าน้ำหนักปัจจัยมากที่สุด คือ สถานประกอบการเป้าหมาย มีค่าน้ำหนักปัจจัยมากที่สุด เท่ากับ 0.67 รองลงมา คือ ลักษณะความเป็นเจ้าของธุรกิจ ทำเลที่ตั้งของธุรกิจ และรูปแบบการจัดทะเบียนธุรกิจ มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.59, 0.33 และ 0.24 ตามลำดับ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่จำนวนพนักงานในองค์กรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงตัดตัวแปร จำนวนพนักงานในองค์กร และทำการวิเคราะห์โครงสร้างใหม่ ดังนี้

2. ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของความสำเร็จในการบริหารจัดการสมัยใหม่

ผลการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน (CFA) ในการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของความสำเร็จในการบริหารจัดการสมัยใหม่ ประกอบด้วย ด้านสถานภาพทางการตลาด ด้านคุณภาพ ด้านนวัตกรรม ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านทรัพยากรการเงิน ด้านทรัพยากรทางกายภาพ ด้านประสิทธิภาพบริหารต้นทุน และด้านกำไร ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างข้อมูลความสำเร็จในการบริหารจัดการสมัยใหม่

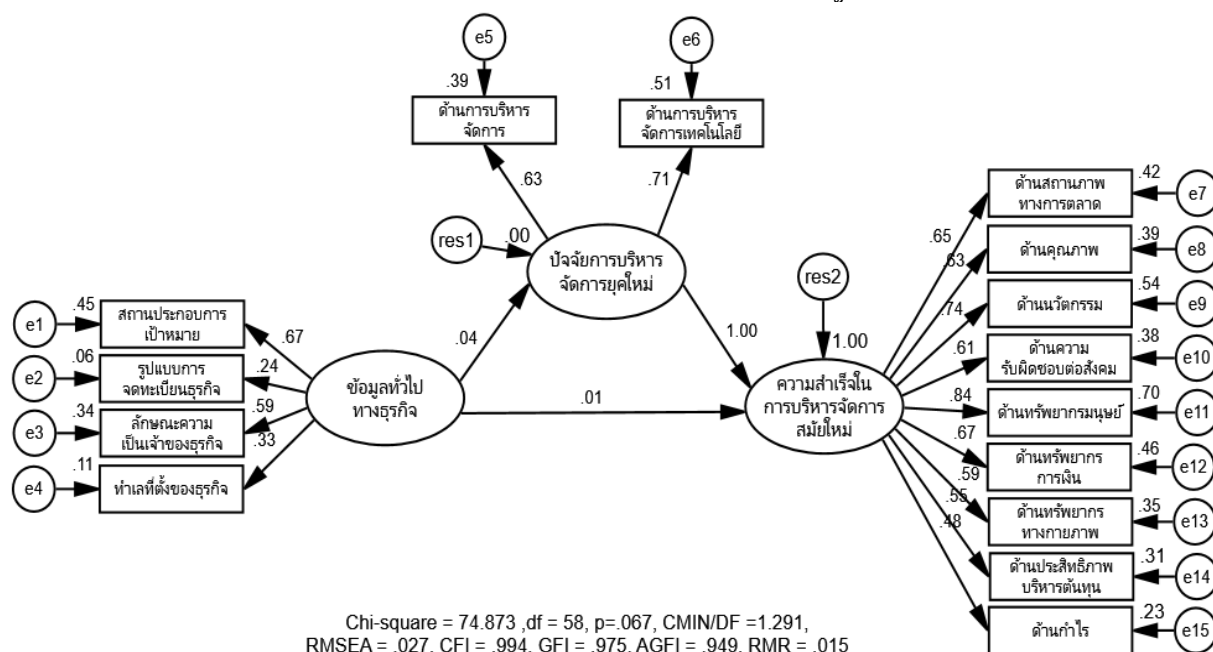
จากภาพประกอบ 2 พบว่า โครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 6.755 องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 7, p เท่ากับ 0.455 ค่าดัชนี GFI มีค่าเท่ากับ 0.996, AGFI มีค่าเท่ากับ 0.976, RMR มีค่าเท่ากับ 0.004, RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.000 โดยเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักปัจจัย (factor loading) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ตัวแปรด้านทรัพยากรทางกายภาพ มีค่าน้ำหนักปัจจัยมากที่สุด คือ 0.90 รองลงมา คือ ด้านทรัพยากรการเงิน ด้านประสิทธิภาพบริหารต้นทุน ด้านคุณภาพ ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านกำไร ด้านนวัตกรรม ด้านสถานภาพทางการตลาด และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.86, 0.79, 0.71, 0.65, 0.60, 0.50, 0.40 และ 0.38 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์อิทธิพลของข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจกับปัจจัยการบริหารจัดการยุคใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

H1: ข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0

H2: การบริหารการจัดการสมัยใหม่ มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0

ทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบด้วย ปัจจัยการบริหารจัดการสมัยใหม่ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี ส่วนปัจจัยข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพประกอบ 3 แสดงผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง ที่ปรับใหม่ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจกับปัจจัยการบริหารจัดการยุคใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

H3: ข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0

ผลการทดสอบข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจ กับการบริหารจัดการสมัยใหม่ ที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0 ดังแสดงในภาพประกอบ 3

จากภาพประกอบ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมการโครงสร้างที่ปรับใหม่ พบว่า สมการโครงสร้างตามสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 74.873 ค่า χ^2/df เท่ากับ 1.291 (ไม่ควรเกิน 2) องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 59, p เท่ากับ 0.067, RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.027, ค่าดัชนี GFI มีค่าเท่ากับ 0.975 โดยพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0 อย่างมีนัยสำคัญ

ตาราง 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลระหว่างตัวแปรเหตุและตัวแปรผลหลังการปรับใหม่

ตัวแปร	ปัจจัยการบริหารจัดการยุคใหม่			ความสำเร็จในการบริหารจัดการ		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจ	0.043	-	0.043	0.014	0.043	0.057
ปัจจัยการบริหารจัดการยุคใหม่	-	-	-	0.999*	-	0.999**

$\chi^2 = 74.873$, df = 59, p = 0.067, $\chi^2/df = 1.291$, RMSEA = 0.027, RMR = .015, CFI = 0.994, GFI = 0.975, AGFI = 0.949

** p < .01

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นถึงข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจกับปัจจัยการบริหารจัดการยุคใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยสรุปแล้ว พบว่า

ข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การบริหารการจัดการสมัยใหม่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการใหม่ในประเทศไทย 4.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการใหม่ในประเทศไทย 4.0 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจกับปัจจัยการบริหารจัดการยุคใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการของผู้ประกอบการใหม่ในประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจ ปัจจัยการบริหารจัดการยุคใหม่ ประกอบด้วยด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี และความตรงเชิงโครงสร้างของความสำเร็จในการบริหารจัดการสมัยใหม่ ประกอบด้วยด้านสถานภาพทางการตลาด ด้านคุณภาพ ด้านนวัตกรรม ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านทรัพยากรการเงิน ด้านทรัพยากรทางกายภาพ ด้านประสิทธิภาพบริหารต้นทุน และด้านกำไร

ก่อนวิเคราะห์อิทธิพลของข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจกับปัจจัยการบริหารจัดการยุคใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการของผู้ประกอบการใหม่ในประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis-CFA) ของปัจจัยแต่ละตัว เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจ

ผลการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ปัจจัยยืนยัน (CFA) ในการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจซึ่งประกอบด้วย 5 ตัว ได้แก่ สถานประกอบการเป้าหมาย รูปแบบการจัดทะเบียนธุรกิจ ลักษณะความเป็นเจ้าของธุรกิจ จำนวนพนักงานในองค์กร และทำเลที่ตั้งของธุรกิจ ผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจหลังตัดจำนวนพนักงานในองค์กรพบว่า โครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 4.336 องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 2, p เท่ากับ 0.114 ค่าดัชนี GFI มีค่าเท่ากับ 0.994, AGFI มีค่าเท่ากับ 0.972, RMR มีค่าเท่ากับ 0.018, RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.054 โดยเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักปัจจัย (factor loading) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าตัวแปรสถานประกอบการเป้าหมาย มีค่าน้ำหนักปัจจัยมากที่สุด คือ 0.67 รองลงมา คือ ลักษณะความเป็นเจ้าของธุรกิจ ทำเลที่ตั้งของธุรกิจ และรูปแบบการจัดทะเบียนธุรกิจ มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.59, 0.33 และ 0.24 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของปัจจัยการบริหารจัดการยุคใหม่ ผลการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ปัจจัยยืนยัน (CFA) ในการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของปัจจัยการบริหารจัดการยุคใหม่ ประกอบด้วยด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างข้อมูลปัจจัยการบริหารจัดการยุคใหม่ พบว่า โครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 0 องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 0 เนื่องจากมีโครงสร้างที่อิ่มตัว (saturated model) ค่าดัชนี GFI มีค่าเท่ากับ 1 โดยเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักปัจจัย (factor loading) พบว่า ค่าน้ำหนักปัจจัยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ตัวแปรด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี มีค่าน้ำหนักปัจจัยมากที่สุด คือ 0.80 รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการ มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.52

1.3 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของความสำเร็จในการบริหารจัดการสมัยใหม่ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ปัจจัยยืนยัน (CFA) ในการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของความสำเร็จในการบริหารจัดการสมัยใหม่ ประกอบด้วย ด้านสถานภาพทางการตลาด ด้านคุณภาพ ด้านนวัตกรรม ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านทรัพยากรการเงิน ด้านทรัพยากรทางกายภาพ

ด้านประสิทธิภาพบริหารต้นทุน และด้านกำไร ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างข้อมูลความสำเร็จในการบริหารจัดการสมัยใหม่ พบว่า โครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 6.755 องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 7, p เท่ากับ 0.455 ค่าดัชนี GFI มีค่าเท่ากับ 0.996, AGFI มีค่าเท่ากับ 0.976, RMR มีค่าเท่ากับ 0.004, RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.000 โดยเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักปัจจัย (factor loading) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ตัวแปรด้านทรัพยากรทางกายภาพ มีค่าน้ำหนักปัจจัยมากที่สุด คือ 0.90 รองลงมา คือ ด้านทรัพยากรการเงิน ด้านประสิทธิภาพบริหารต้นทุน ด้านคุณภาพ ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านกำไร ด้านนวัตกรรม ด้านสถานภาพทางการตลาด และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.86, 0.79, 0.71, 0.65, 0.60, 0.50, 0.40 และ 0.38 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กล่าวโดยสรุป “ความสำเร็จของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0 จะขึ้นอยู่กับบริหารจัดการตลาดสมัยใหม่ และข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจเกี่ยวกับกลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย รูปแบบการจดทะเบียนธุรกิจ ลักษณะความเป็นเจ้าของธุรกิจ จำนวนพนักงานในองค์กร ทำเลที่ตั้งของธุรกิจ อีกทั้งการบริหารจัดการตลาดใหม่ ยังได้รับอิทธิพลจากข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจดังกล่าวด้วย”

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการใหม่สู่ประเทศไทย 4.0 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Hu & Wall (2005) ที่สรุปว่า ปัจจัยด้านผู้ประกอบการเป็นปัจจัยที่มีผลต่อผลสำเร็จของการดำเนินงานพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Huang et al., 2005; Ghandour, 2009; Xuan et al., 2014 ที่พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การสนับสนุนของภาครัฐ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบ เนื่องจากการสนับสนุนของภาครัฐทั้งด้านนโยบายและการสนับสนุนด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยที่สามารถสนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ สอดคล้องกับการศึกษาของ Xuan et al. (2014) ที่

สรุปว่า การสนับสนุนของภาครัฐมีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจค้าปลีกอิเล็กทรอนิกส์ และการศึกษาของ Kvinauskaitė et al. (2005) พบว่า การสนับสนุนของภาครัฐมีผล กระทบเชิงบวกต่อธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งขนาดกลางและย่อม อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษา ของ Rotchanakitumnuai & Speece (2007) ศึกษาเรื่องปัจจัยแห่งความสำเร็จของร้านค้าออนไลน์ในประเทศไทย สรุปว่าการสนับสนุนของภาครัฐเป็นปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจร้านค้าออนไลน์ เช่นเดียวกับ การศึกษาของ Ryn et al. (2012) สรุปว่าความช่วยเหลือและความมุ่งมั่นของภาครัฐในการส่งเสริมธุรกิจ เป็นปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความความสำเร็จของธุรกิจ สอดคล้องกับข้อสรุปของ Ghandour et al. (2007) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการคุณภาพของระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ระบบสารสนเทศ และระบบการให้บริการ ทำให้ลูกค้าได้ประโยชน์และเกิดความพึงพอใจ เช่นเดียวกับข้อสรุปของ Xuan et al. (2014) ที่กล่าวว่าปัจจัยด้านคุณภาพของระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ คุณภาพของเนื้อหา ความน่าเชื่อถือได้ของระบบ และการให้บริการและการสนับสนุน เป็นปัจจัยที่มีผลในเชิงบวกต่อความสำเร็จของ ธุรกิจค้าปลีกอิเล็กทรอนิกส์ การแข่งขันมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสำเร็จของธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เนื่องจากปัจจุบันการแข่งขันของธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มที่มีความรุนแรงมากขึ้นจากความ ต้องการสินค้าหรือการบริการของลูกค้าที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้จำนวนคู่แข่งในธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพิ่มขึ้น ผู้ประกอบการจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์เชิงรับเพื่อลดความรุนแรงของการแข่งขัน เช่น การเพิ่ม คุณค่าให้กับสินค้าด้วยการปรับปรุงและพัฒนาสินค้าอย่างต่อเนื่องและหาบริการใหม่ ๆ มาเสนอแก่ลูกค้า การสร้างเว็บไซต์เป็นแหล่งชุมชน การส่งเสริมภาพลักษณ์ของธุรกิจ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางเสริมสร้างความสำเร็จของการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการสู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ดังนี้

1. ผู้ประกอบการสู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จะต้องมีความวิสัยทัศน์ และมองเห็นโอกาสในความสำเร็จของธุรกิจ มีการนำเทคโนโลยีมาสร้างนวัตกรรมต่อยอดทางธุรกิจ เพื่อช่วยลดเวลา ลดต้นทุนการผลิต ลดการพึ่งพาแรงงานคนซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูงในภาวะปัจจุบันที่ขาดแคลนแรงงาน การจัดการกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน สะดวกในการควบคุมดูแลและตรวจสอบ ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันจากการดำเนินธุรกิจให้สามารถอยู่รอดและเติบโตต่อไป

2. ผู้ประกอบการสู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จะต้องมีการจัดฝึกอบรมสัมมนา ส่งเสริมการลงทุนโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องยนต์ ในการขับเคลื่อนธุรกิจ (ทำน้อยได้มาก) โดยอาศัยการวิจัยและพัฒนาจากเครือข่ายความรู้ของหน่วยงานรัฐ ภายใต้แนวคิด “ประชารัฐ” ที่ผนึกกำลังเป็นเครือข่ายทางธุรกิจ สู่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของการ “รู้จักเต็ม รู้จักพอ และรู้จักปัน” โดยมุ่งเน้นแก้ปัญหารายกลุ่ม ผู้ประกอบการตามลักษณะเฉพาะทางธุรกิจ เช่น กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย รูปแบบการจัดทะเบียนธุรกิจ ลักษณะความเป็นเจ้าของธุรกิจ จำนวนพนักงานในองค์กร ทำเลที่ตั้งของธุรกิจ มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการสู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

3. กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ขาดความได้เปรียบในการแข่งขันการสร้างสรรค่นวัตกรรม การศึกษาพบว่า การบริหารจัดการสมัยใหม่มีเทคโนโลยียังอยู่ในระดับปานกลางส่งผลให้ความสำเร็จของผู้ประกอบการใหม่ยังไม่สอดคล้องกับการจัดการสมัยใหม่ที่ควรผสมผสานการสร้างสรรค่นวัตกรรมที่ตอบสนององความพอใจที่ดีที่สุดให้ลูกค้าเพื่อตอบสนองกิจกรรมที่สร้างคุณค่าผ่านการแลกเปลี่ยนผ่านช่องทางต่าง ๆ

4. ความสำเร็จของการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการสู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ยังทำได้ล่าช้าเพราะอาจประสบปัญหาด้านการเงินและการลงทุน แต่หากมีการบริหารการเงินและการลงทุนพอเพียง ส่งผลให้ความสำเร็จอาจใกล้เคียงและไม่สามารถแข่งขันในระดับผู้นำธุรกิจในกลุ่มเป้าหมายได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาวะการณ์และสภาพแวดล้อมของสถานประกอบการ และอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้ซึ่งข้อมูลครบถ้วนขึ้นทันยุค ทันสมัย

2. ศึกษาตัวแปรตามหรือตัวแปรส่งผ่านร่วมในรูปแบบจำลองเพื่อทราบถึงอิทธิพลทางตรงและตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบปัจจัยความสำเร็จของการจัดการสมัยใหม่ รวมทั้งศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้เป็นโมเดลเพื่อเป็นประโยชน์ในการต่อยอดทางธุรกิจกับผู้ประกอบการต่อไปในอนาคต

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อองค์ประกอบในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการสู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ แบบเจาะลึกในแต่ละองค์ประกอบโดยควรศึกษาทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณและควรศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการนำเครื่องมือที่สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสมัยใหม่ไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบขององค์ประกอบให้มีประสิทธิผลมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น ที่สนับสนุนการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำการวิจัยได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2563). ระบบคลังข้อมูลธุรกิจ. (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 5 มกราคม 2563, จาก <http://datawarehouse.dbd.go.th/bdw/search/search2.html>
- มาร์เก็ตเียร์ทูเดย์. (2560). 4 ความต่างระหว่าง STARTUP กับ SME. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2560, จาก <http://marketer.co.th/archives/84084>
- สำนักพัฒนาการจัดการอุตสาหกรรม. (2559). ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560- 2579). สืบค้น 25 เมษายน 2560 จาก http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/industry_plan/hailandindustrial developmentstrategy4.0.pdf
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2561). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติปี 2561-2562. กรุงเทพฯ: สถาบันฯ.
- Ghandour, A. (2009). *Electronic commerce among SMEs*. Hershey, PA: IGI Global.
- Ghandour; et al. (2007). "Effect on Item Reliability and Discrimination of Conventional Versus Complex" All - of - the - above" and "none - of - the - above" Multiple Choice", Dissertation Abstracts International.
- Hu, W. & Wall, G. (2005). Environmental management, environmental image and the competitive tourist attraction. *Journal of Sustainable Tourism*, 3(6), 617-635.
- Huang, J., Wang, H. & Zhao, C. (2005). *E-commerce success factors: Exploratory and empirical research on the Chinese publishing industry*. England: Cambridge Scholars.
- Kvainauskaite, V., Sarapovas, T. & Cvilikas, A. (2005). Selection and assessment of e-commerce models in SMEs. *Engineer Economics*, 4 (4 4), pp.64-70.
- Rotchanakitumnuai, S. & Speece, M. (2003). Barriers to Internet banking adoption: a qualitative study among corporate customers in Thailand. *International Journal of Bank Marketing*, 21(6/7), 312-323.
- Ryn, K., Lee, H-R, & Kim, W.G. (2012). The influence of the quality of the physical environment, food, and service on restaurant image, customer perceived value, customer satisfaction, and behavioral intentions. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 24(2), 200-223.
- Xuan, W., Xu, J. & Quaddus, M. (2014). Factors of successful e-tailing in China's retail industry: A case study [Online]. Retrieved September 18, 2015, from: <http://www.acis2007.usq.edu.au/assets/papers/58.pdf>.

**การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR)
กับส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของสถานีตำรวจภูธรหันคา
จังหวัดชัยนาท**

**The canonical correlation analysis between corporate social responsibility
(CSR) and marketing mix (7Ps) at Hankha Police Station,
Chainat province**

ประกาศ ปาวา ทองสว่าง (Prakart Pawa Thogsawang) *

Received: July 6, 2021

Revised: September 23, 2021

Accepted: November 28, 2021

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) รวมถึงความสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) กับส่วนประสมทางการตลาด (7Ps)

ผลการศึกษาพบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์คานอนิคอล พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) มีความสัมพันธ์กับส่วนประสมทางการตลาด โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คานอนิคอลเท่ากับ 0.24 โดยความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) มีค่าน้ำหนักความสำคัญคานอนิคอลระหว่าง 0.07-0.70 และส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) มีค่าน้ำหนักความสำคัญคานอนิคอลระหว่าง 0.08-0.83

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์คานอนิคอล, ความรับผิดชอบต่อสังคม, ส่วนประสมทางการตลาด

Abstract

This research aims to study the level of Corporate Social Responsibility (CSR) and Marketing Mix (7Ps) as well as studying the canonical correlation analysis between Corporate Social Responsibility (CSR) and Marketing Mix (7Ps).

The results showed that Corporate Social Responsibility (CSR) and Marketing Mix (7Ps) have a relationship in an accepted level. When considering canonical correlation, the results showed that Corporate Social Responsibility (CSR) has a relationship with Marketing Mix (7Ps) with canonical correlation coefficient at 0.24, as Corporate Social Responsibility has canonical significance between 0.07-0.70, while Marketing Mix (7Ps) has canonical significance between 0.08-0.83.

Keywords: Canonical correlation, corporate social responsibility, marketing mix

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการปกครองโดยใช้กฎหมายในการควบคุมเพื่อให้ผู้คนภายในประเทศสามารถมีระบบระเบียบ แต่การที่ประเทศจะมีกฎหมายในการเป็นระเบียบเพียงสิ่งเดียวไม่ได้ จะต้องมีการนำที่

* อาจารย์สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
Lecturer in Marketing Program, Siam Technology College

ซึ่งเป็นผู้ตรวจตรา ดูแลคุ้มครองรักษาความสงบ จับกุม และปราบปรามผู้ที่ได้กระทำความผิดกฎหมายเพื่อให้เกิดความสุขสงบแก่ภายในประเทศ จึงต้องมีการจัดตั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (Royal Thai Police) เพื่อแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ให้มีหน้าที่ดังกล่าวขึ้น

กิจการตำรวจเมื่ออดีตแบ่งออกเป็นตำรวจพระนครบาล ตำรวจภูธร ส่วนตำรวจหลวงให้ขึ้นอยู่กับวัง มีเจ้าพระยาธรรมาธิปัติศรีรัตนมณฑลเป็น ผู้บังคับบัญชา และทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตราศักดินาของตำรวจไว้เป็นบรรทัดฐานในบทพระอัยการระบุดำแหน่ง นายพลเรือน เช่นเดียวกับข้าราชการฝ่ายอื่น ดังนี้ ตำรวจภูธร หลวงวาสุเทพ เจ้ากรมมหาดไทย ตำรวจภูธร ศักดินา 1000 ขุนพิศณุแสนปลัดขวา ศักดินา 600 – ตำรวจภูบาล หลวงเพชรณูเทพ เจ้ากรม มหาดไทย – ตำรวจภูบาลศักดินา 1000 ขุนมหาพิชัย ปลัดขวา ศักดินา 600 ขุนแสงสะท้อน ปลัดซ้าย ศักดินา 600 นอกจากนี้ยังมีเอกสารหลายชิ้น ที่แสดงว่า บุคคลที่จะเป็นตำรวจได้นั้นต้องคัด เลือกจากผู้ที่มีชาติ กำเนิดสืบเชื้อสายมาจากตระกูลที่ได้ทำคุณความดีต่อ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และต้องเป็นบุคคล ที่ทรงวางพระราชหฤทัย การบังคับบัญชาตำรวจก็ต้อง ขึ้นตรงต่อพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะแต่พระองค์เดียว กิจการตำรวจในยุคนี้จัดตั้งเพื่อให้ทำหน้าที่ในวงจำกัด และมีได้ขยายไปยังส่วนการปกครองทั่วประเทศเท่าไร นัก แต่เมื่อเหตุการณ์บ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไป มีการ ติดต่อกับชาวต่างประเทศมากขึ้น กรมตำรวจจึงได้รับความสนใจที่จะปรับปรุงรูปแบบเพื่อให้เป็นไปตาม แบบอย่าง ประเทศตะวันตก ตำรวจไทยยุคปฏิรูปการ ปกครอง

ปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีนโยบายใน การสร้างกิจกรรมที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าถึง ประชาชน ทราบถึงปัญหา และมีกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างประชาชน และเจ้าหน้าที่ ตำรวจ ตัวอย่างเช่น โครงการ D.A.R.E ของสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติครูตำรวจเข้าช่วยป้องกันภัยยาเสพติดให้ นักเรียนเยาวชนและการต่อต้านการใช้ความรุนแรงและ การตัดสินใจในทางที่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาดัง สังคมทุก ๆ ด้าน ซึ่งโครงการดังกล่าวจัดทำขึ้นเพื่อ สังคมโดยเฉพาะ และดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ และคาดว่าจะก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีของเจ้าหน้าที่

ตำรวจ ที่จะทำให้ประชาชนเกิดการตัดสินใจที่จะเข้ารับ บริการ และเกิดความพึงพอใจจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ

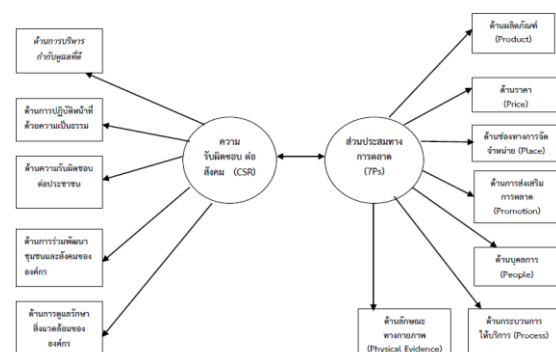
ความสำคัญของปัญหาดังกล่าวนั้น เป็นข้อมูลที่จะมีความสำคัญในการทำการศึกษาค้นคว้าหา นิ คอลของความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) กับส่วน ประสมทางการตลาด (7Ps) ของสถานีตำรวจภูธรห้วยคา จังหวัดชัยนาท เพื่อจะทราบถึงการรับรู้ และเปิดรับ กิจกรรมที่ทางสถานีตำรวจภูธรห้วยคา ได้จัดขึ้น และจะ เป็นประโยชน์ต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการนำผล วิจัยไปเป็นแนวทางในการวางแผน พัฒนา ปรับปรุง และ ต่อยอดจัดทำกิจกรรมเพื่อสังคมให้สอดคล้องกับส่วน ประสมทางการตลาด รวมถึงการนำไปปรับใช้กับสถานี ตำรวจอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และส่วนประสมทางการตลาด (7Ps)
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์คานานิโคลระหว่าง ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) กับส่วนประสมทาง การตลาด (7Ps)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ คานานิโคลระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) กับ ส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของสถานีตำรวจภูธร ห้วยคา จังหวัดชัยนาท

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility : CSR)

The world Business Council for Sustainable Development ให้ความหมายไว้ว่าความรับผิดชอบต่อสังคม Corporate Social Responsibilities (CSR) เป็นความมุ่งมั่น ที่ธุรกิจมีในการที่จะดำเนินการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ด้วยการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของบุคลากร และยังร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และพัฒนาสังคม

สภาธุรกิจโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (World Business Council for Sustainable Development – WBCSD, 1994) ได้ให้ความหมายไว้ว่าความรับผิดชอบต่อสังคม Corporate Social Responsibilities (CSR) เป็นคำมั่นหรือพันธะสัญญาที่ธุรกิจมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ในการที่จะปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้วยการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงานรวมถึงครอบครัวของพวกเขา ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคมในวงกว้าง

ที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (United Nation Conference on Trade and Development-UNCTAD) (International Trade Centre, 1999) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม Corporate Social Responsibilities (CSR) คือ การที่องค์กรธุรกิจเข้าไปเกี่ยวข้องและมีผลกระทบเชิงบวกต่อความต้องการและเป้าหมายของสังคม

คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission, 2011) นิยามว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม Corporate Social Responsibilities (CSR) เป็นแนวคิดที่องค์กรธุรกิจจะบูรณาการงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเข้าไปในกิจการ และการปฏิสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยสมัครใจ

Kotler & Nancy Lee (2005, p.23) ให้คำนิยามของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ว่า คือ อุดมการณ์เพื่อรับผิดชอบต่อและพัฒนาสังคมจากการดำเนินธุรกิจ โดยมีการแบ่งปันทรัพยากรหรือสิ่งต่าง ๆ เพื่อตอบแทนหรือคืนกำไรสู่สังคม โดยไม่ได้มีกฎหมายควบคุม หรือข้อบังคับใดๆ ซึ่งรวมไปถึงสภาพแวดล้อม และการเป็นอยู่ของมนุษย์ และทำให้พันธะสัญญาในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร จึงสรุปได้ว่า CSR เป็นการบริหารจัดการที่มีการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งองค์กร สังคม และสิ่งแวดล้อม

2. แนวคิดส่วนประสมทางการตลาด

(Marketing Mix '7Ps)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2541) อ้างถึงแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (Service Mix) ของ Kotler (1997) ไว้ว่าเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ให้บริการซึ่งได้ส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) หรือ 7Ps ในการกำหนดกลยุทธ์การตลาดซึ่งประกอบด้วย

ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) คือสิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการและความจำเป็นได้คือ สิ่งที่ผู้ขายต้องมอบให้แก่ผู้บริโภค และผู้บริโภคจะเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์และคุณค่าของผลิตภัณฑ์ สำหรับในงานวิจัยนี้จะพูดถึงด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ของสถานตำรวจภูธรหันคา ได้แก่ 1) จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจเพียงพอต่อการให้บริการ 2) ความหลากหลายในการให้บริการ 3) ภาพลักษณ์ ชื่อเสียง และความน่าเชื่อถือของทางสถานีตำรวจภูธรหันคาและ 4) สถานีตำรวจภูธรหันคา มีการให้บริการที่มีคุณภาพ

ด้านราคา (Price) หมายถึง การตีคุณค่าของสิ่งของหรือผลิตภัณฑ์นั้นๆ ในรูปของมูลค่า ผู้บริโภคจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (Value) ของบริการกับราคา (Price) ของบริการนั้น สำหรับในงานวิจัยนี้จะพูดถึงด้านราคา (Price) ของสถานตำรวจภูธรหันคา ได้แก่ 1) ค่าธรรมเนียม/ค่าเทียบปรับ เป็นไปตามกำหนดถูกต้อง และยุติธรรม 2) มีป้ายกำกับบอกอัตราค่าธรรมเนียม/ค่าเทียบปรับ อย่างชัดเจน

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) เป็นส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่จะนำเสนอผลิตภัณฑ์ให้แก่ลูกค้า ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภคในคุณค่าและประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะต้องพิจารณาควบคู่ในด้านทำเลที่ตั้ง (Location) และช่องทางในการนำเสนอ (Channels) รวมด้วยสำหรับในงานวิจัยนี้จะพูดถึงด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ของสถานตำรวจภูธรหันคา ได้แก่ 1) สถานที่ตั้งสถานีตำรวจภูธรหันคา ใกล้แหล่งชุมชนเดินทางสะดวก 2) สถานที่ตั้งสถานีตำรวจภูธรหันคา สามารถรองรับผู้มาใช้บริการได้อย่างทั่วถึง 3) สถานที่ตั้งสถานีตำรวจภูธรหันคา มีการรองรับที่จอดรถอย่างเพียงพอ

ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการดำเนินการในวิธีการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการประชาสัมพันธ์หรือจูงใจให้เกิดการตอบรับและพฤติกรรมต่อสิ่งที่นำเสนอสำหรับในงานวิจัยนี้จะพูดถึงด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) ของสถานตำรวจภูธรหันคา ได้แก่ 1) การค้นหาจาก Search Engine 2) มีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ผ่านสื่อต่าง ๆ

ด้านบุคคล (People) หรือบุคลากร ควรจะต้องมีการผ่านการคัดกรอง เข้ารับการฝึกอบรม สร้างแรงจูงใจเพื่อให้สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับกลุ่มเป้าหมายได้แตกต่างจากคู่แข่งและมีประสิทธิภาพเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการต่าง ๆ ขององค์กร บุคลากรควรจะต้องมีความสามารถ มีทัศนคติที่ดีสามารถตอบสนองต่อผู้ให้บริการ มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิดกล้าทำในสิ่งใหม่ ๆ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และสามารถสร้างภาพลักษณ์หรือค่านิยมที่ดีให้แก่องค์กร สำหรับงานวิจัยนี้จะพูดถึงด้านบุคคล (People) ของสถานตำรวจภูธรหันคา ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่ตำรวจยิ้มแย้ม แจ่มใส 2) เจ้าหน้าที่ตำรวจพูดจาสุภาพ 3) เจ้าหน้าที่ที่มีการแต่งกายที่ถูกระเบียบเสมอ 4) เจ้าหน้าที่มีความรู้สามารถแนะนำผู้มาใช้บริการได้เป็นอย่างดี

ด้านกระบวนการ (Process) เป็นการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีการและงานปฏิบัติในด้านการบริการ ที่เสนอให้กับผู้บริโภคมอบการให้บริการอย่างถูกต้องรวดเร็ว และทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความพึงพอใจ สำหรับงานวิจัยนี้จะพูดถึง ด้านกระบวนการ (Process) ของสถานตำรวจภูธรหันคา ทั้งหมดนี้ก็คือของสถานตำรวจภูธรหันคา ได้แก่ 1) ให้บริการอย่างรวดเร็ว และถูกต้อง 2) มีการให้บริการอย่างเสมอภาค และไม่เลือกปฏิบัติ 3) มีหลักฐานในการชำระเงินค่าธรรมเนียม/ค่าเทียบปรับ อย่างชัดเจน 4) อุปกรณ์ที่ใช้ในการให้บริการมีความสะดวก ทันสมัย

ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) เป็นการสร้างและแสดงออกถึงลักษณะทางกายภาพให้กับกลุ่มเป้าหมาย มีการกำหนดคุณภาพขึ้นมา ทั้งทางด้านกายภาพและรูปแบบการให้บริการเพื่อสร้างคุณค่าให้กับผู้บริโภค เช่น ความ

รวดเร็วของการบริการ การดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อย มีมาตรฐาน ความสุภาพอ่อนโยน รวมไปถึงประโยชน์อื่น ๆ ที่ผู้บริโภคพึงควรจะได้รับ สำหรับงานวิจัยนี้จะพูดถึงด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) ของสถานตำรวจภูธรหันคา ได้แก่ 1) ป้ายชื่อของสถานตำรวจภูธรหันคาสามารถมองเห็นได้ง่าย 2) สถานที่ตั้งสถานตำรวจภูธรหันคา มีความสะอาด เรียบร้อย 3) สถานที่ตั้งสถานตำรวจภูธรหันคา มีโต๊ะรับรองอำนวยความสะดวก

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่ใช้บริการและเข้าร่วมกิจกรรมของสถานตำรวจภูธรหันคา จังหวัดชัยนาท ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เข้าใช้บริการ หรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานตำรวจภูธรหันคา จังหวัดชัยนาท เป็นผู้จัดขึ้น

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่มาใช้บริการและเข้าร่วมกิจกรรมของสถานตำรวจภูธรหันคา จังหวัดชัยนาท เป็นผู้จัดขึ้น จำนวน 202 คน วิธีการเลือกตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) แบบการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) โดยผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากผู้เข้ามารับบริการ และเข้าร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้นจากสถานตำรวจภูธรหันคา จังหวัดชัยนาท ในระหว่างเดือนกันยายน – พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 รวมเป็นระยะเวลา 90 วัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเน้นกลุ่มสำรวจที่เป็นกลุ่มผู้เข้ารับบริการ หรือเข้าร่วมกิจกรรม กับสถานตำรวจภูธรหันคา ซึ่งตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1. ตัวแปรต้น ปัจจัยการให้ความสำคัญของกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ประกอบด้วยด้านการบริหารกำกับดูแลที่ดี ด้านการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรมด้านความรับผิดชอบต่อประชาชนด้าน

การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมขององค์กรด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมขององค์กร

2. ตัวแปรตาม คือ ส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านบุคลากร (People) ด้านกระบวนการให้บริการ (Process) ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Question) มีการวัดระดับจากระดับน้อยที่สุด (1) ไปยังมากที่สุด (5) โดยแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามด้านประชากรศาสตร์ จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพการสมรส ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ได้แก่ ด้านการบริหารกำกับดูแลที่ดี ด้านการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม ด้านความรับผิดชอบต่อประชาชน ด้านการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมขององค์กร และด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมขององค์กร จำนวน 15 ข้อ ส่วนที่ 3 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านบุคลากร (People) ด้านกระบวนการให้บริการ (Process) ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) จำนวน 22 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ระดับความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คานอนิคอล ในการทดสอบสมมติฐาน ทั้งนี้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คานอนิคอลนี้ เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรหนึ่งกับอีกชุดตัวแปรหนึ่ง ซึ่งช่วยอธิบายปรากฏการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มได้ชัดเจน และเป็นวิธีการที่สอดคล้องกับธรรมชาติ

ของ สิ่งที่ศึกษา เพราะโดยปกติแล้วตัวแปรมักมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัย หรือตัวแปรประกอบหลายๆ ตัว

ผลการวิจัย

1. ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และส่วนประสมทางการตลาด (7Ps)

1.1 ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ผลวิเคราะห์ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ปรากฏดังตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรับผิดชอบต่อสังคม

ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR)	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความรับผิดชอบต่อสังคม
ด้านการบริหารกำกับดูแลที่ดี	4.32	0.37	มาก
ด้านการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม	4.36	0.55	มาก
ด้านความรับผิดชอบต่อประชาชน	4.41	0.44	มาก
ด้านการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมขององค์กร	4.35	0.36	มาก
ด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมขององค์กร	3.85	0.71	มาก
โดยรวม	4.26	0.27	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของสถานีดารวจภูธรหันคา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.27) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกันโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือด้านความรับผิดชอบต่อประชาชน ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.44) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.55) ด้านการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมขององค์กร ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.36) ด้านการบริหารกำกับดูแลที่ดี ($\bar{X} = 4.32$, S.D. =

0.37) ด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมขององค์กร ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.71)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของส่วนประสมทางการตลาด (7Ps)

ส่วนประสมทางการตลาด (7Ps)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านผลิตภัณฑ์	4.08	0.64	มาก
ด้านราคา	4.00	0.64	มาก
ด้านการจัดจำหน่าย	4.13	0.59	มาก
ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.92	0.68	มาก
ด้านบุคลากร	4.04	0.48	มาก
ด้านกระบวนการให้บริการ	3.99	0.51	มาก
ด้านลักษณะทางกายภาพ	4.05	0.57	มาก
โดยรวม	4.03	0.24	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.27) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.59) ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.459) ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.54) ด้านบุคลากร (People) ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.48) ด้านราคา (Price) ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.64) ด้านกระบวนการให้บริการ (Process) ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.51) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.68)

1.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์คานานิคอลระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และส่วนประสมทางการตลาด (7Ps)

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) กับส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และตัวแปรส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) รวมถึงวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในข้ามกลุ่มระหว่างตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และตัวแปรส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) โดยเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรความ

รับผิดชอบต่อสังคม (CSR) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.07-0.70 ซึ่งมีความสัมพันธ์ด้านบวกทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.08-0.83 ซึ่งมีความสัมพันธ์ด้านบวกทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

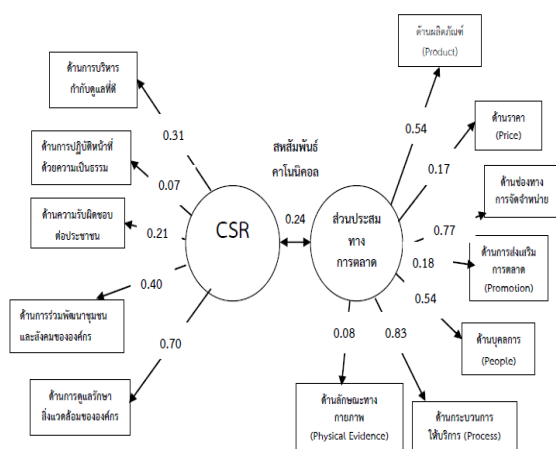
สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในข้ามกลุ่มระหว่างตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และตัวแปรส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ข้ามกลุ่มระหว่างตัวแปร ไม่มีความสัมพันธ์เป็นศูนย์ โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์ข้ามกลุ่มกัน เหมาะสำหรับการวิเคราะห์คานานิคอลในขั้นต่อไป โดยมีรายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คานานิคอลระหว่างกลุ่มตัวแปร

Canonical Function	Canonical Correlation	Canonical R_c^2	Wilk's Lambda	EigenValues	df	Sig
1	0.36653	0.12998	0.76453	0.1494	35	.031

จากตาราง 3 พบว่า การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คานานิคอลระหว่างกลุ่มตัวแปร ซึ่งประกอบด้วย ด้านการบริหารกำกับดูแลที่ดี ด้านการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม ด้านความรับผิดชอบต่อประชาชน ด้านการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมขององค์กร ด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมขององค์กร และอีกกลุ่มตัวแปรประกอบด้วยด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านบุคลากร (People) ด้านกระบวนการให้บริการ (Process) ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าที่แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกันระหว่างตัวแปร 2 ชุดนี้ในระดับค่อนข้างมาก (Canonical = 0.36653) ทั้งนี้ผลการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คานานิคอลระหว่างชุดตัวแปรพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ตัวแบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่าง ความรับผิดชอบต่อสังคม กับส่วนประสมทาง การตลาด

ภาพประกอบ 2 ตัวแบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่าง
ความรับผิดชอบต่อสังคม กับส่วนประสมทาง
การตลาด

จากภาพประกอบ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้นของชุดตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ที่มีค่าน้ำหนักสูงสุดที่สุด คือ ด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมขององค์กร รองลงมา ได้แก่ ด้านการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมขององค์กร ด้านการบริหารกำกับดูแลที่ดี ด้านความรับผิดชอบต่อประชาชน และด้านการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม ตามลำดับ ในส่วนของค่าน้ำหนักของชุดตัวแปรส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ที่มีค่าน้ำหนักสูงสุดที่สุด คือ ด้านกระบวนการให้บริการ รองลงมา ได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านบุคลากร ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านราคา และด้านลักษณะทางกายภาพ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) 5 ด้าน และส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) 7 ด้าน ได้ฟังก์ชันคาโนนิคอล 1 ฟังก์ชัน โดยฟังก์ชันคาโนนิคอลมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่าชุดตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) มีความสัมพันธ์กับชุดตัวแปรส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R_c = 0.12998$)

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) กับส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของสถานีตำรวจภูธรหันคา จังหวัดชัยนาท พบว่า ตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กัน โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลในระดับค่อนข้างสูงซึ่งความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมขององค์กรมีค่าน้ำหนักสูงสุด=0.70 เนื่องจากสถานีตำรวจภูธรหันคา จังหวัดชัยนาท มีการให้ความรู้เพื่อปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ และประชาชนทั่วไปนอกจากนี้สถานีตำรวจภูธรหันคา และเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีการจัดการรณรงค์เพื่อส่งเสริมการประหยัดพลังงาน

สำหรับค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลของส่วนประสมทางการตลาด(7Ps) พบว่าทางด้านกระบวนการให้บริการ (Process) ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยของ ชดาชา อิมสำราญ (2554) ที่ระบุว่าความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการด้านความรวดเร็วในการให้บริการ ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจโดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยความพึงพอใจในด้านเจ้าหน้าที่เอาใจใส่ในการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และใกล้เคียงกับงานวิจัยของ นันทน์ภัส วงษ์พาณิชย์อักษร (2558) ที่พูดถึงความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของสถานีตำรวจบางบัวทอง นนทบุรีตามโครงการโรงพักเพื่อประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ซึ่งสามารถจัดเรียงลำดับตามคะแนนในแต่ละด้านได้ดังนี้ ด้านความสะอาด รวดเร็ว, ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน, ด้านความเสมอภาคและเป็นธรรม และด้านอธยาศัยไมตรีของเจ้าหน้าที่ตำรวจ นอกจากนี้ยังใกล้เคียงกับงานวิจัยของ สุวดี ภิไทรสกุล และจุฬารัตน์ คงรักษักวิน (2559) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มารับบริการมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สถานี ตำรวจภูธรบางศรีเมืองโดยรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากทุกด้าน คือ ด้านการบริการทั่วไป ด้านการอำนวยความสะดวกทางอาญา ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการควบคุม การจราจร ด้านการ

ประชาสัมพันธ์และแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน และด้านสถานที่ และ สภาพแวดล้อม

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ทางสถานีดารวจภูธรหันมาควรจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้เข้ากับกลุ่มวัยรุ่น หรือวัยทำงานให้มากขึ้น โดยจะเป็นการเสริมสร้างทัศนคติและภาพลักษณ์ที่ดีของทางสถานีให้กับบุคคลในกลุ่มอื่น ๆ มากขึ้น อาจจะเปลี่ยนเวลาในการจัดทำกิจกรรม หรือเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เพิ่มเติมในการให้ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เห็นคุณค่าประโยชน์เกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน และสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มให้เกิดระดับความสำคัญที่จะเป็นอิทธิพลในการที่ประชาชนจะเข้ารับบริการ หรือเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น ควรปรับปรุงหรือพัฒนาในด้านอุปกรณ์ที่ใช้ในการบริการให้ดีขึ้น หรือทันสมัยมากขึ้น และการให้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อที่จะให้ประชาชนเพิ่มระดับความสำคัญ รวมถึงขยายกลุ่มผู้เข้ามาใช้บริการ หรือเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชดาษา อัมมสาราญ. (2554). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลบางเขน. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.
- นันท์นภัส วงษ์พานิชอักษร. (2558, มกราคม-มิถุนายน). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของสถานีตำรวจตาม โครงการโรงพักเพื่อประชาชน: ศึกษากรณีสถานีตำรวจบางบัวทอง นนทบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 8(1).
- สุวดี ภิไธยกุล, จุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของพนักงานสอบสวนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรบางกรวย. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร, 8(2).
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). กลยุทธ์การตลาด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บรรณกิจ.

- European Commission. (2011). *New european policy on corporate social responsibility*. (Brussels, 25 Oct. 2011).
- Kotler, P. (1997). *Marketing management: analysis, planning, implementation and control*. 14th Global Ed., Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Kotler, P.; & Nancy, Lee. (2005). *Corporate Social Responsibility*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- International Trade Centre, UNCTAD/GATT. (1994). *Textiles and clothing: an introduction to quality requirements in selected markets*. UNCTAD: Geneva.
- World Business Council for Sustainable Development. (1999). *Corporate social responsibility: meeting changing expectations*. World Business Council for Sustainable Development: Geneva.
- _____. (2000). *Corporate social responsibility: making good business sense*. World Business Council for Sustainable Development: Geneva.

**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี**
**Public participation in the local development plan of Ton Kham sub-district
municipality, Bang Plama district, Suphanburi province**

ผิน ปานขาว (Phin Pankhaw)¹ ชลิดา กันหาลีลา (Chalida Gunhalila)²

Received: July 8, 2021

Revised: August 25, 2021

Accepted: October 1, 2021

บทคัดย่อ

การศึกษครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี 3) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรที่ศึกษา คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีรายชื่ออยู่ในเขตเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 4,583 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Yammani (1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 368 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent samples) และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe'

ผลการศึกษา พบว่า

1. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีค่าเฉลี่ยรวม ร้อยละ 6.62 อยู่ในเกณฑ์มีความรู้ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านขั้นนำแผนไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านขั้นตอนการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านขั้นตอนการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย
3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน แสดงให้เห็น

¹ อาจารย์ประจำ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยนครราชสีมา

Lecturer of Master of Public Administration,
Nakhonratchasima college

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
วิทยาลัยนครราชสีมา

Lecturer of Bachelor of Public Administration,
Nakhonratchasima college

ว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศและระดับการศึกษาของประชาชนส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนคราม อำเภอ บางปลา มา จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, แผนพัฒนาท้องถิ่น, เทศบาลตำบล

Abstract

This study has the objectives: 1) To study the level of knowledge and understanding of people in Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province, about the preparation of the local development plan 2) To study the level of public participation in the formulation of the local development plan of Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province. 3) To compare the participation of the people in the development of local development plans of Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province, classified by personal factors, the study population is electoral people listed in Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province, total 4,583 people. The sample size was determined by using Taroyamane's formula for calculating a sample of 368 people. The tool used for collect the data in the study was a questionnaire, estimate scale model. The statistics used for data analysis were percentage, mean, Standard Deviation, t-test (independent samples) and F-test (One-way ANOVA)

The results of the study found that:

1. The people have knowledge and understanding about making a community, making a development plan of Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province and they have the average total knowledge and understanding about how to do the community,

preparation of the current development plan with a score of 6.62% is the criteria, knowledge is moderate level.

2. The people participate in the development plan of Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province, overall was at a moderate level. When considering each side, found that: The step of implementing the plan, overall was at a moderate level. The evaluation stage, overall was at a moderate level. The planning process, overall is at a small level.

3. The results of the comparison of the people's participation in the development of local development plans of Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province had classified by personal factors, found that : The participation of the people in the preparation of the local development plan of Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province with different genders and educational levels, They have different participate in the local development plan of Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province. It was shown that personal factors, gender and education level of people affected the participation in local development plan of Ton Kham sub-district municipality, Bang Plama district, Suphanburi province as the statistical significance level of .05

Keywords: Participation, local Development Plan, Sub-District Municipality

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบความเป็นอิสระ ในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน และความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

(รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 2563) สำหรับประเทศไทย กระแสการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นได้รับการตอบรับอย่างรวดเร็ว โดยผลักดันให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น ดังเช่นการออกรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 ที่ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีอิสระมากยิ่งขึ้น การเกิดขึ้นของเทศบาลตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2495 ได้เปลี่ยนแปลงฐานะของสภาตำบลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 การออกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยส่งผลให้ประชาชนได้มีโอกาสปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น และมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น แผนพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการวิเคราะห์ สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนด แผนงานโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องและประสานสนับสนุนในจุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหาและความต้องการ ได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้ว ยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยังเป็นเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วน ภูมิภาคในอนาคต (พวงทอง โยธาใหญ่, 2545, หน้า 67) เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยหนึ่ง มีโครงสร้างองค์กรที่ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชน และเป็นรูปแบบที่นำมาเป็นเป้าหมายของการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีเพิ่มมากขึ้นในอนาคต มากขึ้นจากการยกฐานะขององค์กรบริหารส่วนตำบลในอนาคต โดยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเขตพื้นที่ให้เจริญในทุก ๆ ด้าน ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมาย กำหนดถึงงบประมาณและบุคลากรในการพัฒนาเป็นของตนเองซึ่งการที่จะพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ นั้นจำเป็นที่เทศบาลจะต้องกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่นขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้การบริหารเทศบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดการจัดทำแผนพัฒนาจะต้องสอดคล้องเชื่อมโยงกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชน

ทุกระดับ ในการจัดทำแผนจึงจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนทุกขั้นตอน เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีทิศทางการพัฒนาในทางเดียวกันอย่างชัดเจนที่ผ่านมาการดำเนินการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น (วฤทธิสารฤทธิคาม, 2553)

จากความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาอยากทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวมถึงปัญหา และสาเหตุปัจจัยในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม เพื่อสามารถนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อแสวงหาสาเหตุและแนวทางในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
3. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชากรที่มีเพศต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน
2. ประชากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และเอกสารเผยแพร่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีรายชื่ออยู่ในเขตเทศบาลตำบลนคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 4,583 คน (ข้อมูลสำนักงานทะเบียนเทศบาลตำบลนคราม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของทาโร ยามาเน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 368 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มี 3 ด้าน ดังนี้ 1) ขั้นตอนการวางแผน 2) ขั้นตอนนำไปปฏิบัติ 3) ขั้นตอนการประเมินผล

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัย กำหนดระยะเวลาในการจัดทำเครื่องมือการวิจัยตรวจสอบทดลองใช้ จัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลอภิปรายผล ดำเนินการตามขั้นตอนวิธีวิจัยให้แล้วเสร็จในช่วงเวลาระหว่าง เดือน มิถุนายน – ธันวาคม 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) โดยแบ่งเป็น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เขตเทศบาลตำบลนคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยผู้วิจัยได้แปรมาตรฐานของการวิจัย โดยใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale ออกเป็น 5 ระดับ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2. สร้างแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยพิจารณาเนื้อหาและสาระ ให้ครอบคลุมกับความมุ่งหมาย และสมมติฐานการศึกษา

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดที่กำหนดเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาแก้ไขภาษาเนื้อหา ความครบถ้วน ถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหา และเพื่อให้เกิดความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถามสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำเพิ่มเติม

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาตรวจสอบและขอคำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้อ่านแล้วเข้าใจง่าย ตรงตามความมุ่งหมายของการศึกษา

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนครามพัฒนา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

6. นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97

7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาเสนอต่อเทศบาลตำบลนคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

2. ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาด้วยตนเอง และได้ติดตามเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3. ผู้ศึกษาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์แบบสอบถามโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลนคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยและแปลความหมาย

3. สถิติทดสอบสมมติฐานการวิจัย (Differential Statistic) วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 368 คน ซึ่งสามารถจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา มีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	187	50.82
- หญิง	181	49.18
รวม	368	100
2. อายุ		
- 18-25 ปี	53	14.40
- 26-33 ปี	81	22.01
- 34-41 ปี	114	30.98
- 42 ปีขึ้นไป	120	32.61
รวม	368	100

3. ระดับการศึกษา

- ประถมศึกษา	66	17.93
- มัธยมศึกษาตอนต้น	112	30.43
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	93	25.27
- ปริญญาตรี	57	15.49
- สูงกว่าปริญญาตรี	40	10.87
รวม	368	100

จากตาราง 1 พบว่า สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 368 คน พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 50.82 และเพศหญิง จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 49.18

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 42 ปีขึ้นไป จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 32.61 รองลงมามีอายุ 34-41 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็น ร้อยละ 30.98 ส่วนอายุที่มีจำนวนน้อยที่สุดมีอายุ 18-25 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 14.40

ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 30.43 รองลงมาได้แก่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 25.28 และอันดับสุดท้ายระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.87

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลนคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ตาราง 2 ร้อยละความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำประชาคมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อ	การทำประชาคมหมู่บ้าน	คำตอบของกลุ่มตัวอย่าง	
		ตอบถูก จำนวน (ร้อยละ)	ตอบผิด จำนวน (ร้อยละ)
1	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำและทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่นให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายนของทุกปี	348 (89.90)	52 (10.10)
2	การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะต้องจัดทำตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	357 (92.30)	43 (7.70)
3	แผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย	358	42

ข้อ	การทำประชาคมหมู่บ้าน	คำตอบของกลุ่มตัวอย่าง	
		ตอบถูก จำนวน (ร้อยละ)	ตอบผิด จำนวน (ร้อยละ)
	คณะกรรมการประสานแผนพัฒนา ท้องถิ่นระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น	(92.60)	(7.40)
4	แผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ต้นครามจะต้องขออนุมัติสภาเทศบาล ก่อนการประกาศใช้	314 (81.00)	86 (19.00)
5	การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะต้องผ่าน การจัดประชาคมในชุมชนก่อนทุกครั้ง	318 (89.90)	82 (18.00)
6	ผู้มีอำนาจในการประกาศใช้แผนพัฒนา ท้องถิ่นของเทศบาล คือ	328 (84.70)	72 (15.30)
	นายกเทศมนตรี		
7	ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่า ด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้มี คณะกรรมการติดตามและประเมินผล แผนพัฒนาท้องถิ่น	340 (87.70)	60 (12.20)
6	การติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนา ท้องถิ่นต้องประกาศให้ประชาชนใน ท้องถิ่นทราบ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี	321 (82.80)	79 (17.20)
9	ตัวแทนประชาคม เป็นคณะกรรมการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	204 (50.30)	176 (49.70)
10	แผนพัฒนาท้องถิ่นสามารถยกเลิก แก้ไข เปลี่ยนแปลงได้โดยผ่านความ เห็นชอบจากประชาคม	346 (89.40)	54 (40.60)

จากตาราง 2 พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีค่าเฉลี่ยรวมความรู้ความเข้าใจด้วยค่าคะแนนร้อยละ 6.62 อยู่ในเกณฑ์มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำประชาคมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แต่ละประเด็นพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำประชาคมแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม ในด้านต่างๆ ในระดับที่มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น	ระดับการมี ส่วนร่วม		แปลค่า
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านขั้นตอนการวางแผน	3.47	0.96	ปานกลาง
2. ด้านขั้นตอนนำแผนไปปฏิบัติ	3.32	0.71	ปานกลาง
3. ด้านขั้นตอนการประเมินผล	3.29	0.65	ปานกลาง
รวม	3.36	0.50	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านขั้นตอนการวางแผน ($\bar{X} = 3.47$) ด้านขั้นตอนนำแผนไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.32$) และด้านขั้นตอนการประเมินผล ($\bar{X} = 3.29$) ตามลำดับ

3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามเพศ

การจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่น	ชาย		หญิง		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านขั้นตอนการวางแผน	1.89	0.89	1.98	1.01	10.18 *	.00
2. ด้านขั้นตอนนำแผนไปปฏิบัติ	2.73	0.73	2.65	0.69	0.21	.64
3. ด้านขั้นตอนการประเมินผล	2.85	0.58	2.92	0.70	9.02 *	.00
รวม	2.49	0.49	2.52	0.52	0.38	.53

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ขั้นตอนการวางแผน และขั้นตอนการประเมินผล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 5 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบล
ต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
จำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อ	การจัดทำแผน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	Sig
1	ขั้นตอนการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	9.29	2	0.64	.18
		ภายในกลุ่ม	356.75	391	0.41	
		รวม	366.04	393		
2	ขั้นนำแผนไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	6.40	2	0.82	.08
		ภายในกลุ่ม	191.91	391	0.49	
		รวม	198.32	393		
3	ขั้นการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	1.86	2	0.93	.11
		ภายในกลุ่ม	169.08	391	0.43	
		รวม	170.95	393		
รวมทุกด้าน		ระหว่างกลุ่ม	1.69	2	0.84	.07
		ภายในกลุ่ม	100.00	391	0.21	
		รวม	101.69	393		

จากตาราง 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามระดับ
การศึกษาไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยสรุปได้
ดังนี้

1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้วยค่าคะแนนร้อยละ 6.62 อยู่ในเกณฑ์มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ อลงกรณ์ ปราปไพรี (2545) ที่ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2545 – 2549) โดยกระบวนการประชาคม: กรณีศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าแผนพัฒนาอำเภอที่จัดทำโดยกระบวนการประชาคม เป็นแผนที่สะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชน และสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ดีกว่าแผนพัฒนาอำเภอรูปแบบเดิมที่จัดทำโดยภาครัฐเนื่องจากสมาชิกประชาคมอำเภอส่วนใหญ่เห็นว่า ประชาคม คือ องค์กรที่เป็นเสมือนตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนจึงสามารถรับฟังความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่โดยไม่ละเลยต่อเสียงส่วนน้อยของชุมชน

2. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นครามมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านขั้นตอนการประเมินผล ด้านขั้นตอนนำแผนไปปฏิบัติ ด้านขั้นตอนการวางแผน ผู้วิจัยอภิปรายผลในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านขั้นตอนการวางแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านขั้นตอนการวางแผน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในรายข้อ การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เช่น มีการออกประชาคมเพื่อให้ประชาชนเสนอปัญหาที่ต้องการแก้ไขกับคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับการศึกษาของ ภัทรวรรณ วรเสฏฐ์ธำกูร (2563) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นด้านที่สูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินและติดตามผลอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.2 ด้านขั้นตอนนำแผนไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านขั้นตอนนำแผนไปปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในรายข้อ ตรวจสอบและประเมินผลงานการปฏิบัติงานเป็นระยะ โดยให้ประชาชนผู้ซึ่งมีส่วนได้เสีย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบและประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผ่องพรรณ เทียมเกาะ และราเชนทร์ นพ ณ์ฐวงศกร (2563, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง

อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์มากที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการและการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ

2.3 ด้านขั้นตอนการประเมินผล การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านขั้นตอนการประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในรายข้อ แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา จากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมกระบวนการติดตามประเมินผล แผนพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับการศึกษาของ ภทรวรรณ วรเสฏฐฐาการ (2563) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นด้านที่สูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินและติดตามผลอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศและระดับการศึกษาของประชาชนส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี สอดคล้องกับการศึกษาของ พระเอื้อพันธ์ รมุมวโร (ยมรัตน์) (2563: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัด

ร้อยเอ็ด พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ตามลำดับ 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ และ3) ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับตามความถี่สูงไปหาต่ำ สามอันดับแรก ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานในแผน และโครงการต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอมากยิ่งขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบร่างแผนพัฒนา โดยให้แสดงความคิดเห็น สนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านขั้นตอนการวางแผน มีค่าคะแนนอยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. เทศบาลควรมีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงถึงความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มมากขึ้น

2. เพื่อจะทำให้เทศบาลตำบลต้นครามรับทราบปัญหาของประชาชนมากยิ่งขึ้นนำไปสู่การพัฒนาที่ตรง

ต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ตลอดจนร่วมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบเพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ความสำคัญของตนเองในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เทศบาลควรการจัดการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบ ตลอดจนจัดการส่งเสริมในเรื่องการอบรม สัมมนาให้ประชาชนมีความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ ควบคู่กับการปฏิบัติจริงในการเข้ามามีส่วนร่วมที่จะพัฒนาท้องถิ่นด้วยความรักความผูกพันในศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน อันจะส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการจัดทำประชาคมเพื่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมในการคิดถึงปัญหา โดยระบุความต้องการของชุมชนจนเกิดโครงการ ระหว่างดำเนินการ (โครงการเริ่มต้นทำ) และการตัดสินใจดำเนินการ โดยองค์กรของชุมชนหรือชาวบ้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนทางด้านทรัพยากรต่างๆ การบริหารงานกิจกรรมและการประสานงานขอความช่วยเหลือ มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

- ผ่องพรรณ เทียมเกาะ และราเชนทร์ นพณัฐวงศ์กร. (2563). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภวัง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.
- พระเอื้อพันธ์ ทุมมาโร (ยมรัตน์). (2563). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสวรรคภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด*. ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.
- พวงทอง โยธาใหญ่. (2545). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภัทรวรรณ วรเสฏฐ์จักร. (2563). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดบุรีรัมย์*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2563). สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2563, <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF>.

วฤทธิ สารฤทธิคาม. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม*. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สำนักงานทะเบียนเทศบาลตำบลนคราม. (2562). *ข้อมูลงานทะเบียน*. สุพรรณบุรี: สำนักงานข.

อลงกรณ์ ปรายโพธิ์. (2545). *การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2545 – 2549) โดยกระบวนการประชาคม: กรณีศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper & Row Publications.

ความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ เพื่อการพัฒนาผู้เรียน

สู่แรงงาน 4.0 ของผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์

รายวิชาระบบคอมพิวเตอร์และการซ่อมบำรุง ในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์

The success of modern instruction for the development of learners to workforce 4.0 of computer teachers in Computer Systems and Maintenance Course in Roi Kaen Sarasin Group

พิทักษ์ พลคชา (Pitak Polkacha)*

Received: October 27, 2021

Revised: November 18, 2021

Accepted: December 9, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 2) ระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่และความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 3) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างข้อมูลทั่วไปทางจัดการสอนกับปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ของผู้สอนสู่แรงงาน 4.0 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ผู้สอนรายวิชาระบบคอมพิวเตอร์และการซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ ปีการศึกษา 2563 สถาบันศึกษาของกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 400 ราย โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 คือ การ

เรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต ผ่านทางระบบ Video Conference ร้อยละ 67.0 รองลงมา คือ การเรียนการสอนแบบ On-demand ผ่านทางเว็บไซต์ของสถานศึกษา ร้อยละ 17.8 และการเรียนการสอนตามปกติ ร้อยละ 15.3

2. ระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่และความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ มีวิสัยทัศน์ มองเห็นโอกาสในความสำเร็จจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 รองลงมา คือ สามารถบริหารโดยจัดการเรียนที่ยืดหยุ่นแต่มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงทีและมีการบริหารจัดการประสิทธิภาพ

3. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างข้อมูลทั่วไปทางการจัดการสอนกับปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ของผู้สอนสู่แรงงาน 4.0 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความสำเร็จ, การเรียนการสอนสมัยใหม่, แรงงาน 4.0

* อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
คอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
Lecturer in Education Program in Computer Education,
Roi-Et Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research are to study:
(1) Characteristics of modern instruction for the development of learners to workforce 4.0 (2) the level of opinions on factors of modern instruction and success in modern instruction for the development of learners to workforce 4.0 (3) the causal relationship between general information instruction and modern instruction factors affecting the success of modern instruction of teachers to the workforce 4.0.

The research sample totaling 400 instructors of computer systems and computer maintenance courses, academic year 2020, educational institutions of the Roi Kaen Sarasin Group using a questionnaire. Data were analyzed using the structural modeling analysis technique.

The research results show that:

1. The characteristics of modern instruction for the development of learners to workforce 4.0 are teaching via the Internet via the video conference system at 67.0%, followed by On-demand teaching via the school website at 17.8 % and on-site at 15.3%, respectively.

2. The opinion level on factors of modern instruction and the success of modern instruction for the development of learners to workforce 4.0 overall was at a high level, as follows: having vision, seeing opportunities for success, teaching and learning to develop students to workforce 4.0, followed by being able to manage time, flexible but efficiency learning. Able to solve immediate problems that arise in a timely manner and with efficiency management, respectively.

3. The causal relationship between general information instruction and modern instruction factors affecting the success of modern instruction of teachers to the workforce 4.0 was found positive at a high level at .01 level of significance.

Keywords: The success, modern instruction, workforce 4.0

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทย 4.0 หรือไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0) เป็นโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยภาครัฐบาล ซึ่งนำโดย นายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ประกาศว่าจะทำให้ประเทศไทยเป็น "Thailand 4.0" ซึ่งเป็นการปรับตัวและเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นทั่วโลกและมีผลต่อประเทศไทยอย่างแน่นอน ผู้ประกอบการเปลี่ยนจาก SMEs แบบเดิม สู่ Smart Enterprises และ Startup6 ที่มีศักยภาพสูง แรงงานที่มีทักษะต่ำไปสู่ แรงงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้านเข้าสู่ความเป็นดิจิทัล เน้นส่งเสริมการขยายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ส่งเสริม E-Commerce E-Documents และ E-Learning สิ่งเหล่านี้จะเป็นการวางพื้นฐานที่สำคัญ

กลุ่ม "ร้อยแก่นสารสินธุ์" เป็นกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ โดยมีแผนพัฒนา กลุ่มจังหวัดฯ ทุก 4 ปี อย่างต่อเนื่อง จากรายงาน กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่ม จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนกลาง (ฉบับทบทวน 2564) พบว่า เศรษฐกิจในภาพรวมของกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด (Gross Provincial Cluster Product: GPCP) ปี 2560 จำนวน 400,445 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 คิดเป็นร้อยละ 4.94 (ปี 2559 มูลค่า GPCP 370,827 ล้านบาท) มีมูลค่า GPCP เป็นลำดับที่ 11 จาก 18 กลุ่มจังหวัด อัตราการขยายตัวของ GPCP กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ปี 2555 - 2559 เท่ากับ 1.93 โดยจังหวัดขอนแก่น มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมมากที่สุดในกลุ่มจังหวัด คือ 194,848 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 52.5 ของกลุ่มจังหวัดรองลงมา คือ ร้อยเอ็ด (68,647 ล้านบาท) มหาสารคาม (54,263 ล้านบาท) และกาฬสินธุ์ (53,069 ล้านบาท) ตามลำดับ

อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม และเป็นศูนย์กลางการศึกษา การวิจัย และการแพทย์ ทั้งนี้ยังได้มีนโยบายต่างๆ ที่ขนานรับ กับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 เพื่อให้ประชากรในกลุ่ม จังหวัดมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมุ่งเน้นพัฒนาในด้าน ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การท่องเที่ยว และการศึกษา

สถานศึกษามีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการ จัดการเรียนการสอนทุกระดับโดยตระหนักถึงการ วางแผน การผลิตพัฒนากำลังคน และการพัฒนา คุณภาพการศึกษาในทุกระดับให้สอดคล้องกับทิศทางใน การพัฒนาประเทศตามกรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมาย ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการศึกษายุคประเทศ ไทย 4.0 ยุคศตวรรษที่ 21 โดยครูต้องพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ พร้อมทั้งจะถ่ายทอดช่วยพัฒนาการของ ผู้เรียน เป็นผู้กำกับกับการเรียนรู้ทั้งของตนเองและผู้เรียน เปลี่ยนแปลง กระบวนการเรียนการสอน สร้างทักษะ ที่จำเป็นด้วย การลงมือทำ Active Learning: PBL (Project Based Learning) โดยบูรณาการสหวิชาการ เชื่อมโยงความรู้กับจินตนาการสู่รูปธรรมให้มีทักษะที่ ต้องการในยุคศตวรรษที่ 21 (21st century skills) ที่ให้ ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์ การใช้และต่อยอด องค์ความรู้ การให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ผลลัพธ์ของระบบการจัดการ ทั้งการเข้าถึงความ เท่าเทียม คุณภาพและประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสอดคล้อง เจตคติและวินัยการทำงาน เพื่อให้ผู้เรียน มีความซื่อสัตย์ อดทน ขยันหมั่นเพียร ตรงต่อเวลาและ ยกระดับ ภาษาไทยภาษาอังกฤษ ความรู้พื้นฐานด้าน คอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถใช้งานได้จริง (โกเมศ แดงทองดี, 2559)

การเตรียมพร้อมแรงงานไทยอย่างไรเพื่อรับมือ กับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต 1. การ รับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของรัฐบาล 1.1 ด้านการ พัฒนามนุษย์ การพัฒนามนุษย์เป็นปัจจัยที่รัฐบาลต้อง ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากหากประชาชน ของประเทศได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และทักษะ สามารถก้าวทันกับเทคโนโลยีแล้ว ปัญหาการตกงาน และการว่างงานก็จะไม่เกิดขึ้น ซึ่งจากการวิเคราะห์การ

เตรียมความพร้อมด้านการพัฒนามนุษย์ของรัฐบาล พบว่า รัฐบาลมีนโยบายในการสร้างคนไทยให้มีความ พร้อมที่จะเรียนรู้อย่างไม่รู้สิ้นสุด มีความพร้อมที่จะ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และมีศักยภาพที่จะรองรับ เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมใหม่ โดยมีกรอบ ยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนระยะ 20 ปี (2560-2579) มีเนื้อหาที่เน้นการพัฒนาศักยภาพ ของแรงงานเพื่อรองรับ Thailand 4.0 ซึ่งได้กำหนด วิสัยทัศน์ไว้ว่า “ทรัพยากรมนุษย์มีคุณค่าสูง ส่งการ พัฒนาที่ยั่งยืน” แบ่งการดำเนินการเป็น 4 ช่วงๆ ละ 5 ปี (ปทุมทริก สมิตี, 2560) นับได้ว่าเป็นความทำ ทายของผู้ที่ต้องทำหน้าที่สอนในยุค 4.0 ต้องทำให้ ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอน ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ซึ่งปัจจัย หลักของการใช้เทคโนโลยีที่เกิดความคุ้มค่า ได้แก่ 1) การใช้อินเทอร์เน็ต (Internet) เครื่องมือสำคัญ สำหรับการค้นหาความรู้เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ 2) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็น พรสวรรค์ การจัดการเรียนการสอนควรเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนกล้าที่จะคิดนอกกรอบหรือต่อยอดจากตำรา เรียนและ 3) การปฏิสัมพันธ์กับสังคม (Society Interaction) เพื่อที่จะสามารถตอบสนองความต้องการ ของสังคมและทำงานร่วมกันในสังคมได้ ควรฝึกกิจกรรม ที่สนับสนุนการทำงานแบบเป็นกลุ่มหรือทีม แหล่งเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่ง เรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน ครู คือ ผู้สนับสนุน และเป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน

จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจ ที่จะศึกษาความสำเร็จการจัดการเรียนการสอน สมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ของผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์ รายวิชาระบบ คอมพิวเตอร์และการซ่อมบำรุงในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตข้อมูลโดยศึกษาเฉพาะ ผู้สอนที่ประจำสาขาหรือแผนกคอมพิวเตอร์ และรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนรายวิชาระบบ คอมพิวเตอร์และการซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ ปีการศึกษา 2563 สถาบันศึกษาของกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 400 ราย เพื่อนำไปต่อยอดในการ พัฒนาการจัดการเรียนสอนให้มีประสิทธิภาพ เท่าทัน เหตุการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะ สามารถก้าวทันกับเทคโนโลยี มีทักษะที่สำคัญ เป็นแรงงานที่ตรงต่อความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต ซึ่งจะสอดคล้องกับนโยบายแรงงาน 4.0 นั้นเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะของการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่และความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างข้อมูลทั่วไปทางจัดการสอนกับปัจจัยการจัดการสอนสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสอนสมัยใหม่ของผู้สอนสู่แรงงาน 4.0

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์ รายวิชาระบบคอมพิวเตอร์และการซ่อมบำรุงในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยศึกษาเฉพาะผู้สอนที่ประจำสาขาหรือแผนกคอมพิวเตอร์และรับผิดชอบการจัดการสอนรายวิชาระบบคอมพิวเตอร์และการซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ ในระดับปริญญาตรี ปวส. และ ปวช. ปีการศึกษา 2563 ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา กลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 400 ราย เก็บข้อมูลผู้สอนทั้งหมดครบ 100 % จนได้แบบสอบถามครบ 100% จำนวน 400 ฉบับ

คำถามการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้สอนต่อปัจจัยทางการบริหารจัดการสอนใหม่ ตลอดจนความสำเร็จในการดำเนินการบริหารจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่พัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ อยู่ในระดับใด
2. ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจกับปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่พัฒนาผู้เรียนสู่

แรงงาน 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ในเชิงสาเหตุเป็นอย่างไร

3. องค์ประกอบสำคัญใดบ้างที่ส่งผลต่อปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการสมัยใหม่พัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป
2. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่และความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อใช้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา
3. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างข้อมูลทั่วไปทางจัดการสอนกับปัจจัยการจัดการสอนสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสอนสมัยใหม่ของผู้สอนสู่แรงงาน 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. วิเคราะห์ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยพร้อมทั้งศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ของการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่

2. การประมวลผลจากการวิเคราะห์เนื้อหา ความสำคัญเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

3. สร้างเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยได้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วยคำถามปลายปิด (Close-ended Questions) และปลายเปิด (Open-ended Questions) โดยให้ผู้ตอบกรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-administered Questionnaire) เป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ

4. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 100 และเผยแพร่ทางช่องทางออนไลน์ Google Form จำนวน 300 คน รวม 400 ราย โดยเก็บข้อมูลทั้งหมดจนได้แบบสอบถามครบ 100% จำนวน 400 คน ใช้เวลา 60 วัน (เดือน กันยายน - ตุลาคม พ.ศ.2563) ในการรวบรวมแบบสอบถาม

5. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

6. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ขั้นตอนการสร้างและทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนการสร้างและทดสอบเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำราทางวิชาการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปรับปรุงแบบสอบถามโดยให้เนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ขั้นตอนที่ 2 ร่างแบบสอบถาม โดยเขียนข้อความคำถามต่าง ๆ ให้สอดคล้อง กับหัวข้อและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาในข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (Item Objective Congruency Index: IOC) พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) โดยการหาค่า IOC โดยคณะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ข้อคำถามในแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาในข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1 ผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปทุกข้อคำถาม และนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาทดลองใช้ (Try-out) มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 หาองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำราทางวิชาการ แหล่งเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแบบสอบถามโดยให้เนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ทำการตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่า IOC พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วหลังจากนั้นผู้วิจัยนำไปทดลองใช้ร่วมกับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย และนำคำตอบมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability Analysis) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha) เพื่อพิจารณาว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีปัญหากับการตอบแบบสอบถามหรือไม่ แล้วจึงนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ราย และนำคำตอบมาวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไป

ระยะที่ 2 สร้างโมเดลและวิเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่กับปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ของผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์ รายวิชาระบบคอมพิวเตอร์และการซ่อมบำรุงในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มาวิเคราะห์ประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) โดยแสดงเป็นจำนวน และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไป

ของกลุ่มตัวอย่างและการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) วิเคราะห์ปัจจัยยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ของปัจจัยแต่ละตัว เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) และ ยืนยันรูปแบบการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis: SEM)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไป

ขอเสนอผลการวิจัยส่วนนี้ในลักษณะตาราง แสดงผลการวิเคราะห์ดังตาราง 1-7 ต่อไปนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา อายุและประสบการณ์ในการทำงาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	225	56.25
ปริญญาโท	143	35.75
ปริญญาเอก	32	8
รวม	400	100
2. อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	108	27
30-35 ปี	185	46.25
36-40 ปี	65	16.25
มากกว่า 40 ปี	42	10.5
รวม	400	100
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	110	27.5
5-10 ปี	185	46.25
11-15 ปี	70	17.5
มากกว่า 15 ปี	35	8.75
รวม	400	100.0

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามด้านระดับการศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ระดับปริญญาตรี จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมา ระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.75 และระดับการศึกษาปริญญาเอก จำนวน

32 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ด้านอายุโดยส่วนใหญ่ ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 30-35 ปี จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.25 รองลงมา มีอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27 อายุมากกว่า 36-40 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.25 และอายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ด้านประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.25 รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 5 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.75

ตาราง 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มทักษะเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0

กลุ่มทักษะเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0	จำนวน	ร้อยละ
ทักษะความสามารถทางปัญญา	141	35.2
ทักษะด้านระบบ	60	15.0
ทักษะการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน	60	15.0
ทักษะด้านเนื้อหา	82	20.5
ทักษะการประมวลผล	57	14.3
รวม	400	100.0

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่จัดการจัดการสอนสมัยใหม่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนในกลุ่มทักษะเพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกลุ่มทักษะความสามารถทางปัญญา (Cognitive Abilities) จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.2 รองลงมา คือ ทักษะด้านเนื้อหา (Content Skills) จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 ทักษะการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving) จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 เท่ากัน และกลุ่มทักษะการประมวลผล (Process Skills) จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 ตามลำดับ

ตาราง 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะหรือรูปแบบของการจัดการเรียนการสอน

ลักษณะหรือรูปแบบของการจัดการเรียนการสอน	จำนวน	ร้อยละ
การเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต (online) ผ่านทางระบบ Video Conference	268	67.0
การเรียนการสอนแบบ On-demand ผ่านทางเว็บไซต์ของสถานศึกษา	71	17.8
การจัดการเรียนการสอนตามปกติ (on-site)	61	15.3
รวม	400	100

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน แบบการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต (online) ผ่านทางระบบ Video Conference จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 67.0 รองลงมา คือ การเรียนการสอนแบบ On-demand ผ่านทางเว็บไซต์ของสถานศึกษา จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 และการจัดการเรียนการสอนตามปกติ (on-site) จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามทำเลที่ตั้งของสถานศึกษากลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

ทำเลที่ตั้งของสถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มหาสารคาม	99	24.8
ขอนแก่น	128	32.0
ร้อยเอ็ด	88	22.0
กาฬสินธุ์	85	21.2
รวม	400	100

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทำเลที่ตั้งของสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ อยู่จังหวัดขอนแก่น จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมา จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 และจังหวัด

กาฬสินธุ์ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยทางการบริหารจัดการสมัยใหม่

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการจัดการสอนสมัยใหม่ของผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตาราง 5 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารจัดการสมัยใหม่

ปัจจัยทางการบริหารจัดการสมัยใหม่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็น
ด้านการบริหารจัดการ	4.16	0.60	มาก
ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี	4.07	0.59	มาก
รวม	4.11	0.50	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการจัดการสอนสมัยใหม่ของผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.16$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี ($\bar{X}=4.07$)

ตาราง 6 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี

ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็น
1. จัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีคุณภาพสำหรับกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการทำงานน้อยแต่ได้มากและมีคุณภาพ	4.07	0.75	มาก
2. มีการควบคุมคุณภาพของสื่อการเรียนการสอนและทุกขั้นตอนเพื่อให้ได้สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ	4.05	0.74	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเห็น
3. มีกระบวนการดำเนินงานที่เป็น ขั้นตอนสะดวกในการดูแล ตรวจสอบ	4.08	0.71	มาก
4. มีความกระตือรือร้นในการ บริหารจัดการปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนรู้ และประเมินผล ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ให้ ได้มากที่สุดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ผู้สอน	4.07	0.70	มาก
รวม	4.07	0.59	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีของผู้ประกอบการสู่แรงงาน 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.07$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยไม่มีกระบวนการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอนสะดวกในการดูแลและตรวจสอบ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.08$) รองลงมา คือ จัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีคุณภาพสำหรับกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการทําน้อยแต่ได้มากและมีคุณภาพ ($\bar{X}=4.07$) มีความกระตือรือร้นในการบริหารจัดการปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ และประเมินผลที่เหมาะสมกับสถานการณ์ให้ได้มากที่สุดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ผู้สอน ($\bar{X}=4.07$) และมีการควบคุมคุณภาพของสื่อการเรียนการสอนและทุกขั้นตอนเพื่อให้ได้สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ($\bar{X}=4.05$) ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ ด้านสถานภาพทางการตลาด

ด้านสถานภาพทางการตลาด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเห็น
1. มีฐานผู้ประกอบการรองรับ แรงงานที่แน่นอน	4.10	0.70	มาก
2. ได้รับส่วนแบ่งการ ตลาดแรงงานที่เหมาะสม	4.08	0.75	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านสถานภาพทางการตลาด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเห็น
3. มีการพัฒนาผู้เรียนที่สำเร็จ การศึกษาตรงตามความต้องการ ตลาดแรงงานเสมอ	4.02	0.73	มาก
4. ได้รับความรักดี	3.98	0.85	มาก
5. มีการพัฒนาทักษะใหม่ๆ ตรง ตามตลาดแรงงานอย่าง สม่ำเสมอ	3.80	0.88	มาก
รวม	3.99	0.59	มาก

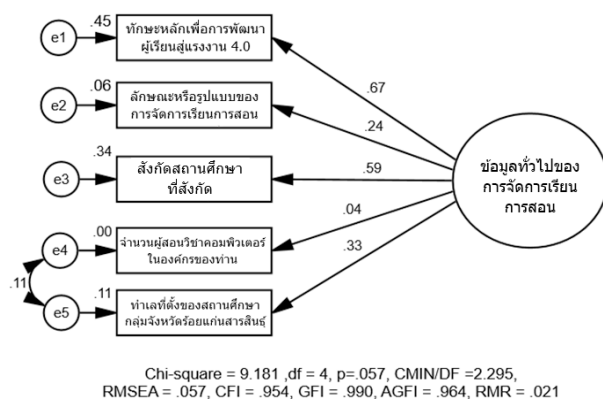
จากตาราง 7 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ ด้านสถานภาพทางการตลาดของผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.99$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยในข้อมีฐานผู้ประกอบการรองรับแรงงานที่แน่นอนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.10$) รองลงมา คือ ได้รับความรักดี ($\bar{X}=4.98$) และมีการพัฒนาทักษะใหม่ๆ ตรงตามตลาดแรงงานอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=3.80$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างข้อมูลทั่วไปกับปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ผู้วิจัยขอเสนอเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของข้อมูลทั่วไปของการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ ปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ ประกอบด้วยด้านการบริหารจัดการและด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี และความตรงเชิงโครงสร้างของการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ ประกอบด้วยด้านสถานภาพทางการตลาดแรงงาน 4.0 ด้านคุณภาพ ด้านนวัตกรรม ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านทรัพยากรการเงิน

ด้านทรัพยากรทางกายภาพ ด้านประสิทธิภาพบริหาร
ต้นทุน และด้านผลลัพธ์

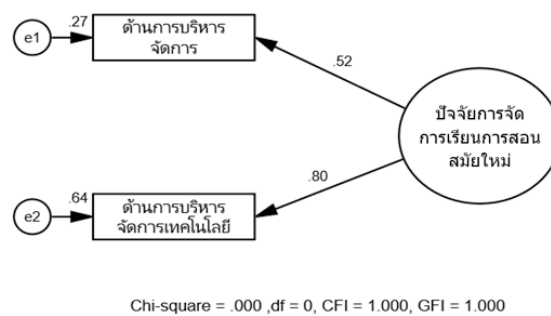

ภาพประกอบ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความตรงเชิง
โครงสร้างข้อมูลทั่วไปของการจัดการเรียนการสอน

จากภาพประกอบ 2 พบว่า โครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 9.181 องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 4, p เท่ากับ .057 ค่าดัชนี GFI มีค่าเท่ากับ 0.990, AGFI มีค่าเท่ากับ .964, RMR มีค่าเท่ากับ .021, RMSEA มีค่าเท่ากับ .057 โดยเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักปัจจัย (factor loading) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ พบว่า ตัวแปรสื่อการเรียนการสอนมีหลากหลาย (P3) มีค่าน้ำหนักปัจจัยมากที่สุด คือ สถานประกอบการเป้าหมาย มีค่าน้ำหนักปัจจัยมากที่สุด เท่ากับ 0.67 รองลงมา คือ ลักษณะความเป็นเจ้าของธุรกิจ ทำเลที่ตั้งของธุรกิจ และรูปแบบการจัดทะเบียนธุรกิจ มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.59, 0.33 และ 0.24 ตามลำดับ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1. ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของ ปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่

ผลการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน (CFA) ในการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของปัจจัยการบริหารจัดการยุคใหม่ ประกอบด้วยด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

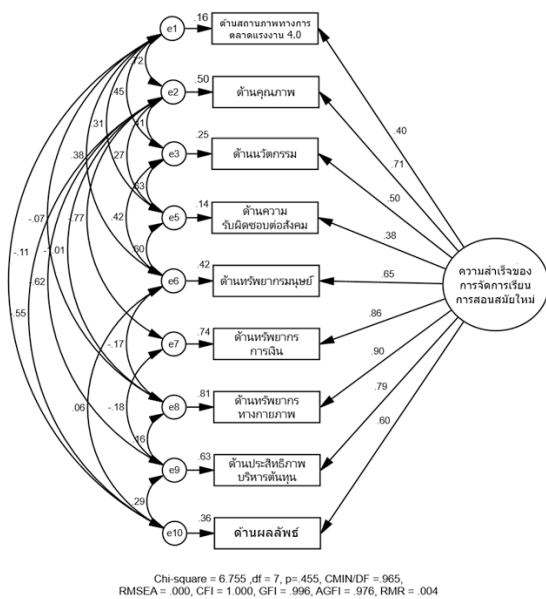

ภาพประกอบ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความตรงเชิง
โครงสร้างข้อมูลปัจจัยการจัดการเรียนการสอน
สมัยใหม่

จากภาพประกอบ 3 พบว่า โครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 0 องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 0 เนื่องจากมีโครงสร้างที่อิ่มตัว (saturated model) ค่าดัชนี GFI มีค่าเท่ากับ 1 โดยเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักปัจจัย (factor loading) พบว่า ค่าน้ำหนักปัจจัยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ตัวแปรด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี มีค่าน้ำหนักปัจจัยมากที่สุด คือ 0.80 รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการ มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.52

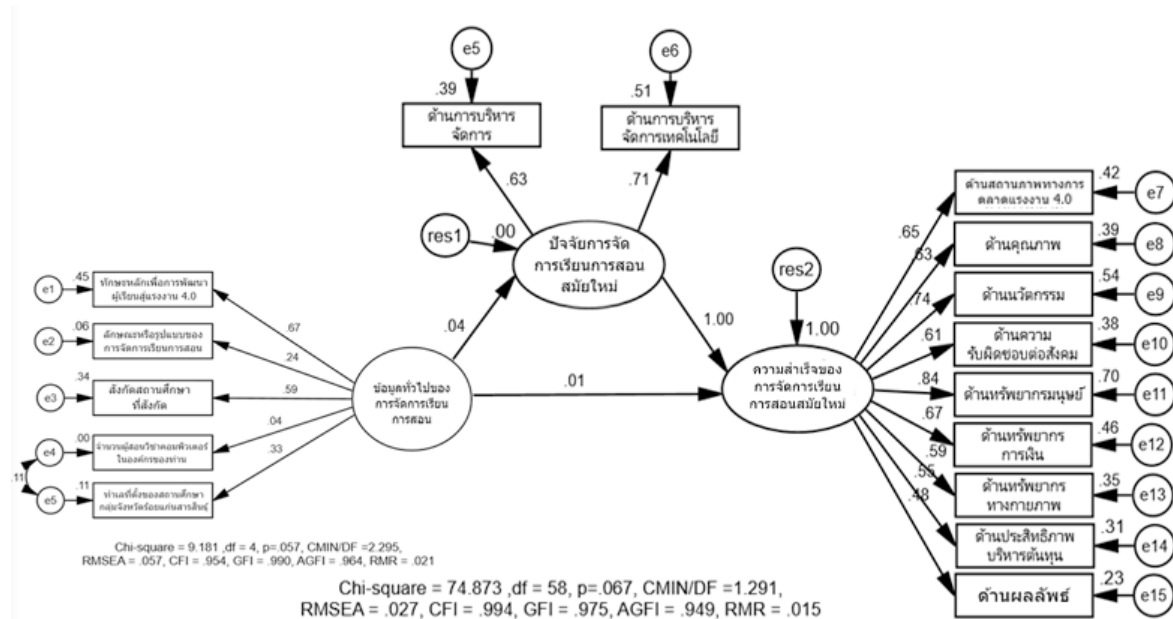
2. ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของ การจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่

ผลการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน (CFA) ในการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ ประกอบด้วย ด้านสถานภาพทางการตลาดแรงงาน 4.0 ด้านคุณภาพ ด้านนวัตกรรม ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านทรัพยากรการเงิน ด้านทรัพยากรทางกายภาพ ด้านประสิทธิภาพบริหารต้นทุน และด้านผลลัพธ์ ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

ภาพประกอบ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างข้อมูลการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่

จากภาพประกอบ 4 พบว่า โครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 6.755 องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 7, p เท่ากับ 0.455 ค่าดัชนี GFI มีค่าเท่ากับ 0.996, AGFI มีค่าเท่ากับ 0.976, RMR มีค่าเท่ากับ 0.004, RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.000 โดยเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักปัจจัย (factor loading) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ตัวแปรด้านทรัพยากรทางกายภาพ มีค่าน้ำหนักปัจจัยมากที่สุด คือ 0.90 รองลงมา คือ ด้านทรัพยากรการเงิน ด้านประสิทธิภาพบริหารต้นทุน ด้านคุณภาพ ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านผลลัพธ์ ด้านนวัตกรรม ด้านสถานภาพทางการตลาดแรงงาน 4.0 และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.86, 0.79, 0.71, 0.65, 0.60, 0.50, 0.40 และ 0.38 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพประกอบ 5 แสดงผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจกับปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ของผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์ในกลุ่มร้อยละ 50

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์อิทธิพลของข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจกับปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ของผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์ รายวิชาการระบบคอมพิวเตอร์และการซ่อมบำรุง ในกลุ่มร้อยละ 50

จากภาพประกอบ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมการโครงสร้าง พบว่า สมการโครงสร้างตามสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 74.873 ค่า χ^2/df เท่ากับ 1.291 (ไม่ควรเกิน 2) องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 59, p เท่ากับ 0.067, RMSEA มีค่าเท่ากับ

0.027, ค่าดัชนี GFI มีค่าเท่ากับ 0.975 โดยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความสำเร็จการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ของผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์ในกลุ่มร้อยละ 0.05 ประกอบด้วย ปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี ส่วนปัจจัยข้อมูลทั่วไปของการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความสำเร็จการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ของผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์ ในกลุ่มร้อยละ 0.05 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 แสดงเปรียบเทียบค่าสถิติสมการโครงสร้างตามสมมติฐานกับสมการโครงสร้างตามข้อมูลเชิงประจักษ์

Test Statistic	Hypothesized Model	Modified Model
χ^2	988.143	74.873
df	88	59
p	0.000	0.067
χ^2/df	11.229	1.291
GFI	0.702	0.975
AGFI	0.594	0.949
RMSEA	0.160	0.027

จากตาราง 8 เปรียบเทียบค่าสถิติความสอดคล้องระหว่างสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน (Hypothesized Model) กับสมการโครงสร้างภายหลังการปรับ (Modified Model) พบว่า เมื่อมีการปรับโครงสร้าง สมการมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาได้จาก ค่าไค-สแควร์ลดลงจาก 988.143 เป็น 74.873 ค่า χ^2/df ลดลงจาก 11.229 เป็น 1.291 (ไม่ควรเกิน 2) องศาอิสระ (df) ลดลงจาก 88 เป็น 59 ค่า RMSEA (Root Mean Square Erroroximation) ลดลงจาก 0.160 เป็น 0.027 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เพิ่มขึ้นจาก 0.702 เป็น 0.975 และค่า AGFI (Adjust Goodness of Fit Index) ซึ่งแสดงความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมที่อธิบายด้วยสมการโครงสร้างโดยปรับแก้ด้วยองศาความเป็นอิสระเพิ่มขึ้นจาก 0.598 เป็น 0.949 กล่าว

โดยสรุปสมการโครงสร้างที่ได้รับการปรับมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้จึงใช้สมการโครงสร้างที่ได้รับการปรับ อธิบายข้อมูลทั่วไปของการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่กับปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ของผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์ ในกลุ่มร้อยละ 0.05

ตาราง 9 แสดงค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลระหว่างตัวแปรเหตุและตัวแปรผล

ตัวแปร	ข้อมูลทั่วไปของการจัดการเรียนการสอน			การจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่		
				ปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ข้อมูลทั่วไป	0.043	-	0.043	0.014	0.043	0.057
ปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่	-	-	-	0.999*	-	0.999**

$\chi^2 = 74.873$, df = 59, p = 0.067, $\chi^2/df = 1.291$, RMSEA = 0.027, RMR = .015, CFI = 0.994, GFI = 0.975, AGFI = 0.949

** p < .01

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นถึงข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจกับปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ของผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์ ในกลุ่มร้อยละ 0.05 โดยสรุปแล้วพบว่า ข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ของผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์ ในกลุ่มร้อยละ 0.05 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การบริหารจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความสำเร็จการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ของผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์ ในกลุ่มร้อยละ 0.05 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความสำเร็จการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ของผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์ ในกลุ่มร้อยละ 0.05 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปและอภิปรายผล

ความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ของผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์ รายวิชาระบบคอมพิวเตอร์ และการซ่อมบำรุงในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ มีข้อสรุปตามลำดับผลการวิจัย ดังนี้

1. ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่และความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างข้อมูลทั่วไปทางจัดการสอนกับปัจจัยการจัดการสอนสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสอนสมัยใหม่ของผู้สอนสู่แรงงาน 4.0 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้สอนให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อจะพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 เพราะการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลหรือผลลัพธ์ต่อการพัฒนาผู้เรียนในยุคที่ตลาดแรงงานที่เปลี่ยนไป และปรับตัวสู่ยุคแรงงาน 4.0 ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการจัดการศึกษาแนวใหม่ที่เน้นการผลิตความรู้และสร้างนวัตกรรม อีกทั้งผู้สอนมีการปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของหลักสูตรการสอนสมัยใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของเลอลักษณ์ โอทกานนท์ (2561) ที่กล่าวไว้ในวิจัย มหาวิทยาลัย 4.0: การศึกษาเชิงผลิตภาพ ว่า จากความท้าทายของนโยบายประเทศไทย 4.0 ทำให้การศึกษาต้องปรับเปลี่ยนเป็นการศึกษา 4.0 และส่งผลให้มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการศึกษาเพื่อให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การจะก้าวเข้าสู่มหาวิทยาลัย 4.0 นั้น จะต้องใช้กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาซึ่งประกอบด้วยการทำงานร่วมกันหลายส่วน ตั้งแต่ระดับชั้นของการ

บริหาร ระดับปฏิบัติ และหน่วยงานสนับสนุน นอกจากนี้ กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาแล้ว หน้าที่หลักของมหาวิทยาลัย คือ การผลิตบัณฑิต บัณฑิตของมหาวิทยาลัย 4.0 จะต้องเป็นบัณฑิตที่ผลิตผลงานได้ และมีความรับผิดชอบต่อผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นมา

และ หุทัย อนุสรราชกิจ และคณะ (2561) ที่ได้ศึกษาพัฒนากระบวนการพัฒนาครูด้วยระบบหนุนนำต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในจังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย เพื่อ 1) ศึกษาบริบทพื้นฐานของความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน หน่วยงานต้นสังกัด และมหาวิทยาลัยในท้องถิ่น ในการพัฒนาครูด้วยระบบหนุนนำต่อเนื่อง 2) พัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู ในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะในการจัดการเรียนรู้ของครู จากการพัฒนาครูด้วยระบบหนุนนำต่อเนื่อง และ 3) เพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในจังหวัดจันทบุรี การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบมีการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน (ในวงรอบที่ 1) และปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน (ในวงรอบที่ 2) 2) ดำเนินงานพัฒนาครู 3) ติดตามและประเมินผล และ 4) การสะท้อนผลการเรียนรู้ ผลการวิจัย มีดังนี้ ตอนที่ 1 กระบวนการพัฒนาครูด้วยระบบหนุนนำต่อเนื่องของจังหวัดจันทบุรี ที่พัฒนาขึ้น เป็นกระบวนการที่ตั้งอยู่บนความเชื่อพื้นฐาน หลักการและวิธีการของการหนุนนำต่อเนื่อง นำไปสู่การออกแบบกระบวนการดำเนินงานหนุนนำต่อเนื่อง และมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ บุคลากรจากหน่วยงานหลัก 2 หน่วยงาน คือ 1) นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และ 2) บุคลากรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 มีการดำเนินงานโดยการแบ่งกลุ่มการโค้ชเป็น 6 กลุ่ม คือ 1) ระดับประถมศึกษา จำนวน 4 กลุ่ม และ 2) ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีขั้นตอนการทำงานหลัก คือ 1) การวางแผนและการเตรียมการก่อนการหนุนนำต่อเนื่อง 2) การดำเนินการหนุนนำต่อเนื่อง และ 3) การดำเนินการหลังการหนุนนำต่อเนื่อง ผลการวิเคราะห์ความรู้ เจตคติ และทักษะใน

การจัดการเรียนรู้ของครู พบว่าครูได้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการโค้ช และด้านทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเอง และ 3) ผลการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน พบว่านักเรียนเกิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ใน 3 ทักษะ คือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ

นอกจากนี้ จิตติพร พิชญกุล และคณะ (2561) ที่ศึกษารูปแบบการพัฒนาการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนานักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย หลักการ ขั้นตอน และกระบวนการ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ในการดำเนินงานการพัฒนาการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประสิทธิผลรายด้าน พบว่า ด้านทักษะกระบวนการอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านการเปลี่ยนแปลงตนสู่ประชาคมอาเซียนอยู่ระดับมากตามลำดับ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า ตัวแปรแฝง คือ ทักษะและเจตคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคกลางเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 7 ลักษณะตัวบ่งชี้ คือ ความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ทักษะการพัฒนาตน ทักษะการเป็นพลเมือง ความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน การยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม จิตสำนึกรักสิ่งสิ่งแวดล้อมและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก และค่า p มากกว่า .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโมเดลสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางเพื่อรองรับการเข้า

สู่ประชาคมอาเซียน (CFA) ร้อยละ 86.20 ($R^2 = 0.862$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสอดคล้องกับ วรอนงค์ โททองคำ (2558) ที่ได้ศึกษาการทดสอบด้วยวิธีการสอนแบบปกติและวิธีการสอนแบบแผนที่ความคิด วิชาวทฤษฎีองค์การสมัยใหม่พบว่าวิธีการสอนแบบปกติมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.22 ส่วนวิธีการสอน แบบแผนที่ความคิดมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.30 เมื่อเปรียบเทียบความต่างของคะแนนเฉลี่ยวิธีการสอน แบบปกติและวิธีการสอนแบบแผนที่ความคิดพบว่า คะแนนเฉลี่ยวิธีการสอนแบบแผนที่ความคิดสูงกว่า วิธีการสอนแบบปกติเท่ากับ 2.08 โดยวิธีการสอนแบบแผนที่ความคิดมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าวิธีการสอน แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทฤษฎีองค์การสมัยใหม่โดยใช้วิธีการสอนด้วยแผนที่ความคิดมีคะแนนสูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ”

นอกจากนี้ ศิวิภา พัทธัญ บำรุงเศรษฐพงษ์ และคณะ (2563) ที่ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่อีกรูปแบบ คือ การเรียนการสอนแบบไฮบริด (Hybrid Learning) กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย ในศตวรรษที่ 21 แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 – 2579 นวัตกรรมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่าง ก้าวกระโดด และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้ครูผู้สอนมีการตื่นตัว และปรับกระบวนการทัศน์ในการจัดการเรียนการสอนจากการเรียนการสอนแบบเดิม (Teaching Paradigm) พัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และ ความเหลื่อมล้ำภายในประเทศ จากสาเหตุดังกล่าวจึงเป็นที่มาของบทความเรื่อง การเรียนการสอนแบบไฮบริด (Hybrid Learning) กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดังนี้) เพื่อศึกษาการเรียนการสอนแบบไฮบริดกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 2) เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการเรียนการสอนแบบไฮบริด กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 และ 3) เพื่อศึกษาแนวทาง

การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนแบบไฮบริดกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาไทย ในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาพบว่า การเรียนรู้แบบไฮบริด เป็นรูปแบบการสอนอีกรูปแบบหนึ่ง ที่เหมาะต่อการนำมาใช้ในการเรียนรู้ในยุคการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นลักษณะการผสมผสานรูปแบบการเรียนรู้ทั้งในลักษณะเผชิญหน้าและการเรียนผ่านระบบคอมพิวเตอร์ในการสร้างองค์ความรู้ได้อย่างหลากหลาย อันก่อให้เกิดการศึกษาที่มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญชพร คำทอง และ ประยุทธ์ ชูสอน (2563) ที่ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารงาน วิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดขอนแก่น ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการ บริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 และพัฒนากลยุทธ์การบริหารงาน วิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) พบว่า สภาพปัจจุบันของการ บริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันปฏิบัติในระดับปานกลางทุกข้อ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการ บริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ 3) การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงาน วิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ 22 มาตรการและ 56 ตัวชี้วัดซึ่งผ่านการประเมินในด้านความเหมาะสมเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางการเสริมสร้างความสำเร็จของการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ดังนี้

1. ในการพัฒนาแนวทางจัดเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่แรงงาน 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จะต้องมีการจัดฝึกอบรม สัมมนา ส่งเสริมโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน

ในการขับเคลื่อนการศึกษา โดยอาศัยการวิจัยและพัฒนาจากเครือข่ายความรู้ของหน่วยงานรัฐภายใต้แนวคิด “ประชารัฐ” ที่ผนึกกำลังเป็นเครือข่ายทางธุรกิจ สู่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของการ “รู้จักเต็ม รู้จักพอ และรู้จักปัน” โดยมุ่งเน้นแก้ปัญหา รากกลุ่ม

2. กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ขาดความได้เปรียบในการแข่งขันการสร้างสรรคนวัตกรรม การศึกษาพบว่า การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่มีเทคโนโลยียังอยู่ในระดับปานกลางส่งผลให้ความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับการจัดการสมัยใหม่ที่ควรผสมผสานการสร้างสรรครูปแบบที่ตอบสนองความพอใจที่ดีที่สุดให้ผู้เรียนเพื่อตอบสนองกิจกรรมที่สร้างคุณค่าผ่านการแลกเปลี่ยนผ่านช่องทางต่าง ๆ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ที่สนับสนุนงานศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำการวิจัยได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กัญชพร คำทอง และ ประยุทธ์ ชูสอน. (2563). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 5(3), 446-460.
- โกเมศ แดงทองดี. (2559). การศึกษาในยุค Thailand 4.0. *วารสารการอาชีวศึกษาคณกกลาง*, (1), 1-6.
- จิตติพร พิษณุกุล และคณะ. (2561). รูปแบบการพัฒนา นักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 12(3), 56-70.
- ปทุมทริภักดิ์ สมิตี. (2560). *ปลัดแรงงานสู่ยุค 4.0* สืบค้นเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2564 จาก <https://www.posttoday.com/politic/report/4805>

- เลอลักษณ์ โอทกานนท์. (2561). รูปแบบการจัด
การศึกษาโลยอลงกรณ์สำหรับการศึกษายุค 4.0
: การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ. วารสาร
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. 12(2),
257-269.
- วรนงค์ โททองคำ. (2558) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาทฤษฎีองค์การสมัยใหม่โดยใช้วิธีการสอน
ด้วยแผนที่ความคิด. วารสาร มทร.อีสาน
ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 2(1),
84-93.
- ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์ และคณะ. (2563).
การเรียนการสอนแบบไฮบริด (Hybrid Learning)
กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย ในศตวรรษ
ที่ 21. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครศรีธรรมราช. 12(3), 213-224.
- หฤทัย อนุสรราชกิจ และคณะ. (2561).
กระบวนการพัฒนาครูด้วยระบบหนุนนำต่อเนื่อง
เพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน
ในจังหวัดจันทบุรี. วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรม
ราชูปถัมภ์. 12(3), 210-221.

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

The problems of law enforcement on urban planning
in the Eastern Economic Corridor

สัจจวัฒน์ เรืองกาญจน์กุล (Satchawat Ruengkankun) *

Received: July 14, 2021

Revised: September 15, 2021

Accepted: November 25, 2021

บทคัดย่อ

จากการตราพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ทำให้พื้นที่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ที่ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา เกิดปัญหาในด้านการจัดทำผังเมืองและไม่สามารถพัฒนาให้เป็นพื้นที่พัฒนาพิเศษได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล ซึ่งในการวิจัยเรื่องนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบถึงปัญหาของกระบวนการวางและจัดทำผังเมือง การมีส่วนร่วมและการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตผังเมืองดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่า การบังคับใช้กฎหมายผังเมืองในโครงการระเบียงเศรษฐกิจหรือเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีปัญหาในเรื่องกรอบนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติที่ไม่ชัดเจน กล่าวคือ มีกฎหมายที่เป็นแนวปฏิบัติหลักอยู่สองฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะในการพัฒนาพื้นที่และพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ที่เป็นกฎหมายหลักที่กำหนดนโยบายและขั้นตอนการวางและจัดทำผังเมือง นอกจากนั้นกฎหมายทั้งสองฉบับยังมีความเหลื่อมล้ำกันในทางปฏิบัติ เช่น เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน และการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มเติมบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 เพื่อ

รองรับการจัดผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษ และสอดคล้องกับการพัฒนาเมืองที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ผังเมือง, เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

Abstract

From the enactment of the Eastern Special Development Zone Act, 2018, the area in the Eastern Special Development Zone which includes Chonburi province, Rayong province and Chachoengsao province has a problem in the development of city planning and was unable to develop into a special development area according to the intent of the government. This study adopts qualitative research methods. The purpose of this research is to study the impact of relevant laws on the urban planning process and participation in land use in the urban planning area.

According to the study, it was found that the enforcement of urban planning laws in the Eastern Economic Corridor (EEC) has a problem with unclear policy frameworks and procedures. Eastern 2018 which is a specific law for the development of the area and the Town Planning Act of 2019, which is the main law that sets out policies and procedures for planning and developing town planning. In addition, the two laws have practical disparities, such as public participation and land use.

* อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Lecturer, Faculty of Law, Ramkhamhaeng University.

The researcher suggested that should add the provisions of the Town Planning Royal Ordinance 2019 to support urban planning in the special development zone, and consistent with efficient urban development.

Keywords: Urban planning, Eastern Economic Corridor

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การผังเมืองมีความสำคัญต่อการพัฒนาเมืองเป็นอย่างยิ่ง เพราะการวางผังเมืองจะกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ แสดงทิศทางการขยายตัวของเมือง กำหนดประเภทการใช้ที่ดินในพื้นที่ในแต่ละส่วนของเมือง ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบสามารถจัดสิ่งบริการ การวางแผนการจัดการด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการและสิ่งบริการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนาเมืองและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสามารถช่วยยกระดับความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

การพัฒนาเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 47/2560 เรื่อง ขอกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดทำแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินที่สอดคล้องกับแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคที่จะมีขึ้นในอนาคต โดยคำนึงถึง8;k,ต่อเนื่องและเชื่อมโยงกันของผังเมือง ทั้ง 3 จังหวัด ได้แก่ จะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง ซึ่งจะทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่และเหมาะสมกับสภาพและศักยภาพที่แท้จริงของพื้นที่ โดยดำเนินการคู่ขนานไปกับการจัดทำพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561

อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผังเมืองเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเมืองในเขตพัฒนา

พิเศษภาคตะวันออก ก็พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเรื่องการบังคับใช้ของกฎหมายผังเมืองกับการพัฒนาผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
2. ปัญหาเรื่องความร่วมมือของประชาชนในการจัดการผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
3. ปัญหาการบริหารจัดการที่ดินในการพัฒนาผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

โดยปัญหาดังกล่าวส่งผลให้การพัฒนาเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและอาจไม่บรรลุตามนโยบายการพัฒนาเมืองของภาครัฐ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการวางและจัดการทำผังเมืองตามพระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2562 และวิเคราะห์ปัญหาในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการที่เป็นอุปสรรคของการดำเนินการจัดผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
2. เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการวางและจัดทำผังเมือง ตลอดจนปัญหาของการบริหารจัดการที่ดินที่เกี่ยวกับผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองต่อการพัฒนาในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่มีประสิทธิภาพ

คำถามการวิจัย

หากมีการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและเจตนารมณ์ของกฎหมายก็จะทำให้การพัฒนาพื้นที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์อย่างมหาศาลต่อประเทศชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งเริ่มตั้งแต่การศึกษาตั้งแต่หลักการพื้นฐานของกฎหมายผังเมือง นโยบาย แนวคิดของการพัฒนาเมือง การวางและจัดทำผังเมือง ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รวมถึงองค์กรของรัฐที่

เกี่ยวข้องกับการจัดการผังเมือง ตลอดจนกฎหมายระเบียบและแนวทางการพัฒนาผังเมืองของต่างประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Oriented Study) โดยการรวบรวมสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร (Documentary Analysis) ที่เผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบด้วย หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ งานวิจัย บทความกฎหมาย บทความทางวิชาการ กฎหมาย และคำพิพากษา จากแหล่งข้อมูลในห้องสมุดและจากฐานข้อมูลทางกฎหมายในระดับสากล

ผลการวิจัย

การวางแผนและจัดทำผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นอีกหนึ่งภารกิจของรัฐ (สมยศ เชื้อไทย, 2555, หน้า 138) ที่ตอบสนองต่อการจัดบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์สาธารณะจะต้องดำเนินการกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน การจัดพื้นที่ให้มีความเหมาะสมและรองรับการพัฒนาของเมืองโดยเฉพาะด้านการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจ อย่างเป็นระบบ และมีความยั่งยืนโดยจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ภาพรวมของการใช้พื้นที่และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยผู้วิจัยพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ดังนี้

1. ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

การผังเมืองถือเป็นกรอบการพัฒนาและกรอบแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติของประชาชนให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและยั่งยืน (ชนิษฐา เทียบจรีวัฒน์, 2553, หน้า 29) ซึ่งการดำเนินการวางแผนและจัดทำผังเมืองของหน่วยงานของรัฐจะสามารถทำให้เกิดผลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวางแผนผังเมืองได้ จำเป็นต้องมีแผนผังที่มีลักษณะเป็นกรอบหรือยุทธศาสตร์ เพื่อชี้นำการพัฒนาพื้นที่ให้แก่หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบยึดถือเป็นแนวทางในการวางแผนและจัดทำผังเมืองในระดับต่าง ๆ รวมถึงการจัดทำโครงการต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่ง

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการวางแผนผังที่มีลักษณะเป็นกรอบหรือยุทธศาสตร์ด้านการวางแผนผังเมือง และการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวไว้แล้ว 3 ประเภท (อนวัช สุวรรณเดช, 2563, หน้า 6) ได้แก่ 1. ผังประเทศ ซึ่งเป็นผังนโยบายที่กำหนดกรอบหลักในการใช้ประโยชน์ในที่ดินของประเทศและเป็นผังแม่บทในการวางแผนผังเมืองในระดับต่าง ๆ 2. ผังภาค ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาพื้นที่และการวางแผนผังเมืองให้กับกลุ่มจังหวัด และ 3. ผังอนุภาคจังหวัด เป็นกรอบการพัฒนาพื้นที่ให้กับจังหวัด เมืองและชุมชน ซึ่งเป็นผังนโยบายเกี่ยวกับพื้นที่โครงการบรรเทาอุทกภัย ซึ่งผังดังกล่าวเป็นเพียงแผนผังเมืองระดับนโยบายที่รัฐให้อำนาจกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นผู้ดำเนินการวางแผนผังเท่านั้น แต่ยังคงขาดมาตรการในการบังคับใช้แผนผังดังกล่าวสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เนื่องจากไม่ได้มีสถานะทางกฎหมายหรือข้อบังคับให้หน่วยงานต่าง ๆ ต้องดำเนินการให้มีความสอดคล้องกับแผนผังดังกล่าวแต่อย่างใด

นอกจากนั้น การที่รัฐจะดำเนินการวางแผนและจัดทำผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ประกอบกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ได้ รัฐจะต้องมีแผนผังการพัฒนาพื้นที่ที่ใช้เป็นกรอบหรือยุทธศาสตร์ในการวางแผนผังเมือง โดยมีเนื้อหาเป็นการวางกรอบนโยบายการพัฒนาและการใช้พื้นที่ในภาพรวมให้แก่การวางแผนและจัดทำผังเมืองในระดับต่าง ๆ ยึดถือเป็นกรอบการดำเนินการ ซึ่งประเทศไทยโดยกรมโยธาธิการและผังเมืองได้มีการกำหนดแผนผังเมืองระดับนโยบายแล้วหลายระดับ ได้แก่ ผังประเทศ ผังภาค และผังอนุภาค แต่เมื่อได้ทำการศึกษาการวางแผนและจัดทำผังเมืองของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบแล้ว พบว่า การดำเนินการวางแผนและจัดทำผังเมืองยังมีปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้ผังเมืองระดับนโยบายให้มีผลบังคับในทางปฏิบัติ เพราะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องและไม่เชื่อมโยงกันอยู่หลายฉบับ ทำให้การวางแผนผังเมืองยังไม่สามารถเป็นเครื่องมือในการชี้นำการพัฒนาเมืองเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนสอดคล้อง

ควบคู่กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้รวมถึงการวางแผนและจัดทำผังเมืองของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ตลอดจนการก่อสร้างโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่เป็นการใช้พื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติเป็นไปอย่างไร้ทิศทาง ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ภัยธรรมชาติ การสูญเสียพื้นที่ทำการเกษตร ตลอดจนเรื่องการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างต่างๆ เป็นต้น ซึ่งสร้างความเดือดร้อนเสียหายแก่ประเทศชาติและประชาชนเป็นอย่างมาก การวางแผนและจัดทำผังเมือง อันเป็นภารกิจของรัฐที่ต้องดำเนินการจัดทำนั้น จึงไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ เพื่อเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

2. ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการวางแผนและจัดทำผังเมือง

การบริหารจัดการผังเมือง ประกอบด้วยองค์การการจัดทำและบริหารผังเมืองรวม ซึ่งกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นองค์กรหลักในการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะโดยมีคณะกรรมการผังเมืองทำหน้าที่กำกับ ดูแล ให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง ให้ความเห็นชอบในการจัดทำผังเมืองรวมและทำหน้าที่แนะนำเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการผังเมืองแก่หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ส่วนท้องถิ่นนั้นสามารถดำเนินการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมได้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการผังเมือง (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2563, หน้า 13)

ในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายผังเมืองนั้น กรมโยธาธิการและผังเมืองมีหน้าที่ประสานการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายผังเมืองรวมและท้องถิ่น โดยมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานการผัง ตามมาตรา 4 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 นอกจากนี้การดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนผังที่กำหนดตามกฎหมายยังขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นอีก เช่น จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะต้องร่วมมือกันและประสานกับชุมชนและประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและร่วมตัดสินใจในการวางแผนผังเมืองในระดับต่างๆ ทั้งนี้ในขั้นตอนการปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิชุมชนและสิทธิการมีส่วนร่วม

ของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ พบปัญหาในแต่ละช่วงของการจัดทำผังเมือง ดังนี้

1) ช่วงก่อนการดำเนินการวางแผน ได้แก่ การที่ประชาชนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ละเอียดเพียงพอที่จะเข้าใจได้ก่อนการมีส่วนร่วมแสดงข้อคิดเห็น โดยการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่มักเป็นการได้รับแจ้งในการเข้าร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นตามกฎหมาย ซึ่งมีการจัดอย่างน้อยหนึ่งครั้งและแม้ว่าจะมีการจัดหลายครั้ง รูปแบบก็เป็นเพียงการจัดประชุม โดยมีการให้ข้อมูลแผนผังและข้อกำหนดในการประชุมเท่านั้น หากประชาชนอยากได้ข้อมูลเชิงลึกหรือผลกระทบในด้านอื่นๆ ก็ต้องไปติดตามที่สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเอง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลในการมีส่วนร่วมของประชาชนในเบื้องต้นนี้เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่สุดในกระบวนการสร้างความเข้าใจกับประชาชนในการจัดทำผังเมืองให้บรรลุเป้าหมาย แต่รูปแบบและข้อมูลที่ดำเนินการยังไม่ละเอียด รอบด้านและอาจไม่เพียงพอแก่การทำความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่หรือผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งส่งผลให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในเบื้องต้นนี้เป็นเพียงแค่การดำเนินการตามแบบพิธีการเท่านั้น

2) ช่วงดำเนินการและการบังคับใช้ผังเมือง และการใช้สิทธิในการขอแก้ไข ปรับปรุงและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการขอแก้ไขผังเมือง ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชน สิทธิชุมชนที่จะมีสิทธิในการตัดสินใจให้มีการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งประเด็นปัญหาด้านกฎหมายผังเมืองที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชน ปรากฏในแต่ละช่วงระยะเวลาของการวางแผนและจัดทำผังเมือง โดยพบว่า

(1) ช่วงระหว่างรอประกาศบังคับใช้ผังเมือง เป็นกระบวนการที่ผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนมาแล้วและเป็นส่วนของการดำเนินการภายในหน่วยงานรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลายาวนาน ส่งผลให้ผังเมืองไม่สามารถประกาศบังคับใช้ได้ทันต่อสถานการณ์ ความเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ อีกทั้งมาตรการที่ใช้ในการคุ้มครองพื้นที่ในระหว่างช่วงระยะเวลาดังกล่าว ในการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการจัดทำผังเมืองรวม ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ยังไม่มีการนำมาบังคับใช้อย่างจริงจัง

(2) ปัญหากรณีที่ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียยื่นคำร้องขอเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงผังเมือง ตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ซึ่งหากปรากฏข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการผังเห็นชอบให้แก้ไขเปลี่ยนแปลง ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียจะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการออกแบบและเสนอความคิดเห็นได้อีกหรือไม่ ระดับใด และเพียงใด โดยผู้วิจัยเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งเพราะจะทำให้การแก้ไขเปลี่ยนแปลงผังเมืองมีความถูกต้องละเอียดมากขึ้น

(3) กรณีอายุของประกาศใช้ผังเมืองรวมหมดอายุการบังคับใช้ (โดยปกติแล้วผังเมืองรวมจะมีอายุหลังประกาศใช้ฉบับละ 5 ปี โดยเมื่อครบ 5 ปีแล้วต้องมีการประกาศใช้ฉบับใหม่ทดแทน) จากการศึกษาพบว่า ในช่วงระยะเวลาที่ผังเมืองหมดอายุและมีช่องว่างการบังคับใช้ เนื่องจากความล่าช้าในการจัดทำผังเมืองรวมฉบับใหม่ อาจส่งผลให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตผังเมืองประกอบกิจการที่อาจมีผลกระทบต่อชีวิต สุขภาพและคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนและชุมชนโดยอาศัยช่องว่างของกฎหมายดังกล่าว ในประเด็นดังกล่าวการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจถูกละเลยและไม่ได้รับความสนใจจากภาครัฐ เพราะอาจถูกปฏิเสธว่ายังไม่มีการเริ่มจัดทำผังเมืองใหม่ได้ เพราะฉะนั้นตรงนี้จะมีช่องว่างจากการที่ EEC ละเลยกลุ่มคนในพื้นที่ไป โดยเฉพาะพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นพื้นที่ส่งเสริมการพัฒนาเมื่อมีการพัฒนาเริ่มมีปัญหาแล้ว (บทสัมภาษณ์, ภาวณี สวัสดิ์ดิษฐ์, นักวิชาการอิสระด้านผังเมือง)

นอกจากนี้ กระบวนการสำคัญของการจัดทำผังเมือง EEC คือ หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่และหลักการตามหลักวิชาการผังเมือง แต่ปรากฏว่ากระบวนการจัดทำผังเมือง EEC ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เรื่อง แผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2562 เดิม ไม่ได้เป็นไปตามหลักการที่พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ.2561 กำหนดไว้ โดยไม่มีการให้ข้อมูลอย่างเปิดเผยต่อสาธารณะ ไม่มีการรับฟังความคิดเห็นภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมี

ความหมาย ไม่ยึดหลักการตามหลักวิชาการผังเมืองไม่ได้ดำเนินการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment Guideline : SEA) (มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม, 2564)

3. ปัญหาของการบริหารจัดการที่ดินที่เกี่ยวข้องกับผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

แผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาพรวม เป็นหนึ่งในแผนงาน ที่มาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จัดทำขึ้น ซึ่งประกอบด้วยแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก แผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาพรวม แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค แผนการดำเนินงาน และแผนการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรที่สะดวกและรวดเร็ว เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุดและให้การใช้พื้นที่มีประสิทธิภาพ

แนวคิดเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีการอาศัยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 2/2560 เรื่องการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก โดยตั้งคณะกรรมการขึ้นมาหนึ่งชุดซึ่งประกอบด้วยรัฐมนตรีในยุคคลณะรักษาความสงบแห่งชาติ และมี พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยคณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจกำหนดนโยบายและอนุมัติแผนพัฒนาต่างๆ รวมถึงการกำกับดูแลให้มีการขับเคลื่อนในเรื่องนี้อย่างเร่งด่วน

นอกจากการใช้อำนาจตามมาตรา 44 แล้ว สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ได้มีการออกพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หรือ “พระราชบัญญัติอีอีซี” โดยกฎหมายรวมศูนย์อำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับการอนุมัติ อนุญาต ให้สิทธิ หรือให้สัมปทานกับนักลงทุนในด้านต่างๆ ไปไว้ที่ “คณะกรรมการนโยบาย” และ “เลขาธิการ” ที่ตั้งขึ้นมาใหม่ เหมือนมีหน่วยงาน “รัฐซ้อนรัฐ” ขึ้นมาบริหารจัดการพื้นที่ดังกล่าวเป็นการเฉพาะ (แถลงการณ์คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย , 24 กรกฎาคม 2562)

พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกยังยกเว้นกฎหมายบางอย่างเพื่อให้การขับเคลื่อนไม่

ติดข้อจำกัด เช่น การยกเว้นกฎหมายผังเมืองในการจัดทำแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค หรือการยกเว้นกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) (มาตรา 36) เพื่อให้พื้นที่ดินของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรมาใช้ประโยชน์ได้ หรือแม้แต่การยกเว้นบางมาตราของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ที่ไม่จำกัดว่าผู้เชี่ยวชาญที่จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม จะมีคุณสมบัติตรงตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ (iLaw, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับบทวิเคราะห์ของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนกับโครงการพัฒนาของภาครัฐ EEC ของชัยณรงค์ เครือนวน (2563, ออนไลน์) ในช่วงพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกยังไม่ใช้บังคับ ได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 47/2560 เพื่อยกเว้นการใช้ผังเมืองในการทำแผนระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก โดยคำสั่งดังกล่าวเปิดทางให้มีการจัดทำนโยบายและแผนภาพรวม แผนการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และอื่น ๆ ให้เสร็จภายใน 6 เดือน และการทำแผนดังกล่าวให้ยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองด้วย

นอกจากนี้ สถานิติบัญญัติแห่งชาติยังผ่านร่างกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ ขึ้นมาแทน พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ฉบับปี 2530 โดยกำหนดให้ “การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ” เป็นกิจการ “เพื่อประโยชน์สาธารณะ” และให้อำนาจรัฐสามารถเวนคืนที่ดินในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งยังสามารถเวนคืนที่ดินสาธารณะประโยชน์ ที่ดินป่าสงวนหวงห้าม และที่ดินสงวนหวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ หรือตามประมวลกฎหมายที่ดินได้อีกด้วย และในภาพรวมยังพบว่า นโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทำลายหลักนิติธรรม (rule of law) และรอนสิทธิของประชาชน อีกทั้งยังไม่มีการศึกษาใด ๆ มารองรับนับตั้งแต่การศึกษาถึงความเป็นไปได้ การจัดทำรายงานประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (EIA) และการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) และที่สำคัญการขาดการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน แม้แต่กับนักธุรกิจ

หรือผู้ประกอบการในท้องถิ่น การขาดกระบวนการดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดผลกระทบและนำไปสู่การคัดค้านหรือความขัดแย้งกับประชาชน

อีกทั้งนโยบายดังกล่าวจะเป็นการซ้ำเติมปัญหาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนและชุมชนดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นมาก่อนแล้วกับการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก หรือโครงการ “อีสเทิร์นซีบอร์ด” หรือที่รู้จักกันในชื่อ “นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด” ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาอีสเทิร์นซีบอร์ดยังคงมีอยู่ สะสมและหมักหมมปัญหาเหล่านั้นอยู่ในพื้นที่จนถึงปัจจุบันนี้ อาทิเช่น ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่ได้กระจายความมั่งคั่งและความอยู่ดีมีสุขอย่างถ้วนหน้า การแย่งชิงฐานทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง การเปลี่ยนการถือครองที่ดินเป็นจำนวนมาก และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่เหมาะสมขนาดใหญ่ในพื้นที่ภาคตะวันออก ตลอดจนความเสื่อมโทรมทางสิ่งแวดล้อมมานานกว่า 30 ปี นับตั้งแต่เริ่มโครงการโดยพบปัญหา ดังนี้

ปัญหาอย่างแรก คือ การจัดทำผังเมืองใหม่ที่เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยไม่คำนึงถึงความเป็นจริงในพื้นที่ เช่น พื้นที่ชายฝั่งแม่น้ำบางปะกง บริเวณ ตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ถูกกำหนดให้เป็นที่ดินประเภทพัฒนาอุตสาหกรรม (กรมโยธาธิการและผังเมือง, หนังสือที่ มท 0711.4/10584 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2562) โดยพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีความสมบูรณ์ทางระบบนิเวศอย่างมาก เพราะมีพื้นที่ป่าชายเลนมากที่สุด ในจังหวัดฉะเชิงเทรา อีกทั้งพื้นที่ดังกล่าวยังไม่เหมาะแก่การใช้เป็นพื้นที่อุตสาหกรรม เพราะเป็นพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย หรือ พื้นที่บริเวณรอยต่อ จ.ฉะเชิงเทรา - ชลบุรี ที่ถูกกำหนดให้เป็นที่ดินประเภทเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ (โครงการนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร (โครงการ 2)) ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี เป็นแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่สำคัญระดับประเทศ เนื่องจากได้ผลผลิตคุณภาพสูงและมีปริมาณมาก

ปัญหาประการที่สอง คือ การพุ่งขึ้นของราคาที่ดินและการค้าที่ดิน ทำให้เกษตรกรที่เคยเช่าที่ดินทำการเกษตรและการประมงมายาวนาน ต้องถูกยกเลิก

สัญญาเช่าโดยทันทีเมื่อเจ้าของที่ดินขายที่ดินให้กับนักลงทุน ตัวอย่างเช่น โครงการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา รวมไปถึงการเวนคืนที่ดินจากการขยายระบบโครงการพื้นฐาน เช่น โครงการพัฒนาขนส่งสินค้า คอนเทนเนอร์ (ICD) พื้นที่ประมาณ 800 ไร่ในตำบลหนองหินนง อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย

การดำเนินการเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมือง เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใต้พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการในการดำเนินการวางและจัดทำผังเมือง ตลอดจนการบังคับการให้เป็นไปตามผังเมือง กระบวนการที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางและจัดทำผังเมืองดังกล่าวด้วย ตามหลักการประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนและหลักการมีส่วนร่วม ซึ่งในปัจจุบันการดำเนินการวางและจัดทำผังเมือง โดยเฉพาะในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ และมีหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว ทับซ้อนกันหลายหน่วยงาน และพบว่า เกิดปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองและการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ทำให้ภารกิจของรัฐในการผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไม่สามารถเกิดผลตอบสนองความต้องการของส่วนรวมและตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

1. ปัญหากฎหมายผังเมืองในระดับนโยบาย ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการวางและจัดทำผังเมือง โดยมีการนิยามคำว่า

ผังเมืองระดับประเทศ ผังภาค และการวางและจัดทำผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษและหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษไว้ด้วยเพื่อให้เกิดความชัดเจน ดังนี้

“ผังประเทศ” หมายความว่า แผนผัง กรอบนโยบาย และยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน โครงสร้างพื้นฐานหลัก และการอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง

“ผังภาค” หมายความว่า แผนผัง นโยบาย และแผนงานโครงการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาพื้นที่ระดับภาคที่มีขอบเขตเกินกว่าหนึ่งจังหวัดในด้านการใช้ประโยชน์ในที่ดิน การพัฒนาเมือง การสาธารณสุขและสาธารณูปการทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง”

และเห็นควรให้มีการเพิ่มเติมมาตรา 8 โดยเพิ่ม

“มาตรา 8 (1)

(ง) ผังนโยบายในเขตพัฒนาพิเศษหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา 8 (2)

(ค) ผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษ”

การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าว จะทำให้การดำเนินงานในการจัดผังเมืองครอบคลุมถึงเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษทั่วประเทศ เพราะจะมีความสอดคล้องเหมาะสมกับการดำเนินงานด้านผังเมืองเป็นการเฉพาะและเหมาะสมกับรูปแบบของการจัดผังเมืองในแต่ละเขตพื้นที่ และได้สอดคล้องกับการจัดทำแผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน การวางและจัดทำผังเมืองตามพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 มาตรา 31 และ 32

2. ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่าควรเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 โดยแก้ไขเพิ่มเติมว่าเป็น

“มาตรา 28/1 ในกรณีที่มีการวางและจัดทำผังเมืองรวมในเขตพัฒนาพิเศษหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมโยธาธิการและผังเมือง และองค์การบริหารส่วนจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาการวางและจัดทำผังเมืองร่วมกัน

หากเขตพัฒนาพิเศษหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษใดมีกฎหมายบังคับเรื่องการวางและจัดทำผังเมืองไว้เป็นการเฉพาะก็ให้นำกฎหมายดังกล่าวมาบังคับใช้เท่าที่ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัตินี้”

การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวจะช่วยในการเชื่อมโยงกับกฎหมายอื่นที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับวางผังเมืองไว้เป็นการเฉพาะโดยเฉพาะในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่มีสำนักงานและคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าจะทำให้บทบาทหน้าที่ของสำนักงานสอดคล้องกับการจัดทำบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพอีกด้วย

3. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 มาตรา 9 โดยเพิ่มเติมข้อความในการ ... “ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกช่วงของการวางและจัดทำผังเมือง ...” เพราะจะทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการวางและจัดทำผังเมืองในทุกช่วงตั้งแต่ขั้นก่อนการวางและจัดทำ ช่วงวางและจัดทำ ตลอดจนช่วงหลังมีการประกาศบังคับใช้

ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพิ่มเติมให้มีการเพิ่มข้อความในมาตรา 29 วรรคสอง ของพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ดังนี้

“นโยบายและแผนตามวรรคหนึ่งต้องคำนึงถึงความเชื่อมโยงกับแผนการใช้ประโยชน์ในที่ดินและแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของพื้นที่ต่อเนื่องกับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่มครอง เคารพและเยียวยาให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบตามหลักสิทธิมนุษยชนและสิทธิตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง”

4. ปัญหาการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า ควรมีการศึกษาขั้นตอนและแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในที่ดินแต่ประเภทที่อยู่ในเขตพัฒนาพิเศษตะวันออก เช่น ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินที่ดินเขตการจัดสรรที่ดินเพื่อการครองชีพ เป็นต้น โดยการแก้ไขมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ให้มีการขอความคิดเห็นจากหน่วยงานที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องและเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมตามหลักสิทธิมนุษยชนโดยไม่ใช้ให้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาค

ตะวันออก สามารถอนุมัติหรืออนุญาตให้ใช้ที่ดินได้เลย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ในระยะยาวอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิในการถือครองที่ดินและก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำและการสูญเสียสิทธิในที่ดิน

นอกจากนี้ เมื่อการกำหนดพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินตามการวางผังเมืองแล้ว หน่วยงานของรัฐหรือฝ่ายปกครองที่เกี่ยวข้องต้องมีการออกเอกสารรับรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นให้แก่ประชาชนเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือเหนือพื้นดินนั้นให้ประชาชนทราบและลดปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินผิดประเภท

เอกสารอ้างอิง

- กรมโยธาธิการและผังเมือง. (2563). *คู่มือและแนวทางการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2563: ขั้นตอนและกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวม*. กรุงเทพฯ : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย
- ชนิษฐา เทียบจริยาวัฒน์. (2553). *การศึกษาแนวทางการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะใหม่*. การค้นคว้าอิสระปริญญาโท มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย. (2562). *แถลงการณ์ ฉบับที่ 3/2562 ขอให้รัฐบาลทบทวนโครงการในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC.) และยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคสช. ที่ 47/2560*. [เว็บบล็อก]. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/CPDThai/posts/2543724788979200/>
- ชัยณรงค์ เครือนวน. (2563). *บทวิเคราะห์ของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนกับโครงการพัฒนาของภาครัฐ EEC*. สืบค้นจาก <https://wewatchthailand.org/data/2020/06/2684>
- บทสัมภาษณ์. ภาวณี สวัสดิรักษ์. นักวิชาการอิสระด้านผังเมือง. [เว็บบล็อก]. สืบค้นจาก <http://landwatchthai.org/2920>

- มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม. (2564). เปิดคำฟ้องเพิกถอน “ผังเมือง EEC”: การพัฒนาของรัฐที่ทิ้งประชาชนไว้ข้างหลัง. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <https://enlawfoundation.org/recap-eec-2564-01/>
- สมยศ เชื้อไทย. (2555). หลักกฎหมายมหาชนเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- อนวัช สุวรรณเดช. (2563). แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562. กรมโยธาธิการและผังเมือง.
- ilaw. (2562). EEC เขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับใคร?. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <https://ilaw.or.th>

**การศึกษาสภาพการจัดทำบัญชีตามแนวทางของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทะพร้าวทับสะแก อำเภอบึงสามพัน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**

**A study on conditions of accounting to the guidelines of the Cooperative
Auditing Department: a case study of Chanmaphaw Thapsakae
Community Enterprise Group, Thapsakae district,
Prachuap Khiri Khan province**

สุภาวดี สมศรี (Supawadee Somsri) *

Received July 9, 2021

Revised: September 25, 2021

Accepted: November 30, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทะพร้าวทับสะแก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามแนวปฏิบัติของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ นักวิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำไปสัมภาษณ์ข้อมูลของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 17 คน ผลการวิจัย พบว่าสภาพการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทะพร้าวทับสะแก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการบันทึกบัญชีตามรูปแบบของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตามคำสอนแนะของเจ้าหน้าที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่ไม่มีการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบการจัดทำบัญชีแบบครบวงจร ซึ่งมีเพียงการจดบันทึกบัญชีในสมุดเงินสด ทะเบียนคุมสินค้า ทะเบียนคุมวัตถุดิบ ทะเบียนสมาชิกและหุ้น และจากการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทะพร้าวทับสะแก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นและความสามารถในการจัดทำเอกสารทาง

บัญชีที่ถูกต้อง ครบถ้วน เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มไม่มีความรู้ในการจัดทำบัญชี มีความสามารถในการเรียนรู้ และทำความเข้าใจกับสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นได้ เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่มีอายุที่มาก ซึ่งไม่สามารถทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทะพร้าวทับสะแก สามารถจดบันทึกสมุดบัญชีได้ครบถ้วนตามแนวปฏิบัติของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และไม่สามารถจัดทำเป็นรายงานทางการเงินที่สามารถนำผลการดำเนินงานของกลุ่มมาใช้ในการวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มในอนาคตได้

คำสำคัญ: การจัดทำบัญชี, แนวปฏิบัติของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

Abstract

The purpose of this research was to study the condition of accounting of Chan maphrao Community Enterprise Group, Thapsakae, Thapsakae District, Prachuap Khiri Khan Province, according to the guidelines of the Cooperative Auditing Department. Researchers used a questionnaire as a tool to collect data and use an in-depth interview to interview information of community enterprises. The sample group was a member of the

* อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

Lecturer in Accounting Program, Siam Technology College

community enterprise group. 17 people which the research result found that condition of accounting of Chan coconut Community Enterprise Group, Thapsakae, Thapsakae district, Prachuap Khiri Khan province have accounted and recorded in the form of the Cooperative Auditing Department. According to the advice of the Cooperative Auditing Department staff but there is no learning about a comprehensive bookkeeping system, which only records the accounts in the cash book, goods control register raw material control register Member registration and shares and from the analysis of personal characteristics of the bookkeepers of Chanmaphaw Thapsakae Community Enterprise Group, especially in regards to different level of education affecting opinions and ability to prepare accurate and complete accounting documents because members of the group do not have knowledge in accounting. The ability to learn and understand new things is possible because most of the group members are of a very old age, which could not make the chanmaphaw Thapsakae Community Enterprise, able to record complete account books according to the practice of the Cooperative Auditing Department and cannot be prepared as a financial report that can be used for the Group's performance, can be used to analyze and plan future operations of the group.

Keywords: Bookkeeping, the guidelines of the Cooperative Auditing Department

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2562 – พ.ศ. 2564) สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560) ที่ได้ปรับให้มีความสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีทิศทางการพัฒนาที่มุ่งเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่

พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แผนพัฒนาฉบับที่ 12 ให้ความสำคัญอย่างยิ่ง กับการต่อยอดจากเชื่อมโยงเชิงกายภาพสู่การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและชุมชนตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่างๆ เพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการกระจายความเจริญในการพัฒนาชุมชน จังหวัดและเมืองตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ รวมถึงพื้นที่เชื่อมโยงอื่นภายในประเทศ และมุ่งเน้นการนำความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรมเพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจทั้งในเรื่องกระบวนการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี รูปแบบการดำเนินธุรกิจ และการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมทั้งที่เป็น การเปลี่ยนแปลงอย่างถอนรากถอนโคนและการพัฒนาต่อยอด รวมถึงการใช้นวัตกรรมสำหรับ การพัฒนาสินค้าและบริการทั้งในระดับพื้นบ้านจนถึงระดับสูง ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้าง

วิสาหกิจชุมชน (Small and Micro community Enterprise SMCE) วิสาหกิจชุมชนเป็นการนำแนวทางเศรษฐกิจชุมชน หรือแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ มีชุมชนเป็นเจ้าของ มีการดำเนินการที่ได้มุ่งแสวงหากำไร แต่เน้นการพึ่งพาอาศัยกัน วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจกรรมของชุมชนที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อน กระทำเพื่อทดแทนการซื้อจากตลาดทำให้ชุมชนลดค่าใช้จ่าย ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเข้มแข็งขึ้น วิสาหกิจชุมชน มีความสำคัญในการสร้างรากฐานของประเทศ กล่าวคือ หากชุมชนในประเทศเข้มแข็งก็จะทำให้ประเทศ มีความมั่นคงตามไปด้วย ดังนั้น การที่จะส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจชุมชน จึงต้องดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารจัดการด้านการตลาด ด้านปัจจัยการผลิต ด้านบัญชี เป็นต้น เพราะปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบโดยตรงต่อการบริหารและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนทั้งสิ้น ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ของวิสาหกิจชุมชนคือการจัดทำบัญชี เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีการบันทึกรายได้ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมีสมาชิกในบางรายไม่มีพื้นฐานในด้านการทำบัญชี

จึงส่งผลกระทบต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการวัดผลการดำเนินงาน ฐานะทางการเงินและความมั่นคงของธุรกิจ ซึ่งเป็นปัญหาหลักที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนหลายแห่งไม่สามารถนำข้อมูลทางการเงินข้างต้นมาใช้เพื่อการตัดสินใจได้

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้จัดทำโครงการพัฒนาวิสาหกิจสู่ความเป็นมืออาชีพซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยมีกลไกใช้บัญชีเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้กับวิสาหกิจชุมชน ด้วยการวางรูปแบบบัญชี วางระบบการตรวจสอบภายใน แนะนำการจัดทำบัญชีและการใช้ข้อมูลในการดำเนินธุรกิจ การดำเนินการส่งเสริมการจัดทำบัญชีในโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดเป็นภารกิจสนองต่อยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานโครงการไว้ทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ 1) ประเมินความพร้อมของวิสาหกิจชุมชนในการจัดทำบัญชี 2) วางรูปแบบการจัดทำบัญชีและระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมกับการดำเนินธุรกิจ 3) การแนะและติดตามการจัดทำบัญชีและงบการเงินของวิสาหกิจชุมชน 4) พัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนให้ใช้ข้อมูลทางการเงินและการบัญชีในการบริหารจัดการธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ 5) ติดตามประเมินผลโครงการ ซึ่งจากการดำเนินโครงการที่ผ่านมา พบว่า มีวิสาหกิจชุมชนบางส่วนที่เข้าร่วมโครงการแต่ได้มีการจัดทำบัญชีตามแนวปฏิบัติที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้วางไว้ และมีบางวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการและสามารถจัดทำบัญชีได้บางส่วนตามที่กรมตรวจบัญชีกลางกำหนดแต่ไม่สามารถนำมาให้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ธุรกิจของตนเองได้ ดังนั้นในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนแต่ละแห่งให้มีความมั่นคงและยั่งยืน ข้อมูลทางบัญชีถือว่ามีความสำคัญในการวิเคราะห์การดำเนินงานของสำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยีกลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาการบัญชีชุมชน (2562)

จากปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดทำบัญชีและการจัดทำบัญชีเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจูงใจให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่น ๆ ในการจัดทำบัญชีอย่างถูกต้องและสามารถนำข้อมูลจากรายงานทางการเงินที่

ได้จากการจัดทำบัญชีมาใช้ในการบริหารงานของวิสาหกิจชุมชน เพื่อนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาและบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งมีความมั่นคง และยั่งยืน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทะพร้าวทับสะแก ได้มีการจัดทำบัญชีตามแนวทางของกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนดังกล่าว เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ให้มีการจัดทำบัญชีให้ถูกต้องตามแนวปฏิบัติของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

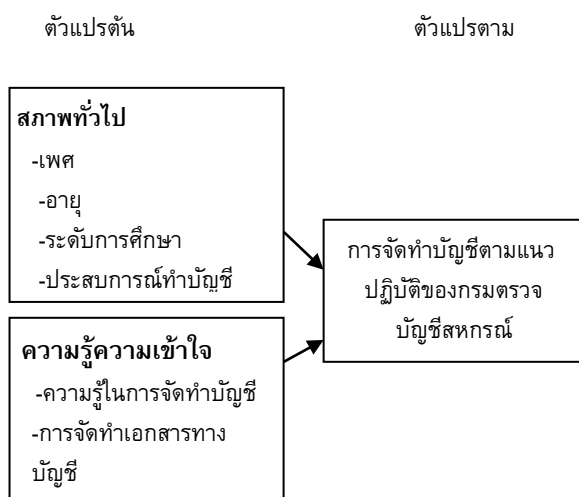
เพื่อศึกษาสภาพการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทะพร้าวทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามแนวปฏิบัติของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสภาพการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในบริบทที่มีความแตกต่างกัน
2. นำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการแก้ไขปัญหาด้านการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทะพร้าวทับสะแก และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน
3. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามแนวปฏิบัติของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยการศึกษาสภาพการจัดทำบัญชีตามแนวทางของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทะพร้าวทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทะพรว้าทบสะแกจำนวน 17 คน ที่ได้เข้าร่วมโครงการพัฒนางานวิสาหกิจชุมชนรายย่อยสู่การเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ
2. เวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้เวลาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2563 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2563 เป็นระยะเวลา 3 เดือน
3. สถานที่เก็บข้อมูล คือ วิสาหกิจชุมชนจันทะพรว้าทบสะแก อำเภอทบสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้
 - ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับทางการศึกษา ประสบการณ์ในการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
 - ส่วนที่ 2 ศักยภาพปัจจุบันเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ประกอบด้วย ประเด็นคำถาม 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ในการจัดทำบัญชี และด้านการจัดทำเอกสารทางบัญชี
 - ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำไปสัมภาษณ์ข้อมูลของวิสาหกิจชุมชน

3. ข้อมูลการจัดทำบัญชีประจำปี 2563 ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามแนวปฏิบัติของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สำหรับแบบสอบถามให้ระดับความสำคัญ 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ เอกสารทางวิชาการ บทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1 การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดทำบัญชีประจำปี 2563 ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยการตรวจสอบความถูกต้องตามแนวปฏิบัติของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 17 คน ตามเพศ อายุ

ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการจัดทำบัญชี
รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลผู้ตอบ แบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
-ชาย	1	5.88
-หญิง	16	94.12
รวม	17	100
2. อายุ		
-30 ปี หรือต่ำกว่า	1	5.88
-31 – 40 ปี	3	17.65
-41 – 50 ปี	4	23.53
-51 – 60 ปี	5	29.41
-มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	4	23.53
รวม	17	100
3. ระดับการศึกษา		
-ประถมศึกษา	5	29.42
-มัธยมศึกษาตอนต้น	10	58.82
-มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	2	11.76
-สูงกว่าประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง	0	0
รวม	17	100
4. ประสบการณ์ในการจัดทำบัญชี		
-น้อยกว่า 6 เดือน	9	52.95
-6-12 เดือน	4	23.53
-1-2 ปี	2	11.76
-3-4 ปี	1	5.88
-5 ปีขึ้นไป	1	5.88
รวม	17	100

จากตาราง 1 ข้อมูลขั้นพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 17 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 94.12 และ เพศชาย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 29.41 รองลงมา มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี และ มากกว่า 60 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน คือ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53 และรองลงมาอีกมีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 และ

น้อยที่สุดคืออายุ 30 ปีหรือต่ำกว่า จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 58.82 รองลงมา คือ สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 29.42 และน้อยที่สุด คือ สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76

ประสบการณ์ในการจัดทำบัญชี พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการจัดทำบัญชีน้อยกว่า 6 เดือน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 52.95 รองลงมาคือ 6-12 เดือน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53 รองลงมาคือ 1-2 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76 น้อยที่สุดคือมี 2 ระดับ ได้แก่ 3-4 ปี และ 5 ปี ขึ้นไป จำนวนเท่ากัน คือ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88

2. ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ตาราง 2 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความรู้
1. ด้านความรู้ในการจัดทำบัญชี			
-มีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดทำ บัญชีของ วิสาหกิจชุมชน	2.59	0.79	ปาน กลาง
-มีความสามารถในการ จัดทำบัญชีของ วิสาหกิจชุมชน อย่างถูกต้อง	2.24	0.75	น้อย
-มีความสามารถบันทึก บัญชีต่าง ๆ ใน สมุดบัญชี 10 เล่มได้อย่าง ถูกต้อง	1.82	0.73	น้อย
-ความรู้ในด้านมาตรฐาน รายงานทาง การเงิน	1.18	0.39	น้อย

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความรู้
-ความสามารถในการ จัดทำงบกำไร ขาดทุนและงบ แสดงฐานะทาง การเงิน	1.06	0.24	น้อย
รวม	1.78	0.76	น้อย
2.ด้านการจัดทำเอกสารทางบัญชี			
-ความสามารถในการ จัดทำเอกสาร ต่าง ๆ ตามการ จัดทำบัญชีของ วิสาหกิจชุมชน	2.94	0.75	ปาน กลาง
-มีการจัดเก็บเอกสารใน การบันทึกบัญชี วิสาหกิจชุมชน อย่างเป็นระบบ	3.00	0.71	ปาน กลาง
-มีการจัดทำเอกสารบัญชี และบันทึกบัญชี อย่างสม่ำเสมอ	2.88	0.78	ปาน กลาง
-การบันทึกบัญชีของ วิสาหกิจชุมชน มีความ ครบถ้วนและ ถูกต้องตาม ระบบบัญชี วิสาหกิจชุมชน	2.00	1.06	น้อย
-สามารถตรวจสอบเอกสาร บัญชีย้อนหลัง ได้	3.41	0.71	ปาน กลาง
-มีการจัดเก็บเอกสารบัญชี ไว้อย่าง ปลอดภัย	3.52	0.72	ดี
รวม	2.96	0.54	ปาน กลาง

จากตาราง 2 โดยสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทะพร้าวน้ำทิพย์สะแก ด้านความรู้ในการจัดทำบัญชี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนมากที่สุด โดยมีระดับความรู้ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ความสามารถในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนอย่างถูกต้อง

มีระดับความรู้ในระดับน้อย รองลงมาคือความสามารถในการบันทึกบัญชีต่างๆ ในสมุดบัญชี 10 เล่มได้อย่างถูกต้อง มีระดับความรู้ในระดับน้อย รองลงมาคือ ความรู้ในด้านมาตรฐานรายงานทางการเงิน มีระดับความรู้ในระดับน้อย และที่น้อยที่สุดคือ ความสามารถในการจัดทำงบกำไรขาดทุนและงบแสดงฐานะทางการเงิน มีระดับความรู้ในระดับน้อย

ด้านการจัดทำเอกสารทางบัญชี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความสามารถด้านการจัดเก็บเอกสารบัญชีไว้อย่างปลอดภัยมากที่สุด มีระดับความรู้ในระดับดี รองลงมาคือ สามารถตรวจสอบเอกสารบัญชีย้อนหลังได้มีระดับความรู้ในระดับปานกลาง รองลงมาคือมีการจัดเก็บเอกสารในการบันทึกบัญชีวิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นระบบ มีระดับความรู้ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ความสามารถในการทำเอกสารต่าง ๆ ตามการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน มีระดับความรู้ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ มีการจัดทำเอกสารทางบัญชีและบันทึกบัญชีอย่างต่อเนื่อง มีระดับความรู้ในระดับปานกลาง และน้อยที่สุดคือ การบันทึกบัญชีของวิสาหกิจชุมชนมีความครบถ้วน และถูกต้องตามระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชน มีระดับความรู้ในระดับปานกลาง

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการในการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชี พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในปี 2563 กับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ซึ่งสมาชิกในกลุ่มได้รับการสอนแนะเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี จำนวน 2 ครั้ง และเจ้าหน้าที่ได้คอยให้คำแนะนำในการจัดทำบัญชี ทั้งนี้สมาชิกมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจนในส่วนของการกระบวนการผลิต การขายสินค้า เป็นต้น ดังนั้นในแต่ละแผนกของการผลิตที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีจะต้องจัดทำเอกสารประกอบ เช่น การสั่งซื้อวัตถุดิบ การเบิกวัตถุดิบ การขายสินค้า ซึ่งจะมีประธานกลุ่มเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของการจัดทำเอกสารและรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดทำบัญชี แต่ด้วยสมาชิกส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับที่ไม่สูงมาก รวมทั้งสมาชิกส่วนใหญ่มีอายุที่มากเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับแนว

ทางการปฏิบัติหรือการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จึงทำได้ค่อนข้างยาก แต่สมาชิกทุกคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ปัญหาหลักที่พบในกระบวนการจัดทำบัญชีคือ เอกสารที่ใช้ประกอบการจัดทำบัญชี มีจำนวนมาก ต้องใช้เวลาค่อนข้างมากในการจัดทำเอกสารทางบัญชี และมีการลืมนบันทึกข้อมูลลงในสมุดรายการต่าง ๆ เมื่อตรวจสอบข้อมูลทำให้จะต้องมีการแก้ไขรายการทางบัญชี ซึ่งเป็นผลให้เกิดความล่าช้าในการจัดทำบัญชี

4.การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดทำบัญชีประจำปี 2563 ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยการตรวจสอบความถูกต้องตามแนวปฏิบัติของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จากการศึกษาเอกสารการจัดทำบัญชี พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทะพรวัวทาบสะแก อำเภอทาบสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการบันทึกบัญชีตามรูปแบบของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พบว่ามีการจดบันทึกบัญชีใน สมุดเงินสด ทะเบียนคุมสินค้า ทะเบียนคุมวัตถุดิบ ทะเบียนสมาชิกและหุ้น และจากการตรวจรายละเอียดการจดบันทึกและความถูกต้องของเนื้อหา พบว่าสมาชิกมีการจัดทำข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ และถูกต้องตามหลักการจดบันทึก แต่ยังพบว่ายังไม่มี การจดบันทึกในสมุดบันทึกรายการทั่วไป สมุดบันทึกต้นทุนกำไร สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป ทะเบียนทรัพย์สินถาวร ส่วนสมุดบัญชีย่อยลูกหนี้ และสมุดบัญชีย่อยเจ้าหนี้ทางกลุ่มฯ แจ้งว่าทางกลุ่มไม่มีการขายสินค้าเป็นเงินสด อีกทั้งในการซื้อวัตถุดิบเข้ามาจะซื้อด้วยวัตถุดิบด้วยเงินสด ดังนั้นทางกลุ่มจึงไม่ต้องจัดทำสมุดบัญชีดังกล่าว

นอกจากนี้ ได้สอบถามถึงแรงจูงใจที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน พบว่าทางกลุ่มให้ความสำคัญกับการร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐ ในด้านความสำคัญของการจัดทำบัญชี ซึ่งส่วนใหญ่ยังมองว่าการจัดทำบัญชียังไม่ค่อยให้ประโยชน์ในการดำเนินงานของกลุ่ม ทางกลุ่มมองว่าการจัดทำบัญชีเป็นแค่ส่วนประกอบหนึ่งเพื่อให้เห็นว่าทางกลุ่มมีการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอย่างต่อเนื่องเท่านั้น ซึ่งเป็นเหตุให้ทางกลุ่มไม่ได้รับการจัดทำบัญชีจนถึงการจัดทำงบกำไรขาดทุน และงบแสดงฐานะทางการเงิน

อภิปรายผล

1.จากผลการศึกษาพบว่า สภาพการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทะพรวัวทาบสะแก อำเภอทาบสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการบันทึกบัญชีตามรูปแบบของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตามคำสอนแนะของเจ้าหน้าที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่ไม่มีการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบการจัดทำบัญชีแบบครบวงจร ซึ่งมีเพียงการจดบันทึกบัญชีใน สมุดเงินสด ทะเบียนคุมสินค้า ทะเบียนคุมวัตถุดิบ ทะเบียนสมาชิกและหุ้น และจากการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทะพรวัวทาบสะแก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นและความสามารถในการจัดทำเอกสารทางบัญชีที่ถูกต้อง ครบถ้วน เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มไม่มีความรู้ในการจัดทำบัญชี มีความสามารถในการเรียนรู้และทำความเข้าใจกับสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นได้อย่างเนื่องจากสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่มีอายุที่มาก ซึ่งไม่สามารถทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทะพรวัวทาบสะแก สามารถจดบันทึกสมุดบัญชีได้ครบถ้วนตามแนวปฏิบัติของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และไม่สามารถจัดทำเป็นรายงานทางการเงินที่สามารถนำผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ มาใช้ในการวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มในอนาคตได้ และจากการวิเคราะห์ความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลภนิก โฆษิตถณิน, ชนิดาภา ตีสุขอนันต์ , วรเทพ ตรีวิจิตร (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครปฐม ซึ่งพบว่าระดับการศึกษาต่างกัน จะมีปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนแตกต่างกัน เนื่องจากผู้ทำบัญชีไม่มีความรู้ทางด้านบัญชี จะพบปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานบัญชี เอกสารที่ใช้ในการประกอบการบันทึกรายการบัญชีและการบันทึกรายการจากสมุดรายวันทั่วไปผ่านบัญชีไปยังสมุดบัญชีแยกประเภทมากกว่า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บันเจย ศรีแก้ว , วิทยาภรณ์ ศรีมหาธาตุ, ปิยะณัฐ ฤณพุทธม (2559) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบบัญชีการเงินวิสาหกิจชุมชนทอผ้าสีธรรมชาติ: กรณีศึกษากลุ่มบ้านหนองหัววัว ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่ได้ใช้สมุดรายวันทั่วไป สมุดรายวันซื้อ

สมุดรายวันขาย บัญชีแยกประเภททั่วไป งบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงิน และงบกระแสเงินสด ซึ่งสมุดที่ใช้ในการจัดทำบัญชีได้แก่สมุดเงินสดรับสมุดรายวันเงินสดจ่าย และบัญชีลูกหนี้รายตัว ในการบันทึกรายการที่เกิดขึ้น ในขณะเดียวกันผู้จัดทำบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบบัญชีการเงินที่สมาชิกกลุ่มหอผ้าสีธรรมชาติเคยบันทึกในระดับน้อยและทำให้เกิดปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านบัญชี และสอดคล้องกับงานวิจัยของไฮดา สูดินปรีดา (2563) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส พบว่ามีการจัดทำบัญชี แต่ยังไม่มีการเรียนรู้ระบบบัญชี จึงมีเพียงการจดบันทึกบัญชีแบบง่าย ๆ โดยใช้สมุดบัญชีและเอกสารประกอบการบันทึกเพียงไม่กี่เล่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านที่ไม่ได้มีความรู้ หรือไม่ได้ศึกษาทางบัญชีโดยเฉพาะ ผู้จัดทำบัญชีส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สาขาที่เรียนจบของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ไม่ใช่สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการจัดการ สาขาวิชาการการเงิน หรือสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ปัญหาและอุปสรรคของผู้จัดทำบัญชี ส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องกันว่า การจัดทำบัญชีมีความยุ่งยาก ซับซ้อน และปัญหาอุปสรรคในระดับมาก เป็นการขาดความรู้ความเข้าใจการจัดทำบัญชีวิสาหกิจได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 วิสาหกิจชุมชนควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง และจะต้องมีการกระตุ้นให้แต่ละวิสาหกิจชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดทำบัญชี รวมทั้งกลุ่มวิสาหกิจควรได้รับการสนับสนุนเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำบัญชีที่ทันสมัยเพื่อช่วยให้กลุ่มวิสาหกิจจัดทำบัญชีได้ง่ายยิ่งขึ้น

1.2 วิสาหกิจชุมชนต้องมีการจัดทำสมุดบันทึกรายวันทั่วไป ทะเบียนคุมสินค้า ทะเบียนคุมวัตถุดิบ ทะเบียนสินทรัพย์ บัญชีย่อยลูกหนี้ สมุดต้นทุนกำไร งบกำไรขาดทุน และงบแสดงฐานะทางการเงิน เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน และใช้เพื่อเป็นประโยชน์การตัดสินใจ

ด้านการจัดการเพื่อให้การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเกิดความยั่งยืน

1.3 ควรมีหน่วยงานเฉพาะในการให้คำปรึกษา กำกับดูแลการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ให้เกิดการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง สามารถนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยดังกล่าวเป็นการเก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทะพรว้าทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยที่สนใจอาจศึกษาสภาพการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอื่น ซึ่งอาจจะได้ผลลัพธ์ที่คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันได้ เพื่อจะได้นำผลลัพธ์ที่ได้มาวิเคราะห์ยืนยัน และเกิดแนวคิดเชิงเปรียบเทียบได้

เอกสารอ้างอิง

- ชลกกก โฆษิตถณิน, ชนิตาภา ดีสุขอนันต์ และวราเทพ ตรีวิจิตร. (2560). ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครปฐม. *วารสาร Veridian E Journal สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 10(3), 2138-2150
- บันเญ ศรีแก้ว และคณะ. (2559). การพัฒนารูปแบบบัญชีการเงินวิสาหกิจชุมชนหอผ้าสีธรรมชาติ: กรณีศึกษากลุ่มบ้านหนองหัววัว ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*. 22(2), 121-130.
- สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2563. จาก www.1dd.go.th.
- สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาการบัญชีชุมชน. (2562). *คู่มือการปฏิบัติงานโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ปี 2562*. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2563. จาก www.cad.go.th.

ไฮดา สูดินปรีดา. (2563). ปัญหาและอุปสรรคของ
ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง
จังหวัดนราธิวาส. รายงานการประชุม
หาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ
ครั้งที่ 11, 1735-1745.

**ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3**

**Transformational leadership of school administrators affecting the learning
organization of educational institutions under Nakhon Ratchasima
Primary Educational Service Area Office 3**

อรณิชา ทศดา (Onnitcha Thodsata)*

Received: July 6, 2021

Revised: September 10, 2021

Accepted: November 25, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 335 คน โดยสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของครูผู้สอนแต่ละสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.205 - 0.857 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .974 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 อยู่ในระดับมากทุก ๆ ด้าน

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) อยู่ระหว่าง 0.581 ถึง 0.836

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (x_1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (x_3) และด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา (x_2) สามารถร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ได้ร้อยละ 50.40 ($R^2 = 0.504$) และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Y' = 2.065 + .227X_1 + .182X_3 + .153X_2$$

$$Z' = .329X_1 + .279X_3 + .242X_2$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา, ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

* อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา
Lecturer, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima
College

Abstract

This research aimed to 1) study the transformational leadership of school administrators and the learning organization of educational institutions under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3, 2) to study the correlation between transformational leadership of school administrators and the learning organization of educational institutions, and 3) to study the transformational leadership of school administrators affecting the learning organization of educational institutions under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3. The sample consisted of 335 teachers under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3, which was obtained by simple random sampling according to the proportion of teachers in each school. The instrument used in this study was a 5-level rating scales. There is discrimination between 0.205 to 0.857. The reliability value was .974, and the data was analyzed with mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient analysis, and multiple regression analysis. The research results showed that:

1. The transformational leadership of the school administrators and the learning organization of educational institutions under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3 in every aspect was at the high level.

2. The transformational leadership of school administrators and the learning organization of educational institutions under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3 had a positive correlation. It was statistically significant at .01 level, with a correlation coefficient (r_{xy}) between 0.581 and 0.836

3. Transformational leadership of school administrators in inspiration motivation (x_3), idealized influence (x_1), and intellectual stimulation (x_2), they were able to jointly forecast the learning organization of educational institutions under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3, which was 50.40 percent (R Square = 0.504) and were able to write the forecasting equations in raw scores and standard scores as follows.

$$Y' = 2.065 + .227X_1 + .182X_3 + .153X_2$$

$$Z' = .329X_1 + .279X_3 + .242X_2$$

Keywords: transformational leadership, learning organization, factors affecting learning organization

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ องค์การต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างไร้รูปแบบ ผู้นำองค์การต้องตระหนักถึงพลวัตการเปลี่ยนแปลงนี้ ดังนั้นช่วงทศวรรษที่ผ่านมาจึงมีการศึกษาภาวะผู้นำในแนวทางที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน คือ “ภาวะผู้นำแบบสร้างการเปลี่ยนแปลง หรือภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง” พบว่าคุณลักษณะและพฤติกรรมความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อพฤติกรรมของคนในองค์การ และหากองค์การนั้นต้องการทำการเปลี่ยนแปลง องค์การ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีผลอย่างมากต่อความสำเร็จและนำพาองค์การไปสู่สถานการณ์ใหม่ที่ดีขึ้น (นุช สัทธาจิตตมงคล และอรุณพล ธรรมไพบุลย์. 2559, หน้า 167) คุณภาพของการจัดการศึกษาในระบบการศึกษาที่เชื่อมโยงกับภาวะผู้นำและเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งสำหรับยุคสมัยใหม่ ประเทศที่จะอยู่รอดหรือคงความได้เปรียบ คือ ประเทศที่มีอำนาจทางความรู้และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ในยุคโลกไร้พรมแดน (ปรกรณ์ นามมูณี, เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต และ ปัญญา วีระวิทย์เลิศ, 2563, หน้า 49) ทั้งนี้การบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 นี้ จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมีอาชีพที่มีวิสัยทัศน์ ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม และมีหัวใจรักศรัทธาในอาชีพ การจัดการ

ศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและสภาพปัญหาของ ประเทศอย่างแท้จริงโดยยึดหลักการว่าหัวใจแห่งการ บริหารสถานศึกษา คือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถเพื่อ ตอบสนองความจำเป็นของสังคมได้อย่างเหมาะสม (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล โพธิ์กลิ่น (2560) ที่กล่าวว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อ คุณภาพของสถานศึกษา ความสำเร็จหรือความ ล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่ง ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัด การศึกษาให้มีคุณภาพเพราะการศึกษานั้นเป็นปัจจัยที่ สำคัญต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นทฤษฎีที่สามารถใช้ ในการอธิบายกระบวนการที่มีอิทธิพลได้อย่างกว้างขวาง ตั้งแต่ระดับจุลภาคระหว่างผู้นำกับผู้ตามเป็นรายบุคคล ตลอดจนถึงระบบวัฒนธรรม แม้ว่าบทบาทหลักของผู้นำ การเปลี่ยนแปลง คือ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ขึ้นในองค์กรก็ตาม แต่ตลอดเส้นทางของกระบวนการ เปลี่ยนแปลงดังกล่าวผู้นำกับผู้ตามจะผูกพันต่อกัน ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้รับการยอมรับว่ามี ความสอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกในยุคที่มีความ เปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550) ซึ่งองค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning organization) ถือเป็นการบริหารรูปแบบหนึ่งที่ใช้เป็นพื้นฐานในการ ก้าวไปสู่ความสำเร็จขององค์กรทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็น เป็นภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจเอกชน โดย สามารถประยุกต์ใช้ร่วมกับระบบการบริหารรูปแบบ อื่นๆ ที่มีลักษณะเป็นการพัฒนาองค์กรให้เพียบพร้อม ไปด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รวมถึงให้บรรลุผล สำเร็จในระบบการบริหารเชิงคุณภาพตลอดทั่วทั้ง องค์กร การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นหน้าที่ หลักของผู้บริหาร ผู้บริหารหรือผู้นำต้องสนับสนุนและ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันภายในองค์กร โดยการพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ ความชำนาญ และ นับเป็นเรื่องท้าทายสำหรับผู้บริหารที่จะหาวิธีการ ในการดึงความรู้ออกมาจากตัวบุคลากรและกระตุ้น ให้บุคลากรเกิดการถ่ายทอดความรู้ (สมบัติ กุสุมาวดี, 2546) นอกจากนี้องค์กรต้องมีหน้าที่ในการพัฒนา ความรู้เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

สม่ำเสมอ พร้อมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิด การแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ตามแนวคิดของ Senge (1990, p.1) ที่กล่าวว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ สถานที่ซึ่งทุกคนสามารถขยายศักยภาพของ ตนเองได้อย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างผลงานตามที่ ตั้งเป้าหมายไว้ เป็นสถานที่ที่เกิดรูปแบบการคิดใหม่ๆ ซึ่งแต่ละคนมีอิสระที่จะสร้างแรงบันดาลใจ และเป็น สถานที่ที่ทุกคนต่างเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ร่วมกันในการ พัฒนาองค์กรโดยสนับสนุนให้บุคลากรทุกระดับ มีความพร้อมในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อพร้อมรับกับ สภาพการเปลี่ยนแปลงและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา งานอย่างยั่งยืนนั้น “สถานศึกษา” ถือเป็นแหล่งข้อมูลและ องค์กรความรู้ที่สำคัญทั้งในด้านวิชาการ การบริหารจัดการ และการนำองค์ความรู้ไปต่อยอดบูรณาการร่วมกัน เพื่อยกระดับคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้ เห็นประจักษ์เป็นรูปธรรม (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และ คณะ, 2556)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงนำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้ ประโยชน์และเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้ มีความเหมาะสมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาให้ บรรลุจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จในการบริหาร สถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

สมมติฐานของการวิจัย

1. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล สามารถร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 เป็นไปตามสมการพยากรณ์ ดังนี้ $Y = a+bx$

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2562 ในด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล

2. เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจะใช้เวลาดังตั้งแต่วันที่ 23 พฤษภาคม 2562 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2562 เป็นระยะเวลา 4 เดือน

3. สถานที่เก็บข้อมูล คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 นั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research) โดยวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยกำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 81 โรงเรียน มีครูผู้สอนทั้งสิ้น 2,543 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2562 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (1970, pp.607 - 610) และทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรพยากรณ์ (Predictive Variables) ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

3.2 ตัวแปรเกณฑ์ (Criteria Variables) คือ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา จำแนกเป็น 4 ประการ คือ 1) พลวัตการเรียนรู้ (learning dynamics) 2) การปรับเปลี่ยนองค์กร (organization transformation) 3) ด้านการเสริมความรู้แก่บุคคล (people empowerment) 4) การจัดการความรู้ (knowledge management) และ 5) การนำเทคโนโลยีมาใช้ (technology application)

4. เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 10 ข้อ ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา 10 ข้อ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 10 ข้อ และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล 10 ข้อ ประเด็นการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา จำแนกเป็น 5 ประการ คือ 1) พลวัตการเรียนรู้ 10 ข้อ 2) การปรับเปลี่ยนองค์กร 9 ข้อ 3) ด้านการเสริมความรู้แก่บุคคล 7 ข้อ 4) การจัดการความรู้ 8 ข้อ และ 5) การนำเทคโนโลยีมาใช้ 6 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อ (Item-total correlation) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.205 - 0.857 และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 0.974

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

ตาราง 1 ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา	Mean	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.353	0.538	มาก
2. ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ ปัญญา	4.094	0.588	มาก
3. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.148	0.568	มาก
4. ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล	4.269	0.517	มาก
ภาพรวม	4.216	0.500	มาก

จากตาราง 1 แสดงว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมาคือ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา ตามลำดับ

ตาราง 2 ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	Mean	S.D.	ระดับ
1. พลวัตการเรียนรู้	4.28	0.51	มาก
2. การปรับเปลี่ยนองค์กร	4.14	0.65	มาก
3. ด้านการเสริมความรู้แก่บุคคล	4.19	0.60	มาก
4. การจัดการความรู้	4.16	0.54	มาก
5. การนำเทคโนโลยีมาใช้	4.13	0.49	มาก
ภาพรวม	4.189	0.37	มาก

จากตาราง 2 แสดงว่า ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ พลวัตการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการเสริมความรู้แก่บุคคล และการจัดการความรู้ ตามลำดับ

2. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_1) ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา (X_2) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_3) และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X_4) กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 (Y) ด้วยการใช้วิธีวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ดังนี้

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง
การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับ
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄
Y	1.000				
X ₁	.636**	1.000			
X ₂	.632**	0.662**	1.000		
X ₃	.674**	.763**	.836**	1.000	
X ₄	.581**	.828**	.762**	.732**	1.000

** p < .01

จากตาราง 3 แสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา (Y) มีสหสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X₁) ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา (X₂) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X₃) และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X₄) สามารถร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) อยู่ระหว่าง 0.581 ถึง 0.836 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้วยกัน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดที่ลำดับแรก คือ ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา (X₂) กับด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X₃) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง (r_{xy} = .836) รองลงมา คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X₁) กับด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X₄) (r_{xy} = .828) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X₁) กับด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X₃) (r_{xy} = .763) ตามลำดับ

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

3.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ด้วยการทดสอบ F-test สำหรับตัวแปรพยากรณ์ในแต่ละสมการสามารถร่วมกันทำนาย (พยากรณ์) ตัวแปรตาม

ตาราง 4 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
Regression	23.175	4	5.794	83.66**	.000
Residual	22.852	330	0.069		
Total	46.026	334			

** p < .01

จากตาราง 4 แสดงว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรพยากรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถสร้างสมการทำนายเชิงเส้นตรงได้

3.2 สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและการสร้างสมการระหว่างตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับตัวแปรเกณฑ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยปัจจัยที่คาดว่าจะทำนายและอธิบายการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา ด้านการมีอิทธิพล

อย่างมีอุดมการณ์ และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล
ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter
Multiple Regression Analysis)

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ตัวแปร
พยากรณ์

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE	Beta	t	Sig
ด้านการสร้าง แรงบันดาลใจ (X ₁)	.227	.054	.329	4.206**	.000
ด้านการกระตุ้นให้เกิด เชาว์ปัญญา (X ₂)	.153	.050	.242	3.038**	.003
ด้านการมีอิทธิพล อย่างมีอุดมการณ์ (X ₃)	.182	.054	.279	3.375**	.001
ด้านการคำนึงถึง ปัจเจกบุคคล (X ₄)	-.057	.058	-.080	-.984	.326
Constant = 2.065, R = 0.710 , R ² = 0.504 , Adjusted R Square = 0.497 , SE = .26315					

** p< .01

จากตาราง 5 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถ
ทำนายภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 มี 4 ด้าน คือ ด้าน
การสร้างแรงบันดาลใจ (X₁) ด้านการกระตุ้นให้เกิด
เชาว์ปัญญา (X₂) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมี
อุดมการณ์ (X₃) และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล
(X₄) เข้าสมการถดถอยแล้วจะได้ค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับร้อยละ 71.00 (R = 0.710)
ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์
การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ร้อยละ 50.40
(R Square = 0.504) โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย
ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
ของสถานศึกษามีค่ามากที่สุด คือ ด้านการสร้าง
แรงบันดาลใจ (X₁) รองลงมา คือ ด้านการมีอิทธิพล
อย่างมีอุดมการณ์ (X₃) และด้านการกระตุ้นให้เกิด
เชาว์ปัญญา (X₂) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย
ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .329, .279,
.242 ตามลำดับ และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ใน
รูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Y' = 2.065 + .227X_1 + .182X_3 + .153X_2$$

$$Z' = .329X_1 + .279X_3 + .242X_2$$

อภิปรายผล

1. ผลจากการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยรวม
อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้าน
การสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมาคือ ด้านการคำนึงถึง
ปัจเจกบุคคล ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์
และด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา ส่วนระดับการ
เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจ
เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3
มีความมุ่งมั่นในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ
ตามสู่เป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษาจน
เกิดประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับแก่สังคม ซึ่งเป็นไปตาม
แนวคิดที่ ภารดี อนันต์นาวิ (2553, หน้า 338) กล่าวว่า
สภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้การบริหาร
การศึกษาจะต้องมีผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อผลักดัน
ให้การเปลี่ยนแปลงไปสู่ทิศทางที่พึงประสงค์ เนื่องจาก
ผู้บริหารจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย
หลายระดับทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน
สอดคล้องกับแนวคิดของ Hill & Mcshane (2008,
pp.416-417) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกล
ยุทธ์และองค์กร ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้ที่ผลักดัน
ทิศทางกลยุทธ์ใหม่และเปลี่ยนแปลงกระบวนการ
ดำเนินงาน ซึ่งให้ความสำคัญต่อความสำเร็จตาม
เป้าหมายขององค์กร ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์
กว้างไกล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความ
กระตือรือร้นในการทำงาน มีทักษะในการปฏิสัมพันธ์
ระหว่างบุคคล มีการใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสมสอดคล้อง
กับสถานการณ์ได้อย่างมีเหตุผล สามารถจูงใจให้
บุคลากรเปลี่ยนแปลงเจตคติ และพฤติกรรมของ
สมาชิกในองค์กรไปสู่ทิศทางที่พึงประสงค์ สามารถ
เพิ่มประสิทธิผลขององค์กรได้ และสอดคล้องกับ

งานวิจัยของรุ่งนภา จันทรลี (2562, หน้า 88) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่และรายด้านอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของสุริยีน วัฒนา (2559, หน้า 115-116) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ส่วนระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ พลวัตการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการเสริมความรู้แก่บุคคลและการจัดการความรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการเป็นองค์กรที่เข้มแข็งในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานด้วยการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีศักยภาพในการสร้างสรรค์นวัตกรรม และการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันโดยมุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญจึงทำให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ ปรีพจน์ จำเริญวัฒน์ (2560, หน้า 19) ที่กล่าวว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นรูปแบบใหม่ที่ใช้ทักษะการมองแบบองค์รวม คือ ปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กรให้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กันและเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพราะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การทำงานของบุคคลและใช้ทุกสิ่งจากการทำงานเป็นรากฐานความรู้ที่สำคัญประกอบกับใช้กลยุทธ์การแสวงหาความรู้ การแบ่งปันความรู้ การสร้างองค์ความรู้ และการใช้ความรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีความสัมพันธ์ใน

ทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) อยู่ระหว่าง 0.581 ถึง 0.836 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาวน์ปัญญา (X_2) กับด้านการศึกษาที่มีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .836$) รองลงมา คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_1) กับด้านการศึกษาที่คำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X_4) ($r_{xy} = .828$) และด้านการศึกษาสร้างแรงบันดาลใจ (X_1) กับด้านการศึกษาที่มีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_3) ($r_{xy} = .763$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าตัวแปรย่อย ๆ ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูง เมื่อนำมาหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับตัวแปรย่อย ๆ ของสถานศึกษาบางตัวแปรมีค่าเฉลี่ยสูงเช่นเดียวกัน จึงส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษามีค่าอยู่ในระดับสูง รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและชัดเจน เป็นผู้ผลักดันนโยบายนำสู่การปฏิบัติ ครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงเกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดและพฤติกรรมในทางบวก เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเป็นองค์กรที่เข้มแข็งทำให้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือที่ทำให้การบริหารองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว องค์กรต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรทางการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดและเพื่อให้การบริหารจัดการแห่งการเป็นองค์กรทางวิชาชีพที่มีคุณภาพ (วิจารณ์ พานิช, 2548: 14) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy and Miskel (2001, p.124) ที่กล่าวถึงความเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันที่ผู้บริหารสามารถจะนำมาใช้ได้เนื่องจากผู้นำประเภทนี้ เป็นผู้นำที่มีทรรศนะกว้างไกล สร้างความผูกพันต่ออุดมการณ์ขององค์กร และนำผู้ตามให้ดำเนินการตามอุดมการณ์และวิสัยทัศน์ให้ประสบผลสำเร็จ เมื่อผู้นำการเปลี่ยนแปลง

เป็นผู้นำของสถานศึกษา ย่อมทำให้งานบริหาร บรรลุผลสำเร็จตามเป้าประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการและบุคลากรสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนของ ศรีวรรณ จันทร์เชื้อ (2558) แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์พงศ์ หมวกไธสง (2559, หน้า 93-95) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรพยากรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มี 4 ด้าน คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_1) ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา (X_2) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_3) และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X_4) นำเข้าสมการถดถอยแล้ว จะได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับร้อยละ 71.00 ($R = 0.710$) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ร้อยละ 50.40 ($R \text{ Square} = 0.504$) โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษามีค่ามากที่สุด คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_1) รองลงมา คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมี

อุดมการณ์ (X_3) และด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา (X_2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .329, .279, .242 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_1) รองลงมา คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_3) และด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา (X_2) สามารถร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 แสดงว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลโดยตรงต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ที่เป็นเช่นนี้เพราะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความสำคัญอย่างยิ่งกับการพัฒนาให้สถานศึกษาเกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจูงใจ โน้มน้าวและเป็นแบบอย่างให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดแนวคิด เจตคติในการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างมีระบบ เกิดเป็นสถานศึกษาที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก เพื่อพัฒนาสถานศึกษาอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy & Miskel. (2001, p.15-16) ที่กล่าวถึง สถานศึกษาว่าควรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มากกว่าองค์กรประเภทใด ๆ ขณะที่สถานศึกษาได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษใหม่นั้น สถานศึกษาจะต้องพิจารณาปรับเปลี่ยนกระบวนการใน การเปลี่ยนแปลง สถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา นามโส (2556, หน้า 71) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 และงานวิจัยของ สุภรัตน์ ทิพยะพร (2558, หน้า 81-85) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ คงสิม (2557, หน้า 79-80) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กชนันท์ สุขนิคม และ ศันสนีย์ จะสุวรรณ์ (2562) ที่พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนต้องอยู่ท่ามกลางความเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงต้องเผชิญโลกยุคใหม่ ซึ่งเป็นยุคแห่งการแข่งขันยุคของการปฏิรูปการศึกษา สังคมกลายเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้โดยทุกองค์กรต้องปรับเปลี่ยนให้ก้าวผ่านพื้นฐานของความสำเร็จในทศวรรษนี้ผู้บริหารต้องเปลี่ยนการบริหารแบบเดิมมาเป็นการบริหารแนวใหม่และบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนสามารถรับรู้ถึงพฤติกรรมและกระบวนการของผู้บริหารที่ทำตามเจตนารมณ์ที่กว้างไกลเพื่อเปลี่ยนทิศทางของการดำเนินงานในองค์กรมีศักยภาพประสบความสำเร็จที่ไม่ใช่การสร้างองค์กรแบบเดิม ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

จากผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอจนเป็นแบบอย่างที่ดีให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อนำพาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาหาความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น หน่วยงานอื่น เพื่อให้รู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ควรจัดอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้กับผู้บริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับแนวทาง

การพัฒนาในยุคปัจจุบันและในอนาคต และเพื่อให้ครูและบุคลากรเห็นถึงสมรรถนะในการบริหารจัดการในซึ่งจะส่งผลดีต่อสถานศึกษาโดยรวม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เพราะจะทำให้เห็นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเชิงประจักษ์

2.2 ควรมีการเพิ่มตัวแปรในการวิจัยด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพราะอาจมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอื่น ที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับโมเดลเชิงสาเหตุของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเพื่อให้ทราบถึงอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของตัวแปรต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กชนันท์ สุขนิคม และศันสนีย์ จะสุวรรณ์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*. 9(3), 104 – 113.
- นิตยา นามโส. (2556). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นุช สัทธานัตรมงคล และอรรรพพล ธรรมไพบุลย์. (2559). ผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. *วารสารธุรกิจปริทัศน์*. 8(1), 167 – 182.

- ปรกรณ์ นามมณี, เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต และ ปัญญา ธีระวิทยเลิศ. (2563). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่สอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 9(1), 49-56.
- ปริพนธ์ จำเริญพัฒน์. (2560). แนวทางการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พิพัฒน์พงศ์ หมวกไธสง. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ. (2560). โรงเรียน 4.0 โรงเรียนผลิตภาพ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครุศาสตร์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2553). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ชลบุรี: มนต์รี.
- รุ่งภา จันทรลี. (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วิจารณ์ พานิช. (2548). การจัดการความรู้: ฉบับนักปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- ศรีวรรณ จันทรเชื้อ. (2558). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการและบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ศุภรัตน์ ทิพย์ะพร. (2558). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สุริยัน วัฒนา. (2559). ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2560). การบริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่มีประสิทธิภาพ. อุบลราชธานี: ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุป.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). ภาวะความเป็นผู้นำ. กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพรส.
- สมบัติ กุสุมาลี. (2546). การพัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ (ภาคินพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ. (2556). ปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- อุไรวรรณ คงสิม. (2557). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- Hill, Charles W.L., & Mcshane, Steven Lattimore. (2008). *Principles of management*. New York: McGraw-Hill
- Hoy, W.K., & Miskel, C.G. (2001). *Education administration: theory research and practice*. New York: McGraw-Hill.

- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Senge, P. M. (1990). *The fifth discipline: the art and practice of the learning organization*. New York: Doubleday.

คำแนะนำสำหรับการส่งบทความตีพิมพ์

นโยบายและวัตถุประสงค์

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพเป็นวารสารที่พิมพ์เผยแพร่ผลงานวิชาการของคณาจารย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในและนอกสถาบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่งานวิจัย และบทความทางวิชาการของนักศึกษา คณาจารย์ และนักวิจัย รวมทั้งกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักศึกษา อาจารย์ และนักวิจัย พัฒนางานความรู้ในสาขาต่างๆ อีกทั้งยังเป็นสื่อกลางในการศึกษา ค้นคว้า และเป็นแหล่งวิทยาการความรู้ด้านต่างๆ อันเป็นการเปิดโลกกว้างทางการเรียนรู้ โดยกำหนดเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน

(วันสุดท้ายของการรับบทความ วันที่ 31 ตุลาคม ของทุกปี)

ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

(วันสุดท้ายของการรับบทความ วันที่ 30 เมษายน ของทุกปี)

บทความที่ส่งมาเผยแพร่ ต้องเป็นบทความใหม่ ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร รายงาน หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น ทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่ได้รับการตีพิมพ์

ประเภทผลงานที่ตีพิมพ์

1. งานวิจัย (Research Papers) เป็นผลงานจากการค้นคว้าทดลองหรือวิจัยทางวิชาการที่ผู้เขียนหรือกลุ่มผู้เขียนได้ค้นคว้าวิจัยด้วยตัวเอง
2. บทความวิชาการ (Articles) ซึ่งอาจแยกเป็นบทความปริทัศน์ (Review Articles) และบทความเทคนิค (Technical Articles) ซึ่งเรียบเรียงจากการตรวจสอบเอกสารวิชาการในสาขานั้นๆ
3. บทความอื่นๆ ที่คณะผู้จัดทำเห็นสมควร เช่นงานแปล รวมถึงจดหมายถึงบรรณาธิการ (Letters to Editor)

การเตรียมต้นฉบับ

ผลงานวิชาการที่รับพิจารณาตีพิมพ์ ต้องพิมพ์บนกระดาษขนาด A4 พิมพ์หน้าเดียว เว้นขอบซ้าย 1.25 นิ้วและขอบขวา 1 นิ้ว ความยาวไม่เกิน 15 หน้า ตัวอักษร BrowalliaUPC หรือ Browallia New ขนาด 14 point จำนวน 1 ชุด และควรแนบไฟล์ข้อมูลที่บันทึกลงแผ่นซีดี (CD-ROM) พิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word หรือโปรแกรมที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป โดยมีส่วนประกอบ ดังนี้

1. ใบสมัครขอส่งบทความลงตีพิมพ์ จำนวน 1 ชุด

2. บทความที่เป็นบทความวิจัย ต้องมีองค์ประกอบเรียงตามลำดับ ดังนี้

2.1 บทคัดย่อ (Abstract) ให้เขียนนำหน้าตัวเรื่อง เป็นการสรุปสาระสำคัญของเรื่อง โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ วิธีการและผลสรุป ไม่ควรเกิน 250 คำ หรือร้อยละ 3 ของตัวเรื่อง และให้ระบุคำสำคัญ (Key word) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษท้ายบทคัดย่อ จำนวนไม่เกิน 3 คำ และไม่ควรใช้คำย่อในบทคัดย่อสำหรับบทความที่ต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษ ต้องส่งบทคัดย่อภาษาไทยด้วย

2.2 บทนำ ครอบคลุมความสำคัญ และที่มาของปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการดำเนินการทดลอง

2.4 สรุปและอภิปรายผล

2.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.6 กรณีมีรูปภาพ และกราฟ กรุณาแยกออกจากเนื้อเรื่อง บันทึกเป็นไฟล์ที่มีนามสกุล JPEGs หรือ Tiffs เท่านั้น ถ้าเป็นภาพถ่ายกรุณาส่งภาพต้นฉบับ จะไม่รับภาพประกอบบทความที่เป็นการถ่ายสำเนาจากต้นฉบับและภาพสแกน เนื่องจากจะมีผลต่อคุณภาพในการพิมพ์ และจะลงภาพสีเมื่อจำเป็น เช่น แสดงสีของดอกไม้ เป็นต้น ในกรณีที่เปลี่ยนรูปถ่ายให้วาดโดยใช้หมึกสีดำที่มีเส้นคมชัด หมายเลขรูปภาพ และกราฟ ให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่างๆ ให้ใช้ตัวอักษร BrowalliaUPC หรือ Browallia New ขนาด 14 point ตัวบาง และอยู่ด้านล่างกึ่งกลางของรูปภาพและกราฟ

2.7 การพิมพ์ตาราง กรุณาแยกออกจากเนื้อเรื่อง หมายเลขตารางให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายรายละเอียดต่างๆ ให้ใช้ตัวอักษร BrowalliaUPC หรือ Browallia New ขนาด 14 point ตัวบาง อยู่ด้านบนชิดซ้ายของตาราง

2.8 การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อเรื่อง ให้อ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนาม-ปี (Author – date on text citation) โดยระบุชื่อผู้แต่ง และปีที่พิมพ์ไว้ข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิง รวมทั้งให้มีการอ้างอิงท้ายเล่ม (Reference citation) โดยรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนอ้างอิงที่ปรากฏเฉพาะในบทความเท่านั้น และจัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง

หมายเหตุ: นักศึกษาที่ส่งบทความวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์ จะต้องมีคำรับรองจากประธาน หรือ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์หลักให้พิจารณาผลงานพิมพ์เผยแพร่

การติดต่อในการจัดส่งบทความ

1. ทางไปรษณีย์: บรรณธิการ วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ 6/999 ซ.พหลโยธิน 52 ถ.พหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กทม.10220
2. ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: nbu.journal@northbkk.ac.th หรือ nbu.journal@gmail.com
3. ทางโทรศัพท์ สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย 0-2972-7200 ต่อ 202
4. ผู้สนใจส่งบทความให้ดาวน์โหลดแบบฟอร์ม และใบสมัครได้ที่ <http://www.northbkk.ac.th/journal/>
5. การชำระค่าพิจารณาบทความ ให้โอนเงินเข้าบัญชี ออมทรัพย์ ธนาคารกรุงเทพ สาขาสะพานใหม่-ดอนเมือง เลขที่ 134-5567-992 ชื่อบัญชี “มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ 2”

ใบสมัครส่งบทความลงตีพิมพ์ วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
(การกรอกใบสมัครโปรดใช้วิธีการพิมพ์)

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย):

.....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ):

.....

ผู้เขียน (ชื่อที่ 1)

ชื่อ- สกุล:

ตำแหน่งและที่อยู่ของหน่วยงาน:

โทรศัพท์ โทรสาร E-mail

ผู้เขียน (ชื่อที่ 2)

ชื่อ- สกุล:

ตำแหน่งและที่อยู่ของหน่วยงาน:

โทรศัพท์ โทรสาร E-mail

ผู้เขียน (ชื่อที่ 3)

ชื่อ- สกุล:

ตำแหน่งและที่อยู่ของหน่วยงาน:

โทรศัพท์ โทรสาร E-mail

ประเภทบทความที่นำเสนอ

- ☐ บทความวิชาการ (Academic article)
- ☐ บทความวิจัย (Research article)
- ☐ บทวิจารณ์หนังสือ (Book review)
- ☐ บทความปริทัศน์ (Review article)

คำรับรองจากผู้เขียน

“ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม (ถ้ามี) ขอรับรองว่า บทความที่เสนอมานี้ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์และไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นใด ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมยอมรับหลักเกณฑ์การพิจารณาต้นฉบับ ทั้งยินยอมให้กองบรรณาธิการมีสิทธิ์พิจารณาและตรวจแก้ต้นฉบับได้ตามที่เห็นสมควร พร้อมนี้ขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ให้แก่มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ กรณีมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ กราฟ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่ง และ/หรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ให้เป็นความรับผิดชอบของข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมแต่เพียงฝ่ายเดียว”

.....ลายมือชื่อ

(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

แบบรับรองการพิจารณาบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

วันที่

เรียน บรรณาธิการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ตามที่ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว
นักศึกษาระดับ หลักสูตร
ขอส่งบทความวิจัยเรื่อง.....
.....
.....

โดยมี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก มาเพื่อขอ
พิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าไม่ได้ ส่งบทความวิจัยเรื่อง
เดียวกันนี้ไปลงตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ
(.....)
นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักของนักศึกษาตามรายชื่อข้างต้นจริง และได้
พิจารณาบทความดังกล่าวแล้ว เห็นสมควรให้ลงพิมพ์ในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ได้

ลงชื่อ
(.....)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

วันที่ เดือน พ.ศ.

■ Contents

บทความวิชาการ

1	• การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสุขภาพเยาวชนในสถานการณการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19	■ เมธวี จำเนียร
10	• องค์การวัดกรรมทางการศึกษา: การบริหารจัดการ	■ ภาวดี อนันต์นารี

บทความวิจัย

22	• Inheritance and development of Guangdong Music Culture under the background of Guangdong Greater Bay Area	■ Liu Dajian
■ Panya Roongruang
29	• Teaching the "Knowing Thai Music Course" for Chinese students by using "A Brief Thai Music Text Book"	■ Wang Si Tong
■ Panya Roongruang
34	• การทับศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าของบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่งในประเทศไทย	■ จอมขวัญ สุทธิพันธ์
45	• ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู
โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	■ จักรพันธ์ จันทวีเจริญ
61	• ผลของการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในเรื่องเส้นขนานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจ
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	■ จันทวี ดิยวงศ์
70	• การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของสินค้าแปรรูปเกษตร ยามห่มองเสลดพังพอน	■ เจนจิรา ฉาปินตา
79	• การพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อม เข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว	■ ณัฏฐา สุภาพงษ์
92	• การแบ่งกลุ่มผู้ให้บริการโรงแรมยุค New Normal ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ปัจจัยด้านพฤติกรรม
การซื้อและการใช้	■ ทวรรณัท จุลเกษมศักดิ์
■ วิดา วิริยกิจจา
107	• คุณลักษณะประชากร พฤติกรรมในการป้องกันตนเองและการประเมินสุขภาพตนเองของประชาชน
ในพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของฝุ่น PM 2.5 สูง ในกรุงเทพมหานคร	■ อัญญา สุพรประดิษฐ์ชัย
125	• ความสำเร็จของการบริหารจัดการสมัยใหม่ของผู้ประกอบการสู่ประเทศไทย 4.0 ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์	■ นิศารวรรณ ไพบูลย์พรพงศ์
138	• การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคัลระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) กับส่วนประสมทางการตลาด (7Ps)
ของสถานีดาวงูธรหันทา จังหวัดชัยนาท	■ ประภาศ ปาวา ทองสว่าง
146	• การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า
จังหวัดสุพรรณบุรี	■ ดิน ปานขาว
■ ชลิตา กันหาธิลา
155	• ความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียน สู่แรงงาน 4.0 ของผู้สอน
สาขาคอมพิวเตอร์ รายวิชาระบบคอมพิวเตอร์และการซ่อมบำรุง ในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์	■ พิทักษ์ พลคชา
170	• ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	■ สัจจวัฒน์ เื่องกาญจน์กุล
179	• การศึกษาสภาพการจัดทำบัญชีตามแนวทางของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชนจันทะพร้าวทับสะแก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	■ สุภาวดี สมศรี
188	• ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	■ อวนิชชา ทศตา

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
NORTH BANGKOK UNIVERSITY

■ วิทยาเขตสะพานใหม่ 6/999 ซ.พหลโยธิน 52 ถ.พหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220	Tel. 0-2972-7200 Fax. 0-2972-7751
■ วิทยาเขตรังสิต 59 ถ.รังสิต-นครนายก (คลอง 3) อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130	Tel. 0-2533-1000 Fax. 0-2533-1020
■ ศูนย์การศึกษานนทบุรี 49/178 หมู่ 8 ถ.รัตนธิเบศร์ ต.บางกระสอ อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี 11000	Tel. 0-2589-1133 ต่อ 534 Fax. 0-2589-5808

